

Vuosikertomus

1907.

I. Kaupunginvaltuusto.

Selontekovuonna Valtuuston käsittelemistä asioista esitetään tässä seuraavat:

a) Kaupungin kiinteimistön hoitoa koskevia asioita.

Sittenkun Valtuusto syyskuun 8 päivänä 1903 pitämässään kokouksessa oli päättänyt¹⁾ alamaisesti esittää vahvistettavaksi asettamansa valiokunnan laatiman ehdotuksen Töölön alueen asemakaavaksi sekä antanut lausuntonsa erinäisistä tätä ehdotusta vastaan tehdyistä muistutuksista, lähetti Maistraatti Valtuustolle kirjelmän ohella joulukuun 19 päivältä 1906 läänin Kuvernöörin lähetepäätöksen edellisen marraskuun 22 päivältä ynnä siihen liitetyn K. Senaatin kirjelmän Kuvernöörille saman kuun 5 päivältä siinä mainittuine asiakirjoineen, joista kävi selville:

että Hänen Majesteettinsa Keisari esitettäessä K. Senaatin alamaista ehdotusta mainitun asemakaavan vahvistamisesta Arm. käskyllä 23/10 päivältä lokakuuta sanottua vuotta oli suvainnut Arnessa vahvistaa sen seuraavilla ehdoilla:

1:ksi että alueen järjestelyä asemakartan mukaisesti ei ulotettaisi niihin osiin aluetta, jotka olivat mainittuina Hänen Keisarillisen Korkeutensa kaartin- ja Pietarin sotilapiirin joukkojen Ylipäällikön käskystä mainitun asemakaavan ehdotuksen tarkastusta varten asettaman

¹⁾ Katso 1903 vuod. kert. siv. I, 1 j. ss.

komitean pöytäkirjassa, ennenkuin sanotun komitean nostamat kysymykset ovat sopimuksen kautta tulleet ratkaistuiksi tai asianmukaisessa järjestyksessä selvitettyiksi, sekä

2:ksi että ehdotettu lokaviemärijärjestelmä kyseessä olevassa uudessa kaupunginosassa laadittaisiin nykyisiä terveydellisiä vaatimuksia täysin vastaavalla tavalla.

Tämän asian yhteydessä esitettiin ¹⁾ Valtuuston kokouksessa tammikuun 15 päivänä 1907 Rahatoimikamarilta saapunut kirjelmä ²⁾ jossa Kamari erinäisten Töölön kaupunginosassa olevain tonttien lunastusta koskevain anomusten johdosta pyysi määräystä siitä, saataisiinko rajoituksetta sovelluttaa kaupunkia varten voimassa olevaa rakennusjärjestystä tai päinvastaisessa tapauksessa, millä ehdoilla rakennusjärjestykseen nähden tontteja Töölön kaupunginosassa saataisiin luovuttaa.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti Valtuusto edelläolevaan Arm. säädökseen otetun ensimmäisen ehdon johdosta antaa Rahatoimikamarille tehtäväksi sopia asianomaisten venäläisten sotilasviranomaisten kanssa sanotussa pöytäkirjassa mainittujen alueitten luovuttamisesta kaupungille sekä siellä olevain rakennusten siirtämisestä toiseen paikkaan ynnä myös ilmoittaen näitten sopimusten tuloksesta Valtuustolle jättää kaiken saatavissa olevan selvityksen venäläisen sotilaslaitoksen oikeudesta puheenaolevaan alueeseen.

Rahatoimikamarin edellä mainittuun tiedusteluun nähden päätti Valtuusto, että tontteja ei saisi Töölön alueelta myydä, ennenkuin yksityiskohtainen suunnitelma tarpeellisten tasotus- ynnä muitten sen yhteydessä olevain töitten suorittamista varten mainitulla alueella, mihin kuuluisi myös täydellinen tonttien myyntisuunnitelma, on laadittu ja hyväksytty, joka suunnitelma Rahatoimikamaria kehoitettiin laatimaan ja Valtuustolle jättämään. Samalla oli kehoitettava Töölön alueen rakennusjärjestyksen ehdotuksen laatimista varten asetettua komiteaa mikäli mahdollista jouduttamaan työtänsä.

Korttelien N:o-
jen 376—389
vahvistettu
asemakaa-
van muu-
tos.

Marraskuun 21 päivänä 1905 käsiteltäessä nostettua kysymystä kunnan toimenpiteistä pieniä asuinhuoneustoja tarkoittavien rakennusyritysten edistämiseksi oli Valtuusto muun muassa päättänyt ³⁾ että silloisten korttelien N:ojen 376—389 muodostama alue Fredriksbergin

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 10. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 299 a jouluk. 13 p. 1906. — ³⁾ Katso 1905 vuod. kert. siv. I, 6 j. ss.

rautatieaseman vieressä mahdollisimman halvan suunnitelman mukaan tasotettaisiin ja kanavoitaisiin, jotta sieltä voitaisiin luovuttaa tontteja, mihin rakennettaisiin etupäässä pieniä yhden huoneen, yhden huoneen ja keittiön tai kahden huoneen asuntoja sisältäviä taloja. Tämän johdosta ja koska voimassa olevassa asemakaavassa merkitty puheenalaisen alueen jako ei tulisi kaikin puolin tekemään mahdolliseksi halpoja kaduntasoituksia, oli Rahatoimikamari antanut Rakennuskonttorille tehtäväksi laatia ehdotuksen mainitun alueen osittain uudestaan jakamiseksi ja anoi¹⁾ ehdotuksen saavuttua, ne oheeniittämällä, Valtuustolta asianmukaisen vahvistuksen hankkimista sille. Vaaditussa lausunnossa ehdotuksesta puolsi Terveyslaitokunta sen hyväksymistä, kuitenkin sillä rajoituksella, että myytäessä niitä alueen tontteja, joita kysymyksenalainen muutos koskisi, sellainen ehto määrättäisiin, että näille tonteille saisi rakentaa asuintaloja ainoastaan pitkin katulinjaa ja että siis Rakennusjärjestyksen 44 §:ään otettu oikeus rakentaa sivustoja katurakennukseen ei saisi näihin tontteihin nähden tulla kysymykseen.

Asiaa esitettäessä päätti²⁾ Valtuusto ryhtyä Rahatoimikamarin ehdottamaan toimenpiteeseen sekä Terveyslaitokunnan tekemään ehtoon nähden lykätä asian siihen valiokuntaan, joka oli asetettu laatimaan uutta rakennusjärjestystä kaupungille.

Sittenmin annettiin³⁾ Maistraatin kirjelmällä heinäkuun 27 päivältä Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti esiteltäessä Valtuuston edellä mainittua anomusta oli vahvistanut puheenalaisen asemakaavamuutoksen.

Sittenkun Valtuusto kokouksessaan kesäkuun 14 päivänä 1906 oli⁴⁾ päätänyt⁴⁾ kunnallisten työväenasuntojen rakentamista varten asetettun toimikunnan ehdotuksen mukaisesti hyväksyä siten toisin jaettaviksi korttelit N:ot 412 ja 419 kolmannessatoista kaupunginosassa, kuin korttelien käyttöä varten oli havaittu tarpeelliseksi, anoi toimikunta Valtuustolta kirjelmässä helmikuun 1 päivältä 1907, huomauttaen että sanottujen työväenasuntojen työt oli aloitettu, sellaiseen toimenpiteeseen ryhtymistä, että tarvittava asemakaavan muutos tulisi

Korttelien N:o-
jen 412 ja 419
vahvistettu
asemakaava-
van muu-
tos.

1) Rhkn kirj. N:o 67 helmik. 7 p. (Valt. pain. asiak. N:o 8). — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 14. — 3) S:n s:n syysk. 3 p. § 27. — 4) Katso 1906 vuoden kert. siv. I, 47 j. ss.

asianmukaisesti hyväksytyksi. Tämän johdosta kehotti ¹⁾ Valtuusto Rahatoimikamaria jättämään ehdotuksen mainitussa tarkoituksessa sekä anoi ²⁾, Kamarin laadittua ja jätettyä sanotun ehdotuksen piirustuksi-
neen ja Terveyshoitolautakunnan siitä annettua vaaditun lausunnon, K. Senaatilta sen vahvistusta.

Sittemmin annettiin Maistraatin kirjelmällä heinäkuun 27 päivästä Valtuustolle tiedoksi ³⁾, että K. Senaatti esiteltäessä Valtuuston asiasta tekemää anomusta oli katsonut hyväksi suostua siihen.

Korttelin N:o
320 vahvis-
tettu asema-
kaavan muu-
tos.

Sittenkun Rahatoimikamari, oheenliittäen kaksi Rakennuskontto-
rissa laadittua piirustusta yhdennentoista kaupunginosan korttelia N:o
320 koskevaa asemakaavan muutosta varten, oli anonut vahvistuksen
hankkimista Keis. Senaatilta mainitulle ehdotukselle, sekä Terveys-
hoitolautakunta antanut vaaditun ⁴⁾ lausunnon siitä, päätti ⁵⁾ Valtuusto
ryhtyä Kamarin ehdottamaan toimenpiteeseen.

Sittemmin ilmoitettiin ⁶⁾ Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti
huhtikuun 10 päivänä mainittua anomusta esiteltäessä oli nähnyt hy-
väksi vahvistaa sanotun asemakaavamuutoksen.

Korttelin N:o
492 vahvistettu
asemakaavan
muutos.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa kesäkuun 14 päivänä 1904 oli
antanut ⁷⁾ Rahatoimikamarille tehtäväksi yleisen asemakaavan Töölön
alueen rakentamista varten tultua lopullisesti vahvistetuksi Valtuus-
tolle jättää ehdotuksen sellaiseksi korttelin N:o 492 muutokseksi, minkä
aiheutti Valtuuston samana päivänä tekemä päätös myydä Helsingin
Raitiotie- ja Omnibusosakeyhtiölle osa sanottua korttelia, jätti ⁸⁾ Kamari
Valtuustolle Rakennuskonttorissa tehdyt piirustukset mainitun päätök-
sen aiheuttamaa asemakaavamuutosta varten, jonka kautta oli muo-
dostunut tontti, pinta-alaltaan noin 2,000 m², L. Viertotien ja Humalisto-
tonkadun kulmaan, merkittynä N:olla 2 Humalistonkadun varrella. Ter-
veyshoitolautakunnan annettua ehdotuksesta puoltavan lausunnon
päätti ⁹⁾ Valtuusto K. Senaatilta anoa vahvistusta kyseessäolevalle ase-
makaavamuutokselle.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 17. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 127 huhtik. 4 p.;
Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 27. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 25. — ⁴⁾ Katso
1906 vuod. kert. siv. I, 2. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 6. — ⁶⁾ S:n s:n ke-
säk. 4 p. § 8. — ⁷⁾ Katso 1904 vuod. kert. siv. I, 18, 19. — ⁸⁾ Rhkn kirj. N:o 16
tammik. 14 p. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 26.

Sittemmin sai ¹⁾ Valtuusto Maistraatin kirjelmällä heinäkuun 27 päivältä tiedon siitä, että K. Senaatti esitellessä Valtuuston mainittua anomusta oli nähnyt hyväksi vahvistaa puheenalaisen asemakaavamuutoksen.

Kokouksessa toukokuun 16 päivänä 1899 päätti ²⁾ Valtuusto Uuden asemakaavan ehdotus 6:nnen ja 7:nnen kaupunginosaan osalle. Uusi rakennusjärjestys samaa aluetta varten. erinäisiä asemakaavamuutoksia varten asetetun valiokunnan ehdotuksesta hyväksyä Rahatoimikamarin lähettämän ehdotuksen muutokseksi 6:ttä ja 7:ttä kaupunginosaa koskevassa asemakaavassa valiokunnan puoltamalla eriäväsyyksillä ehdotuksesta sekä kehottaa Rahatoimikamaria antamaan laatia ja Valtuustolle jättämään sellaisen lopullisen asemakaavan aluetta varten, mikä oli tarpeen, jotta armollinen vahvistus asemakaavamuutoksille voitaisiin saada, kuitenkin niin että vastaisen huvilakaupungin asemakaavaan otettaisiin vain pääkadut, mutta joko kortteleihin ja tontteihin jätettäisiin toistaiseksi sikseen.

Tämä Valtuuston päätös perustui mainitussa valiokunnan mietinnössä esitettyyn käsitykseen, että »huvilatontteja länsipuolelta Laivurinkatua tuskin kysyttäisiin, ennenkuin seutu itäpuolella mainittua katua on tullut rakennetuksi, jonka vuoksi yksityiskohtaisen asemakaavan laatiminen suunniteltua huvilakaupunkia varten saattaisi olla sinänsä, kunnes voitaisiin käyttää hyväkseen sitä kokemusta tonttien suuruuteen, asemaan y. m. nähden, mikä on mahdollisesti saavutettu rakennettaessa kortteleihin itäpuolella Laivurinkatua».

Rahatoimikamarille asetetussa kirjelmässä toukokuun 18 päivältä 1905 huomautti Rakennuskonttori sittemmin, että vaikka tonteista Laivurinkadun itäpuolisissa kortteleissa silloin vielä muutamat olivat tosin myymättä, Konttori kuitenkin, koska erityisesti huvilatonttien kysyntä tuntui suurelta, oli katsonut ajan olevan käsissä ryhtyä toimenpiteisiin Laivurinkadun länsipuolisen alueen luovuttamiseksi rakennustoimintaa varten, jonka ohella Konttori oli lähettänyt sekä suunnitelman huvilakaupungiksi eteläisessä osassa kuudetta kaupunginosaa siihen kuuluvine kustannusarvioineen tarpeellisista tientasotuksista, kanavoimisesta ja istutuksista alueella, jotka päättyivät edellisistä 210,400 markkaan ja jälkimmäisistä 155,000 markkaan eli yhteensä 365,400 markkaan, että myös ehdotuksen määräyksiksi sinne aiottujen

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 24. — ²⁾ Katso 1899 vuod. kert. siv. I, 1 ja Valt. pain. asiak. N:o 14 vuodelta 1899.

huvilatonttien rakentamisesta. Puutarhalautakunta, jonka lausuntoa asiasta vaadittiin, huomautti, että Rakennuskonttorin tekemät kustannuslaskelmat istutuksista alueella pikemmin olivat katsottavat liian alhaisiksi kuin liian korkeiksi, mutta hyväksyi kuitenkin, edellyttäen että käytäviin ja hiekkakenttiin tarvittava täyteaines olisi saatavissa rakennustonteista kaupungissa alhaisemmasta kuljetusmaksusta kuin 3 markkaa 75 penniä m³:ltä, Konttorin mainitseman arviosumman. Mitä tulee kysymykseen mainittujen istutusten kunnossapidosta, jotka eivät vaatisi ensiluokkaista hoitoa, vaan ainoastaan sellaisen hoidon että niillä kesäsin olisi koristava ulkomuoto, katsoi Puutarhalautakunta vuotuisen hoitokustannuksen voitavan laskea 4,650 markaksi alueen koko alalta.

Kaupungin Valaistuslaitoksen hallitus, jota Kamari oli kehottanut jättämään lausunnon puheenalaisen huvila-alueen vastaisen valaistuksen vaatimista kustannuksista, oli laskenut niitten nousevan 47,250 markkaan sekä merkinnyt vastaisten kaasulyhtyjien lukumäärän 80 kappaleeksi.

Näitten ehdotusten johdosta katsoi Rahatoimikamari olevansa velvoitettu tekemään Valtuustolle esityksen asiasta, mutta sitä ennen oli Valtuustolle jätetty arkkitehtien Armas Lindgrenin, Lars Sonckin ja Bertel Jungin syyskuun 17 päivänä 1906 päiväämä kirjelmä ynnä heidän laatimansa vaihtoehtoinen ehdotus useinmainitun alueen tasottamiseksi. Kun sanottu suunnitelma oli Rahatoimikamariin lykätty ja Rakennuskonttori antanut siitä lausuntonsa, otettiin asia uudelleen käsiteltäväksi Kamarissa, joka kuitenkin katsoi tarpeelliseksi kehottaa Puutarhalautakuntaa jättämään uuden lausunnon asiasta. Kirjelmässä tammikuun 25 päivältä 1907 huomautti Lautakunta, joka oli jättänyt asian enemmän valmistelun arkkitehtien Schjerfbeckin, Sonckin ja Neoviuksen sekä kaupungininsinööri Idströmin ja kaupunginpuutarhuri Olsonin muodostamalle valiokunnalle, että Lautakunta oli voinut yhtyä mainittujen valiokunnanjäsenten yksimielisesti hyväksymään ehdotukseen.

Kirjelmän ohella huhtikuun 11 päivältä N:o 140¹⁾ lähetti Kamari Valtuustolle sitten kaikki nämä ehdotukset sekä antoi niistä seikka-peräisen selvityksen, josta m. m. kävi selville seuraavaa:

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 14 ynnä liitteet.

Vertailtaessa toisiinsa eri ehdotuksia kyseessä olevan alueen järjestämiseksi kävi selville, että yhteenlaskettu tonttiala Rakennuskonttorin ehdotuksen mukaan nousi noin 59,800, arkkitehtien mukaan noin 55,000 ja Puutarhalautakunnan mukaan noin 59,000 neliometriin. Lisäksi huomautti Rahatoimikamari, että Rakennuskonttori yllämainitussa kirjelmässään toukokuun 18 päivästä 1905 oli tehnyt yksityiskohtaisen ehdotuksen rakennusjärjestykseksi nyt puheenalaiselle kaupunginosalle. Tämä ehdotus oli pääasiallisesti yhtäpitävä kortteileita N:oja 180, 182, 183 ja 185 varten voimassa olevan rakennusjärjestyksen kanssa, kuitenkin ottaen huomioon erinäiset asianhaaran vaatimat eriävyydet. Myös kyseessäoleviin määräyksiin nähden oli Puutarhalautakunta puolestaan katsonut erinäisten muutosten ja lisäysten niihin olevan tarpeen vaatimia. Lautakunnan ehdotuksen mukaan oli ehdotus rakennusjärjestykseksi näin kuuluva:

1) Asuinrakennus on lupa sijoittaa ainoastaan sille tontin osalle, joka kaupungin asemakaavassa on tummemmalla värillä merkitty. Jos kuitenkin pintaalasuhde vaatisivat rakennusta sijoitettavaksi toisiin, olkoon tämä sallittu kaupungin viranomaisten tehdystä pyynnöstä annettua siihen luvan ja ottamalla huomioon muilla tonteilla mahdollisesti tavattavain rakennusten asema.

2) Tontin pintaalasta rakennettakoon korkeintaan kaksi viidettäosaa, ei kuitenkaan suurempaa pintaalaa kuin yhteensä 240 m².

3) Asuinrakennus on lupa sijoittaa tontille joko erilleen tai välittömästi toista tontinrajaa pitkin, missä jälkimäisessä tapauksessa vähintään 4 metrin levyinen tyhjä pintaala on naapuritontteja vastaan jätettävä rakentamatta.

4) Erillään olevan rakennuksen kaikki ulkoseinät ovat fasaadina käsiteltävät; sellaisenkin rakennuksen palomuuuri, jonka toinen seinä on tontinrajalle päin on taiteellisesti käsiteltävä.

5) Asuinrakennus rakennettakoon niin korkeaksi että katonharja ei nouse kullekin yksityiselle tontille vahvistettua ja mittakirjeessä mainittua määrää ylemmäksi, laskettuna keski-vedenpinnasta, ja on siinä myös otettava huomioon ettei katonräystä nouse ylemmälle kuin 6 metriä alle äskenmainittua mittauskirjeessä säädettyä korkeinta määrää. Päättyjä ja torneja, jotka kohoavat katonräystään yli, älköön ase-

tettako kahta viidettä osaa suuremmalle alalle yhteenlaskettua fasaadipituutta.

6) Ullakolle sijoitettakoon asuinhuoneita siinä tapauksessa että tarpeelliset toimenpiteet tulenvaaran ehkäisemiseksi ovat suoritettut.

7) Laillinen aitaus on metallista tahi taiteellisesti käsitelty kivinen muuri, jonka korkeus saa vaihdella 1,0 ja 2,0 metrin välillä.

8) Tontin omistaja olkoon velvollinen tontin rakentamattomalle osalle laittamaan istutuksen ja pitämään sitä siistissä kunnossa. Istutuksen asianmukaiseen kunnossapitoon nähden olkoon tontin omistaja kaupunginpuutarhurin valvonnan alaisena ja velvollinen noudattamaan tämän osotuksia.

Vaikkapa pääasiassa yhtä mieltä Puutarhalautakunnan kanssa sen ehdotuksesta rakennusjärjestykseksi vastaista huvila-aluetta varten, katsoi Kamari kuitenkin, että 2) kohdassa ehdotettu 240 m²:n laajuisen suurin pinta-ala tonttia, mikä saataisiin rakentaa, oli niukanpuoleisesti laskettu, vaikka Kamari ei kuitenkaan tahtonut tähän tehdä muutosehdotusta. Sitä vastoin näytti se muoto, minkä Puutarhalautakunta oli antanut 3) kohdalle, välttämättömästi vaativan toisin muodostelua, koska se saattoi antaa tukea erilaiselle tulkinnalle. Siinä suhteessa tahtoi Kamari ehdottaa sen näin kuuluvaksi:

3) Asuinrakennus sijoitettakoon tontille joko erilleen, vähintään 4 metrin välimatkalla naapuritonttien rajasta, tahi myös jotakuta sisempää tonttirajaa vasten, kuitenkin siten että vähintään 4 metrin levyinen tyhjä ala on jätettävä rakennuksen ja muiden vierustonttien rajain välille. Tontin omistaja ei missään tapauksessa ole oikeutettu rakentamaan rakennusta välittömästi tontin yleistä tietä tahi avointa paikkaa vastaan olevan rajalinjan kohdalle.

Samoin kuin Puutarhalautakunnan katsoi Rahatoimikamarikin, että rakennusjärjestykseen ei pitäisi ottaa Rakennuskonttorin ehdottamaa poikkeusmääräystä N:oilla 205, 212 ja 213 merkityistä kortteleista sekä että siis puheenalaisten erikoismääräysten soveltuttamisen tulisi ulottua koko suunniteltuun huvilakaupunkiin.

Mitä tulee tontinomistajan velvollisuuteen kustantaa kadun kunnossa- ja puhtaanapito alueella, saattaisi määräyksen siitä muodostaa yhtäpitäväksi Keis. Senaatin Kaivopuiston itäistä huvila-aluetta varten vahvistaman rakennusjärjestyksen kanssa, ja näin kuuluvaksi:

«Yleistä tietä huvila-alueella on asianmukaisesti pidettävä kunnossa Maistraatin määräämällä tavalla.

Näitten teitten kunnossapidon kustantavat huvilanomistajat yhteisesti ja jaetaan kustannus näitten hoidosta heidän keskenänsä suhteellisesti heidän tonttinsa pinta-alau mukaan.

Ennenkuin mitään suurempia toisin- tai uutistasotustöitä mainituilla teillä päätetään, on huvilanomistajille annettava tilaisuus lausua mielensä niistä.»

Kaupungille kuuluviin töihin nähden kaupunginosan järjestelyä varten ja siihen kuuluviin kustannuksiin nähden ei voitaisi, kuten myös Rakennuskonttori oli huomauttanut, täyttää yhdenmukaisuutta niissä saavuttaa, ellei kaupunki kustantaisi ja huolehtisi sekä kaduntasotus- ja kanavoimistöistä että myös kaikkien asemakaavaan merkittyjen istutusten järjestelystä. Kuten edellä on huomautettu, oli kustannukset tarvittavista tasotus- ja kanavoimistöistä laskettu 210,400 markaksi, kun taas laittokustannukset suunnitelluista istutuksista urheilukenttineen eivät tulisi 155,000 markkaa pienemmiksi, minkä ohella lopuksi kustannukset vastaisista kaasujohdoista ja tarpeellisista katu-lyhdyistä oli arvioitu 47,250 markaksi. Kaupungin kaikki menot kyseessäolevan kaupunginosan järjestelystä nousisivat siten 412,650 markkaan. Nämä laskelmat oli kuitenkin tehty Rakennuskonttorin alueen tasotusta varten laatiman alkuperäisen suunnitelman perusteella. Ne melkoiset muutokset, joitten alaisena sanottu suunnitelma oli ollut, koskivat kuitenkin vain mitättömässä määrässä kysymyksen rahallista puolta. Rakennuskonttorin ilmoituksen mukaan oli kustannusten supistaminen pikemmin odotettavissa, jos Puutarhalautakunnan suunnitelma tulisi olemaan lopullinen; ja oli Rahatoimikamari tämän nojalla katsonut uusia kustannuslaskelmia tarpeettomiksi.

Jaettuna m² kohti tonttialaa tulisi mainitusta summasta yksikköhinnaksi 7 markkaa, mutta koska kaupungilla tämän lisäksi tulisi olla jonkinlainen korvaus siitä maasta, minkä se luovuttaisi, sekä hyvitys valaistuksen, teitten kunnossapidon y. m. vaatimista menoista, katsoi Kamari, että tontteja puheenalaisilta alueilta ei pitäisi myydä alle 10 markkaa m²ltä.

Yhdistäen edellä esitetyn ehdotti Rahatoimikamari Valtuuston päätettäväksi:

hyväksyä Puutarhalautakunnan esittämän ja kaikkien ehdotuksen-tekijäin kannattaman suunnitelman useinmainitun alueen järjestyksi;

samoin hyväksyä Puutarhalautakunnan edellä esittämät alueen rakentamista koskevat näkökohdat Kamarin tekemillä muodostelmilla; sekä

hankkia K. Senaatilta vahvistuksen alueen rakennusjärjestykselle.

Lopuksi anoi Kamari, jos edellä esitetyt näkökohdat saavuttaisivat Valtuuston hyväksymisen, valtuutusta heti antaa laatia ja Valtuustolle jättää tarpeelliset piirustukset alueen asemakaavaa varten.

Esiteltäessä tätä Rahatoimikamarin esitystä päätti Valtuusto lykätä asian lausunnon antamista varten Terveyslaitokuntaan, joka kirjelmässä syyskuun 26 päivältä ilmoitti, että sittenkun sitä asemakaavaa, joka seurasi kyseessä olevia asiakirjoja, Rakennuskonttorissa oli täydennetty siten, että siihen oli merkitty, mihin osaan tonttia asuinrakennus saataisiin sijoittaa, Lautakunnalla terveydenhoidon kunnalta ei ollut mitään muistuttamista ehdotusta vastaan alueen jakamiseksi huvilatontteihin. Poikkeavan mielipiteen oli lausunut Lautakunnassa ensimmäinen kaupunginlääkäri, professori W. Sucksdorff.

Ottaen uudelleen asian käsiteltäväkseen, päätti¹ Valtuusto omasta puolestaan hyväksyä Kamarin laatiman ehdotuksen rakennusjärjestykseksi puheenalaisella alueella, jonka vahvistamisesta anomus oli tehtävä asianomaiseen paikkaan, kuitenkin erinäisillä lisäyksillä ja muutoksilla, jotenka ehdotus tulisi kuulumaan seuraavasti:

»Ehdotus Helsingin kaupungin kuudennessa ja seitsemännessä kaupunginosassa olevan Laivurinkadun länsipuolisen alueen rakennusjärjestykseksi.

Se kuudennen ja seitsemännnen kaupunginosan alue, joka Helsingin kaupungissa on Laivurinkadun länsipuolella, rakennetaan toukuun 3 p:nä 1895 kaupungille annetun yleisen rakennusjärjestyksen määräysten ja mainittuja kaupunginosia varten vahvistetun asemakaavan mukaan niillä poikkeuksilla mainitusta rakennusjärjestyksestä, jotka alempana säädetään:

¹ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 4.

1 §.

(Puutarhalautakunnan ehdotuksen mukaisesti.)

2 §.

3 §.

Asuinrakennus sijoitettakoon tontille joko erilleen, vähintään 4 metrin välimatkalla naapuritonttien rajasta, tahi myös jotakuta sisempää tonttirajaa vasten, kuitenkin siten että vähintään 4 metrin levyinen tyhjä ala on jätettävä rakennuksen ja muiden vierustonttien rajan välille. Tontin omistaja ei missään tapauksessa ole oikeutettu rakentamaan rakennusta välittömästi tontin yleistä tietä vastaan olevan rajalinjan kohdalle.

4 §.

5 §.

6 §.

7 §.

8 §.

9 §.

Huvila-alueella sijaitseva yleinen tie on asianomaisesti ylläpidettävä Maistraatin määräämällä tavalla.

Näiden teiden ylläpidon kustantavat huvilanomistajat yhteisesti ja jaetaan ylläpitokustannukset heidän kesken suhteellisesti heidän tonttiensa pinta-alaan.

Ennenkuin suurempia kivitystöitä mainituilla teillä päätetään suoritettaviksi, annettakoon huvilanomistajille tilaisuus lausua siitä mieliteensä.»

Lisäksi hyväksyttiin periaatteessa Rahatoimikamarin ehdotus alueen jaoksi erinäisillä keskustelun aikana tehdyillä muutoksilla, sekä annettiin Kamarille tehtäväksi laatia kaksi kappaletta ehdotusta tarvittavaksi asemakaavaksi.

Tämän johdosta lähetti ¹⁾ Rahatoimikamari sittemmin Rakennuskonttorin laatimat piirustukset mainittua asemakaavaa varten yhtäpitävinä Valtuuston antamain osotusten kanssa, sekä esitti, siitä huomautettuna, eikö olisi syytä kaupungin tarpeisiin varata tontti N:o 12 korttelissa N:o 226, missä oli useampia jääkauden aikana muodostuneita uurteita ja patoja, tehdäkseen siten mahdolliseksi näitten luonnonmuodostumain säilyttämisen.

Esiteltäessä tätä Kamarin ehdotusta hyväksyi ²⁾ Valtuusto sen sillä poikkeuksella, että esitys korttelissa N:o 226 olevan tontin N:o 12 varaamisesta kaupungin tarpeisiin ei antanut aihetta mihinkään toimenpiteeseen, ja oli K. Senaatilta hankittava vahvistus ehdotukselle mainituksi asemakaavaksi.

Vahvistettu rakennusjärjestys XIII, XIV ja XV kaupunginosalle.

Valtuuston kokouksessa maaliskuun 31 päivänä 1903 asettama komitea ³⁾ laatimaan ehdotusta uudeksi rakennusjärjestykseksi Töölön alueelle, johon kuuluivat kunnallispormestari E. Öhman, professori G. Nyström ja arkkitehti Lars Sonck sekä varajäseninä oikeusneuvosmies F. W. Heimbürger ja arkkitehti R. Björnberg, antoi huhtikuussa 1907 päivätyn kirjelmän ohella mainitun ehdotuksen ⁴⁾ sekä huomautti kirjelmässä selityksen ohella erinäisistä määräyksistä ehdotuksessa, että sittenkun Valtuusto päätöksellä toukokuun 23 päivältä 1905 oli asettanut erityisen valiokunnan uusimaan kaupungin yleistä rakennusjärjestystä toukokuun 3 päivältä 1895, joka vastaisessa uudessa muodossaan ainakin pääasiassa tulisi koskemaan kaupunkia kokonaisuudessaan, valiokunta oli katsonut olevansa velvoitettu esittämään ehdotuksen ainoastaan sellaisten yleisen rakennusjärjestyksen määräysten muuttamiseksi, jotka eivät soveltuneet kyseessä oleville uusille kaupunginosille, ja sellaisiksi uusiksi määräyksiksi, jotka aiheutti näitten kaupunginosien asema ja jako sekä niille sopivimmaksi katsottu rakennustapa.

Ehdotuksesta vaaditussa lausunnossaan huomautti Terveyshoitolautakunta sen johdosta että ehdotuksen perustelussa lausuttiin, että

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 406 jouluk. 2 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 20. — ³⁾ Katso 1903 vuod. kert. siv. I, 2. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. N:o 12.

Rakennuskonttori saisi tehtäväkseen Valtuuston vahvistettavaksi lähettää ne yksityiskohtaiset asemakaavat, joitten laatimisen puheenaolevan kaupunginosan epäsäännöllisyys vaati, että niihin yleisiin kaupungin terveydenhoitoa koskeviin tehtäviin nähden, mitkä kuuluvat Terveyshoitolautakunnalle, nämä yksityiskohtaiset asemakaavat olisivat, koska ei ollut vielä olemassa rakennuslautakuntaa, jossa terveydellisiä etuja valvottaisiin, jätettävät Lautakunnan tarkastettaviksi, ennenkuin ne vahvistettaisiin. — Ehdotuksen yksityiskohdista teki Lautakunta myös erinäisiä pienempiä huomautuksia.

Asiaa käsiteltyään eri kokouksissa ¹⁾ päätti Valtuusto kehottaa Rakennuskonttoria tarvetta myöten laatimaan suunnitelmia eri korttelien rakentamista varten nyt puheenalaisissa kaupunginosissa, ennenkuin kaupunki luovutti ne yksityisille henkilöille, sekä K. Senaattiin jättää anomuksen siitä, että vahvistettaisiin seuraava

Ehdotus rakennusjärjestykseksi Helsingin kaupungin kolmannelletoista, neljännelletoista ja viidennelletoista kaupunginosalle.

Helsingin kaupungin kolmastoista, neljästoista ja viidestoista kaupunginosa rakennetaan sanotuille kaupunginosille vahvistetun asemakaavan sekä kaupungille 3 päivänä toukokuuta 1895 annetun yleisen rakennusjärjestyksen määräysten mukaan noudattaen alempana säädettyjä poikkeuksia sanotusta rakennusjärjestyksestä:

1 §.

Ajoportti olkoon, Maistraatin asiaa harkittua, lupa laittaa yhteinen kahdelle tai useammalle tontille; kuitenkin on sopimus siitä tehtävä kirjallisesti ja merkittävä Maistraatin pöytäkirjaan sekä kaupungin tonttikirjaan.

Muu ajoportti tai läpikäytävä, josta yleisen rakennusjärjestyksen 28 §:ssä mainitaan, ei ole tarpeellinen.

2 §.

Jos tontti on rakennettavaksi lunastettu, on tontille kahden vuoden kuluessa siitä, kun tontti on vastaanotettu, rakennettava katua

---

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 15 ja 28 p. § 1.

tai yleistä paikkaa vasten vähintään puolet sitä alaa, mitä sille on rakennuspinnaksi myönnetty, uhaila, kuin yleisen rakennusjärjestyksen 29 §:ssä sanotaan.

Sama olkoon laki, jos tontilla löytyvät rakennukset ovat hävinneet tulipalon kautta tai muuten tai jos ne poismuutetaan.

3 §.

Seuraaville tonteille saa rakentaa taloja ainoastaan tulenkestävästä aineesta:

- a) kaikille tonteille kolmannessatoista kaupunginosassa;
- b) niille neljännentoista kaupunginosan tonteille, jotka ovat etelään Adlercreutzin- ja Runeberginkaduista sekä näiden katujen ja Läntisen Viertotien varsilla; sekä
- c) viidennentoista kaupunginosan Läntisen Viertotien varrella oleville tonteille.

4 §.

Laitosta, joka aiheuttaa suurempaa tulenvaaraa, kuin myöskin pajaa, työhuonetta tai muuta laitosta, joka savun tai synnyttämänsä melun takia taikka muusta syystä on lähellä asujille haitallinen, ei saa kyseessä oleviin kaupunginosiin rakentaa.

5 §.

Rakennusta, jota ei ole tehty tulenkestävästä aineesta, älköön rakennettako neljää (4) metriä lähemmäksi rajatonttia, älköön myöskään rakennettako sellaista rakennusta kahdeksaa (8) metriä lähemmäksi toista samanlaatuista ainetta olevaa rakennusta.

6 §.

Jos jostakin tontista on sitä lunastettaessa tai muutoin erityisesti määrätty, että suurempi osa tonttia on jätettävä rakentamatta tai että sille on rakennettava matalampia rakennuksia kuin yleensä on sallittu, tai jos tontin omistaja on tontin rakentamiseen nähden erityisesti sitoutunut johonkin muuhun, pysyköön se voimassaan myöskin tontin uutta omistajaa vastaan; kuitenkin on sellainen määräys merkittävä tonttikirjaan.

7 §.

Kadun tai avoimen paikan äärellä oleva rakennus olkoon korkeintaan kahdeksantoista (18) metriä korkea, laskettuna katukäytävän pinnasta ylimmän kerroksen tai, missä ullakkokerros löytyy, tämän vuoliaiskerroksen yläreunaan. Kaltevalla maalla määrää keskikorkeus.

Katonaluskehän räystääraja ei saa nousta korkeammalle kuin sanottu keskikorkeus, eikä mikään katon osa, lukuunottamatta savupiipuja ja palomureja, kohota yli sen tason, joka sanotun keskirajan kautta kulkee neljänkymmenenviiden (45) asteen kulmassa vaakasuoraa tasoa vastaan.

Mitä nyt on sanottu, ei koske kirkkoa tai muuta yleistä rakennusta, jonka korkeuden kussakin eri tapauksessa määrää asianomainen viranomainen.

8 §.

Maistraatilla on oikeus, missä olosuhteet sen vaativat, kuultuaan rakennuskatselmusmiehiä, Terveystoimikuntaa sekä asianomaisia, joiden etua asia voi koskea, ehdottaa poikettavaksi siitä, mitä yleisen rakennusjärjestyksen 40 ja 47 §§:ssä sekä yllä olevan 7 §:n toisessa momentissa säädetään, sekä jättää kysymys kuvernöörin ratkaistavaksi.

9 §.

Uudisrakennuksen piirustusten tulee näyttää rakennuksen kaikki kadulta tai avoimelta paikalta näkyvät fasaadit sekä palomuurit, joita tarvittaessa on rakennustaiteellisesti käsiteltävä.

10 §.

Asuinhuoneen tulee saada valaistus seinässä olevan ikkunan kautta, joka on niin sijoitettu, että valo neljänkymmenenviiden (45) asteen kulmassa vapaasti kohtaa seinän ulkosivua sillä kohtaa ikkunan alla, missä lattian pinta jatkettuna leikkaa mainitun seinäsivun.

Asuinhuoneen tulee olla vähintään kaksi kokonaista seitsemän kymmenesosaa (2,7) metriä korkea.

Asuinhuoneen lattian tulee olla vähintään kolme kymmenettä osaa (0,3) metriä korkeammalla kuin ympäröivä maanpinta, laskettuna kaltevalla maalla keskikorkeutena.

11 §.

Pienessä rakennuksessa saakoon porras, harkiinnan mukaan, olla ainoastaan yhden ja kahden kymmenesosan (1,2) metrin levyinen.

12 §.

Katettuja rakennuksesta ulkonevia osia ja parvekkeita älköön rakennettako kolmea (3) metriä lähemmäksi tontin rajaa, älköönkä niiden leveys olko suurempi kuin yksi (1) metri tai pituus enempää kuin neljäsosa fasaadin pituudesta.

13 §.

Kortteleihin N:oihin 414, 415, 421, 434, 488, 495, 501, 507, 508, 509, 515 ja 516 nähden ovat voimassa kortteille N:roille 180, 182, 183 ja 185 vahvistetun erityisen rakennusjärjestyksen määräykset.

Huvilakortteleihin N:roiin 454--461, 472, 482, 483, 489, 490, 491, 496, 497, 502, 503, 504, 510, 511, 517 ja 518, huvilatontteihin N:roiin 36, 38 ja 40 Nordenskiöldinkadun varrella korttelissa N:o 467 sekä Eläintarhan alueeseen rajoittuviin huvilatontteihin korttelissa N:roissa 520—525 nähden on sovellettava kuudennen kaupunginosan huvila-alueelle laadittu rakennusjärjestys.

Sittemmin ilmoitettiin¹⁾ Maistraatin kirjelmällä marraskuun 9 päivältä Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti lokakuun 21 päivänä esiteltäessä Valtuuston edellämainittua anomusta oli nähnyt hyväksi suostua siihen.

Vahvistettu
uusi rakennus-
järjestys Kaivo-
puiston itäi-
selle huvila-
alueelle.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa tammikuun 31 päivänä 1905 oli päättänyt K. Senaattiin jättää anomuksen vahvistuksesta ehdotukselle uudeksi rakennusjärjestykseksi Kaivopuiston itäistä huvilaaluetta varten sekä sittemmin vastannut erinäisiin alueen huvilanomistajain ehdotusta vastaan tekemiin muistutuksiin²⁾, ilmoitettiin Valtuustolle Maistraatin kirjelmällä toukokuun 6 päivältä 1907 tiedoksi³⁾, että K. Senaatti asian käsittelyssä 10 päivänä edellistä huhtikuuta oli vahvistanut sanotun rakennusjärjestyksen⁴⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 28. — ²⁾ Katso 1905 vuod. kert. siv. I, 19 ja 1906 vuod. kert. siv. I, 26. — ³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 9. — ⁴⁾ Otettu »Helsingin kaupungin Kunnallisasetuskoelman» lisäykseen, 1902—1907 siv. 56—58.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä olivat eräät tonttien omistajat kortteleissa N:ot 180, 182, 183 ja 185 seitsemättä kaupunginosaa esiintuomillaan syillä anoneet tehtäväksi eräitä muutoksia sanottuja kortteleita varten voimassa olevaan rakennusjärjestykseen. Asian lykkäsi ¹⁾ Valtuusto valiokuntaan, jonka Valtuusto oli aikaisemmin asettanut käsittelemään kysymystä huokeain asuintonttien lisäämisestä.

Anomus korttelien N:ojen 180, 182, 183 ja 185 rakennusjärjestyksen muutamisesta.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa marraskuun 27 päivänä edellistä vuotta oli päättänyt ²⁾ K. Senaatilta anoa asemakaavanmuutosta tontteille N:ot 1, 5 ja 6 Kulmakadun varrella korttelissa N:o 24, ilmoitettuun ³⁾ Maistraatin kirjelmällä helmikuun 27 päivältä Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti asiaa 5 päivänä viimeainittua kuuta esitellessä oli vahvistanut sanotun asemakaavanmuutoksen.

Vahvistettu asemakaavanmuutos korttelille N:o 24.

Samoin sai Valtuusto ilmoituksen ⁴⁾ siitä, että K. Senaatti viimeainittuna päivänä esitellessä Valtuuston anomusta vahvistuksesta ehdotukselle muutetuksi asemakaavaksi Punanotkon alueelle oli nähnyt hyväksi suostua tähän anomukseen.

Vahvistettu asemakaavanmuutos Punanotkon kadulle.

Kirjelmässä toukokuun 20 päivältä 1903 oli Helsingin Diakonissalaitoksen Hallitus, joka laitos Valtuuston päätöksellä maaliskuun 19 päivältä 1895 oli saanut haltuunsa eteläisen osan korttelia N:o 304 sekä sitäpaitsi Valtuuston päätöksellä toukokuun 12 päivältä 1896 vuokraoikeuden kolmeksikymmeneksi vuodeksi, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1896, pohjoiseen osaan mainittua korttelia, Valtuustolta anottu, että kaupunki luovuttaisi tämän pohjoisen osan sanottua korttelia N:o 304 kuin myös korttelit N:ot 311 ja 354 maksuttomasti laitokselle täydellä omistusoikeudella. Antamassaan lausunnossa mainitsi ⁵⁾ Raha-toimikamari, johon Valtuusto oli asian lykännyt, että Kamarin toimitamassa katselmuksessa sanotulle alueelle, pinta-alaltaan yhteensä 14,365,323 m², oli pantu arvoksi 115,193 markkaa 67 penniä pohjoisesta osasta korttelia N:o 304 sekä kortteleista N:ot 311 ja 354 yhteensä 287,306 markkaa 46 penniä. Katsoen kahden viimeainitun korttelin korkeaan arvoon ja koska lisäksi kortteleita ympäröiväin katujen tasotus veisi noin 130,000 markan suuruisen kustannuksen, ei Kamari ollut katso-

Esitys erinäisten alueitten luovuttamisesta Helsingin Diakonissalaitokselle. Anomus asemakaavanmuutoksesta korttelille N:o 393.

1) Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 27. — 2) Katso 1906 vuod. kert. siv. I, 2, 3. — 3) Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 11. — 4) Katso 1906 vuod. kert. siv. I, 9. Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 12. — 5) Rhkn kirj. N:o 43 tammik. 17 p.

nut voivansa puoltaa Hallituksen esitystä siinä muodossa, missä se oli Valtuustolle jätetty; sitävastoin oli Kamari arvellut, että Helsinginkadun pohjoispuolella oleva 14,500 m²:in suuruinen alue, jonka arvo oli laskettu 72,500 markaksi, olisi laitokselle luovutettava vuokralla käytettäväksi, kunnes se otettaisiin kaupunginasemakaavaan, jonka jälkeen se olisi jätettävä laitokselle täydellä omistusoikeudella; ja oli myös Hallitus voinut hyväksyä tämän ehdotuksen. Oheenliittäen sanotun alueen näyttävän karttaluonnoksen esitti Rahatoimikamari sen vuoksi Valtuuston päätettäväksi:

myydä Diakonissalaitokselle 115,193 markan 67 pennin hinnasta sen osan korttelia N:o 304, mikä laitoksella siihen asti oli ollut vuokralla;

antaa kauppasumman ensimmäistä kiinnitystä vastaan korottomasti olla maksamatta, niin kauan kun aluetta käytettäisiin laitoksen tarkoituseräin hyväksi;

edelleen antaa laitokselle maksuttomasti vuokralle sanotun, Helsinginkadun pohjoispuolella olevan alueen, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1908 toistaiseksi ja kunnes se otettaisiin kaupunginasemakaavaan, jolloin laitokselle vakuutettaisiin täysi omistusoikeus alueeseen;

että Diakonissalaitos ei olisi oikeutettu vaatimaan Helsinginkadun tasotusta, ennenkuin se olisi kaupungille sopivaa; sekä lopuksi jos tämä ehdotus saavuttaisi Valtuuston hyväksymisen,

antaa Kamarille tehtäväksi jättää ehdotuksen tarvittavaksi asemakaavanmuutokseksi.

Tämän Rahatoimikamarin esityksen Valtuusto kaikin puolin hyväksyi 1).

Kamarin tämän jälkeen jätettyä 2) piirustukset mainittua asemakaavanmuutosta varten, josta kävi selville että Diakonissalaitokselle luovutetusta alueesta muodostettaisiin uusi kortteli, merkitty N:olla 393, ja Terveystalokorttelin annettua siitä vaaditun lausunnon, päätti 3) Valtuusto tehdä asianomaiseen paikkaan anomuksen ehdotuksen vahvistamisesta.

Lääninhallituksen lähetepäätöksellä tammikuun 17 päivästä 1902 oli Valtuustolta vaadittu lausuntoa, olisiko ja millä ehdoilla kaupunki

Kysymys kaup-
pasumman suorittamisesta

1) Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 11. — 2) Rhkn kirj. N:o 157 toukok. 10 p. — 3) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 26.

taipuvainen uutta taloa varten suomalaiselle normaalilyseolle luovuttamaan Valtiolaitokselle tontin N:o 7 Ratakadun varrella korttelissa N:o 60. Tämän johdosta Valtuusto kuulusteltuaan Rahatoimikamaria päätti selittää kaupungin halukkaaksi 56,937 markan 82 pennin hinnasta luovuttamaan Punanotkon alueen uuden jaon mukaan sanotusta tontista muodostetut tontit, merkityt N:oilla 4 ja 6. Sittenmin ilmoitettiin Valtuustolle, että viimeainitut tontit ostettaisiin Valtiolaitoksen laskuun, ja jätti Valtuusto kokouksessa kesäkuun 9 päivänä 1903 Rahatoimikamarin tehtäväksi kaupungin puolesta laatia tontteihin kauppakirjat. Tätä asiaa koskevissa neuvotteluissa Valtiolaitoksen ja kaupungin välillä ei oltu kosketeltu kysymystä suomalaisen normaalilyseon vanhasta koulutalosta eikä sen vastaisesta käytöstä. Koska kuitenkin Rahatoimikamarin tietoon oli tullut, että sanottua koulutaloa, joka sijaitsee oppilaitoksen tarpeisiin kaupungin maksuttomasti luovuttamalla tonteilla N:oilla 2 ja 4 Ratakadun varrella, mitkä vastaavat pääasiallisesti osaa tontista N:o 2 myöhemmän jaon mukaan, käytettiin tarkoitukseen, mikä ei vastannut alkujaan aiottua, jätti Rahatoimikamari Valtuustolle selvityksen viimeainittujen tonttien joutumisesta Valtiolaitoksen haltuun, mistä kävi selville, että sittenkun Valtuusto joulukuun 4 päivänä 1875 oli nähnyt hyväksi suostua Suomalaisen alkeisopiston johtokunnan anomukseen mainittujen Ratakadun varrella olevien tonttien N:ojen 2 ja 4 luovuttamisesta paikaksi sanotulle koululle, Maistraatti oli huhtikuun 28 päivänä 1877 antanut luovuttamisesta seuraavan asiakirjan:

tontista N:o 2 Ratakadun varrella korttelissa N:o 60. Esitys viimeainitun korttelin asemakaavan muutoksesta.

»Pormestari ja Raati Suomen Suuriruhtinaskunnan pääkaupungissa Helsingissä

Tekevät tietäväksi: että koska Valtuusmiehet tässä kaupungissa ovat 4 päivänä Joulukuuta 1875 päättäneet maksuttomasti luovuttaa tontit N:ot 2 ja 4 Ratakadun varrella korttelissa Säynävä täällä rakennuspaikaksi Helsingin yksityiselle suomalaiselle alkeisopistolle hallittavaksi oppilaitoksen omaisuutena ehdolla että tonteille rakennetaan kivitalo ja välipuheella että, jos paikkaa käytetään muuhun tarkoitukseen kuin oppilaitoksen tarpeisiin ja etuihin tai jos laitos lakkauteaan, omistusoikeus tontteihin on kaupungille palautettava sekä että, jos Valtiolaitos vastaisuudessa ottaa huostaansa oppilaitoksen ja tonteille rakennetut koulurakennukset mahdollisesti lunastetaan Valtiolaitoksen laskuun, kauppasummaan ei saa ottaa tonttien arvoa, ynnä myös kesäkuun 1 päivänä viimekulunutta vuotta, pitäen kiinni niistä ehdoista, jotka heidän päätöksensä mukaan 4 päivältä Joulu-

kuuta 1875 kuuluvat edellä mainitun kahden tontin luovuttamiseen, tehneet sellaisen lisäyksen sanottuihin ehtoihin, että jos kysymyksessä olevain maksuttomasti hallittaviksi suomalaisen alkeisopiston tarpeisiin luovutettujen tonttien edellämainitusta syystä tulisi palautua kaupungille, niillä olevain rakennusten haltijain tai omistajain tulee silloin, rakennusten poissiirtämisen uhalla, lunastaa ne kymmentuhannen kolmenkymmenenkuuden markan kahdeksan pennin hinnasta, mikä kauppasumma myös aikaisemmin saataisiin kaupunginkassaan suorittaa, jos niin haluttaisiin, sekä että sitä ennen, milloin tahansa niin saattaisi olla tarpeellista, hallintooikeus useinmainittuihin tontteihin voitaisiin kaupunginviranomaisia kuulematta kolmannelle henkilölle luovuttaa, senvuoksi ja koska Valtuusmiehet kirjelmässä 11 päivältä kuluva huhtikuuta ovat anoneet että Maistraatti laatisi johtokunnalle luovutuskirjan mainituista tonteista, senvuoksi tulevat tontit N:ot 2 ja 4 Ratakadun varrella korttelissa Säynävä, joissa virkaatekevän Kaupungininsinööriin Conrad Reuter'in todistuksen mukaan kummassakin on pituutta pohjoisessa ja etelässä kahdeksankymmentäkaksi sekä idässä ja lännessä yksisatakolmekymmentäkuusi jalkaa eli pintaalaa kummassakin yksituhatta yksisataviisikymmentäkaksi neliöjalkaa, täten luovutetuksi rakennuspaikaksi suomalaiselle alkeisopistolle, edellä olevilla ehdoilla ja välipuheilla sekä noudattamalla ja täyttämällä ne velvollisuudet, jotka kuuluvat tontin omistajalle kaupungissa, hallittaviksi ja omistettaviksi lainvoimaisella oikeudella. Helsingin Raatihuoneella, 28 päivänä Huhtikuuta 1877;»

sekä että sittenkun Hänen Keisarillinen Majesteettinsa lokakuun 15 päivänä 1886 Valtiokonttoriin lähetetyllä Armollisella kirjelmällä oli sallinut että Valtiolaitos saisi 240,000 markan kauppahinnasta lunastaa yksityisen suomalaisen alkeisopiston tarpeisiin mainituille tonteille rakennetun talon siihen kuuluvine opetusvälineineen käytettäväksi valtion lyseota varten, ja omistusoikeus useinmainittuihin tontteihin sekä niille rakennettuun taloon toukokuun 27 päivänä 1887 päivätyllä asiakirjalla Valtiolaitokselle siirtynyt, Valtiolaitos oli, hankittuaan lainhuudatuksen ja saatuaan kiinnekirjan sanottuihin tontteihin viime aikaan asti käyttänyt sitä uudestimuodostetun valtionoppilaitoksen tarpeisiin.

Mikäli yllämainituista asiakirjoista näkyi, käsittivät ne kaksi tonttia, jotka oli luovutettu rakennuspaikaksi suomalaiselle alkeisoppilaitokselle, 22,304 neliöjalkaa eli 1,966,086 m². Rakennuskonttorin tiedonannon mukaan oli Valtiolaitoksen hallussa olevien Ratakadun tonttien pinta-ala voimassa olevan asemakaavan mukaan kuitenkin 846,999 m² suurempi kuin se tonttiala, mikä alkujaan ja yhtäpitävästi vuonna

1875 vahvistetun asemakaavan kanssa oli Valtiolaitokselle luovutettu, mikä eroavaisuus oli syntynyt siten, että Yrjönkatu, sitä tasotettaessa, ei saanut sitä 36 metrin leveyttä, mikä 1875 vuoden asemakaavan mukaan oli varattu sille, vaan ainoastaan tuskin 15 metriä, kun sitä vastoin jällellä oleva osa sanottua katu-alaa asemakaavassa liitettiin kortteliin N:o 60, vaikka kohtuullista korvausta tästä ei ollut tullut kysymykseen, koska Valtiolaitos ei ollut aluetta käyttänyt eikä aidoittanut; Valtiolaitos ei ollut myöskään esittänyt vaatimusta omistusoikeudesta siihen. Näytti siis olevan tarpeen erottaa sanottu osa viimeisestä tontista vastaisuudessa kaupungin käytettäväksi mahdollisesti tarpeelliseksi huomattuja katujärjestelyjä varten.

Viitaten luovutusasiakirjain määräyksiin ja ilmoittaen että Valtiolaitos nyttemmin käytti sanottua koulurakennusta virastohuoneustoina ja huoneustoina jatkokursseja varten eikä siis alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti, esitti Rahatoimikamari Valtuuston päätettäväksi:

huomauttaa Valtiolaitosta sen velvollisuudesta kaupunginrahastoon suorittaa 10,036 markkaa 8 penniä; sekä

jättää Rahatoimikamarin tehtäväksi antaa laatia ja Valtuustolle jättää yllämainitussa tarkoituksessa ehdotuksen kortteliä N:o 60 Säynävä viidennessä kaupunginosassa koskevaksi asemakaavanmuutokseksi.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto suostuen Rahatoimikamarin puheenalaisen esitykseen ryhtyä sen ensimmäisessä ponnassa ehdotettuun toimenpiteeseen sekä kehottaa Kamaria antamaan laatia ja Valtuustolle jättämään ehdotuksen Rahatoimikamarin jälkimmäisessä ponnassa mainituksi asemakaavanmuutokseksi sekä hyväksyi ²⁾ Kamarin jätettyä ehdotuksen mainitussa tarkoituksessa ja Terveystoimikunnan annettua siitä puoltavan lausunnon, Kamarin ehdotuksen, jonka ohella Valtuusto päätti sille hankkia asianomaisen vahvistuksen.

Rahatoimikonttorin ilmoituksen mukaan suoritettiin sittemmin, marraskuun 13 päivänä 1907, sanottu määrä, 10,036 markkaa 8 penniä, kaupunginrahastoon.

Sittenkun Valtuusto helmikuun 27 päivänä 1906 pitämässään kokouksessa oli päättänyt ³⁾ hyljätä Lääkintähallituksen anomuksen saada Kysymys alueen luovuttamisesta Yliopiston sairaaloille.

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 7 p. § 15. — ²⁾ S:n s:n lokak. 8 p. § 13. —

³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I, 22.

lunastaa tonttipaikoiksi kaikille yliopistosairaaloille, paitsi psykiatriselle, Eläintarhanhuvilat N:ot 1, 2, 3, 4, 5 ja 14, jonka ohella Valtuusto oli selittänyt olevansa halukas myymään kyseessäolevaan tarkoitukseen korttelit N:o 334, 335, 337, 338, 341 ja 342 välillä olevine katuineen yhdennessätoista kaupunginosassa, joilla oli pintalaa 66,800 m², 686,000 markan suuruisesta hinnasta, ilmoitti Lääkintähallitus joulukuun 18 päivänä 1906 päivätyllä kirjelmällä, että mainittu alue ei Sairaalahallituksen eikä Lääkintähallituksen käsityksen mukaan ollut sopiva aiottuun tarkoitukseen, jonka vuoksi Lääkintähallitus Valtuustolle esitti tiedustelun, tahtoisiko ja millä ehdoilla Helsingin kaupunki Valtiolaitokselle luovuttaa kyseessäolevaan tarkoitukseen oheenliitetyllä kartalla tarkemmin merkityn alueen Bergassa Töölön vielä rakentamattomassa kaupunginosassa, jonka pinta-ala oli noin 70,000 m² ja jota tulisivat ympäröimään suunnitellut kadut, Museonkatu etelässä, Töölön- ja Cygnæuksenkadut idässä, Hesperiankatu pohjoisessa sekä Runeberginkatu lännessä.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta lykättiin asia ¹⁾ Rahatoimikamariin, joka samalla sai tehtäväkseen esillä olevan kysymyksen yhteydessä ryhtyä neuvotteluihin asianomaisten kanssa niistä ehdoista, millä niin suuri osa rakentamattomasta aluetta Vanhan ja Uuden klinikan väliltä voitaisiin kaupungille luovuttaa, kuin tarvittaisiin liikeväylän laittamiseksi Nikolain- ja Unioninkatujen väliin.

Tämän tehtävän johdosta määräsi Kamari, hankittuaan lausunnon Rakennuskonttorista, joka erinäisillä ehdoilla puolsi suostumusta Lääkintähallituksen esitykseen, pidettäväksi katselmuksen paikalla, jolloin huomattiin, että anottuun alueeseen kuuluivat Töölön aluetta varten vahvistettuun asemakaavaan otetut korttelit N:ot 435, 436, 441, 442, 443, 447 ja 448 kolmattatoista kaupunginosaa sekä näitten korttelien väliset kadut ynnä länsipuolella korttelia N:o 448 oleva, istutukseksi osotettu paikka; ja pantiin tälle 71,738,568 m²:in suuruiselle alueelle, paitsi viimeainittua istutuksiin aiottua paikkaa, yhteensä 1,800,691 markan 62 pennin arvo eli sen määrän vähennyksellä, johon kustannukset alueen tasotuksesta ja kanavoimisesta nousisivat, tasaluvun 1,600,000 markan arvo. Huomauttaen että Yliopistosairaalain sijoitta-

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 14.

minen kyseessäolevalle paikalle tulisi jakamaan kahtia Töölönalueen ja siten vaikeuttamaan sen rakentamista, sekä että muutamat niistä tonteista, jotka käytettäisiin puheenalaiseen tarkoitukseen, erittäin edullisesti sijaitsevina todennäköisesti nousisivat mahdollisesti tapahtuvassa huutokaupassa melkoista korkeampaan hintaan, ehdotti Kamari, että kaupunki anotun alueen asemasta Fjälldalissa tarjoksi useimmainittuun tarkoitukseen Valtiolaitokselle kaksi muuta, Meilansin tilan eteläisellä rajalla olevaa, oheenliitetylle kartalle tarkemmin merkittyä aluetta, jotka myös Lääkintöhallitus oli voinut hyväksyä, ja jotka 100,000 m²:in suuruusina Kamari oli arvioinut 720,000 markaksi. Yhdistäen edelläsanotun esitti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle:

että hylättäisiin Lääkintöhallituksen anomus siitä, että korttelit N:ot 435, 436, 441, 442, 443, 447 ja 448 välillä olevine katuosuuksineen, ynnä istutuksiin osotettu länsipuolella korttelia N:o 448 oleva paikka, kaikki 13:tta kaupunginosaa, luovutettaisiin Valtiolaitokselle;

että Valtuusto sen ohella päättäisi:

että Valtiolaitokselle luovutettaisiin kaksi oheenliitetylle kartalle viivotuksella merkittyä, Meilansin eteläisellä rajalla olevaa tilusaluetta seuraavilla ehdoilla:

että Valtiolaitos sanotuista alueista suorittaisi 7 markkaa 20 penniä neliömetriltä eli siis molemmista, yhteensä 100,000 neliömetrin suuruisista alueista 720,000 markan suuruisen summan, sekä

että Valtiolaitos sen lisäksi luovuttaisi kaupungille niin suuren osan rakentamattomasta alueesta niin sanottujen Vanhan ja Uuden Klinikan välistä, kuin tarvittaisiin kadun laittamiseen Unionin- ja Nikolainkatujen väliin sekä istutusten järjestämiseen sen varrelle;

että Valtiolaitos tarpeen mukaan saisi ottaa huostaansa kyseessäolevat tilusalueet ja kauppasumma sitä mukaan suoritettaisiin, kuitenkin niin että kauppasopimuksen tultua tehdyksi vähintään kymmenesosa koko sovitusta määrästä maksettaisiin ja kauppahinta kaikissa tapauksissa suoritettaisiin kymmenen vuoden kuluessa, laskettuna kauppasopimuksen allekirjoittamispäivästä; sekä

että tämä kaupungin tarjous kestäisi vuoden 1908 loppuun, jonka ajan kuluessa kauppasopimuksen tulee olla tehdyn.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 282 elok. 29 p. (Valt. pain. asiak. N:o 33.)

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätettiin ¹⁾ hyväksyä Rahatoimikamarin edellä mainittu esitys, mutta olisi kyseessä oleva alue, ennenkuin se Valtiolaitokselle myytäisiin, otettava kaupunginasema-kaavaan.

O. Y. Suomen
Puutarhayhdis-
tyksen Eläintar-
hassa olevien
laitosten lu-
nastus.

Sittenkun Lisätty Valtuusto kokouksessa joulukuun 21 päivänä edellistä vuotta oli valtuuttanut ²⁾ Rahatoimikamarin ryhtymään Suomen Puutarhayhdistyksen Osakeyhtiön hallituksen kanssa neuvotteluihin yhdistyksen Eläintarhassa olevain laitosten lunastuksesta Valtuuston vahvistamasta hinnasta, oli Hallitus, Kamarin tekemän tiedustelun johdosta, selittäytynyt halukkaaksi suostumaan tarjoukseen ehdolla, että yhdistys kasvivarastojensa loppuunmyyntiä varten saisi aikaa syksyyn saakka 1907 sekä että tarpeelliset kasvihuoneet ja palvelusväen asuinhuoneet täksi ajaksi asetettaisiin yhdistyksen käytettäväksi. Ilmoituksen ohella neuvottelujen tuloksesta esitti ³⁾ Rahatoimikamari sitten Valtuuston päätettäväksi, että kaupunki sitoutuu talvipuutarhana kunnossapitämään kenraali J. af Lindforsin Suomen Puutarhayhdistyksen Osakeyhtiölle lahjoittamaa n. s. palmuhuonetta sekä pitämään sinne pääsyä yleisölle vapaana; että kaupunki ottaisi haltuunsa Alppipaviljongin ravintolan sekä vastaisuudessa käyttäisi ravintolaa ja siitä lähtevää voittoa kauppaneuvos H. Borgströmin kirjelmän huhtikuun 2 päivältä 1874 mukaisesti sekä että kauppahinnan suorittamiseksi kyseessä olevista laitoksista käytettävissä olevista lainavaroista osotettaisiin 58,000 markan suuruinen summa etukäteen kaupunginrahastosta suoritettavaksi. Lopuksi ilmoitti Rahatoimikamari, että Kamari oli kehottanut Puutarhalautakuntaa ottamaan harkittavaksi ja jättämään ehdotuksen korjaustöiksi ja muiksi toimenpiteiksi, jotka maiuitun sopimuksen johdosta kaupungin ja Suomen Puutarhayhdistyksen välillä saattaisivat olla tarpeen vaatimat.

Esiteltäessä tätä Rahatoimikamarin esitystä hyväksyi ⁴⁾ Valtuusto sen, kuitenkin sillä muutoksella, että Puutarhayhdistyksen puheenalaisen laitosten lunastukseen tarvittavaa summaa ei osotettaisi käytettävissä olevista lainavaroista, vaan hankittaisiin Lisätyn Valtuuston edellämäinitun päätöksen mukaisesti joulukuun 21 päivältä 1906 kuu-

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 3. — ²⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I, 9 j. ss.

³⁾ Rhkn kirj. N:o 52 tammik. 31 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 6 p. § 24.

den vuoden maksuajalla otetulla lainalla, ynnä myös sillä tarkemmalla määräyksellä, että kaupungin velvoitusta talvipuutarhana kunnossapitää palmuhuonetta sekä kauppaneuvos H. Borgströmin kirjelmän mukaisesti huhtikuun 2 päiväältä 1874 käyttää Alppipaviljongin ravintolaa ja sen tuottamaa voittoa ei ulotettaisi sitä aikaa pitemmälle kuin miksi yhdistyksellä itsellään oli hallinto-oikeus siihen maahan, missä kyseessä olevat laitokset olivat, eli siis vuoden 1931 loppuun. Tämä Valtuuston päätös, mikäli se koski edellämaitun lainan ottamista, oli alistettava K. Senaatin harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Sittemmin ilmoitettiin Maistraatin kirjelmällä huhtikuun 22 päiväältä Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti esiteltäessä saman kuun 3 päivänä Valtuuston anomusta vahvistuksesta päätökselle mainitun lainan ottamisesta oli nähnyt hyväksi hyväksyä ja vahvistaa sanotun päätöksen; tästä Valtuusto¹⁾ päätti antaa tiedon Rahatoimikamarille.

Rahatoimikamariin jätetyssä kirjelmässä oli kauppaneuvos Leon. Borgström, sen johdosta että sittenkun everstiluutnantti Rudolf Schulman ja hänen sittemmin kuollut puolisonsa Selma Schulman, syntyisin Borgström, lahjakirjalla huhtikuun 17 päiväältä 1906 olivat Helsingin kaupungille lahjoittaneet kaksi eri »Turvik» ja »Tursten» nimistä, Turholmin verotilasta lohkaistua palstaa, hänen etujansa huvilanomistajana Turholmin tilan maalla tuntuvasti oli kosketettu mainitun lahjoituksen kautta, anonut että kaupunki kohtuullisesta korvauksesta antaisi hänelle vuokralle viidenkymmenen vuoden ajaksi hänen huvila-alueensa ympäröivän maakaistaleen. Katselmuksen toimitettua paikalla anoi²⁾ Rahatoimikamari Valtuustolta, ilmoittaen että sittemmin kuolleen kauppaneuvos Borgströmin perilliset olivat selittäneet haluavansa jatkaa hänen anomustaan, valtuutusta vuokrata kauppaneuvos Borgströmin perillisille edellämaitun, oheenliitetylle kartalle tarkemmin merkityn alueen 30 vuoden ajaksi ja 250 markan suuruista vuotuista vuokramaksua vastaan.

Ennenkuin asia oli Valtuustossa ollut lopullisesti ratkaistavana, ilmoittivat anojat, että he olivat ryhtyneet neuvotteluihin kyseessä olevaan alueeseen rajoittuvan maapalstan hankkimisesta, jonka anojat aikoivat tarjota kaupungille vaihdoksi useinmainittua aluetta vastaan.

1) Valt. pöytäk. toukok. 7 p. § 13. — 2) Rhkn kirj. N:o 190 kesäk. 6 p.

Tämän johdosta päätti ¹⁾ Valtuusto palauttaa asian Rahatoimikamariin, antaen Kamarille tehtäväksi neuvottelujen jälkeen anojain kanssa jättää sellaisen ehdotuksen asiasta, mihin syytä saattaisi ilmaantua.

Siten saamansa tehtävän täyttämiseksi ilmoitti Kamari kirjelmässä N:o 316 syyskuun 26 päivältä, että kauppias Arthur Borgström kauppaneuvos Leon. Borgströmin kuolinpesän puolesta oli antanut Rahatoimikamarille tiedon siitä, että sanottu kuolinpesä kahden esiintuodun kauppakirjan mukaan oli saanut haltuunsa mainitun »Hälviksängen» nimisen maapalstan sekä anonut, että kaupunki, saaden tämän niityn, luovuttaisi yllämainitun, kauppaneuvos Borgströmin kirjelmässä tarkemmin määrätyn alueen, jossa tarkoituksessa anoja oli jättänyt Lääninmaanmittauskonttorissa laaditun todistuksen niityn asemasta ja suuruudesta. Puoltaen suostumista anomukseen esitti Rahatoimikamari Valtuustolle, että kauppaneuvos Leon. Borgström-vainajan perillisille luovutettaisiin mainittu 0,9011 ha:n suuruinen maapalsta ehdolla, että anojat jättäisivät »kauppaneuvos Henrik Borgströmin lahjoitukselle» »Hälviksängen» nimisen 0,683 ha:n suuruisen maapalstan; ja olisi ehdotus, jos sen Valtuusto hyväksyisi, alistettava K. Senaatin Talousosaston harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Esityksen Valtuusto hyväksyi ²⁾.

Varikkokorttelin N:o 187 käyttö.
Kysymys suuremman pakkahuonetilan hankkimisesta.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa lokakuun 30 päivänä edellistä vuotta oli tarkoitusta varten erityisesti asetettuun valiokuntaan lykkännyt kysymyksen Helsingin Varikko-osakeyhtiön oikeudesta lunastaa varikkokorttelin N:o 187 Katajannokalla ³⁾ ja valiokunta jättänyt lausunnon, esitettiin Valtuuston kokouksessa tammikuun 22 päivänä ⁴⁾ tämä asia ynnä sen yhteydessä oleva kysymys lisärakennuksesta Tullija Pakkahuoneeseen Katajanokalla, minkä johdosta Valtuusto päätti lykätä asiat Satamarakennustoimikuntaan, lisättynä liike- ja tullimiehillä, joiksi sittemmin valittiin ⁵⁾ valtuusmiehet, herrat O. Häggman ja A. Lundqvist sekä ylitirehtööri Verner Lindberg, satamakapteeni Oskar Andstén sekä kauppaneuvokset Lars Krogius ja Victor Ek; ja olisi siten lisätyn Satamarakennustoimikunnan otettava uudelleen harkittavaksi kysymys sopivimmasta tavasta tyydyttää kaupungin suuremman pakkahuonetilan tarvetta.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 4 — ²⁾ S:n s:n lokak. 1 p: § 18. — ³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 43. — ⁴⁾ § 38. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. helmik. 6 p. § 17.

Harkittuansa siten saamaansa tehtävää esitti Toimikunta Valtuustolle, pidättäen itselleen oikeuden vastaisuudessa saada jättää lisäehdotuksen asiasta, tuntuvimman pakkahuonetilan puutteen korjaamiseksi:

että kolmeen Länsi-Rannan tavarasuojuksen pohjoiseenpäin olevaan osastoon rakennettaisiin lisäksi toinen kerros pääasiassa yhtäpitävästi Toimikunnan kirjelmään liitettyjen, professori Gustaf Nyströmin laatimain luonnospirustusten kanssa;

että pohjoisimpaan lisärakennuksen osastoon laitettaisiin tullihaarosasto, kun taas muut osastot varattaisiin pakkahuonevarikoiksi; sekä

että Valtuusto kyseessäolevaan rakennushankkeeseen myöntäisi 420,000 markan suuruisen määrärahan, johon varat hankittaisiin kahta vuotta lyhyemmäksi maksuajaksi otetulla lainalla.

Valtuuston lykättyä tämän Satamarakennustoimikunnan esityksen Budgettivaliokuntaan ehdotti valiokunta mietinnössään 1908 vuoden meno- ja tulosäännöstä, että Helsingin Kauppavaltuusmiehille annettaisiin tilaisuus lausua mielensä Toimikunnan esityksestä. Tämän ehdotuksen Valtuusto hyväksyi ¹⁾.

Rahatoimikamarille asetetussa kirjelmässä oli täkäläisen venäläisen Aleksanterin-Kimnaasin johtaja anonut saada huutokaupatta omakseen lunastaa tontit N:ot 9 ja 11 Runeberginkadun varrella, 12 Eteläisen Rautatienkadun varrella sekä 52 ja 54 Fredrikinkadun varrella, jotka kaikki sijaitsevat korttelissa N:o 217 neljättä kaupunginosaa. Tämän johdosta toimitti Rahatoimikamari sanottujen tonttien katselmuksen ja arvioimisen ja annettiin niille toimituksessa seuraavat yksikkö- ja kokonaisarvot:

	Pinta- ala m ²	Yksikkö- hintaa	Kokonais- arvo
tontti N:o 9 Runeberginkadun varrella	1,818,250	28: —	50,911: —
» » 11 » »	1,262,662	40: —	50,506: 48
» » 12 E. Rautatienkadun	1,286,500	25: —	32,162: 50
» » 54 Fredrikinkadun	1,134,000	33: —	37,422: —
» » 52 » »	1,599,000	26: —	41,574: —
	7,100,412	Smk. 212,575: 98	

Erinäisten
korttelin N:ou
217 osain
myynti.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. § 1.

Edelleen havaittiin katselmusasiakirjasta, että korttelia ympäröivistä kaduista ainoastaan Fredrikinkatu oli tasotettu ja että osa tonteista N:ot 9 ja 52 oli Suomen Valtiolaitoksen vuonna 1900 Suomen Kaartinpataljoonan halkopihaksi ostaman alueen sisällä.

Kirjelmässä Valtuustolle syyskuun 19 päivältä N:o 312 ilmoitti Rahatoimikamari, että Kimnaasin johtaja Kamarin tekemään tiedusteluun kyseessäolevan tontinoston tarkoituksesta oli maininnut, että Kimnaasin tarkoitus Kaikkeinkorkeimman antaman luvan mukaisesti oli hankkia kaupungilta sanotut tontit vaihdettaviksi venäläiselle sotilaslaitokselle kuuluviin, enemmän keskuksessa oleviin ja uuden kimnaasitalon rakentamista varten sopivampiin tontteihin N:ot 1 ja 2 Vilhelminkadun varrella kortteleissa N:ot 37 ja 41 toisessa kaupunginosassa, jotka viimeainitut tontit parastaikaa olivat venäläisen sotilas-sairaalan käytettävänä.

Koska siis kyseessäolevain tonttien oston tarkoituksena oli tehdä mahdolliseksi uuden talon rakentamisen venäläiselle kimnaasille ja kysymys siis koski sivistystarvetta, jonka avustaminen ei tosin kuuluu kaupunginviranomaisille, mutta jota ei kuitenkaan voitu kieltää, katsoi Rahatoimikamari olevansa velvoitettu Valtuustolle puoltamaan sanottua anomusta mikäli se koski kysymystä saada ennen muita käyväällä oikeudella lunastaa tehdyn arvioimisen mukaan edellämäinitun alueen, ja tämä sitä suuremmalla syyllä, koska puheenalaista aluetta ei saattaisi pitää sanottavan arvoisena kaupungille, sen jälkeen kun sitä aluetta, jota aikaisemmin oli käytetty Suomen Kaartinpataljoonan halkopihana, nyttemmin, vaikka Suomen Valtiolaitoksen omaisuutta, käytti venäläinen sotilaslaitos.

Kuten kuitenkin Kamarin kirjelmään liitetty kartta tarkemmin osotti, eivät sen alueen rajat, jonka Valtiolaitos aikaisemmin oli lunastanut ja jota nyt käytti venäläinen sotilaslaitos, langenneet yhteen tonttirajojen kanssa korttelissa N:o 217 eikä tämän korttelin rajojen kanssa, jommoisina ne Töölön aluetta varten vahvistetun asemakaavan mukaan olivat vahvistetut. Koska siis Kamarin mielestä ei ollut mahdollista anojalle myydä lunastusta varten puheeksiotettuja tontteja sinänsä, voitaisiin sitävastoin, koska sama viranomainen, jonka hallussa parastaikaa oli jälellä oleva osa kortteleita, vastaisuudessa tulisi koko korttelin omistajaksi, kaupungille nyt kuuluva osa korttelia erityisenä

alueena myydä; täten tulisi kaupunki luovuttamaan alueen, joka vastaisi tontteja N:o 54 Fredrikinkadun varrella, N:o 12 Eteläisen Rautatienkadun varrella sekä N:oja 1, 9 ja 11 Runeberginkadun varrella, paitsi pientä kolmiomaista 109,2 m²:in suuruista aluetta sekä tontista N:o 52 Fredrikinkadun varrella 740,0 m²:in suuruista aluetta eli siis yhteensä 6,132,162 m²:in suuruisen alueen, taikka siis 968,200 m² vähemmän kuin lunastettaviksi annettujen tonttien yhteenlaskettu pinta-ala, minkä vuoksi koko alueen hinta olisi alennettava 187,184 markkaan 38 penniin.

Kysymykseen nähden korttelin vastaisesta rajajärjestelystä pidätti Rahatoimikamari itselleen oikeuden vastaisuudessa jättää Valtuustolle esityksen.

Yhdistäen ylläesitetyn ehdotti Rahatoimikamari, että Valtuusto päättäisi

valtuuttaa Kamarin venäläiselle Aleksanterin-Kimnaasille huuto-kaupatta myymään kaupungille kuuluvan alueen asemakaavassa osotetuista tonteista N:ot 52 ja 54 Fredrikinkadun varrella, 9 ja 11 Runeberginkadun varrella sekä 12 Eteläisen Rautatienkadun varrella korttelissa N:o 217 neljättä kaupunginosaa 187,184 markan 38 pennin suuruudesta hinnasta sekä ehdolla

että sanottu summa ennen 1908 vuoden loppua suoritettaisiin kaupunginrahastoon ja että, ennenkuin niin on tapahtunut, kaupparijaa sanotusta alueesta ei saisi tehdä.

Tähän Rahatoimikamarin esitykseen Valtuusto suostui ¹⁾.

Sittemmin ilmoitti Aleksanterin-Kimnaasin johtaja kirjelmässä Rahatoimikamarille lokakuun 17 päivästä, että hän täyttääkseen Kaikkein korkeimmasti myönnetyn luvan kesäkuun 15 päivästä vaihtaa tontteja oppilaitoksen ja venäläisen sotilaslaitoksen välillä oli pakotettu ostamaan koko sen alueen sanottua korttelia, jota sotilasviranomaiset eivät parastaikaa käyttäneet, jonka johdosta johtaja anoi Kamarilta sellaista toimenpidettä, että erinäiset anomuskirjelmässä tarkemmin osotetut lisäalueet kortteliin N:o 217, yhteensä pinta-alaltaan 724,702 m², kimnaasille myytäisiin.

Siihen katsoen että Suomen Valtiolaitos kaupungin kiinteimistö-

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 1 p. § 17.

kirjan mukaan omisti tontit N:ot 1 Runeberginkadun varrella sekä 48 ja 50 Fredrikinkadun varrella, missä sanotut lisäalueet olivat, ei Kamari katsonut voivansa Valtuustolle puoltaa niitten myyntiä kolmannelle henkilölle. Kuitenkin poistaakseen puutteellisen yhdenmukaisuuden, mikä oli olemassa ent. Kaartinpataljoonan halkopihan ja tonttien välillä korttelissa N:o 207 Töölön alueen uuden asemakaavan mukaan, oli Kamari sitä mieltä, että puheenalaiset alueet olisivat Aleksanterin-Kimnaasille korvauksetta luovutettavat, sillä erikoisella ehdolla että ne korvauksetta Suomen Valtiolaitoksen puolelta yhdistettäisiin tontteihin N:ot 7 ja 1 Runeberginkadun varrella sekä 48 ja 50 Fredrikinkadun varrella.

Edellä esitetyn nojalla ehdotti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuuston päätettäväksi

luovuttaa Aleksanterin-Kimnaasille maksuttomasti useinmainitut lisäalueet edellämainituilla ehdoilla.

Myös tähän Rahatoimikamarin esitykseen suostui ²⁾ Valtuusto.

Rahatoimikamarin esityksestä suostui ³⁾ Valtuusto sittemmin johtaja Belevitschin anomukseen siitä, että kauppahinta mainituista osista korttelia N:o 217 saisi kolmatta kiinnitystä vastaan Kimnaasille kuuluvaan taloon ja tonttiin N:n 1 L. Henrikinkadun varrella olla maksamatta ja lyhennettäisiin voimassa olevan kuoletussäännön mukaan.

Sittenkun kaupungille kuuluvan huvila-alueen N:o 34 Brogård N:o 3 vuokraaja, leskirouva Frida Danielsson oli anonut saada huuto-kaupatta lunastaa vahvistetun asemakaavan mukaan sanotusta alueesta lohkaistun asuintontin N:o 7 Pitkänsillanrannassa korttelissa N:o 297, oli arvioimisessa, joka tämän johdosta oli Rahatoimikamarin määräyksestä toimitettu sanotulla tontilla, sille pantu arvoksi 28 markkaa m²:iltä eli sen pinta-alan ollessa 1,963,890 m² yhteensä 54,988 markkaa 92 penniä. Puoltaen suostumista anomukseen anoi ⁴⁾ Kamari valtuutusta tontin myymiseen arvioimisessa lasketusta hinnasta, jonka ohella sellainen ehto olisi määrättävä, että ostaja ei saisi vaatia tonttia rajoittavain katuosuuksien tasotusta, ennenkuin se huomattaisiin kaupungille sopivaksi. Esitykseen Valtuusto suostui ⁵⁾.

Pitkänsillan-
rannan tontin
N:o 7 kortte-
lissa N:o 297
myynti.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 331 lokak. 17 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 19. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 372 marrask. 14 p.; Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 18. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 112 maalisk. 14 p. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 6.

Samallaisen anomuksen oli Rahatoimikamarille tehnyt maanviljelijä A. Allén asuintontista N:o 9 Vaasankadun varrella korttelissa N:o 359, joka vastasi vuokratonttia N:o 5 Åsin huvila-alueella, ja laskettiin sanotulle tontille, pinta-alaltaan 1,825,147 m², toimitetussa arvioimisessa hinnaksi 13 markan mukaan m²:iltä 23,726 markkaa 13 penniä. Myös tähän anomukseen Valtuusto suostui ¹⁾ Rahatoimikamarin puoltavan lausunnon mukaisesti.

Vaasankadun tontin N:o 9 korttelissa N:o 359 myynti.

Edelleen valtuutettiin ²⁾ Rahatoimikamari Åsin asuintontin N:o 4 vuokraajalle ajuri Viktor Lehtolalle myymään vahvistetun asemakaavan mukaan sanottua vuokratonttia vastaavan asuintontin N:o 4 Vaasankadun varrella korttelissa N:o 347, pinta-alaltaan 1,229,634 m², toimitetussa arvioimisessa 10 markan mukaan m²:iltä lasketusta hinnasta, yhteensä 12,296 markasta 34 pennistä.

Vaasankadun tontin N:o 4 korttelissa N:o 347 myynti.

Vielä valtuutettiin ³⁾ Rahatoimikamari Åsin asuintonttien N:ojen 8 ja 10 vuokraajille, talonomistajille E. Heinilälle ja H. Vesterbergille myymään asemakaavan mukaan mainituista tonteista muodostetun asuintontin N:o 8 Vaasankadun varrella korttelissa N:o 348, pinta-alaltaan 1,269,934 m², 12 markan mukaan m²:iltä lasketusta hinnasta, yhteensä 15,228 markasta 41 pennistä sekä ehdolla, että ostajat heti- miten kaupungin käytettäväksi luovuttaisivat ne osat vuokratonteistaan, jotka eivät kuuluneet lunastettavaksi anottuun tonttiin.

Vaasankadun tontin N:o 8 korttelissa N:o 348 myynti.

Samallinen valtuutus annettiin ⁴⁾ Rahatoimikamarille Åsin asuintontin N:o 6 vuokraajan, talonomistaja Anna Rönmannin anomukseen nähden saada omakseen lunastaa sanottua vuokratonttia vastaavan asuintontin N:o 6 Vaasankadun varrella korttelissa N:o 347, mille tontille, pinta-alaltaan 1,099,867 m², laskettiin 12 markan 50 pennin arvo m² eli yhteensä 13,748 markkaa 34 penniä.

Vaasankadun tontin N:o 6 korttelissa N:o 347 myynti.

Rahatoimikamariin jätetyssä kirjelmässä oli Suomen Vankilayhdistyksen Keskusosasto Helsingissä, millä oli hallintooikeus asuintonttiin N:o 3 Åsin huvila-alueella ynnä sinne rakennettuihin rakennuksiin, anonut saada omakseen lunastaa vahvistetun asemakaavan mukaan sanotusta vuokratontista muodostetun asuintontin N:o 5 Vaasankadun

Vaasankadun tontin N:o 5 korttelissa N:o 359 myynti.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 233 heinäk. 4 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 32. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 231 kesäk. 27 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 37. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 315 syysk. 26 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 3. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 371 marrask. 14 p.; Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 20.

varrella korttelissa N:o 359 kahdettatoista kaupunginosaa, minkä johdosta Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti toimitettiin tontin katselmus, jolloin sille, pinta-alaltaan 1,903,213 m², laskettiin 18 markan arvo m²:iltä eli yhteensä 34,257 markkaa 83 penniä. Sittenkun Keskusosasto tämän jälkeen oli anonut, että kyseessä oleva tontti myytäisiin huutokaupatta ynnä että arvioimishinta alennettaisiin 10 markkaan m²:iltä, anoi 1) Kamari Valtuustolta valtuutusta myydä hakijalle sanotun tontin 19,032 markan 13 pennin hinnasta ehdolla, että tontilla pidettäisiin majatalo vapaaksi päässeitä vankeja varten, uhalla että tontinomistaja muussa tapauksessa velvoitettaisiin maksamaan 15,225 markkaa 70 penniä ynnä 5 0/0:in korko siitä päivästä alkaen, josta edellä määrättyä ehtoa ei ole noudatettu.

Asiaa esiteltäessä Valtuusto hyväksyi 2) Kamarin ehdotuksen sillä Valmistusvaliokunnan ehdottamalla muutoksella, että tontin hinta laskettaisiin katselmuksessa määrätyn 18 markan suuruisen arvon mukaan m²:iltä, mutta että siten määrätystä tontin hinnasta, 34,257 markasta 83 pennistä, eroa arvioimishinnan ja anojan ehdottaman alennetun hinnan välillä vastaava määrä 15,225 markkaa 70 penniä saisi kiinnitystä vastaan tonttiin korottamana olla maksamatta, niin kauan kuin tontilla ylläpidetään majatalo vapaaksi päässeitä vankeja varten.

Asuintonttien
Vaasandun N:o
13 ja Fredriks-
berginkadun
N:o 12 kortte-
lissa N:o 360
myynti.

Sittenkun Åsin huvila-alueella olevan kaupungille kuuluvan asuintontin N:o 9 vuokraaja kapteeni Johannes Baeckman oli Rahatoimikamarilta anonut saada lunastaa vahvistetun asemakaavan mukaan sanotusta vuokratontista osittain muodostetut asuintontit N:ot 12 ja 14 Fredriksberginkadun varrella ja 13 Vaasankadun varrella, kaikki korttelissa N:o 360, ja tonttien arvioiminen Kamarin määräyksestä toimitettu, jolloin ne oli arvioitu, tontti N:o 13 Vaasankadun varrella, pinta-alaltaan 1,091,339 m², 17 markan yksikköhiinnan mukaan m²:iltä, 18,552 markaksi 76 penniksi, tontti N:o 14 Fredrikinkadun varrella, pinta-alaltaan 1,613,099 m², 15 markan mukaan m²:iltä, 24,196 markaksi 42 penniksi, sekä tontti N:o 14 viimeainitun kadun varrella, pinta-alaltaan 1,697,280 m², 13 markan mukaan m²:iltä, 22,064 markaksi 64 penniksi, anoi 3) Kamari Valtuustolta valtuutusta hakijalle myydä tontit N:o 13 Vaasan-

1) Rhkn kirj. N:o 278 elok. 29 p. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 16. —

3) Rhkn kirj. N:o 320 lokak. 3 p.

kadun varrella ja 12 Fredriksberginkadun varrella arvioimisessa määrätystä hinnoista. Esitykseen Valtuusto suostui ¹⁾.

Sittenkun 1906 vuoden loputtua tilanomistaja J. Kavaleffille myönnetty vuokraoikeus kaupungille kuuluvaan Ekon tilaan yhdennessätoista kaupunginosassa oli loppunut, olivat Rahatoimikamarilta alueen alivuokraajat kauppias J. R. Lindfors sekä leskirouvat Johanna Alenius ja Selma Barck anoneet saada arvioimisen toimitettua huutokaupatta lunastaa kauppias Lindfors tontin N:o 2 korttelissa N:o 318, rouva Alenius tontin N:o 7 ja rouva Barck tontin N:o 9, kaikki Kallion viidennen linjan varrella ja kaksi viimemainittua tonttia korttelissa N:o 329. Sittenkun tämän johdosta Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti tonttien katselmus ja arvioiminen oli toimitettu, missä niille oli määrätty tontille N:o 2, pinta-alaltaan 1,353,415 m², 25 markan mukaan m²:iltä, hinnaksi 33,386 markkaa 27 penniä, tontille N:o 7, pinta-alaltaan 696,900 m², 20 markan mukaan m²:iltä yhteensä 13,938 markkaa sekä tontille N:o 9, pinta-alaltaan 705,252 m², 22 markan yksikköhinnan mukaan m²:iltä kokonaisarvoksi 15,515 markkaa, anoi ²⁾ Kamari esiintuomillaan syillä valtuutusta myydä anojille arvioimisessa määrätystä hinnoista mainitut tontit, kuitenkin sillä ehdolla, että ostajat eivät saisi vaatia erinäisten tontteihin koskevien vielä tasottamattomien katuosuuksien tasottamista. Esitykseen Valtuusto suostui ³⁾.

Rahatoimikamarilta oli Äsin huvila-alueella olevan, kaupungille kuuluvan asuintontin N:o 25 vuokraaja, ajuri F. M. Österdahl, anonut saada huutokaupatta lunastaa vahvistetun asemakaavan mukaan sanotusta vuokratontista muodostetun asuintontin N:o 29 Vaasankadun varrella korttelissa N:o 361. Sittenkun tämän johdosta Kamarin määräyksen mukaisesti tontinkatselmus ja arvioiminen oli toimitettu, missä sille, pinta-alaltaan 1,319,915 m², 14 markan yksikköhinnan mukaan m²:iltä, oli määrätty arvoksi 18,466 markkaa 21 penniä, anoi Kamari valtuutusta myydä anojalle mainitun tontin arvioimisessa määrätystä hinnasta; ja suostuikin ⁴⁾ Valtuusto tähän esitykseen.

Samaten suostui ⁵⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin esitykseen saada

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 31. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 49 tammik. 24 p. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 6 p. § 23. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 160 toukok. 10 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 4. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 187 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 22.

Viidennen linjan tontin N:o 2 korttelissa N:o 318 sekä tonttien N:ojen 7 ja 9 korttelissa N:o 329 myynti.

Vaasankadun tontin N:o 29 korttelissa N:o 361 myynti.

Kustaankadun tontin N:o 3 korttelissa N:o 348 myynti.

myydä vahvistetun asemakaavan mukaan asuintontista N:o 16 Åsin huvilaalueella muodostetun asuintontin N:o 3 Kustaankadun varrella korttelissa N:o 348 tontin entiselle vuokraajalle, koneseppä F. S. Renforsille, tontilla toimitetussa katselmuksessa määrätystä 13 markan yksikköhinnasta m²:iltä, mikä vastasi, tontin pinta-alan ollessa 951,836 m², 12,373 markan 87 pennin kokonaisarvoa; kuitenkin oli myyntiin se ehto kiinnitetty, että tonttiin koskevaa osaa Kustaankadusta ei tasotettaisi tai vesi- ja viemärijohtoa sinne laskettaisi, ennenkuin se huomattaisiin kaupungille sopivaksi.

Antinkadun
tontin N:o 12
korttelissa N:o
66 myynti.

Rahatoimikamarilta oli »Svenska Folkpartiets Lokalstyrelse» nimisen yhdistyksen Helsingissä valitsema toimikunta tiedustellut, voitaisiinko kaupungin hallinnon alaisena oleva von Beckerin sokeainkoulurahastolle kuuluva tontti N:o 12 Antinkadun varrella korttelissa N:o 66 luovuttaa, ja siinä tapauksessa, mistä hinnasta ja millä ehdoilla tarkoitusta varten muodostettu osakeyhtiö voisi ostaa sen itselleen rakentaakseen siihen kokoushuoneustoja sisältävän rakennuksen. Antaen tietoja sanotun talon vuokratuloista sekä oheenliittäen lahjoitusasiakirjojen jäljennökset anoi ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolta valtuutusta julkisella huutokaupalla myydä talon vähintään 220,000 markan hinnasta. Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ Valtuusto hyväksyä Rahatoimikamarin esityksen, kuitenkin siten että tontin alimmaksi hinnaksi määrättiin 250,000 markkaa, ja alistettaisiin päätös K. Senaatin harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

M. Ch. Olanderin rahaston omistaman Mariankadun talon N:o 22 korttelissa N:o 17 myynti sekä rahaston korkeiden käyttö.

Sittenkun Raajarikkoisten avustamisyhdistyksen hallitus oli Valtuustolta anouut saada nauttia koko korkomäärän Maria Charlotta Olanderin lahjoitusrahastosta, puolsi ³⁾ Rahatoimikamari, jonka lausuntoa Valtuusto oli vaatinut, tätä anomusta, kuitenkin siten että Yhdistykselle myönnettäisiin tämä etu 1907 vuoden alusta, mutta määrä saataisiin nostaa sanotun vuoden tilinpäätöksen toimitettua; sen ohella anoi Rahatoimikamari viitaten testamentin määräykseen valtuutusta julkisella huutokaupalla myydä rahastolle kuuluvan talon N:o 22 Mariankadun varrella korttelissa N:o 17. Tähän Rahatoimikamarin esitykseen Valtuusto suostui ⁴⁾, ja alistettaisiin päätös, mikäli se koski kiinteistön myyntiä, K. Senaatin harkittavaksi.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 305 syysk. 19 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 4. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 279 elok. 29 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 51.

Sittenkun Sedmigradskyn pikkulastenkouluun ja Marian turvakodin Johtokunta oli esiintuomillaan syillä Valtuustolta anonut todistuksen laatimista siitä, että Valtuusto oli antanut suostumuksensa ¹⁾ Mariankadun varrella korttelissa N:o 16 olevan talon N:o 24 myyntiin, päätti ²⁾ Valtuusto nojautuen Valtuustolle kuuluvaan mainitun lahjoituksen valvontaan lausua, että Valtuustolla puolestaan ei ollut mitään muistuttamista kyseessäolevan talon myyntiä vastaan.

Mariankadun korttelissa N:o 16 olevan talon os. N:o 24 myynti.

Sittenkun Maistraatti oli anonut Valtuuston lausuntoa rakennusmestari A. Ijäksen jättämästä anomuksesta saada rakentaa yhteen ³⁾ anojalle kuuluvat tontit N:ot 16 Konstantininkadun varrella ja 12 Elisabetinkadun varrella korttelissa N:o 22, päätti ³⁾ Valtuusto puoltaa suostumusta tähän anomukseen ehdolla, että yhdistämisestä syntyneestä tontista ei saisi rakentaa suurempaa pinta-alaa kuin mikä olisi luvallista jos näille tonteille rakennettaisiin kummallekin erikseen. Samallaisella ehdolla kuin mainittuun anomukseen nähden puolsi Valtuusto, kuulusteltuaan Terveyshoitolautakuntaa, myös suostumista osakeyhtiö Otavan ⁴⁾ anomukseen saada rakentaa yhteen tontit N:o 9 ja 11 Uudenmaankadun varrella korttelissa N:o 88, rakennusmestari O. E. Lundin ⁵⁾ anomukseen saada rakentaa yhteen tontit N:ot 7 ja 9 Huvilakadun varrella korttelissa N:o 182, rakennusmestari Nestori Levän ⁶⁾ samalaiseen anomukseen tonteista N:o 11 ja 13 viime mainitun kadun varrella ja samassa korttelissa sekä asunto-osakeyhtiö Auman ⁷⁾ samallaiseen anomukseen tonteista N:ot 3 ja 5 myös saman kadun varrella ja samassa korttelissa. Lisäksi puolsi Valtuusto suostumista varatuomari L. Aspegrenin ⁸⁾ anomukseen saada rakentaa yhteen tontit N:ot 7 ja 9 Pikku Roopertinkadun varrella ynnä N:o 1 Ulrikaporinkadun varrella korttelissa N:o 58.

Lausuntoja tonttien yhteenrakentamisesta.

Rahatoimikamarille osotetussa kirjelmässä oli »Aktiebolaget Gamla Murbruksfabriken» tehdaskorttelin N:o 173 omistajana anonut, että katsoen siihen yhä tuntuvampaan asunnonpuutteeseen, jota kärsivät etenkin työmiehet niissä monissa teollisuuslaitoksissa, mitkä ovat Hietalahden ja Ruoholahden rannalla, yhtiö oikeutettaisiin asuintonteiksi

Hyljätty anomus asuintonttien lohkasemista tehdaskorttelista N:o

173.

¹⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 74 j. s. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 23. — ³⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 9. — ⁴⁾ S:n s:n huhtik. 23 p. § 37. — ⁵⁾ S:n s:n toukok. 28 p. § 18. — ⁶⁾ S:n s:n syysk. 3 p. § 23. — ⁷⁾ S:n s:n lokak. 1 p. § 12. — ⁸⁾ S:n s:n marrask. 19 p. § 14.

lohkaisemaan rakentamaton osa sanottua korttelia, mikä osa oli, kuten kirjelmään liitetty asemakaavapiirustus osotti, 40 metrin levyinen maa-kaistale Nuoranpunojankadusta Ruoholahdenrantaan pitkin korttelin koko pituutta Eerikinkadun varrella; ja oli yhtiön tarkoitus rakentaa mainitulle 3,708,442 m² suuruiselle maa-kaistaleelle pieniä huoneustoja sisältäviä asuntoja, jotka vuokrattaisiin etupäässä työläisperheille. Periaatteessa puoltaen suostumista anomukseen Rahatoimikamari esitti ¹⁾ Valtuustolle, että »Aktiebolaget Gamla Murbruksfabriken» olisi velvoitettava anotusta edusta kaupungille suorittamaan 11 markkaa 60 penniä m²:iltä eli yhteensä 43,017 markkaa 93 penniä, sekä anoi, jos tämä ehdotus saisi osakseen Valtuuston hyväksymisen, lupaa jättää piirustukset tarvittavaa asemakaavanmuutosta varten. — Hankittuaan Terveystoimikunnan lausunnon Valtuusto päätti ²⁾ hyljätä kysessäolevan esityksen.

Hyljätty anomus Pitkäsillanrannan korttelissa N:o 298 olevan tontin N:o 17 lunastamisesta.

Sittenkun kaupungille kuuluvan Holmnäsin ja Sundsbergin huvila-alueen N:o 35 vuokraaja rakennusmestari J. Söderlund oli Rahatoimikamarilta anonut saada huutokaupatta lunastaa vahvistetun asemakaavan mukaan sanotusta alueesta lohkaistun asuintontin N:o 17 Pitkäsillanrannan varrella korttelissa N:o 298, oli Rahatoimikamarin määräyksestä katselmus toimitettu tontilla, jolloin sille, pinta-alaltaan 1,344,17 m², oli laskettu arvoksi 32 markan mukaan m²:iltä 43,013 markkaa 47 penniä. Sittenmin oli kauppias T. Miettinen, joka kaupakirjalla lokakuun 12 päivältä oli ostanut kysessäolevalla alueella olevat rakennukset, Kamarilta anonut mainitun asuintontin vuokraoikeuden siirtämistä sekä lupaa saada huutokaupatta lunasta sen. Huomauttaen että samallinen etu oli myönnetty muillekin Siltasaaren vuokraajille anoi ³⁾ Rahatoimikamari Valtuustolta valtuutusta kysessäolevan tontin myymiseen kauppias T. Miettiselle katselmuksessa määrätystä hinnasta; mutta tämän esityksen hylkäsi ⁴⁾ Valtuusto, jonka mielestä arvioimisumma tontin edulliseen asemaan nähden oli liian alhainen.

Kun anoja Miettinen tämän johdosta oli Rahatoimikamarilta anonut uudistettua kyseessäolevan tontin arvioimista, huomautti Kamari, että tontin pintamuodostuksen vuoksi sille ei Kamarin mielestä saat-

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 54 tammik. 31 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 36. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 332 lokak. 17 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 18.

tanut laskea suurempaa arvoa kuin aikaisemmin ehdotettua 32 markkaa m²:iltä sekä uudisti ¹⁾ ennen asiasta tekemänsä esityksen, mutta senkin taas Valtuusto hylkäsi. ²⁾

Valtuustolta oli talonomistaja O. V. Vainio esiintuoduilla syillä anonut saada lunastaa asuintontin N:o 9 Helsinginkadun varrella korttelissa N:o 348, mutta päätti ³⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin antaman lausunnon mukaisesti hyljätä anomuksen.

Hyljätty anomus Helsinginkadun korttelissa N:o 348 olevan asuintontin N:o 9 lunastamisesta.

Valtuustolta oli Kaivopuiston huvilapalstan N:o 79 vuokraaja leskirouva Doris Seidenschmur esiintuomillaan syillä anonut saada arvioitavasta summasta lunasta omakseen sanotun huvilapalstan tai että vuokraoikeus palstaan pidennettäisiin viideksikymmeneksi vuodeksi, mutta Valtuusto hylkäsi ⁴⁾ Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta tämän anomuksen.

Hyljätty anomus Kaivopuiston huvilapalstan N:o 79 lunastamisesta.

Sittenkun K. Senaatti oli hyljännyt Filharmonisen Seuran ynnä Taiteilijaseuran Hallitukselle tekemän anomuksen siitä, että Valtiolaitos kustantaisi kaikille kaunotaiteille yhteisen taidepalatsin rakentamisen, oli Seuran Johtokunta Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä huomauttanut, että ajatus yhteisestä taidepalatsista oli saanut raueta, jota vastoin tuuma konserttitalon rakentamisesta kaupunkiin todennäköisesti voitaisiin toteuttaa Hallituksen välityksellä, jos kaupunki olisi taipuvainen maksuttomasti luovuttamaan tarkoitukseen tarvittavan tontin; ja oli Johtokunta sopivimmaksi paikaksi ehdottanut korttelin N:o 198, vahvistetun kaupunginasemakaavan mukaan, mikä kortteli vastasi silloista Arkadian huvilaaletta. Kirjelmään liitettyjen arkkitehti Armas Lindgrenin laatimain luonnosten mukaan rakennettaisiin talo korttelin itäiseen osaan, jota vastoin läntinen osa varattaisiin vastaista kuvanveisto- ja maalaustaiteen näyttelyhuoneustoa varten; sen ohella saattaisi rakentamattomalle alueelle laittaa istutuksia ja mahdollisesti vastaisuudessa lisärakennuksia.

Konserttitalosille varattuja tontteja.

Valtuuston lykättyä asian Rahatoimikamariin määräsi Kamari toimitettavaksi kyseessäolevan korttelin katselmuksen ja arvioimisen, jolloin tälle, Arkadiakadun tonttien N:ot 1, 3 ja 5, L. Henrikinkadun tonttien N:ot 32 ja 34 sekä E. Rautatienkadun tontin N:o 4 muodos-

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 375 marrask. 14 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 19. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 307 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 6. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 38.

tamalle korttelille, pinta-alaltaan 5,018,602 m², pantiin arvoksi yhteensä 490,351 markkaa 65 penniä. Esittäen erinäisiä näkökohtia, jotka olisi otettava huomioon asian ratkaisussa, ehdotti ¹⁾ Kamari Valtuuston päätettäväksi:

että konserttitalon ja sen yhteyteen rakennetun taidenäyttelyhuoneuston rakentamista varten myytäisiin katselmusmiesten ehdottamasta hinnasta sanotut tontit seuraavilla ehdoilla:

että rakennuksen rakentamista ja hallintoa varten muodostettaisiin yhdistys tai yhtiö, joka vastaisi niistä;

että kauppahinta saisi korottomana olla maksamatta niin kauan kuin tonteille rakennettuja taloja käytettäisiin yllä mainittuun tarkoitukseen;

että rakennuksen rakentaminen alkaisi vuoden 1908 kuluessa tai että se osottautuisi olevansa taloudellisesti taattu, mutta että päinvas-
taisessa tapauksessa tontit jälleen joutuisivat kaupungin haltuun;

että jos hanke vastaisuudessa tuottaisi enemmän kuin 6 %, kaupunki saisi osan ylijäämästä suhteessa tonttien vahvistettuun arvoon ja rakennusten hintaan;

että Valtuuston valitsema tilintarkastaja vuosittain ottaisi osaa hankkeen tilien tarkastamiseen; sekä

että Valtuustolla olisi tilaisuus tarkastaa ja omasta puolestaan hyväksyä suunnitellun rakennuksen piirustukset.

Asian esittelyssä päätti ²⁾ Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta tarkoitukseen varata mainitut tontit sekä antoi valiokunnalle, johon valittiin vapaaherra von Willebrand sekä herrat Homén ja Frenc-
kell, toimeksi jättää tarkemman ehdotuksen niistä ehdoista, joilla tontit olisi luovutettava.

Tonttien N:o:jen
10 Rata- ja 11
Merimiehenka-
dun varrella
korttelissa N:o
110 varaaminen
kaupungin tar-
peisiin.

Varattu tontti
Alempia käsi-
työkouluja var-
ten.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ³⁾ Valtuusto kaupungin tarpeisiin varata K. Senaatin maaliskuun 5 päivänä Punanotkon aluetta varten vahvistamaan kaupunginasemakaavaan otetut tontit N:ot 10 Rata- ja 11 Merimiehenkadun varrella korttelissa N:o 110.

Valtuustolle asettamassaan kirjelmässä oli Alempain käsityökou-
lujen Johtokunta esiintuoduilla syillä tehnyt ehdotuksen siitä, että

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 404 marrask 28 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 20. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 306 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 5.

kortteli N:o 402 varattaisiin sanotuille kouluille tarpeellisten rakennusten rakentamiseen. Esityksestä kuulusteltuna puolsi Rahatoimikamari suostumista siihen, jonka ohella Kamari kuitenkin, koska Johdotokunnan ehdottamaa korttelia oli käytettävä toiseen tarkoitukseen, tonttipaikaksi puheenalaista tarkoitusta varten ehdotti tonttia N:o 23 Runeberginkadun varrella korttelissa N:o 418. Tämän Rahatoimikamarin ehdotuksen Valtuusto hyväksyi¹⁾.

Koska se aika, joksi Valtuusto 16 päivänä lokakuuta 1906 tekemänsä päätöksen mukaisesti oli sitoutunut²⁾ Valtiolaitokselle myymään tontit N:o 2 ja 3 korttelissa N:o 301 b 91,835 markan 65 pennin suuruisesta hinnasta uuden koulutalon rakentamista varten Helsingin teollisuuskoululle, vuonna 1907 tulisi kulumaan loppuun, päätöksen puheenalaisesta rakennushankkeesta ennättämättä tulla asianomaisesti tehdyksi, tiedusteli Teollisuushallitus kirjelmässä joulukuun 3 päivästä Valtuustolta, voitaisiinko myöntää lykkäystä vuoden 1908 loppuun kaupan päättämistä varten muuttamattomilla ehdoilla, ja suostui³⁾ Valtuusto esitykseen.

Valtuustolle jätetyssä yhteisessä kirjelmässä olivat ruotsinkielinen ja suomenkielinen Nuorten naisten Kristillinen yhdistys esiintuoduilla syillä anonut, että kaupunki luovuttaisi yhdistyksille maksuttomasti silloin asumattoman asuintontin N:o 5 Vilhonvuorenkadun varrella korttelissa N:o 251 sinne kodin rakentamista varten tehdastyöläisnaisille, jossa olisi kokoushuone, lukusali, ruokatarjoiluhuoneusto y. m. Asia lykättiin⁴⁾ Rahatoimikamariin, joka ei kuitenkaan vuoden kuluessa antanut lausuntoa.

Kokouksessa marraskuun 27 päivänä edellistä vuotta oli Valtuusto käsitellessään Rahatoimikamarin esitystä alueen luovuttamisesta Lastenhoitoyhdistykselle Malmin tai Dalin tilalta lastenkodin rakentamista varten, Kamariin palauttanut⁵⁾ asian lausunnon antamista varten siitä, eikä jotakin tai joitakin muita asuintonteista mainittujen tilojen läheisyydessä voitaisi sopivammin tarkoitukseen luovuttaa. Tämän johdosta esitti⁶⁾ Rahatoimikamari, kuulusteltuaan Rakennuskonttoria ja

Tontteja N:öt 2 ja 3 korttelissa N:o 301 b koskevan myyntitarjoumuksen pidentämiin.

Anomus maksuttomasta tontista Nuorten naisten kristillisille yhdistyksille.

Kysymys tonttipaikasta Lastenhoitoyhdistyksen kodille.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 165 toukok. 16 p.; Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 22. —

²⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I 42 j. s. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 15. —

⁴⁾ S:n s:n helmik. 26 p. § 36. — ⁵⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 33 j. s. — ⁶⁾ Rhkn kirj. N:o 31 tammik. 17 p.

katselmuksen paikalla toimitettua, että Lastenhoitoyhdistykselle myönnettäisiin oikeus vuokratta 30 vuoden ajaksi, laskettuna vuoden 1907 alusta, käyttää oheenliitetyllä kartalla tarkemmin osotettua aluetta Meilansissa, ehdolla että sinne kolmen vuoden kuluessa rakennettaisiin lastenkoti 40—60 lapselle. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto, koska oli nostettu kysymys yliopistonsairaalain sijoittamisesta tälle alueelle, että asia jätettäisiin sikseen kunnes kysymys mainituista sairaanhoitolaitoksista olisi ratkaistu.

Anomus maksuttoman tontin luovuttamisesta Töölön Työväenyhdistykselle.

Töölön työväenyhdistyksen Valtuustolle tekemän anomuksen tontin maksutta luovuttamisesta Humalistossa yhdistyksen aikomaa rakennushanketta varten Valtuusto lykkäsi ²⁾ Rahatoimikamariin, mutta lausuntoa ei annettu vuoden kuluessa.

Anomus maksuttoman tontin luovuttamisesta »Perustuslailliselle Työväenyhdistykselle».

»Perustuslaillisen Työväenyhdistyksen» Valtuustolle tekemän anomuksen maksuttoman tontin luovuttamisesta yhdistykselle kokoushuoneuston rakentamista varten Valtuusto lykkäsi ³⁾ Rahatoimikamariin, joka ei kuitenkaan vuoden kuluessa antanut lausuntoa.

Kysymys tontin luovuttamisesta Töölön kansanlastentarhalle.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa joulukuun 18 päivänä edellistä vuotta, Rahatoimikamarin esitettyä eräillä ehdoilla myytäväksi tontin N:o 14 Ruusavillakadun varrella korttelissa N:o 486 »Eget hem för Tölö folkbarntädgård» nimiselle yhdistykselle, oli palauttanut ⁴⁾ asian Kamariin selvitetäväksi, eikö jompaakumpaa tonteista N:ot 45 tai 47 Töölönkadun varrella tai jotakin muuta tonttia tässä seudussa mieluummin voitaisi luovuttaa, huomautti ⁵⁾ Kamari antamassaan lausunnossa, että Kamariin ehdottama tontti ollen tasotetun tien varrella ja tilaisuudessa liittymään vesi- ja viemärijohtoon paraiten sopi kyysseessä olevaan tarkoitukseen, miukä vuoksi Kamari pysyi entisessä mielipiteessään. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ⁶⁾ Valtuusto siihen Valtuuston tammikuun 15 päivänä tekemään päätökseen ⁷⁾ katsoen, että tontteja Töölön alueelta ei pitäisi myydä, ennenkun sen rakennusjärjestys oli vahvistettu, tällä kertaa hyljätä ehdotuksen sekä Rahatoimikamarin ehdottaman että jonkin muun mainitulla alueella olevan tontin myymisestä yhdistykselle, jonka vuoksi, koska kysymys Paulig-

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 27. — ²⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 22. — ³⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 24. — ⁴⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 34 j. s. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 7 tammik. 10 p. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 18. — ⁷⁾ Katso edell. siv. 2 .

puolisoiden kaupungille lahjoittaman rahaston jättämisestä useinmainitulle yhdistykselle oli riippuvainen tonttikysymyksen ratkaisusta, Valtuusto ei katsonnut itsellään olevan aihetta nyt päättää rahaston luovuttamisesta yhdistykselle.

Sittemmin uudisti yhdistys Valtuustolle esityksensä sikäli, että joko mainittu tontti N:o 14 Ruusavillakadun tahi tontti N:o 47 Töölönkadun varrella samassa korttelissa luovutettaisiin yhdistykselle, mutta Valtuusto päätti ¹⁾ Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta ja kuulusteltuaan Rahatoimikamaria tällä kertaa hyljätä anomuksen.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä oli Helsingin Kaupunginlähetyksen Toimikunta anonut, että kaupunki maksutta luovuttaisi Toimikunnalle asuintontin N:o 61 I. Viertotien varrella korttelissa N:o 358, joka tontti, Valtuuston päätöksen mukaisesti maaliskuun 4 päivältä, 1902 vuoden 1911 loppuun oli vuokramaksutta Kaupunginlähetyksen hallussa.

Hyljätty anomus tontin maksuttomasta luovuttamisesta Helsingin Kaupunginlähetykselle.

Anomuksesta kuulusteltuna epäsi Rahatoimikamari esiintuoduilla perusteilla suostumuksen anomukseen, ja tehtiin ²⁾ myös Valtuuston päätös yhtäpitävästi tämän kanssa, ollen anojalla kuitenkin valta ennen vuokra-ajan loppua anoa sen pitentämistä.

Valtuustolta olivat raittiusseurat Rauha ja Kilpi, jotka kokoushuoneina käyttivät entistä kansakoulutaltoa Hesperiassa, vaatineet korvausta erinäisistä toimittamistaan sisäpuoleisista korjauksista huoneustoissa sekä samalla anoneet maksuttoman tontin varaamista Töölössä yhdistystalon rakentamista varten sinne vastaisuudessa; Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti Valtuusto hylkäsi ³⁾ anomuksen.

Hyljätty anomus maksuttomasta tontista Rauha ja Kilpi yhdistyksille.

Rahatoimikamari, jolta Valtuuston lähetteellä joulukuun 11 päivältä edellistä vuotta oli vaadittu lausuntoa Fredriksbergin Uuden Työväenyhdistyksen anomuksesta saada itselleen maksuton tontti kokoushuoneustoa varten, oli esiintuomillaan perusteilla evännyt puheenalaisen anomuksen ja tehtiin ⁴⁾ Valtuuston päätös tämän mukaisesti.

Hyljätty anomus tontin luovuttamisesta Fredriksbergin Uudelle Työväenyhdistykselle

Sittenkun Rahatoimikamarin määräyksestä lähtökatselmus oli toimitettu kaupungille kuuluvalla tiluksella N:o 3 Anneberg, jolloin toimituksessa syntyneestä syyskuun 18 päivänä päivätystä katselmusasia-

Tiluksen N:o 3 Anneberg vuokralle autominen

1) Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 15. — 2) Rhkn kirj. N:o 170 toukok. 16 p.; Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 3. — 3) Rhkn kirj. N:o 400 marrask. 21 p.; Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 14. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 20.

kirjasta kävi selville, että tiluksen, pinta-alaltaan 49,72 tynnyrinalaa, Rahatoimikamari marraskuun 2 päivänä 1877 oli antanut vuokralle 30 vuodeksi, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1878 eli siis vuoden 1907 loppuun, 680 markan suuruista vuotuista vuokramaksua ja 27,921 ruishlan suuruista pohjaveroa vastaan, esitti ¹⁾ Kamari Valtuustolle, huomauttuen että kysymys puheenalaisen tiluksen vastaisesta käytöstä mieluummin olisi ratkaistava Gumtähden säteritilan sekä Kottbyn, Sofielundin, Bakkasin ja Träskin käyttöä koskevan kysymyksen yhteydessä, joitten viimeainittujen tilojen vuokra-aika tulisi loppumaan vuonna 1908, että tilus Anneberg annettaisiin vuokralle sen entiselle vuokraajalle, konsuli L. Vaseniukselle, yhdeksi vuodeksi tammikuun 1 päivästä 1908 siihenastisilla ehdoilla. — Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ²⁾ Valtuusto suostua tähän esitykseen, kuitenkin niin että aika tilukselta muuttoa varten määrättiin yhdeksi kuukaudeksi irtisanomisesta.

Forsbyn tilan
vuokralle anta-
minen.

Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti toimitettiin syyskuun 18 päivänä lähtökatselmus kaupungille kuuluvalla Forsbyn tilalla ja havaittiin toimituksessa syntyneestä katselmusasiakirjasta, että sanotun tilan marraskuun 2 päivänä 1877 Rahatoimikamari oli antanut vuokralle 30 vuoden ajaksi, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1878, 2,850 markan suuruista vuotuista vuokraa ja 127,287 ruishlan pohjaveroa vastaan. Mitä tulee tilan rakennusten hoitoon, joka sopimuksen mukaisesti kuului vuokraajalle, Kiialan kauppa- ja teollisuusosakeyhtiölle, huomauttivat katselmusmiehet, että ne kaipasivat erinäisiä vähäisiä korjauksia, joitten oli laskettu vievän 7.700 markan suuruisen kustannuksen, mikä määrä vuokraaja olisi velvoitettava maksamaan kaupunginrahastoon. — Tilan vastaisen käytön suhteen katsoi Rahatoimikamari, sekä siihen nähden, mitä Kamari oli erityisessä esityksessä huomauttanut ³⁾ Annebergin tiluksesta, että myös siihen katsoen, että vuokraoikeus sanotun osakeyhtiön hallussa yhdysviljelyksessä Forsbyn tilan kanssa olevaan Gumtähden säteritilaan loppui vuonna 1908, voitansa Valtuustolle puoltaa vuokranpitennystä viimeainituksi vuodeksi, kuitenkin erinäisillä ehdoilla, ja esitti ⁴⁾ senvuoksi Valtuuston päätettäväksi:

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 417 jouluk. 5 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 28. —

³⁾ Katso edell. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 418 jouluk. 5 p.

että Kiialan kauppa- ja teollisuusosakeyhtiölle vuokrattaisiin kyseenäoleva tila vuodeksi 1908 2,850 markan suuruista vuokramaksua ja 127,287 ruishlan pohjaveroa vastaan, kuitenkin ehdoilla:

ettei n. s. Vanhankaupunginmäki eikä vastaiselle uudelle vaivaisalolle aiottu alue kuuluisi tähän; sekä

että vuokraaja kaupunginrahastoon maksaisi korvauksena rakennusten rappeutumisesta 7,700 markkaa.

Esitykseen Valtuusto suostui. ¹⁾

Leskirouva B. Blomin tekemästä anomuksesta ja Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti päätti ²⁾ Valtuusto pitentää anojan vuokraoikeutta huvilapalstaan litt. B 1 Kottbyn tilalla 20 vuoden ajaksi, laskettuna vuoden 1928 lopusta korotettua vuotuista kaupungille tulevaa 312 markan 50 pennin suuruista vuokramaksua vastaan vuosina 1929—1938 ja 375 markan vuokraa vastaan jäljelläolevalta ajalta ja ehdolla että anomusasiakirjaan oheenliitetyssä suunnitelmapiirustuksessa osotetut tasotus- ja kaunistustyöt päätettäisiin ennen vuoden 1918 loppua sekä senjälkeen koko vuokra-aikana pidettäisiin hyvässä kunnossa.

Pitentetty vuokraoikeus huvilapalstoihin litt. B 1 ja B 2 Kottbyn tilalla.

Samallaisella ehdolla pitensi ³⁾ Valtuusto kirjanpitäjä Gustaf Hallin vuokraoikeuden huvilapalstaan litt. B 2 samoin Kottbyn tilalla, jolloin vuotuinen vuokra määrättiin ensimmäisiltä kymmeneltä vuodelta 187 markaksi 50 penniksi ja jäljelläolevalta ajalta 225 markaksi.

Rahatoimikamarille jättämässään kirjelmässä oli osakeyhtiö Immanuel, joka edustaa kaupungissa toimivaa Pelastusarmeijaa, ilmoittanut että yhtiö yhdennessätoista kaupunginosassa olevan korttelin N:o 330 vuokraajan kanssa oli sopinut hallintooikeuden luovuttamisesta sanottuun kortteliin ynnä siihen rakennettuihin rakennuksiin eli n. s. »Kansankotiin», perustaakseen yömajan ja kansankeittiön, anonut että alueen vuokra-aika, joka oli voimassa ainoastaan toistaiseksi yhden vuoden irtisanomisella, ⁴⁾ säädettäisiin määrätyiksi vuosiksi ja että sitä ei laskettaisi liian niukasti. Hankittuaan Rakennuskonttorin sekä Kansankirjaston ja lukusalin johtokunnan lausunnon, joka viimeainittu epäsi anomuksen sillä perustuksella että ei ollut mahdollista hankkia toista

Pitennetty vuokraoikeus kortteliin N:o 330.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 26. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 319 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 9. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 311 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 10. — ⁴⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. II. 11.

huoneustoa lukusalin haaraosastolle Sörnäisissä, joka siihen saakka oli ollut mainitussa rakennuksessa, esitti ¹⁾ Rahatoimikamari mainitsemillaan syillä Valtuustolle että, jos Osakeyhtiö Immanuel lunastaisi hallintooikeuden kyseessäolevaan kortteliin ynnä siinä oleviin rakennuksiin sekä laittaisi ja kunnossapitäisi yömajaa ja kansankeittiötä, vuokra-aika pitennettäisiin vuoden 1917 loppuun sekä maksuton vuokra yhtiölle luvattaisiin ehdolla että, jos puheenalaista kansankeittiötä ja yömajaa ei laitettaisi tai ne ennen vuotta 1917 lakkautettaisiin, tontin vuokravapaus hetimiten loppuisi ja yhtiö velvoitettaisiin suorittamaan vuokraa kaupungille Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti; että yhtiöllä vuokra-ajan lopussa ei olisi oikeutta lunastaa mainittua vuokra-alueita; että uusia rakennuksia ei saisi vuokra-alueella rakentaa saamatta siihen erikoistaa lupaa kaupunginviranomaisilta; että kaupungin ja »Kansankodin» omistajan välillä tehty vuokrasopimus Kansankirjaston ja lukusalin Sörnäisten haaraosaston huoneustosta pysyisi voimassa kolmen vuoden aikana, laskettuna siitä päivästä, jolloin yhtiö ottaisi haltuunsa vuokraoikeuden, kuitenkin välipuheella yhden kuukauden irtisanomisajasta kaupungin puolelta; sekä että yhtiö velvoitettaisiin hetimiten varustamaan kortteli kokonaisuudessaan siistillä aitauksella. Tämän Rahatoimikamarin ehdotuksen Valtuusto hyväksyi. ²⁾

Pitennetty
vuokraoikeus
Meilansin hu-
vilapalstaan
N:o 17.

Sittenkun varatuomari Aleks. Branders, jolla pankinjohtaja V. Vellingkin kanssa oli vuokralla kaupungille kuuluva huvilapalsta N:o 17 Meilansissa, oli Rahatoimikamarilta anonut sellaista vuokra-ajan pitennystä, jota kaupungin kanssa tehdyn vuokrasopimuksen 13 §:ssä edellytettiin, ja paikan katselmus oli toimitettu, anoi ³⁾ Rahatoimikamari Valtuustolta valtuutusta pitentää kyseessäolevaa vuokraa 15 vuoden ajaksi, laskettuna marraskuun 1 päivästä 1927, korotettua vuotuista 112 markan 50 pennin suuruisia vuokramaksua vastaan vuosina 1918—1932 ja 135 markkaa vastaan jäjelläolevalta ajalta ja ehdolla että anojan jättämässä asemapiirustuksessa osotetut tasotus- ja kaunistustyöt suoritettaisiin ennen marraskuun 1 päivää 1917 ja senjälkeen koko vuokra-aikana pidettäisiin hyvässä kunnossa. Esitykseen Valtuusto suostui ⁴⁾ paitsi että aikaa jonka kuluessa ehdotettujen töiden tulisi olla loppuunsaoritetut, lyhennettiin marraskuun 1 päivään 1912.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 122 maalisk. 21 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 18. —

³⁾ Rhkn kirj. 370 marrask. 7 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 10 p. § 21.

Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti kesäkuun 27 päivältä Granholman tiluksen N:o 9
toimitettiin 18 päivänä seuraavaa syyskuuta lähtökatselmus kaupungille kuuluvalla tiluksella N:o 9 Granholma, jolloin toimituksessa syntyneestä katselmusasiakirjasta kävi selville, että tiluksen, pinta-alaltaan 8,09 tynnyrinalaa, Rahatoimikamari oli marraskuun 2 päivänä 1877 antanut vuokralle 30 vuodeksi vuoden 1907 loppuun saakka 176 markan suuruista vuotuista vuokramaksua ja 0,77 ruishlan pohjaveroa vastaan. Saaren vastaisesta käytöstä ehdotti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, että se jaettaisiin kolmeen huvilapalstaan oheenliitetyn asemapiirustuksen mukaisesti, jotka palstat olisi annettava vuokralle 30 vuoden ajaksi vähintään 175 markan suuruista vuokramaksua vastaan N:o 1:llä merkitystä palstasta, sekä palstoista 2 ja 3 100 markkaa, joista määristä Kamari olisi valtuutettava antamaan kysessäolevat palstat vuokralle. Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Sen johdosta, että kaupungille kuuluvain tilusten N:ot 118 Lasimestarisaari ja 119 I. Rönnskäri vuokraaja, kapteeninleski Mathilda Brenner oli Rahatoimikamarilta anonut 20 vuoden pitennystä tilusten vuokra-aikaan, oli Kamari toimittanut niitten katselmuksen, ja anoi Valtuustolta valtuutusta antaa anojalle hänen loppuiäkseen, ei kuitenkaan pitemmäksi aikaa kuin kymmeneksi vuodeksi, laskettuna tammi-kuun 1 päivästä 1908, vuokralle tilukset yhteensä 200 markan suuruista vuotuista vuokraa vastaan, ja hyväksyi ³⁾ Valtuusto esityksen.

Rahatoimikamarille osotetussa kirjelmässä oli Meilansin tiluksen Tilkan niityllä olevan maapalstan litt. A. vuokraaja, professori T. Laitinen anonut, että sanottua aluetta saataisiin käyttää sairaalaitoksiin, että aluetta rajaa siirtämällä pohjoiseen hiukan suurennettaisiin sekä anoja joko saisi oikeuden hetimiten lunastaa kyseessäolevan paikan tai hänelle myönnettäisiin nyt kuluvan vuokra-ajan pitennystä 20 vuodella. Hankittuaan Rakennuskonttorin lausunnon ja toimitettuaan paikan katselmuksen esitti ⁴⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, että anojalle myönnettäisiin oikeus rakentaa alueelle sairashuoneita, joissa ei kuitenkaan kulkutautispoltilaita varten saisi paikkaa myöntää; että siinä tarkoituksessa aluetta rajan siirrolla suurennettaisiin pohjoiseen päin oheen-

Pitennetty vuokraaika tiluksiin N:ot 118 Lasimestarisaari ja 119 I. Rönnskäri.

Tilkan niityllä olevan maapalstan litt. A. käyttö.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 415 jouluk. 5 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 27. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 204 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 36. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 169 toukok. 16 p.

liitetyllä kartalla tarkemmin osotetulla maapalstalla; että vuotuisesti vuokraksi koko alueesta määrättäisiin 600 markkaa; että vuokra-ajan loputtua eli siis vuonna 1922 vuokraajalle vakuutettaisiin ilman vuokramaksun korotusta vuokraoikeuden pitennys 20 vuoden ajaksi eli vuoden 1942 loppuun, sekä että kaupunki pidättäisi itselleen oikeuden nyt kuluvan vuokra-ajan loputtua laittaa tarvittavat kadut ja toimittaa siitä johtuvat alueen järjestelyt, minkä ohella vuokraajalla ei olisi oikeutta muuhun hyvitykseen kuin suhteessa alueen pienennykseen olevaan vuokramaksun alennukseen. Esitykseen Valtuusto suostui.¹⁾

Anomus vuokrattoman tontin luovuttamisesta »Helsingin Ukkokoti-yhdistykselle».

Valtuustolle osotetussa kirjelmässä oli Helsingin Ukkokoti-yhdistyksen anomus, että kaupunki luovuttaisi yhdistykselle kirjelmään liitetyllä kartalla tarkemmin osotetun Meilansissa itäpuolella Bjälbon huvilapalstaa olevan alueen vuokrattomasti niin pitkäksi ajaksi kun mahdollista siihen rakennuksen rakentamista varten, jossa saisivat asunnon vähävaraiset iäkkäät mieshenkilöt. Rahatoimikamari, jonka lausunnon Valtuusto oli vaatinut, esitti²⁾ katselmuksen toimitettua, että yhdistyksen anomus hyljättäisiin, mutta että yhdistykselle sen sijaan myönnettäisiin toinen alue, joka on lähinnä luoteessa yhdistyksen anomasta, 750 markan suuruisia vuotuista vuokraa vastaan, laskettuna 1 päivästä kesäkuuta 1907 ja 30 vuoden ajaksi, ollen yhdistyksellä oikeus erinäisillä ehdoilla saada vuokra-aika pitennetyksi vielä 20 vuodella. Asian käsittelyn Valtuusto lykkäsi³⁾ toistaiseksi, kunnes kysymys paikan osottamisesta Yliopistosairaaloille olisi loppuun käsitelty.

Alppilan ravintolan vuokralle antaminen.

Sittenkun Lisätty Valtuusto joulukuun 21 päivänä 1906 oli päättänyt Suomen Puutarhayhdistyksen osakeyhtiöltä lunastaa sen hallintooikeuden erinäisiin alueisiin Eläintarhan puistossa ynnä omistusoikeuden osakeyhtiön sinne rakentamiin rakennuksiin sekä tämän johdosta kauppasopimus sanotun osakeyhtiön kanssa oli tehty, oli ravintoloitsija N. Noschis, jolla viimeksi kuluneina vuosina oli ollut vuokralla Alppipaviljonki, Rahatoimikamarille tehnyt anomuksen saada yhä edelleenkin vuokralla pitää sitä sekä että sopivaan paikkaan ravintolan läheisyyden rakennettaisiin jääkellari kivistä. Toimituttuaan katselmuksen paikalla anoi⁴⁾ Rahatoimikamari Valtuustolta valtuutusta antaa viiden vuoden ajaksi, laskettuna kesäkuun 1 päivästä 1907, vuokralle

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 2. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 166 toukok. 16 p. —

³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 5. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 192 kesäk. 9 p.

Alppilan ravintolan ravintoloitsija Noschikselle 6,600 markan suuruista vuotuista vuokraa vastaan sekä ollen vuokraaja velvollinen vastamaan kaikesta sisäpuolisesta korjauksesta, mutta ollen oikeutettu, jos vuokra-aikana oikeutta tarjoiluun ravintolassa rajoitettaisiin tai se lakkautettaisiin, vaatimaan sopimuksen purkamista. Sen ohella ehdotti Kamari, että Valtuuston käyttövaroista osotettaisiin 11,200 markkaa jääkellarin rakentamista varten paikalle sekä muuten tarpeelliseksi huomattua ulkopuolista korjausta varten. Esitykseen Valtuusto suostui.¹⁾

Sittenkun Rahatoimikamarin antaman määräyksen mukaisesti lähtökatselmus oli pidetty kaupungille kuuluvilla varastopaikoilla N:ot 7 ja 8 tilalla N:o 23 Sörnäisissä, jotka varastopaikat olivat olleet vuokralla kauppias K. H. Renlundille kymmenen vuoden aikana vuodesta 1898 alkaen 700 markan suuruista vuotuista vuokramaksua vastaan, esitti²⁾ Rahatoimikamari katselmusmiesten ehdotuksen mukaisesti, että kauppias Renlundin vuokraoikeus kysessäoleviin varastopaikkoihin pidentettäisiin viideksi vuodeksi vuoden 1912 loppuun korotettua 1,200 markan suuruista vuokramaksua vastaan. Esitykseen Valtuusto suostui.³⁾

Samallaisen päätöksen teki⁴⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupungille kuuluvasta maapalstasta litt. B. ent. Ravintola-alueella Sörnäisissä, joka paikka oli vuokralla vuoden 1907 loppuun myöskin kauppias Renlundille 400 markan suuruista vuokramaksua vastaan, jonka ohella kuitenkin vuotuinen vuokramaksu pitennysajalta korotettiin 600 markkaan.

Rahatoimikamarille osotetussa kirjelmässä lokakuun 2 päivältä edellistä vuotta olivat eräät talonmistajat anoneet, että Tehtaan- ja Kapteeninkatujen rajoittama avonainen paikka seitsemännessä kaupunginosassa tasotettaisiin seuraavan talven kuluessa ynnä myös istutuksilla kaunistettaisiin. Tämän johdosta otti Kamari vuoden 1907 tulo- ja menoarvioehdotukseensa 9,000 markan määrärahan sanotun paikan tasottamista varten, jonka erän myös Valtuusto vahvisti. Istutustöihin nähden olivat Rakennuskonttori ja Puutarhalautakunta puoltaneet anomusta niitten suorittamisesta, ja esitti Kamari kirjelmässä helmikuun

Sörnäisten varastopaikkain vuokraoikeuden pidentäminen.

Tehtaan- ja Kapteeninkatujen välisen avoimen paikan istutus-työt.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 25. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 358 lokak. 24 p. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 12. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 357 lokak. 24 p.; Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 13.

14 päivältä, että ne vuoden kuluessa suoritettaisiin sekä että siihen tarvittavat varat, lasketut 10,463 markaksi, otettaisiin vuoden 1908 menoarvioon, jonka ohella Kamarille olisi annettava tehtäväksi laatia ja jättää ehdotus tarvittavaksi asemakaavan muutokseksi.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto, että kysymys otettaisiin harkittavaksi seuraavan vuoden menoarvion yhteydessä.

Ehdotus kansantieteellisen ulkomuseon perustamisesta Seurasaarelle.

Valtuustolle oli Antellin kokoelmain valtuuskunta esiintuoduilla syyllä tehnyt esityksen oikeudesta Seurasaarelle laittaa rakennuksia ja rakennusryhmiä sinne vastaisuudessa perustettavaa kansantieteellistä ulkoilmanuseota varten, oheenliittäen Helsingin Anniskeluosakeyhtiön Johtokunnan antaman lausunnon, jossa Johtokunta kaikin puolin puolsi suostumusta kyseessäolevaan anomukseen. Rahatoimikamarin puollosta päätti ²⁾ Valtuusto vastaukseksi esitykseen ilmoittaa, että mitään esittä Valtuuston puolelta ei ollut olemassa ehdotetun laitoksen aikaansaamiselle kuitenkin edellyttäen että sopimus tästä voitaisiin tehdä Seurasaaren vuokraajan Anniskeluosakeyhtiön kanssa, jonka ohella oikeusvaikutukset sopimuksesta eivät kuitenkaan saisi ulottua sanotun vuokrasopimuksen kestämisäikää pitemmälle.

Toimenpiteitä urheilukenttään puutteen korjaamiseksi.

Sittenkun Valtuusto lähetteellä marraskuun 26 päivältä edellistä vuotta oli kehottanut Rahatoimikamaria Valtuustolle jättämään lausunnon Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Helsingin piirin jättämän kirjelmän johdosta, jossa valitettiin sopivain urheilupaikkain puutteesta kaupungissa sekä huomautettiin erinäisistä keinoista siitä johtuvain haittojen poistamiseksi, oli Kamari hankittuaan Puutarhalautakunnan lausunnon ilmaissut mielensä ³⁾ anojan esityksistä sekä muun muassa ehdottanut, että ehdotus Kaisaniemen suuren urheilukentän laajentamisesta hyljättäisiin.

Asian esittelyssä päätti ⁴⁾ Valtuusto lykätä kysymyksen mainitun urheilukentän laajentamisesta vastaisuudessa asetettavaan budgettivaliokuntaan mahdollisesti tähän tarvittavan määrärahan huomioonottamista varten. Mitä tulee muihin toimenpiteisiin päätti Valtuusto kehoittaa Rahatoimikamaria tapaturmain välttämiseksi ja järjestyksen ylläpitämiseksi Kaisaniemen puistossa laatimaan tarvittavat järjestyssäännöt,

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 15. — ²⁾ Rkkn kirj. N:o 113 maalisk. 14 p.; Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 9. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 111 maalisk. 7 p. (Valt. pain. asiak. N:o 37). — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 2.

jonka ohella Kamarille annettiin tehtäväksi Valtuustolle jättää esitys urheilukenttään laittamisesta sopiviin paikkoihin kaupungissa.

Sittenkun Valtuusto kesäkuun 14 päivänä edellistä vuotta pitämässään kokouksessa oli päättänyt ¹⁾ kaupungin puolesta ottaa vastaan Everstiluutnantti Rudolf Schulmanin ja hänen puolisonsa Selma Schulmanin Helsingin kaupungille lahjoittamat kaksi Turholman verotilasta lohkaistua »Tursten» ja »Turvik» nimistä palstaa niillä olevine rakennuksineen ja laitteineen, sekä sen lisäksi 50,000 markan suuruisen summan käytettäväksi sanottujen laitosten ylläpitoon, sekä antanut Rahatoimikamarille tehtäväksi muunmuassa aikanaan jättää Valtuustolle tarkemman ehdotuksen lahjoitusten käytöstä, oli äskenmuodostettu yhdistys, nimeltä »Lepokoti», jonka tarkoituksena oli hankkia huokeita virkistys- ja lepokoteja naisille eri työaloilta, etenkin sairaanhoitajattarille, opettajattarille sekä virastoissa ja konttoreissa palveleville naisille, kirjelmässä Rahatoimikamarille helmikuun 4 päivältä anonut saada huoneustona suunniteltua lepokotia varten käyttää määritettyjä Turvikin palstalla olevia huvilarakennuksia ja siihen kuuluvia puutarhalaitteita, ja oli anoja laskenut, että rakennuksen huoneitten sisustukseen kysessäolevaa tarkoitusta varten tarvittaisiin 14,767 markan 50 pennin suuruinen meno sekä laitoksen olemassaolon turvaamiseksi ensimmäisenä vuotena 10,000 markan suuruinen summa.

»Turvikin» huvilapalstan käyttö.

Huomauttaen että hanke näytti vastaavan lahjoittajattaren tarkoituksia lahjoituksen käyttöön nähden esitti ²⁾ Rahatoimikamari, anomusta puoltaen, Valtuuston päätettäväksi:

että yhdistykselle »Lepokoti» myönnettäisiin käyttöoikeus huvilapalstaan »Turvik» Turholmassa, niin kauan kuin yhdistys ylläpitäisi siellä kesä- ja virkistyskotia naisille, ehdoilla:

että yhdistys vuosittain maaliskuun kuluessa antaisi kertomuksen Rahatoimikamariin toiminnastaan edellisestä vuonna; sekä

että yhdistyksen anomus yhteensä 24,747 markan 50 pennin suuruisesta määrärahadista lykättäisiin siihen valiokuntaan, jonka oli jätettävä Valtuustolle ehdotus Anniskeluosakeyhtiön voittovarojen jakoa varten.

¹⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 118 j. ss. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 101 helmik. 28 p. (Valt. pain. asiak. N:o 25).

Sittenkun Valtuusto Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti oli lykännyt asian mainittuun valiokuntaan ja tämä jättänyt mietintönsä sanottujen voittovarojen ¹⁾ jaosta, jossa valiokunta muun muassa epäsi yhdistyksen anomuksen määrärahasta, päätti ²⁾ Valtuusto hyljäten anomuksen, kehottaa Rahatoimikamaria ryhtymään toimenpiteisiin kyseessäolevan palstan käyttämiseksi lahjakirjan määräysten mukaisesti yhden vuoden aikana eteenpäin.

Tämän mukaisesti luovutti ³⁾ Rahatoimikamari käyttöoikeuden Turvikin huvilapalstalla oleviin rakennuksiin yhdistykselle »Lepokoti» yhden vuoden ajaksi, laskettuna kesäkuun 1 päivästä 1907.

Uusi toimilupa-
sopimus Helsin-
gin Raitiotie-
ja Omnibus-
Osakeyhtiön
kanssa.

Lähetteen ohella marraskuun 12 päivältä 1906 oli Valtuusto Rahatoimikamarille lausunnon antamista varten lähettänyt Helsingin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön hallituksen Valtuustolle jättämän anomuksen oikeudesta tehdä erinäisiä muutoksia Helsingin raitiotieverkon suuntaan ja käyttöön. Mainituista muutoksista oli tärkein raitiotieverkon varustaminen kaksoisraiteilla ja raidelevyden lisääminen, jonka ohella eräitten linjain suunta oli muutettava. Johtokunnan ehdottamat linjat olivat seuraavat:

Linja I Ruusavilla—Ylioppilastalo—Kauppatori—Kaivopuisto—
Erottajantori—Ylioppilastalo;

Linja II Sörnäsi—Senaatintori—Ylioppilastalo—Hietalahdentori;

Linja III Katajanokka—Lapinlahti.

Niihin suuriin kustannuksiin nähden, arviolta noin 1 1/2 miljoonaa markkaa, mitkä ehdotetut muutokset veisivät, oli yhtiö vaatinut sellaista muutosta silloin voimassa oleviin toimilupaehtoihinsa, jotka olivat 3 §:ssä toimilupalisäystä N:o 2 elokuun 31 päivältä 1899, että jos yhtiö ennen vuoden 1909 loppua on laittanut kaksoisraiteet mainituilla linjoilla ja niihin mahdollisesti laittanut 1,435 mm:in raidelevyden, yhtiö oikeutettaisiin lokakuun 31 päivään 1934 käyttämään kyseessäolevia raitiotielinjoja niillä tarkoitettuun liikenteeseen. Toimilupaaajan kuluttua olisi kaupunki velvollinen joko lunastamaan yhtiön laitokset siitä arvosta, minkä uskotut miehet silloin, ottamatta huomioon laitoksen liikearvoa, määräisivät sille, tai jos Kaupunki tällöin ei haluaisi lunastaa yhtiön laitoksia, myöntämään yhtiölle toimilupapitennystä vä-

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 27. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 6. — ³⁾ Rhkn pöytäk. heinäk. 11 p. § 17.

hintään 10 vuotta kerrallaan, joitten ajanjaksojen jälkeen kaupungilla taas olisi tilaisuus lunastaa laitokset yllämainituilla ehdoilla. Vuoden 1934 loputtua sitoutuisi yhtiö, jos toimilupapitennystä annettaisiin, kaupungille luovuttamaan 10% brutto- liikennetuloistaan.

Neuvottelujen jälkeen yhtiön hallituksen kanssa, jotka johtivat erinäisiin muutoksiin ehdotettuihin suuntiin, ja myös Rakennuskonttorin saatua lausua mielensä asiasta, teki Kamari ehdotuksen uudeksi toimilupasopimukseksi yhtiön kanssa, ¹⁾ jonka mukaan myönnytys ulotettaisiin vuoteen 1945, sekä esitti lähettäen sen Valtuustolle sen hyväksymistä.

Esiteltäessä ehdotusta ja sen yhteydessä Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön Johtokunnan kirjelmää, jossa Johtokunta esitti vaatimuksen erinäisistä muutoksista Kamarin laatimaan ehdotukseen myönnytysopimukseksi, ynnä myös Helsingin Ajuriyhdistyksen Valtuustolle jättämää kirjelmää nyt puheenalaisesta asiasta, päätti ²⁾ Valtuusto, että asia enempää valmistelua varten lykättäisiin erityiseen viisihenkiseen valiokuntaan, jonka tehtävänä olisi ottaa harkittavaksi kysymys kaupungissa olevain sähköraitioiteitten mahdollisesta lunastuksesta Kaupungille sekä siinä tarkoituksessa vaatia hintailmoitus Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiöltä, ja valittin valiokunnan jäseniksi herrat af Forselles, Appelberg, Engström, Cajander ja Sohlman.

Ryhdyttyään työhönsä sai siten asetettu valiokunta vastaanottaa Valtuustolle osotetun eräitten yksityisten henkilöitten ja liikkeitten allekirjoittaman kirjelmän, jossa esiintuoduilla syillä ehdotettiin, että muutoksen myöntämiseksi sopimukseen Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön kanssa kaupungin puolelta olisi ehdoksi pantava, että raitiotielinja I. Viertotiellä pikimmiten ulotettaisiin sopivaan päätepaikkaan.

Tarkoin tutkittuaan raitiotielaitoksen silloista tilaa ja kyseessäolevia muutoksia sekä niitten vaikutuksia hankkeen kannattavaisuuteen ja vielä neuvoteltuaan Johtokunnan kanssa laati valiokunta uuden, erinäisissä kohdin Rahatoimikamarin ehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen ³⁾ toimilupasopimukseksi sekä esitti lähettäen sen Valtuustolle:

että Valtuusto, hyljäten nostetun ehdotuksen osakkeitten ottami-

1) Katso Valt. pain. asiak. N:o 2 ynnä liitt. (Rhkn kirj. N:o 44 tammik. 22 p.). — 2) Valt. pöytäk. helmik. 6 p. § 18. — 3) Katso Valt. pain. asiak. N:o 23 ynnä liitt.

sesta Helsingin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiössä sekä kyseeseen otetusta Raitiotielaitoksen ostamisesta, päättäisi Osakeyhtiölle esittää uuden toimilupasopimuksen laatimista valiokunnan ehdotuksen mukaisesti;

että raitiotielaitokseen tarvittavat tontit nautinto-oikeudella luovutettaisiin Osakeyhtiölle siksi aikaa, kun Osakeyhtiö ylläpitäisi raitiotieliikennettä myönnytyssopimuksen mukaan; ynnä myös

että jos Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiö hyväksyisi myönnytystarjoumuksen, Rahatoimikamari valtuutettaisiin Osakeyhtiön kanssa tekemään sopimuksen allaolevan ehdotuksen mukaisesti:

Toimilupakontrahti.

Helsingin Kaupunginvaltuusmiehet antavat Helsingin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiölle luvan Helsingin kaupunkiin ja siihen yhdistetylle alueelle perustaa raitioiteitä ja pitää niillä liikennettä seuraavilla ehdoilla:

I §.

Myönnytys käsittää seuraavat linjat:

Linja I. Sörnäinen—Kauppatori—Kaivopuisto—Erottajantori—Rautatientori—Unioninkatu Elisabetinkadun päässä.

Tämä linja alkaa Itäisen Viertotien ja Vilhonvuorenkadun leikkaukskohdasta ja jatkuu pitkin sanottua viertotietä, Siltasaarenkatua, Pitkää siltaa, Unioninkatua, Elisabetinkatua, Nikolainkatua, Senaatintorin itäistä sivua, Katariinankatua, Kauppatoria, Länsi Rantaa, Saunakatua, Tehtaankatua, Laivurinkatua, Fredrikinkatua, Isoa Roopertinkatua, Erottajankatua, L. Henrikinkatua, Kaivokatua, Rautatien aseman ohitse lävistäjänä yli Rautatientorin, pitkin Vilhonkatua, Fabianinkatua ja Puutarhakatua päättyen Unioninkadulla Elisabetinkadun päässä (mahdollisesti voitaisiin linjan loppusuunta vetää Fabianinkadulta vinosti yli Kaisaniemen puiston kaakkoiskulman Unioninkadun ja Elisabetinkadun risteykseen).

Linja II. Läntinen Viertotie—Rautatientori—Aleksanterinkatu—Kauppatori—Katajanokka.

Linja alkaa Ruusavillan vaunuhallien luota, jatkuu pitkin L. Viertotietä, L. Henrikinkatua, Kaivokatua, Hakasalmenkatua, Aleksanterinkatua, Unioninkatua, Pohj. Esplanaadikatua, jolla se menee linjan N:o 1 poikki Kauppatorilla, Katajanokan siltaa, Kanavakatua ja Kruunuvuorenkatua, pääteasema viimemainitun kadun ja L. Satamakadun risteyksessä.

Linja III. Lapinlahdenkatu—Simonkatu—L. Henrikinkatu—Bulevardinkatu—Tokantori.

Linja, joka alkaa Mariansairaalan luota, jatkuu pitkin Lapinlahdenkatua, Eerikinkatua, Annankatua, Simonkatua, L. Henrikinkatua, jossa suunta yhtyy linjaan N:o 1, Bulevardinkatua ja Hietalahden etelärantaa päättyen Tokantorin luona.

Muist. Jos Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiö haluaa, saa se vetää kaksoisraiteisen yhdyslinjan Wladimirinkadun päätekohtasta pitkin Raitiotietoria Aleksanterinkadulle.

Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiö on velvollinen Kaupunginvaltuusmiesten hyväksymän suunnitelman mukaan laajentamaan raitiotieverkkoa uusilla linjoilla; kuitenkin alköön Osakeyhtiötä velotettako laskemaan uusia raiteita ennen 1914 vuoden loppua, eikä myöskään laskemaan enempää kuin kaksi kilometriä kaksoisraiteita viiden vuoden kuluessa; kaupungilla olkoon kuitenkin oikeus, missä liikenne sitä vaatii, perustaa omia raitiolinjoja, jossa tapauksessa Osakeyhtiö on velvollinen omalla liikkuvalla kalustollaan vahvistetun kaupungin- asemakaavan piirissä ylläpitämään säännöllistä raitioliikennettä niillä.

Jos yhtiö jättää täyttämättä mitä yllämainitussa suhteessa on määrätty, olkoon Kaupunginvaltuustolla valta tutkia, onko myönnytys katsottava menetetyksi.

§ 2.

Jos Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiö ennen 1909 vuoden loppua on ottanut käytäntöön kaksoisraiteet yllämainituilla linjoilla, oikeutetaan yhtiö 1945 vuoden loppuun käyttämään ylläolevia raitiolinjoja niillä tarkotettuun liikenteeseen.

Myönnytysajan loputtua ovat, ellei myönnytyksen pitennystä Osakeyhtiölle anneta, raiteet poistettavat sekä kadut, joissa raiteet ovat olleet, viipymättä pantavat kuntoon sillä uhalla kuin §:ssä 9 on sanottu.

§ 3.

Jos kaupunki haluaa lunastaa Osakeyhtiölle kuuluvan raitiotielaitoksen, olkoon sillä siihen oikeus kahdenkymmenenviiden vuoden kulluttua, siitä arvosta, jonka uskotut miehet silloin, laitoksen liikearvoon katsomatta, raitiotielaitokselle määräävät siihen kuuluvine tontteineen, rakennuksineen, työpajoineen ja koneineen. Näistä uskotuista miehistä valitsevat Kaupunginvaltuusmiehet ja Osakeyhtiö kumpikin kaksi sekä nämät yhteisesti viidennen. Elleivät näin valitut voi sopia viidennen valitsemisesta, valitsee tämän Helsingin Raastuvanoikeuden ensimmäinen osasto.

§ 4.

Jos toinen henkilö tai toinen yhtiö anoo oikeutta ennen 1 päivää tammikuuta 1946 Helsingin kaupungissa tai siihen yhdistetyllä alueella raitiotieliikkeen harjoittamiseen, tulee kaupungin tarjota oikeus liikenteen pitämiseen yllämainituilla linjoilla ensi sijassa Helsingin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiölle, jonka tulee kuukauden kuluessa tästä tiedon saatuaan enemmän oikeutensa menettämisen uhalla kirjallisesti ilmoittaa, haluaako Osakeyhtiö yllämainittua etuoikeutta hyväksensä käyttää.

§ 5.

Raitioteiden tarkotukseen, rakenteeseen ja rakentamiseen nähden ovat voimassa seuraavat ehdot:

a) Puheenalainen lupa raitioteiden perustamiseen ja liikenteen pitämiseen niillä tarkoittaa etupäässä henkilökuletusta; ollen Osakeyhtiöllä kuitenkin valta perustamallaan raitioteillä myöskin kuletaa tavaraa, ellei se tuota mitään haittaa henkilökuletukselle.

b) Raitioteiden ja niihin kuuluvien vaunujen rakenteeseen nähden on noudatettava:

1:o) että raitiotiekiskojen ylempään pinnan tulee olla kadun tasossa.

2:o) että raitiotielinjat rakennetaan kaksoisraiteisiksi joko 1,000 mm tai 1,435 mm raideväillä. Missä olosuhteet niin vaativat, rakennettakoon kaksoisraiteiden sijaan paikoitellen yksinkertaiset raiteet, jotka varustetaan tarpeellisella määrällä sivuutusraiteita.

3:o) että raiteet, joita tulisi laskemaan toinen yhtiö tai henkilö, saavat kulkea yhtiön raiteiden poikki.

4:o) että vaunujen käyttövoimaksi käytetään sähkövoimaa;

c) Osakeyhtiö oikeutetaan raitiotieliikennettä varten korvauksetta pystyttämään ja käyttämään pylväitä ja sähköjohtoja maan pinnan yläpuolella, huomioon ottaen:

1:o) että laitosta varten tarvittavat kosketusjohdot saavat olla paljasta lankaa, mutta että sähkövirran johtamiseen käytettävien kaapelien tulee olla tehokkaasti eristetyt.

2:o) että Osakeyhtiö muuten sekä pylväiden ainekseen, rakenteeseen ja pystyttämiseen että johtojen asettamiseen ja käyttämiseen nähden on niiden määräysten alainen, joita Rahatoimikamari, asianomaisia ammattiviranomaisia kuultuaan, katsoo tarpeelliseksi antaa.

Sitäpaitsä tulee Osakeyhtiön noudattaa niitä määräyksiä, joita julkinen viranomainen voi katsoa olevan syytä turvallisuuden vuoksi säätää.

d) Osakeyhtiön tulee kuuden kuukauden kuluessa sen jälkeen, kuin tämä myönnytyssopimus on kaupungin puolesta allekirjoitettu, Kaupunginvaltuuston tarkastettavaksi esittää niin hyvin täydellinen asemapiirros, johon on merkitty raiteiden asema asianomaisilla kaduilla, sivuutusraiteiden lukumäärä ja pituus kuin myöskin täydelliset piirustukset ja tarkka selitys itse raiteeseen kuuluvista rakenteellisista osista ja laitoksista, jolloin muun muassa on ilmoitettava, miten virta johdetaan, miten johdon katketessa virta tehdään vaarattomaksi, raitioteille tarkotettujen moottorien, jarrulaitosten ja ukkosensuojien lukumäärä ja laatu sekä miten raitiotien läheisyydessä löytyvät fysikaaliset ja meteorologiset laitokset sekä telegrafi- ja telefoni-voima ja valaistusjohdot sekä kaasu- ja vesiputket suojataan n. k. harhailevien virtojen vaikutukselta; ja saa osakeyhtiö, vasta sen jälkeen kuin Kaupunginvaltuusmiehet ovat hyväksyneet nämät, ryhtyä rakentamaan raitioteitä. Yllämainittuun tarkastukseen saavat Kaupunginvaltuusmiehet käyttää aikaa aina kahteen kuukauteen asti.

e) Työ on suoritettava Kaupunginvaltuuston siihen valitseman henkilön tai viranomaisen tarkastuksen alaisena, ja on osakeyhtiö sen johdosta velvollinen vähintään yhden kuukauden ennen työn alkua siitä ilmoittamaan kaupungin Rahatoimikamariin.

f) Raitiotieverkon uudestaan rakentamisen yksiraiteisesta kaksoisraiteiseksi edellisessä §:ssä määrättyjen linjasuuntien mukaan tulee olla suoritettuna kahden vuoden kuluessa senjälkeen kuin tämä uudistettu myönnytyssopimus on kaupungin puolesta allekirjoitettu. Ellei osakeyhtiö syystä tahi toisesta mainitun ajan kuluessa olisi loppuun suorittanut raitioverkon uudestaan rakentamista, olkoon Kaupunginvaltuusmiehillä oikeus määrätä, onko myönnytys sen takia katsottava menetettyksi.

g) Työ on suoritettava yleistä liikennettä mahdollisimman vähän häiritsevällä tavalla ja mahdollisimman nopeasti, jonka vuoksi tarvittavien aineksien tulee, mikäli mahdollista, olla niin kuntoon laitettuina, että niitä voidaan samassa määrässä kuin työ edistyy, tuoda paikalle ja käyttää, niin ettei kaduille eikä yleisiin paikkoihin, joilla raitiotiet kulkevat, vähimmässäkään määrässä kasata ainevarastoja.

h) Kohdissa d, e ja g mainitut ehdot koskevat myöskin raitiotielaitoksen vastaisia muutoksia.

i) Muuten pidättää Kaupungin valtuusto oikeuden vahvistaa ne tarkemmat määräykset, jotka raitioteiden laskemiseen ynnä raitioliikenteeseen nähden ehkä katsotaan tarpeen vaatimiksi.

§ 6.

Raitiotieliikenteeseen nähden ovat voimassa seuraavat ehdot:

a) Raitioteitä älköön avattako yleiselle liikenteelle ennenkuin Kaupunginvaltuuston sitä varten valitsema henkilö tai viranomainen on ne asianmukaisesti tarkastanut ja hyväksynyt.

b) Yhtiö ylläpitää sen jälkeen keskeyttämättä liikennettä yhtiön ehdottamien ja kaupungin Maistraatin joka puoli vuosi vahvistamien vuorolistojen mukaan, käsittäen ensimmäinen puolivuosi ajan huhtikuusta syyskuuhun, toinen puolivuosi vuoden muut kuukaudet, älköönkä näihin vuorolistoihin tehtäkö muutoksia hankkimatta siihen lupa Maistraatilta. Vuorolistoja vahvistettaessa on otettava huomioon toiselta puolen liikennöitsevän yleisön tarpeet ja toiselta puolen liikkeen kannattavuus, älköönkä yhtiötä pakotettako alkamaan liikettä aikaisemmin kuin kello $\frac{1}{2}$ 7 aamulla tai jatkamaan sitä myöhempään kuin kello $\frac{1}{2}$ 11 illalla, eikä tekemään vuoroja kumpaankin suuntaan tiheämmin kuin joka viides minuutti vahvistetun kaupunginasemakkaan piirissä.

c) Yhtiö on velvollinen pitämään raitiotiet kalustoinen hyvässä, somassa ja ajanmukaisessa kunnossa. Vaunujen tulee kulkea tasaisesti ja tärähtelemättä sekä ovat ne kylmänä vuodenaikana pidettävät lämmitettyinä. Muuten on Osakeyhtiö kaikkien nyt voimassa olevan tai vastedes annettavan poliisijärjestyksen sen liikkeeseen soveltuvien määräysten alainen.

d) Maksua raitiovaunun käyttämisestä suoritetaan Osakeyhtiön antaman taksan mukaan, huomioon ottaen, että keskeytymättömästä matkasta paikasta toiseen, saman tai toisen linjan varrella saa kantaa korkeintaan 15 penniä.

e) Osakeyhtiön ilmoituksesta tulee Maistraatin, Kaupunginvaltuustoa kuultuaan, laatia ehdotus raitioteiden ohjesäännöksi, joka käsittää

määräyksiä niin hyvin liikennehenkilökunnasta, vaunuista ja kalustosta kuin myöskin siitä, mitä yleisön puolestaan tulee noudattaa raitiotieliikenteessä; ollen läänin Kuvernöörin asia vahvistaa sellainen ehdotus noudatettavaksi.

f) Jos Maistraatti katsoo tarpeelliseksi, että tapaturman estämiseksi raitiotieliikkeessä on asetettava vahti, tulee Osakeyhtiön sen järjestää ja kustantaa.

7 §.

Katujen, viertoteiden, teiden, laskukanavien ja muiden putkijohtojen muutokseen, korjaukseen ja puhtaanapitoon nähden, ovat Osakeyhtiölle voimassa seuraavat määräykset:

a) Yhtiö suorittaa kustannukset kaikista niistä ajo- ja käyntiteiden, laskukanavien, vesi-, kaasu- ja sähköjohtojen y. m. muutoksista ja uudesta rakentamisista, joihin ovat syynä työt, joihin on ryhdytty raitiotieiden perustamista tai raitiotieliikenteen ylläpitämistä varten.

b) Raiteita laskettaessa kustantaa ja ylläpitää sen jälkeen Osakeyhtiö kadut, viertotiet, ja tiet raiteen välillä 30 cm leveydeltä kiskon kummallakin puolen kunnossa ainakin yhtä hyvillä aineksilla, joilla katu, viertotie tai tie muuten on laskettu tai tulee laskettavaksi; ollen yhtiö sitäpaitsi velvollinen omalla kustannuksellaan parantamaan sen vahingon, joka raitiotien johdosta voi syntyä katuun, viertotiehen tai tiehen. Jos katu on laskettava uudella kalliimmalla aineella, kustantaa raiteiden väliin ja viereen tarvittavat aineet se, jolle kadun ylläpito kuuluu.

c) Raitiotiet eivät saa estää yleisen paikan, kadun, viertotien, tien, sähkö-, kaasu-, viemäri- tai vesijohdon muutosta, uudestaan laskemista tai korjaamista, älköönkä tällaisista syistä yhtiölle syntyvät kustannukset eivätkä myöskään siitä johtuvat raitiotieliikenteen keskeytymiset ja esteet antako aihetta mihinkään korvausvaatimuksiin. Jos tällaisista syistä käy tarpeelliseksi joksikin aikaa poistaa raitiotie tai liikkeen jatkumista varten tehdä muutoksia raitiotiehen tai muuttaa se toiselle kadulle tai paikalle, tulee Osakeyhtiön, saatuaan siitä ilmoituksen Rahatoimikamarista, heti omalla kustannuksellaan toimittaa siten tarpeelliseksi käynyt työ. Osakeyhtiö on myöskin velvollinen, jos Kaupunginvaltuusmiehet sitä vaativat, ilman korvausta kokonaan muuttamaan raitiotie toiselle kadulle tai paikalle, jos se muuttuneen kadun järjestelyn tai muun kunnallisen laitoksen takia huomataan tarpeelliseksi.

d) Osakeyhtiön tulee pitää katuihin lasketut kiskot puhtaina, älköönkä raiteista nostettua likaa kasattako kaduille vaan vietäköön se heti Osakeyhtiön toimesta pois.

e) Lunta poistettaessa kadulta, viertotieltä tai tieltä, jotta raitiotieliikenne kävisi mahdolliseksi, on lumi poistettava niin leveltä ja tämä työ suoritettava niin, ettei siitä synny mitään vaaraa taikka haittaa muulle yhdysliikkeelle. Jos raitiotiet kuitenkin, kasaantuneen lumen takia tulisivat esteeksi muulle yhdysliikkeelle, on liikenne poliisin käskystä katkaistava, kunnes este on lakannut.

8 §.

a) Jokaiselta vuorokaudelta, jonka liike koko raitiotieverkossa tai osassa siitä on keskeytettynä eikä yhtiö voi osottaa, että synnä on ollut luonnon este, lakko tai onnettomuuden tapaus, joita ei kohtuudella voi lukea yhtiön viaksi, maksaa yhtiö sakkoa kaupungin rahastoon 100—150 Suomen markkaa Rahatoimikamarin harkiinnan mukaan kussakin eri tapauksessa. Jos fällaista keskeytymistä kestää joko kolmekymmentä päivää yhtämittaa tai neljäkymmentä päivää puolen vuoden kuluessa, ilman että Maistraatilta siihen on hankittu lupaa, on myönytys menetetty.

b) Ellei yhtiö tyydy Rahatoimikamarin kohdan a) mukaan tekemään päätökseen, on yhtiöllä oikeus lykätä asia viiden uskotun miehen muodostamaan sovintolautakuntaan. Näistä valitsee yhtiö kaksi ja Kaupunginvaltuusmiehet kaksi, jonka jälkeen nämät neljä valitsevat viidennen; mutta jos jompikumpi puoli jättää valitsematta uskotut miehet tai jos nämät neljä valittua eivät pääse yksimielisiksi viidennen vaalista, jätetään Helsingin kaupungin Raastuvanoikeuden ensi osaston tehtäväksi täyttää lukumäärä.

c) Kaupungin rahastoon mahdollisesti lankeavien sakkojen ja niiden kustannusten varmuudeksi, jotka voivat syntyä sen johdosta, ettei Osakeyhtiö noudata tähän sopimukseen sisältyviä määräyksiä tai jotka siinä tapauksessa, että lupa raitiotielaitokseen menetetään tai yritys lopetetaan, eikä toinen yhtiö tai henkilö kaupungin suostumuksella ota sitä haltuunsa, voivat käydä tarpeellisiksi katujen ja muiden paikkojen kuntoon panemiseksi, on yhtiö, ennenkuin työtä saadaan alottaa ja viimeistään yhdeksänkymmentä päivää sen jälkeen kuin sopimus raitiotielaitoksesta yhtiön kanssa päätettiin, luvan menettämisen uhalla muussa tapauksessa, Rahatoimikamariin panttina talletettava Rahatoimikamarin hyväksymissä korkoa kasvavissa arvopapereissa määrä, joka vastaa kymmentätuhatta markkaa Suomen rahaa, mitä määrää joka kymmenes vuosi on lisättävä viidellätuhanella markalla. Tämä pantti, jonka kaupunki saa ilman laissa säädettyä arvioimista ja huudatusta myydä, on pidettävä arvomäärältään muuttumattomana, ja on siinä tapauksessa, että kaupungin on täytynyt käyttää jotakin siitä sakkojen suorittamiseen tai töiden toimittamiseen, tai sen arvo on vähentynyt, yhtiön heti täytettävä vajuus Rahatoimikamarin siitä ilmoitettua; ollen kaupungilla oikeus, ellei yhtiö tätä tee, vaatia määrän täyttämistä yhtiön muusta omaisuudesta. Sitteken kaikki korvausvaatimukset Osakeyhtiötä vastaan ovat lakanneet, on pantti Osakeyhtiölle takaisin annettava, mutta on Osakeyhtiöllä kuitenkin oikeus hyväkseen nauttia pantilla juosseet korot.

9 §.

Jos Osakeyhtiö jättää raitiotielaitokseen tai sen kalustoon nähden toimeenpanematta muutoksia tai parannuksia tai raiteiden laskemisessa tai katujen puhtaanapidossa tai muuten suorittamatta töitä, jotka tämän sopimuksen mukaan kuuluvat yhtiön tehtäviin, on kaupungilla oikeus teettää ne yhtiön laskuun sekä kustannuksista ottaa maksu kaupungille jätetystä pantista.

10 §.

Jos kaupunkiin syntyisi toinen kuin Osakeyhtiön perustama raitiotielaitos, on Osakeyhtiö velvollinen, jos Kaupunginvaltuusmiehet katsovat sen välttämättömän tarpeelliseksi, kohtuullista korvausta vastaan lyhyillä korkeintaan yhden rakennuskorttelin pituisilla matkoilla luovuttamaan yhtiön perustamia raiteita toisen raitiotieyrityksen käytettäväksi, ollen tämä kuitenkin velvollinen kustantamaan tulo- ja menovaihdelaitokset sekä niiden hoidon.

Raideristeyksissä kustantaa uudet laitokset ja niiden ylläpidon se yhtiö, joka niitä tarvitsee.

11 §.

Jos kaupunkiin syntyy toinen kuin Osakeyhtiön perustama raitiotielaitos, on Osakeyhtiö velvollinen alistumaan sellaiseen järjestykseen, että raitiotiematkustajat voivat siirtyä toisen laitoksen linjoille tarvitsematta suorittaa korkeampaa kokonaismaksua kuin §:n 6 kohdassa d) säädetään.

12 §.

Yhteisliikenteestä syntyvät riitaisuudet lykätään lopullista ratkaisua varten sovintolautakuntaan, johon kuuluu kolme henkilöä, joista kumpikin puoli valitsee yhden ja nämät yhteisesti lautakunnan kolmannen jäsenen. Jos asianomainen niskottelee valitsemasta välimiestä tai ellei yksimielisyyttä kolmannen välimiehen valitsemisesta voida saada aikaan, menetellään niinkuin §:n 8 kohdassa b) sanotaan.

13 §.

Kaupungin palveluksessa olevalla poliisimiehellä, joka on virkatoimessa, on oikeus maksutta käyttää hyväkseen Osakeyhtiön raitiovaunujen vapaana olevia siltapaikkoja, etupäässä etumaisella vaunusillalla; ja tulee Osakeyhtiön Rahatoimikamarin hallittavaksi antaa 40 maksuttomiin matkoihin Osakeyhtiön raitiotielinjoilla oikeuttavaa pilettejä kaupungin tai poliisilaitoksen palveluksessa olevien henkilöiden käytettäväksi.

14 §.

Yhtiölle edellä myönnetyn oikeuden perustaa raitioiteitä ja pitää liikennettä niillä saa yhtiö luovuttaa laillisesti muodostetulle yhtiölle tai yksityiselle henkilölle, jonka Kaupunginvaltuusmiehet hyväksyvät.

15 §.

Tämän myönnytyksen selitystä tai sovelluttamista koskevaa riitaa älköön saatettako oikeuden ratkaistavaksi, vaan ratkaiskoot sen välimiehet, jotka ovat valitut kuten §:n 8 kohdassa b) on sanottu.

Valiokunnan ehdotukseen oli jäsen, herra Cajander pannut vastalauseen ja ehdottanut:

että Valtuusmiehet hylkäisivät Helsingin Raitiotie ja Omnibus-Osakeyhtiön anomuksen niin hyvin mikäli se koskee yhtiön ehdotusta että kaupunki ottaisi osakkeita yhtiössä, kuin myös mikäli yhtiö pyytää pidennystä siihen aikaan, jonka kestäessä yhtiö on oikeutettu harjoittamaan raitiotieliikettä tässä kaupungissa, vaan, siinä tapauksessa että yhtiö tahtoisi asian näinkin ollen toteuttaa muut anomuksessaan mainitut ehdotukset, suostua yhtiön anomukseen sen muissa osissa niillä ehdoilla jotka ovat mainitut valiokunnan kontrahtiehdotuksessa, mikäli sen säädökset asian tällä kannalla ollen ovat tähän osaan sovellutettavissa, sekä antaa Rahatoimikamarille toimeksi, Valtuusmiesten nyt tekemän päätöksen mukaisesti, laatia lisäys yhtiön ja kaupungin väliseen ja nyt voimassa olevaan kontrahtiin; sekä

antaa erityiselle valiokunnalle toimeksi keskustella yhtiön kanssa niistä ehdoista joilla yhtiö olisi taipuvainen luovuttamaan raitiotielaitoksen kaupungille.

Valiokunnan mietintöä esiteltäessä päätti ¹⁾ Valtuusto hyväksyen sen ensimmäisen ponnin esittää yhtiölle uuden toimilupasopimuksen, jonka ohella asia muuten palautettiin Rahatoimikamariin enempiä neuvotte-luja varten Johtokunnan kanssa raitiotielinjain suunnan yksityis-kohdista.

Tämän tehtävän täyttämiseksi jätti ²⁾ Rahatoimikamari seuraavan muutosehdotuksen useinmainitun toimilupasopimusehdotuksen 1 ja 6 §§:ksi:

1 §.

Toimilupa käsittää seuraavat linjat:

Linja I, Sörnäinen—Kauppatori.

Tämä linja alkaa Itäisen Viertotien ja Vilhonvuorenkadun leikkaus-kohdasta sekä jatkuu pitkin sanottua viertotietä, Siltavuorenkatua, Pitkää siltaa, Unioninkatua, Elisabetinkatua ja Nikolainkatua Senaatintorin itäiselle sivulle sekä päättyy Sofiankadun ja Kauppatorin risteyslinjan kohdalla.

Linja II, Läntinen Viertotie—Kauppatori—Kaivopuisto—Erottajatorin—Aleksanterinkatu—Rautatientori.

Linja alkaa Ruusavillan vaunutallien luota, jatkuu pitkin Läntistä Viertotietä, Länsi-Heikinkatua, Aleksanterinkatua, Unioninkatua, Pohjois-Esplanaadikatua, jossa se yhtyy linjaan N:o 1 Kauppatorilla, pitkin Länsi-Rantaa, Saunakatua, Tehtaankatua, Laivurinkatua, Fredrikinkatua, Isoa Roopertinkatua, Erottajankatua, Länsi-Heikinkatua, Aleksanterin-katua, Hakasalmenkatua sekä päättyy rautatieaseman kohdalla.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 4. — ²⁾ Katso Valt. pain. asiak. N:o 32 (Rhkn kirj. N:o 277 elok. 22 p.).

Linja III, Hietalahden satama—Aleksanterinkatu—Katajanokka. Linja, joka alkaa Hietalahden sataman luota, jatkuu pitkin Bulevardinkatua, Länsi Heikinkatua, Aleksanterinkatua, Unioninkatua, Pohjois-Esplanadinkatua, jossa se menee linjan N:o 1 poikki Kauppatorilla, pitkin Kanavoria, Katajanokan sillan poikki sekä päättyy Kruunuvuorenkadun ja Läntisen Satamakadun risteykseen.

Linja IV, Lapinlahdenkatu—Aleksanterinkatu—Elisabetinkatu.

Alkaen rautatien ylimenopaikalta Lapinlahdenkadulla, jatkuu linja pitkin sanottua katua, Eerikinkatua, Annankatua, Vladimirinkatua, Aleksanterinkatua, Hakasalmenkatua, Rautatientoria (vaihtoehtoisesti kaaressa rautatieasemalle ja Suomalaiselle teatterille päin), Vilhonkatua, Fabianinkatua, Puutarhakatua sekä päättyy Unioninkadulle Elisabetinkadun kohdalla, missä se yhtyy linjaan N:o 1.

Muist. Jos Kaupunginvaltuusto sitä vaatii, on Raitiotie- ja Omnibusosakeyhtiö velvollinen, niinpian kun suunniteltu uusi rautatieasema on valmistunut ja luovutettu yleiselle liikenteelle, muuttamaan linjan N:o 2 suuntaa siten, että sanottu linja Erottajakadulta kulkisi pitkin Länsi-Heikinkatua sekä Kaivokatua, päättyen Rautatieaseman kohdalla.

Raitiotie- ja Omnibusosakeyhtiö on velvollinen Kaupunginvaltuusmiesten hyväksymän suunnitelman mukaan laajentamaan raitiotieverkkoa uusilla linjoilla; kuitenkin älköön Osakeyhtiötä velvotettako:

- 1) laskemaan uusia raiteita ennen 1914 vuoden loppua.
- 2) vuosina 1914—1919 laskemaan muita raiteita kuin Sörnäisistä Toukolaan.
- 3) viimeainitun vuoden perästä laskemaan enempää kuin kaksi kilometriä kaksoisraiteita viiden vuoden kuluessa;

kaupungilla ollen kuitenkin oikeus, missä liikenne sitä vaatii, perustaa omia raitiotielinjoja, jossa tapauksessa Osakeyhtiö on velvollinen omalla liikkuvalla kalustollaan vahvistetun kaupungin-asemakaavan piirissä ylläpitämään säännöllistä raitiotieliikennettä niillä.

Jos Osakeyhtiö jättää täyttämättä mitä yllämainitussa suhteessa on määrätty, olkoon Kaupunginvaltuustolla valta tutkia, onko myönnytys katsottava menetetyksi.

6 §.

Raitiotieliikenteeseen nähden ovat voimassa seuraavat ehdot:

a) Raitioiteitä älköön avattako yleiselle liikenteelle ennenkuin Kaupunginvaltuuston sitä varten valitsema henkilö tai viranomainen on ne asianmukaisesti tarkastanut ja hyväksynyt.

b) Yhtiö ylläpitää sen jälkeen keskeyttämättä liikennettä yhtiön ehdottamien ja kaupungin Maistraatin joka puoli vuosi vahvistamien vuorolistojen ja kulkukaavain mukaan, käsittäen ensimmäinen puolivuosi ajan huhtikuusta syyskuuhun, toinen puolivuosi vuoden muut kuukaudet, älköönkä näihin tehtäkö muutoksia hankkimatta siihen lupaa Maistraatilta. Vuorolistoja ja kulkukaavaa vahvistettaessa on otettava huomioon toiselta puolen liikennöitävän yleisön tarpeet ja toiselta puolen liikkeen kannattavuus, älköönkä yhtiötä pakotettako alkamaan

liikettä aikaisemmin kuin klo $\frac{1}{2}$ 7 aamulla tai jatkamaan sitä myöhempään kuin klo $\frac{1}{2}$ 11 illalla, eikä tekemään vuoroja kumpaankin suuntaan tiheämmin kuin joka viides minuutti vahvistetun kaupungin- asemakaavan piirissä.

c) Osakeyhtiö on velvollinen pitämään raitiotiet kalustoineen hyvässä, somassa ja ajanmukaisessa kunnossa. Vaunujen tulee kulkea tasaisesti ja tärähtelemättä sekä ovat ne kylmänä vuodenaikana pidettävät lämmitettynä. Muuten on Osakeyhtiö kaikkien nyt voimassa olevan tai vastedes annettavan poliisijärjestyksen sen liikkeeseen soveltuviin määräysten alainen.

d) Maksua raitiovaunun käyttämisestä suoritetaan Osakeyhtiön antaman taksan mukaan, huomioon ottaen, että keskeytymättömästä matkasta paikasta toiseen, saman tai toisen linjan varrella saa kantaa korkentaan 15 penniä.

e) Osakeyhtiön ilmoituksesta tulee Maistraatin, Kaupunginvaltuustoa kuultuaan, laatia ehdotus raitioteiden ohjesäännöksi, joka käsittelee määräyksiä niinhyvin liikennehenkilökunnasta, vaunuista ja kalustosta kuin myöskin siitä, mitä yleisön puolestaan tulee noudattaa raitiotieliikenteessä; ollen läänin kuveruöörin asia vahvistaa sellainen ehdotus noudatettavaksi.

f) Jos Maistraatti katsoo tarpeelliseksi, että tapaturman estämiseksi raitiotieliikkeessä on asetettava vahti, tulee Osakeyhtiön se järjestää ja kustantaa.

Tämän Rahatoimikamarin ehdotuksen yhteydessä esiteltiin Valtuuston kokouksessa lokakuun 1 päivänä Raitiotie-Osakeyhtiön Johtokunnan Valtuustolle jättämä kirjelmä syyskuun 28 päivästä, jossa Johtokunta ehdotti myönnötyssopimuksen 13 §:än vaihtoehtoisesti näin kuuluvaksi:

»Osakeyhtiön tulee kaupungin käytettäväksi asettaa 35 kappaletta vuosilippuja, jotka oikeuttavat vapaaseen matkaan sisällä vaunussa, 40 kappaletta vaunusiltpilettejä, ajotut kaupungin salapolisien käytettäväksi, sekä 7,5 pennistä kappaleelta tarjota polisilaitokselle alennuspilettejä, jotka kelpaavat yksinkertaista matkaa varten, upseereille sisällä vaunussa ja muille virkapukuisille polisimiehille etumaisella vaunusillalla», tahi

»Kaupungin palveluksessa oleva polisimies, joka on virantoimituksessa on oikeutettu maksutta käyttämään joutilasta tilaa Osakeyhtiön raitiovaunujen etumaisella vaunusillalla, kuitenkin sillä rajoituksella että yhtäaikaan on lupa käyttää korkeintaan kahta sellaista vapaapaikkaa, ja on Osakeyhtiön annettava Rahatoimikamarin käytettäväksi korkeintaan 35 maksuttomaan matkaan Osakeyhtiön raitiotielinjoilla oikeuttavaa pilettejä kaupungin tai polisilaitoksen palveluksessa olevain henkilöiden käytettäväksi.»

Äänestyksessä päätti Valtuusto hyväksyä Rahatoimikamarin tekemän ehdotuksen raitiotieverkon laajentamiseksi.

Rahatoimikamarin ehdottamiin muihin muutoksiin nähden toimilupasopimuksen 1 §:ään ei Valtuusto katsonut olevan syytä muuttaa valiokunnan ehdotusta.

Valiokunnan ehdotus toimilupasopimuksen 2 §:ksi hyväksyttiin yksimielisesti.

3 §:ssä päätti ¹⁾ Valtuusto muuttaa viimeisen lauseen näin kuuluvaksi:

»Jos Osakeyhtiö laiminlyö valita uskotut miehet tai jos siten valitut eivät ole yhtä mieltä viidennen vaalista, valitsee Helsingin Raastuvanoikeuden ensimmäinen osasto nämä».

6 § hyväksyttiin Rahatoimikamarin viimeisessä ehdotuksessa tekemän muodostelun mukaisena ja 10 § vähäisillä tyylillisillä muutoksilla, jota vastoin muut §§ hyväksyttiin valiokunnan ehdotuksen mukaan.

Mitä tulee lopuksi valiokunnan mietinnössään ehdottamiin muihin ponsiin, hylkäsi Valtuusto toisen, joka koski tonttien luovuttamista Osakeyhtiölle nautinto-oikeutta vastaan, jota vastoin Valtuusto hyväksyen kolmannen ponnin valiokunnan mietinnössä valtuutti Rahatoimikamarin, jos Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiö hyväksyisi sopimustarjoumuksen Osakeyhtiön kanssa, tekemään sopimuksen edellämainitun muutetun ja lisäyksillä varustetun kontrahdin ²⁾ mukaisesti.

Kunnallisen
sähkölaitoksen
perustaminen.

Sittenkun Valtuusto käsitellessään ³⁾ joulukuun 18 päivänä 1906 kysymystä kunnallisen sähkölaitoksen rakentamisesta oli päättänyt palauttaa asian erityisesti tarkoitusta varten asetettuun toimikuntaan sekä tarkan selityksen hankkimista varten siitä, voisiko tulla taloudellisesti edulliseksi päätettyä sähkölaitosta varten käyttää vesivoimaa, että myös tarkoin määrättyjen ja vertailevien kustannus- ja kannattavuuslaskelmien laatimista varten erikseen kumpaakin niistä V:llä ja VI:lla merkityistä suunnitelmista, joitten mukaan laitos vaihtoehtoisesti tulisi rakennettavaksi, tarkoittaen suurempaa, viisikertaista laitoksen laajennusta, jätti toimikunta vaaditun selvityksen ⁴⁾ toukokuun 1 päivänä 1907 päivätyssä mietinnössä, johon tässä viitataan, ja oli mietintöön liitetty insinöörien B. Wuolteen ja Herman Kolsterin enempiä toimittamia asian tutkisteluja ynnä myös tietoja kunnallisista

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 1. — ²⁾ Katso toimilupasopimuksen lopulliseen muodostukseen nähden Valt. kirj. N:o 452 lokak. 8 p. — ³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 54 j. ss. — ⁴⁾ Katso Valt. pain. asik. N:o 24.

ja yksityisistä sähkölaitoksista erinäisissä Saksan ja Skandinavian kaupungeissa.

Asian lopullisessa käsittelyssä päätti ¹⁾ Valtuusto, että kunnallinen sähkölaitos rakennettaisiin insinööri E. Wikanderin uudesti laatiman suunnitelman IV mukaisesti lasketulla 3,275,000 markan kustannuksella, tarkoittaen Sörnäisissä olevalta keskusasemalta johtaa jännitettyä virtaa sivuasemalle Erottajantorin läheisyydessä, josta 2×120 voltin jännityksellä varustettua tasavirtaa johdettaisiin kaupungin keskiosiin, jonka ohella vaihtovirtaverkko laitettaisiin syrjäisiä kaupunginosia varten;

että otettaisiin tarkoitusta varten varatut 2,500,000 markkaa vuoden 1912 obligatsioonilainasta, samalla kun sen lisäksi tarvittava määrä etukäteen maksettaisiin kaupunginrahastosta, jonka jälkeen jo mainitun määrän tultua vahvistetuksi Valtuusto vastaisuudessa päättäisi ennakkomaksun takaisinsuorittamistavasta; sekä

että asetettaisiin rakennustoimikunta, jossa olisi puheenjohtaja ja neljä jäsentä ja jonka tehtävänä olisi ryhtyä puheenalaiseen sähkölaitoksen rakentamiseen kaikkienensa mitä siihen kuuluu, joka työ, mikäli toimikunta katsoisi sopivaksi, suoritettaisiin urakalla, ja olisi toimikunnan asiana tarkoitusta varten ottaa johtava työpäällikkö sekä muu tarpeellinen henkilökunta ynnä määrätä näitten palkkio, jonka ohella toimikunnan toimintavapautta sen kanslian työjärjestykseen ja palkkaehtoihin nähden ei rajoitettaisi; sekä lopuksi

että vastaisen rakennustoimikunnan jäsenet saisivat kantaa palkkiota 20 markkaa jokaisesta kokouksesta rakennustyön kestäessä; ja kehoitettaisiin rakennustoimikuntaa ajoissa ennen laitoksen valmistumista Valtuustolle jättämään ehdotus sekä sähkölaitoksen hoidosta että myös siitä annetun sähkövirran maksutaksaksi ynnä myös niitä muita toimenpiteitä varten, jotka sen johdosta että kaupunki itse tulisi pitämään huolta sähkövirran hankkimisesta saattaisivat kuulua Valtuustolle.

Rakennustoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin ²⁾ sittemmin kauppaneuvos Hj. Schildt sekä jäseniksi herrat Appelberg, Engström ja Sohlman ynnä insinööri Karl Strömberg.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 1. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 13 p. § 1.

Paikan osottaminen kunnallisen sähkölaitoksen sivu-
asemalle.

Toukokuun 29 päivänä 1906 pitämässään kokouksessa oli Valtuusto luvultaan lisättyä päätänyt, ¹⁾ että liikenneolojen parantamiseksi Kasarmin- ja P. Roopertinkatujen risteyksessä korttelin N:o 52 kaakkoista kulmaa sanottujen katujen välillä pyöristettäisiin ja että siinä tarkoituksessa talot ja tontit N:o 11 Kasarminkadun ja 10 P. Roopertinkadun varrella ostettaisiin kaupungin laskuun, sekä antanut varsinaiselle Valtuustolle muunmuassa toimeksi Rahatoimikamarin tehtyä ehdotuksen päättää mainittujen tonttien niitten osien myymisestä, mitkä eivät olisi tarpeen kyseesentullutta kadunlaajennusta varten.

Sittemmin oli Rahatoimikamari kirjelmässä syyskuun 27 päivästä sanottua vuotta Valtuustolle lähettänyt Rakennuskonttorin laatiman ehdotuksen kyseessäolevien tonttien asemakaavanmuutokseksi anoen että Valtuusto hankkisi Keis. Senaatilta sille vahvistuksen. Tällä välin jättivät Filharmonisen seuran ja Taiteilijaseuran edustajat Valtuustolle lokakuun 30 päivänä samaa vuotta päivätyt kirjelmän, jossa esiintuoduilla syillä anottiin, että se osa mainittuja tontteja, mikä jäisi jäljelle Kasarmin- ja P. Roopertinkadun kulman tultua järjestetyksi, luovutettaisiin vastaista taidepalatsia varten, joka kuitenkin rakennettaisiin ainoastaan edellyttäen että Hallitus myöntäisi tarvittavan määrärahan rakennuksen suorittamista varten.

Saatuana tehtäväksi antaa lausuntonsa tästä esityksestä huomautti ²⁾ Rahatoimikamari kirjelmässä Valtuustolle, että ehdotettujen tonttien korkeaan arvon nähden ne näyttivät vähemmin sopivilta kyseessäolevaan tarkoitukseen, jonka vuoksi kaupunki jonkin toisen paikan osottamisella saattaisi vähäisemmällä uhrauksilla avustaa hanketta, sekä että sittenkun Hallitus nyttemmin oli hyljännyt anomuksen valtionavusta taidepalatsin rakentamista varten anojat olivat luopuneet ajatuksesta kyseessäoleville tonteille rakentaa mainitun talon. — Mitä tulee kysymykseen Lisätyn Valtuuston päättämästä Kasarmin- ja P. Roopertinkadun kulman järjestelystä, oli Kamari antanut Rakennuskonttorin laatia ehdotuksen tätä varten, jonka mukaan liikenteen lisätyn tilan tarve tulisi tyydytetyksi mahdollisimman vähäisellä tonttiarvonvähennyksellä. — Mitä tulee lopuksi uudestijärjestettyjen tonttien mahdolliseen myyntiin, oli Kamari katsonut tarpeelliseksi varata ne kau-

1) Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 8 j. s. — 2) Rhkn kirj. N:o 333 lokak. 17 p.

pungin omiin tarpeisiin, etenkin kun oli nostettu kysymys niitten käyttämisestä kunnallisen sähkölaitoksen tarpeisiin.

Lähetäten mainitun ehdotuksen asemakaavanmuutokseksi ja yhdistäen edelläesitetyn esitti Rahatoimikamari Valtuuston päätettäväksi: säilyttää kaupungin tarpeisiin tontit N:ot 11 Kasarminkadun ja 10 P. Roopertinkadun varrella korttelissa N:o 52 kolmatta kaupunginosaa;

ottaa kyseessäolevain tonttien kauppahintain järjestelyä varten tarpeeksi suuren lainan kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi;

hankkia päätökselle lähinnämainitusta kysymyksestä asianomaisen vahvistuksen; sekä

hyväksyä yllämainitun ehdotuksen asemakaavanmuutokseksi korttelia N:o 52 varten.

Tämän Rahatoimikamarin esityksen yhteydessä esiteltiin Valtuuston kokouksessa lokakuun 22 päivänä ¹⁾ Kunnallisen sähkölaitoksen Rakennustoimikunnan Valtuustolle osottama kirjelmä lokakuun 18 päivästä 1907, jossa Toimikunta esiintuomillaan syillä esitti, että tontit N:ot 11 Kasarmin- ja 10 P. Roopertinkadun varrella luovutettaisiin sivuaseman ja vastaisen sähkölaitoksen hallintorakennuksen rakentamiseen, ja päätti Valtuusto periaatteessa hyväksyä ehdotuksen kyseessäolevien tonttien käyttämisestä sähkölaitoksen tarpeisiin, ynnä myös antaa Rakennustoimikunnalle toimeksi jättää ehdotuksen tonttien rakentamiseksi, jolloin olisi otettava huomioon tarve laajentaa Kasarminkatua kyseessäolevalta paikalta.

Pitkänpuoleisessa Valtuustolle osotetussa, helmikuun 20 päivänä päivätyssä kirjelmässä, johon tässä viitataan, ²⁾ esitti Kaasulaitoksen hallitus, että epäämättömästi tarvittaisiin uusi kaasulaitos ynnä kehäjohto ja kaasukello, joista laitoksista kahden viimeainitun hetimiten pitäisi tulla laitetuiksi, sekä esitti Valtuustolle, oheenliittäen seitsemän eri, I—VII merkittyä suunnitelmaa aiottuja johtoverkkoja varten ja tarkoin perustellen ehdotustaan:

Uuden kaasulaitoksen, kaasukellon ja kehäjohtojen laittaminen.

että korttelit N:ot 456, 457, 459, 460 ja 461 Hietaniemessä Töölön kaupunginosassa käytettäisiin paikaksi kaupungin uudelle kaasulaitokselle, ynnä myös että hallitukselle annettaisiin toimeksi tehdä ja Valtuustolle jättää ehdotus uudeksi kaasulaitokseksi;

¹⁾ § 17. — ²⁾ Katso Valt. pain. asik. N:o 6.

että 15,000 m³:in kaasutilavuutta käsittävän kaasukellon rakentamiseen Hietaniemeen siihen kuuluvine koneineen, pannuineen, pannuhuoneineen ja tarpeellisine rakennuksineen osotettaisiin 370,000 markkaa;

että Lisätty Valtuusto hyväksyen hallituksen pääasiassa yhtäpitävästi VII suunnitelman kanssa tekemän ehdotuksen vastaista johtoverkkoa varten Helsingin kaupungille myöntäisi Smk:an 1,400,000: -- suuruisen määrärahan,

että tästä määrästä vuonna 1907 käytettäisiin aina 560,000 markkaa asti; sekä

että nämä työt suoritettaisiin kahta vuotta pitemmälle maksuajalle otetuilla lainavaroilla.

Vaaditussa lausunnossa maaliskuun 21 päivältä antoi Terveys-
hoitolautakunta epäävän lausunnon Kaasulaitoksen hallituksen Hietaniemen ehdottamasta paikasta laitosta varten, pitäen sitä terveydelliseltä kannalta vähemmin sopivana, jota vastoin Maistraatti puolestaan katsoi voivansa hyväksyä sen.

Sittenkun Terveyshoitolautakunnan mainitun epäävän lausunnon johdosta oli nostettu ehdotus uuden kaasulaitoksen sijoittamisesta toiseen paikkaan, nimittäin Södervikin alueelle ynnä läheiselle osalle Sörnäisten nientä, antoi Kaasulaitoksen hallitus tästä lausuntonsa, ¹⁾ jossa kyseessäoleva paikka selitettiin tosin täysin tarkoituksenmukaiseksi, jota vastoin ehdotuksen toteuttaminen tuottaisi haittoja puutaraviennille, jota varten viisi varastopaikkaa Södervikin alueella oli ollut luovutettuna; ja oli kustannukset laitoksesta tämän ehdotuksen mukaan laskettu kaasukellosta 370,000 markaksi sekä kehäjohtosta 1,430,000 markaksi, josta kertomus- ja seuraavana vuonna olisi käytettävä aina 800,000 markkaan asti. — Tämän ehdotuksen olivat myös Terveyshoitolautakunta ja Maistraatti hyväksyneet.

Lisätyn Valtuuston vaalin toimitettua esiteltiin asia uudelleen siihen kuuluvine asiakirjoineen kokouksessa kesäkuun 4 päivänä, jossa Lisätty Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti teki päätöksen ²⁾ siitä, että uusi kaasulaitos rakennettaisiin Södervikin alueelle. Kehäjohtoon ja kaasukelloon nähden hyväksyi Lisätty Valtuusto ehdotuksen siinä kohden IV suunnitelman mukaan, minkä johdosta

¹⁾ Katso Valt. pain. asiak. N:o 28. — ²⁾ Lis Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 1.

9,000 m³:in tilavuudella varustettu kaasukello rakennettaisiin varastopihaan lasketulla 260,000 markan suuruisella kustannuksella, sekä sanottuun suunnitelmaan kuuluva kehäjohto laitettaisiin lasketulla 1,215,390 markan 69 pennin suuruisella kustannuksella. Edelleen päätettiin, että yllämainituista määrärahoista vuoden kuluessa saataisiin käyttää kaasukelloa varten 260,000 markkaa sekä kehäjohtoa varten aina 400,000 markkaan asti; että kaasulaitoksen rakentamiseen tarvittavat varat hankittaisiin ottamalla aikanaan obligatsioonilaina kahta vuotta pitemmäksi maksuajaksi; että Rahatoimikamari valtuutettaisiin etukäteen kaupunginrahastosta suorittamaan tarvittavat kustannukset mainituista töistä, oikeudella tarpeen niin vaatiessa tarkoitusta varten ottamaan tilapäisen lainan; sekä että nyt valittu Lisätty Valtuusto olisi pätevä käsittelemään ja ratkaisemaan Lisätylle Valtuustolle kuuluvat muut kaasulaitoksen rakentamista koskevat kysymykset.

Sittemmin ilmoitettiin ¹⁾ Maistraatin kirjelmällä syyskuun 14 päivältä Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti esiteltäessä Valtuuston anomusta vahvistuksesta päätökselle lainan ottamisesta kahta vuotta pitemmälle maksuajalle mainittua tarkoitusta varten oli nähnyt hyväksi suostua siihen.

Sittenkun Rakennuskonttori yksissä neuvoin Valaistuslaitoksen hallituksen ja kunnallista sähkölaitosta varten asetetun Rakennustoimikunnan ²⁾ kanssa oli tämän jälkeen laatinut kartan Södervikin alueesta Sörnäisten niemessä, joka tarkemmin osotti päätettyjen uusien kaasuja ja sähkölaitosten ynnä muitten tarpeellisten laitosten ja rakennusten sijoittamisen, lähetti Valaistuslaitoksen hallitus Valtuustolle sanotun kartan ynnä kirjelmän lokakuun 25 päivältä, jossa esitettiin tehdyn ehdotuksen hyväksymistä ynnä myös että viereisen vesialueen mutaus alotettaisiin niin pian kuin mahdollista, jotta hiilen purkaus suorastaan laivasta laitoksiin saattaisi tapahtua.

Esitykseen Valtuusto suostui. ³⁾

Käsittelessään huhtikuun 10 päivänä edellistä vuotta Terveyshoitolautakunnan esitystä kunnallisen teurastuslaitoksen rakentamisesta oli Valtuusto päättänyt lykätä asian Rahatoimikamariin, ⁴⁾ jolle samalla ilmoitettiin Kaasulaitoksen hallituksen puheenjohtajan tekemä huo-

Kaasu- ja sähkölaitosten paikka.

Kysymys kunnallisen teurastuslaitoksen rakentamisesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 1 p. § 13. — ²⁾ Katso edell. siv. 63. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 22. — ⁴⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I 52 j. ss.

mautus siitä, että tarkoitusta varten ehdotetut korttelit N:ot 278 ja 279 aikoinaan myös olivat olleet aiotut tonttipaikaksi uudelle kaasulaitokselle. Tämän johdosta mainitsi ¹⁾ Rahatoimikamari samalla ilmoittaen että Kaasulaitoksen hallitus kirjelmässä tammikuun 14 päivältä 1907 oli selittänyt mainittujen korttelien ahtautensa vuoksi olevan sopimattomat kaasulaitoksen tarpeisiin, sekä yhtyen Terveyshoitolautakunnan esitykseen, että teurastuslaitosta varten aiotulle alueelle, pintaalaltaan 60,000 m², voitaisiin panna arvoksi 6 markkaa m²:ltä eli yhteensä 360,000 markkaa.

Esiteltäessä Lautakunnan esitystä ja Rahatoimikamarin lausuntoa siitä päätti ²⁾ Valtuusto hyväksyen sen, että korttelit N:ot 274, 275, 278 ja 279 kymmenennessä kaupunginosassa varattaisiin välilläolevine katui- neen paikaksi kunnallisen sähkölaitoksen rakentamista ja siihen kuuluvan karjatorin laittamista varten; ynnä myös että nykyään vuokralla olevia kortteleja N:oja 272, 273, 276 ja 277 ei myytäisi, vaan pysytettäisiin kaupungin hallussa mahdollista teurastushuoneen laajentamista varten tai muuhun kunnalliseen tarpeeseen. Vielä annettiin Terveys- hoitolautakunnalle tehtäväksi valita kaksi henkilöä, arkkitehdin ja terveydenhoitomiehen tai eläinlääkäriin, hankkimaan se selvitys ulko- maisista teurastuslaitoksista minkä Valtuusto aikaisemmin oli katsonut tarpeelliseksi, ja osotettiin Valtuuston käyttövaroista 2,000 markkaa käytettäväksi matkarahoiksi.

Sittenkun Terveyshoitolautakunta stipendiaateiksi oli valinnut do- sentin, vapaaherra Oskar von Hellensin ja arkkitehti K. Lindahlin ja nämä olivat jättäneet matkakertomuksen, ³⁾ esitti Lautakunta, lähettäen sen Valtuustolle, että Valtuusto asettaisi toimikunnan laatimaan lopul- lista ehdotusta mainituksi laitokseksi. Asiaa Valtuusto ei käsitellyt vuoden kuluessa loppuun.

Ehdotus uuden
vaivaistalon
rakentamisesta.

Valtuuston kokouksessa joulukuun 17 päivänä esiteltiin Rahatoimi- kamarin tekemä ehdotus ⁴⁾ uuden vaivaistalon rakentamisesta kaupun- gille, minkä johdosta Valtuusto, koska rakennushankkeeseen tarvit- tavat varat hankittaisiin kahta vuotta pitemmälle maksuajalle otetulla lainalla, päätti ⁵⁾ Maistraatilta anoa Lisätyn Valtuuston vaaliin toimeen- panoa asian käsittelyä ja ratkaisua varten.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 53 tammik. 31 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 7. — ³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 56. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 408 marrask. 28 p. (Valt. pain. asiak. N:o 45). — ⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 21.

Sittenkun Vaivahoitohallitus oli Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä toukokuun 21 päivältä esiintuoduilla syillä anonut, että kolmas vaivastalon keuhkotautispaviljungeista hetimiten ja kunnes toinen parempi huoneusto mielisairaita varten voitaisiin hankkia, luovutettaisiin rauhallisia, valvonnan alle asetettuja mielisairaita varten, ja Terveys-
 hoitolautakunta, jonka lausuntoa Valtuusto oli vaatinut, puoltanut anomusta, suostui ¹⁾ Valtuusto siihen.

Huoneuston sisustus Vaivastalon mielisairaita varten.

Työ- ja vaivastalon johtajan esityksestä oli Vaivahoitohallitus kirjelmässä Valtuustolle helmikuun 18 päivältä esittänyt lisärakennuksen rakentamista vaivastalon sairaalaan oheenliitettyjen piirustusten mukaan, johon mahtuisi sairaalalle tarpeelliset kuivaus- ja varastohuoneet ynnä sairashuone, sekä sitä paitsi, että 18 kappaletta mielisairaalassa olevia tarpeettomia koppeja muodostettaisiin kolmeksi sairaahuoneeksi, joissa olisi kussakin tilaa kuudelle potilaalle, joista muutostöistä kustannusten oli laskettu nousevan yhteensä 36,000 markkaan, ja oli Valtuusto lykännyt asian Terveyshoitolautakuntaan, joka antamassaan lausunnossa toukokuun 16 päivältä ilmoitti, että Lautakunta tarkastaessaan asiaan kuuluvia piirustuksia ja kustannusarviota oli havainnut niihin olevan tarpeellista tehdä erinäisiä muutoksia ja sen vuoksi antanut laatia uuden ehdotuksen, jonka myös Vaivahoitohallitus oli hyväksynyt, ja puolsi Lautakunta suostumista Vaivahoitohallituksen esitykseen ehdolla, että pohjaksi työn suorittamiselle pantaisiin Lautakunnan laatima ja sen kirjelmään liitetty ehdotus.

Työ- ja vaivastalon lisärakennukset.

Suostuen esitykseen osotti ²⁾ Valtuusto käyttövaroistaan tarkoitusta varten pyydetyn määrän.

Sittenkun palkintolautakunta Valtuuston aikaisemmin päättämää ja joulukuun 24 päivänä 1906 julistettua palkintokilpailua ³⁾ varten, jossa olisi laadittava piirustukset kansakoulurakennusta varten tarkoitukseen varatulla tontilla korttelissa N:o 319 Kallion Neljännellä linjalla, oli suorittanut tehtävänsä, lähetti lautakunta Valtuustolle jätetyistä eri kilpailusuunnitelmista antamansa lausunnon ohella ne näistä suunnitelmista, jotka lautakunta oli palkinnut, sekä anoi, että sanotun kilpailun ohjelmassa julistetut palkinnot määrättäisiin maksettavaksi palkinnonsaajille siten, että 1,800 markkaa annettaisiin arkkitehtitoi-

Uusi kansakoulutalo Kallioon.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 28. — ²⁾ S:n s:n kesäk. 4 p. § 14. — ³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 63 j. s.

mistolle Jung & Bomanson, 1,400 markkaa arkkitehti Valter Thomélle ja 800 markkaa arkkitehtitoimistolle von Essen, Kallio & Ikäläinen; lopuksi esitti palkintolautakunta viitaten yllämainittuun lausuntoonsa että kyseessäolevan koulutalon rakentaminen uskottaisiin ensimmäisille palkinnonsaajille arkkitehteille Bertel Jung ja Oskar Bomanson.

Valmistusvaliokunnan esityksestä päätti ¹⁾ Valtuusto suostua palkintolautakunnan edelläolevaan ehdotukseen sekä työn valvontaa varten asettaa erityisen rakennuslautakunnan, johon valittiin hovineuvos C. Nummelin, talonomistaja K. R. Åström, kaupungininsinööri G. Idström, kansakoulujen tarkastaja, vapaaherra A. von Bonsdorff sekä sittemmin arkkitehti Bertel Jung.

Sittenkun palkintolautakunta vielä oli antanut vastauksen erinäisiin perustukseksi rakennushankkeelle pantua suunnitelmaa vastaan tehtyihin muistutuksiin, päätti ²⁾ Valtuusto antaa asetetulle rakennuslautakunnalle toimeksi jättää Valtuuston tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi täydelliset piirustukset ja kustannusehdotuksen kyseessäolevaa koulurakennusta varten sekä osottaa 1,900 markkaa korvauksena jätetyn laskun mukaan palkintolautakunnan arkkitehteille ja sihteerille maksettavaksi vuoden menosääntöön otetusta määrärahasta kyseessäolevaa koulurakennusta varten.

Siten asetetun rakennuslautakunnan Rahatoimikamarin välityksellä jätettyä tarpeelliset pääpiirustukset ja kustannusehdotuksen, johon oli tehty vähäisiä muutoksia kustannusten alentamiseksi sekä Kansakoulujenjohtokunnan kirjelmässä Valtuustolle syyskuun 23 päivästä tehtyä esityksen sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, että kyseessäoleva kuolutalo saattaisi tulla valmiiksi tarkoitukseensa käytettäväksi syyslukukaudesta 1909, päätti ³⁾ Valtuusto asettaa valiokunnan, joka yksissä neuvoin Kansakoulujenjohtokunnan kanssa tuli harkita ja jättää lausunto, voitaisiinko ja missä määrin kustannusta rakennushankkeesta alentaa, ja valittiin ⁴⁾ valiokuntaan professori Gustaf Nyström, lääketieteen tohtori vapaaherra K. von Alfthan, insinööri O. Donner, professori F. Gustafsson sekä tirehtööri H. Hertzberg.

Sittenkun Rakennuskonttori vuonna 1900 Rahatoimikamarille oli esittänyt, että Pitkän sillan huonoon kuntoon nähden, Kamari tekisi

Toimikunta Pitkäsillan uudestirakentamista koskevan kysymyksen valmistelua varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 34. — ²⁾ S:n s:n huhtik. 9 p. § 17. — ³⁾ S:n s:n marrask. 19 p. § 3. — ⁴⁾ S:n s:n jouluk. 10 p. § 7.

Valtuustolle ehdotuksen teknillisen toimikunnan asettamisesta lausumaan mielensä sillan uudestirakentamistavasta ynnä myös, jos katsotaisiin sopivaksi, julistamaan yleisen kilpailun yksinomaan sillan fasadista, oli Kamari lykännyt asian erityiseen valiokuntaan sekä lähetti sittemmin valiokunnan laatiman ehdotuksen Valtuustolle, joka kuitenkin, hyljäten sekä tämän että erään uuden, toisen valiokunnan laatiman ehdotuksen, päätti, että silta rakennettaisiin uudestaan puusta säilyttämällä entinen leveys, joka työ sitten suoritettiin talvella 1902 tarkoituksen osotetulla 45,000 markan suuruisella määrärahalla. Huomauttaen että sanottu silta saattaisi edellämainitussa kunnossa semmoseen pysyä korkeintaan vuoteen 1910 esitti Rahatoimikamari kirjelmässä toukokuun 16 päivältä 1907, N:o 164, Valtuustolle teknillisen toimikunnan asettamista antamaan lausunnon ja ehdotuksen Pitkän sillan uudestirakentamisesta kokonaisuudessaan. Tämän ehdotuksen esittelyssä palautti ¹⁾ Valtuusto asian Rahatoimikamariin kehottaen sitä ottamaan harkittavaksi ja Valtuustolle jättämään selityksen siitä, eikö siltaa voitaisi uudesti rakentaa ja laajentaa leveämmäksi tarvitsematta hyljätä nykyistä siltaa ja korvata sitä toisella. — Sittenkun Kamari tämän johdosta oli vaatinut Rakennuskonttorilta lausuntoa asiasta ynnä piirustuksia sillan parantamiseksi, jotka osottivat että sen laajentaminen 18 metrin levyiseksi vaatisi, jos se tehtäisiin puusta, noin 150,000 markan suuruisen kustannuksen, uudisti ²⁾ Kamari, lähettäen mainitut piirustukset, Valtuustolle entisen ehdotuksensa, ja olisi asetettavan toimikunnan jätettävä selvitys ja ehdotus sillan parantamisesta sekä ainesten laatuun että tarvittaviin kustannuksiin nähden.

Esiteltäessä tätä esitystä hyväksyi ³⁾ Valtuusto sen sillä lisäyksellä että toimikunnan olisi annettava lausuntonsa myös siitä, eikö kustannuksia kyseessäolevasta työstä voitaisi alentaa lyhentämällä siltaa täyttämällä kumpaakin maatukikohtaa, ynnä myös sitä eikö olisi syytä Töölönlahden täyttämällä välttää useinmainittua sillankorjausta; ja valittiin siten asetettuun toimikuntaan professori C. E. Holmberg, insinööri Karl Lindberg, arkkitehti Lars Sonck, professori M. Strukel, vapaaherra R. F. von Willebrand, professori G. Nyström ja kaupungininsinööri G. Idström.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 3. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 396 marrask. 21 p. —

³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 18.

Marian sairaalan laajennus.

Esitettyään kirjelmässä huhtikuun 20 päivältä 1906 Terveyshoitolautakunnalle »että mahdollisimman pian ryhdyttäisiin toimenpiteeseen uuden kivipaviljongin rakentamista varten Marian sairaalan alueelle sisätautisille, ottaen huomioon että sairashuoneeseen samalla tulisi mahtua kirurgisen poliklinikan ja keuhkotautisten poliklinikan ilmoitti Marian sairaalan hallitus — koska Lautakunta oli lykännyt esityksen sopivampaan aikaan etupäässä sen vuoksi, että Valtuustossa parhaillaan oli käsittelyn alaisena kysymys uuden kulkutautisairaalan rakentamisesta, joka tulisi vaatimaan kovin suuria kustannuksia — kirjelmässä joulukuun 13 päivältä samaa vuotta, että lukuisampain sairaspaikein tarve Marian sairaalan sekä sisätautien että kirurgisella osastolla oli kasvanut niin suuresti, että tätä asiointilaa ei voitaisi sivuuttaa vakavien ikävyyksien siitä seuraamatta» ja anoi »hetimiten toimenpiteisiin ryhtymistä uuden kyllin monta sairaspaiikka sisätautisille sisältävän paviljongin rakentamista varten Marian sairaalan alueelle sen suunnitelman mukaan, joka oli tehtynä sairaalan laajentamista varten, jonka paviljongin valmistuttua sisätautis-kirurginen paviljonki kokonansa voitaisiin luovuttaa kirurgisiin tarkoituksiin».

Koska kysymyksen ottamista vakavan harkinnan alaiseksi — siihen katsoen mitä Marian sairaalan hallitus oli esiintuonut — ei enää näyttänyt voitavan lykätä toistaiseksi, jätettiin kysymys valmistelevaa käsittelyä varten valiokunnalle, johon valittiin herrat ensimmäinen kaupunginlääkäri professori V. Sucksdorff, Marian sairaalan johtaja, dosentti Jarl Hagelstam, dosentti tohtori W. Zilliacus ja arkkitehti Lars Sonck, ja jätti mainittu valiokunta maaliskuun 14 päivänä 1907 Lautakunnalle mietintönsä ynnä luonnospiirustukset sairaalan laajentamiseksi, jotka oli valmistanut arkkitehti Lars Sonck. Näistä piirustuksista vaadittiin sitten lausunto Marian sairaalan hallitukselta, jonka jälkeen piirustuksia mainitun hallituksen toivomusten mukaisesti osittain muodosteltiin.

Viitaten valiokunnan mietintöön esitti Terveyshoitolautakunta, joka kaikin puolin oli voinut hyväksyä valiokunnan laatimat ehdotukset, kirjelmässä huhtikuun 18 päivältä, että Valtuusto päättäisi;

sekä sisätautisten että kirurgisten potilaitten sairaspaikein puutteen poistamiseksi rakennuttaa Marian sairaalan tontille oheenliitettyjen piirustusten ja arviolta lasketun kustannusehdotuksen mukaan kaksikerroksisen sairaspaviljongin kivistä, johon mahtuisi 120 sisä-

tautista potilasta ja sairaanhoitajien asuinhuoneustoja sisältävine vinttikerroksineen sekä kolmekerroksisen hallintorakennuksen kivistä, joka sisältäisi, paitsi tarpeellisia hallintohuoneustoja ja asuntoja erinäisille sairaalan toimihenkilöille, huoneustoja poliklinistä vastaanottoa ja sekä sisä- että kirurgisten tautien käsittelyä varten ynnä vielä erityisen huoneuston kaupungin keuhkotautispoliklinikkaa varten ja

myöntää mainittujen rakennusten rakentamiseen ja täydelliseen sisustamiseen 572,500 markan suuruisen määrärahan.

Jos kyseessäoleva lisärakennus sairaalaan tehtäisiin, aiheuttaisi tämä sisustusmuutoksia ja mahdollisesti myös vähäisen lisärakennuksen talousrakennukseen, jota paitsi jo nyt uuden tallin, puu- ja vaunuvajan sekä muitten ulkokuoneitten tarve oli osottautunut epäamättömäksi, ja pidätti Lautakunta itselleen oikeuden aikanaan saada jättää esityksen ja kustannuslaskelman näistä töistä.

Mainittujen luonnospiirustusten laatimistyöstään oli arkkitehti Sonck jättänyt 1,675 markan suuruisen laskun, jonka sitä seuraavan kirjelmän ohella Lautakunta lähetti Valtuustolle anoen, että ellei Valtuusto lopullisten piirustusten laatimista uskoisi arkkitehti Sonckille jota Lautakunta kuitenkin yksimielisesti puolsi, laskun summa määrättäisiin arkkitehti Sonckille maksettavaksi.

Valmistusvaliokunnan lausunnon mukaisesti päätti ¹⁾ Valtuusto suostuen Terveyshoitolautakunnan puheenalaiseen esitykseen, että aina 600,000 markan suuruisen määrä myönnettäisiin työstä laskettujen kustannusten suorittamiseen; koska kuitenkin varat hankittaisiin kahta vuotta pitemmälle maksuajalle otetulla lainalla, päätti Valtuusto kehottaa Maistraattia toimittamaan Lisätyn Valtuuston vaalin kysymyksen enempää käsittelyä varten.

Sittenkun Lisätyn Valtuuston vaali oli toimitettu ja asia otettiin käsiteltäväksi, päätti ²⁾ Valtuusto lisätyin luvuin:

että Marian sairaalan alueella tarkoitukseen varatulle tontille rakennettaisiin:

i:ksi) kaksikerroksinen sairaspaaviljonki kivistä, sisältävä paikkoja 120 sisätautiselle potilaalle, ja sairaanhoitajien ja palvelusväen asuinhuoneustoja sisältävine vinttikerroksineen; ja

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 3. — ²⁾ Lis. Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 1.

2:ksi) kolmekerroksinen hallintorakennus kivistä, sisältävä, paitsi tarpeellisia hallintohuoneustoja ja asuntoja erinäisille sairaalan toimihenkilöille, huoneustoja poliklinistä vastaanottoa ja sekä sisä- että kirurgisten tautien käsittelyä varten, ynnä vielä erityisen huoneuston kaupungin keuhkotautispoliklinikkaa varten;

että mainittujen rakennusten rakentamiseen ja täydelliseen sisustamiseen osotettaisiin aina 600,000 markan suuruinen määräraha:

että sanotut varat hankittaisiin kahta vuotta pitemmälle maksuajalle otetulla lainalla, mutta Rahatoimikamari kuitenkin valtuutettaisiin, kunnes obligatsioonilaina voitaisiin ottaa, lyhyemmälle maksuajalle otetulla lainalla hankkimaan tarvittavat varat;

että asianomaiselta taholta hankittaisiin vahvistus Valtuuston mainitulle päätökselle lainan ottamisesta kahta vuotta pitemmälle maksuajalle; sekä

että jätettäisiin toimeksi rakennustoimikunnalle, johon kuuluisivat lääketieteentohtorit Oskar Heikel, W. Ziliacus ja Jarl Hagelstam, arkkitehti Lars Sonck ja kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad ynnä myös rakennusmestari Vilhelm Ekman, pitää huolta rakennustyön suorittamisesta, ollen rakennustoimikunnan asiana jättää Valtuustolle esitys jäsentensä palkkioista.

Kysymys
uuden kulku-
tautisairaalan
rakentami-
sesta.

Esitys paikan
luovuttamisesta
serum-laitok-
selle.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa toukokuun 23 päivänä 1905 oli määrännyt, ¹⁾ että paikaksi ehdotetulle uudelle kulkutautisairaallalle Helsingin kaupunkia varten varattaisiin osa huvilatilusta N:o 43 Malmi sekä valmistavana toimenpiteenä sairaalan rakentamista varten päättänyt lähettää lääkärin ja arkkitehdin tutkimaan ulkomailla olevia uudempia kulkutautisairaalalaitoksia sekä niiksi valinnut silloisen dosentin R. Sieversin ja arkkitehti M. Schjerfbeckin, olivat mainitut herrat tehtävänsä suorittuaan Valtuustolle jättäneet yhteisen, joulukuun 31 päivänä 1906 päivätyyn matkakertomuksen ynnä jälkimäisen kyseessä-olevaa laitosta varten laatimat luonnokset ja arviolta lasketun kustannusehdotuksen, joka päättyi 1,631,400 markkaan.

Tämän kertomuksen yhteydessä esiteltiin Valtuuston kokouksessa tammikuun 22 päivänä ²⁾ professori T. Laitisen Valtuustolle jättämä anomus siitä, että kaupunki luovuttaisi maksuttomasti noin 5,000 m²:in suuruisen maapalstan edellämainitulta huvilapalstalta N:o 43 Malmi

¹⁾ Katso 1905-vuod. kert. siv. I. 148—152. — ²⁾ § 4.

aiotun serum-laitoksen rakentamista varten Valtiolaitoksen kustannuksella kyseeseen tulleen kunnallisen kulkutautisairaalan yhteyteen.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta lykättiin asiat Terveyslaitoslautakuntaan, joka antamassaan lausunnossa kulkutautisairaalan rakentamisesta esiintuoden erinäisiä muistutuksia arkkitehti Schjerfbeckin laatimaa ehdotusta vastaan, Valtuustolle esitti, että rajoitettu kilpailu uusien luonnospiirustusten laatimista varten järjestettäisiin, esimerkiksi siten että Valtuusto kutsuisi neljä arkkitehtiä siihen ottamaan osaa 2,500 markan palkkiota vastaan kullekin, että yhdeksi näistä valittaisiin arkkitehti Schjerfbeck, sekä että jätettävien ehdotuksien arvostelemista varten valittaisiin 7-heukiuen palkintolautakunta, joista Valtuusto valitsisi neljä ja kilpailevat kolme, jonka ohella Lautakunta ehdotti jäseniksi palkintolautakuntaan dosentin, sittemmin Ylitirehtööri R. Sieversin, lääketieteentohtori W. Zilliacuksen Terveyslaitoslautakunnan edustajana, ylilääkärin Marian sairaalan kulkutautisosastolla, lääketieteentohtori M. Björkstenin ja arkkitehti R. Björnbergin sekä varajäseneksi ensimmäisen kaupunginlääkärin professori Sucksdorffin.¹⁾

Professori Laitisen edellämainitusta esityksestä lausui Lautakunta, että kysymystä serum-laitoksen rakentamisesta oli toistaiseksi niin vähän valmisteltu että kaupungilla ei ollut syytä mainitussa suhteessa suostua minkäänlaisiin sitoumuksiin.

Esiteltäessä näitä Terveyslaitoslautakunnan lausuntoja päätti²⁾ Valtuusto toistaiseksi hyljätä esityksen paikan luovuttamisesta serum-laitokselle, jota vastoin kysymys uuden kulkutautisairaalan rakentamisesta pantiin pöydälle Valtuuston seuraavaan kokoukseen; jossa esiteltiin³⁾ Ylitirehtööri Sieversin ja arkkitehti Schjerfbeckin sillä välin Valtuustolle jättämä kirjelmä huhtikuun 6 päivältä, jossa nämä vastasivat Terveyslaitoslautakunnan arkkitehti Schjerfbeckin laatimaa ehdotusta vastaan tekemiin muistutuksiin. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti Valtuusto antaa mainituille herroille toimeksi yksissä neuvoin Terveyslaitoslautakunnan kanssa parannella kyseessä olevat luonnospiirustukset, jotka Lautakunnan sitten olisi jätettävä Valtuuston uudelleen tutkittaviksi ja vahvistettaviksi.

¹⁾ Uuden kulkutautisairaalan rakentamista koskevat asiakirjat ovat otetut Valt. pain. asiak. N:o 26 vuod. 1908. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. §§ 22, 23. — ³⁾ S:n s:n huhtik. 9 p. § 16.

Herrojen Sieversin ja Schjerfbeckin ehdotuksesta ynnä vastauksista antoi Terveyshoitolautakunta sittemmin kirjelmässä Valtuustolle ¹⁾ toukokuun 2 päivältä seikkaperäisen arvostelun.

Väliaikainen
kulkutautisai-
raala Hes-
periaan.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä toukokuun 2 päivältä oli Terveys-
hoitolautakunta huomauttaen että todennäköisesti leviäisi tulevana
kesänä tulirokko, esittänyt, että rakennukset Hesperiaassa, jotka kolmen
kuukauden irtisanomisella olivat olleet erinäisten yhdistysten hallussa,
luovutettaisiin aiottua väliaikaista sairaalaa varten sekä että sen kun-
toonpanoon myönnettäisiin 11,800 markan suuruinen määräraha, jonka
ohella Lautakunta oli anonut saada vastaisuudessa, jos tähän esityk-
seen suostuttaisiin, jättää anomuksen varojen myöntämisestä tarvitta-
van kaluston hankkimista varten sairaalaan sekä sen kunnossapitoa
varten. — Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta suostui ²⁾ Valtuusto
esitykseen ja oli kyseessäoleva määräraha suoritettava Valtuuston
käyttövaroista.

Etsivän poliisi-
osaston huo-
neuston laajen-
taminen.
Kysymys
uudesta talosta
keskuspolii-
sille.

Siihen katsoen että kaupungin poliisilaitoksen etsivän osaston uusi-
mista varten asetettu toimikunta oli ehdottanut erinäisiä väliaikaisia
toimenpiteitä, jotka vaatisivat lisätilaa poliisilaitoksen virkahuoneus-
toissa, oli v. t. poliisimestari kirjelmässä joulukuun 22 päivältä edellistä
vuotta Kuvernöörinvirastoon jättänyt seikkaperäisen ehdotuksen lisä-
rakennukseksi Poliisikamarinpihalle, joka ehdotus oli lähetetty Raha-
toimikamarille sille kuuluvaa toimenpidettä varten. Tämän johdosta
vaati Kamari Rakennuskonttorilta piirustukset suunniteltua lisäraken-
nusta varten ynnä kustannusehdotuksen, joka päättyi 30,000 markkaan,
sekä esitti ³⁾ Valtuustolle työn suorittamista tehtyjen piirustusten mu-
kaan sekä mainitun määrärahan osottamista tarkoitusta varten. Val-
mistusvaliokunnan ehdotuksesta suostui ⁴⁾ Valtuusto tähän Rahatoimi-
kamarin ehdotukseen, jonka ohella, koska oli nostettu kysymys uuden
talon rakentamisesta keskuspoliisiin tarpeisiin, Kamarille myös annettiin
tehtäväksi jättää ehdotus tästäkin.

Uusi poliisiase-
ma Kallioon.

Käsitellessään joulukuun 28 päivänä edellistä vuotta meno- ja tulo-
sääntöä vuodelle 1907 päätti ⁵⁾ Valtuusto muunmuassa, koska useammalta
kannalta olisi edullista että poliisiasema tontilla N:o 5 Pengerkadun varrella

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 11. — ²⁾ S:n s:n toukok. 28 p. § 10. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 84 helmik. 14 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 16. — ⁵⁾ Katso 190 vuod. kert. siv. I. 68, 69 ja 80.

yhdennessätoista kaupunginosassa, jota uutisrakennusta varten vuoden budgettiin oli otettu 118,000 markan suuruinen määräraha, rakennettaisiin kaksikerroksiseksi kivistä, sen sijaan että Rahatoimikamari oli ehdottanut sen tehtäväksi puusta ja kivistä, kehottaa Kamaria jättämään vaihtoehdoisen kustannusarvion kivistä tehtävää, mahdollisesti kolmekerroksista rakennusta varten sekä esittämään asian Valtuuston harkittavaksi, ennenkuin ryhdyttäisiin toimenpiteisiin rakennustyön suorittamiseksi. Sittenkun Kamari tämän johdosta oli antanut arkkitehti W. Aspelinille toimeksi laatia Valtuuston vaatimat vaihtoehtoiset ehdotukset ynnä vielä neljännen, jonka mukaan kyseessäoleva rakennus rakennettaisiin kivistä kolmekerroksiseksi huoneustoineen myös Poliisilaitoksen siveysostoa varten, esitti ¹⁾ Kamari, oheenliittäen tarpeelliset luonnospiirustukset ja kustannusehdotukset, Valtuustolle että rakennustyö suoritettaisiin IV suunnitelman mukaan sekä että se summa, 47,000 markkaa, jota suurempi kustannusehdotus tästä suunnitelmasta olisi kuin budgettissa tarkoitusta varten osotettu määrä, otettaisiin vuoden 1908 menosääntöön, ja että Rahatoimikamari saisi vastaisuudessa jättää ehdotuksen siveysostaston nykyisen huoneuston käytöstä. — Tähän esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Sittemmin ilmoitti ³⁾ Rahatoimikamari, että rakennushanketta johdettavan arkkitehdin tiedonannon mukaan hänen laskemainsa kustannusten yli olisi vaikeitten pintasuhteitten vuoksi käytettävä 10,000 markkaa ja esitti, että sanottu määrä, oikeastaan 10,025 markkaa, otettaisiin huomioon vahvistettaessa seuraavan vuoden budgettia. — Asian lykkäsi Valtuusto Budgettivaliokuntaan. ⁴⁾

Kirjelmässä Valtuustolle lokakuun 31 päivältä N:o 365 huomautti Rahatoimikamari, että toinen poliisipiiri, johon kuuluvat viides, kuudes ja yhdeksäs kaupunginosa, kolmas kaupunginosa Korkeavuorenkadun länsipuolelta, seitsemäs kaupunginosa Tähtitornikadun eteläpuolelta ja Kasarminkadun länsipuolelta sekä kaupungille kuuluvat saaret kaupungin eteläpuolella, jonka piirin asema oli ollut talossa N:o 16 Tarkkampusjakadun varrella vuokratussa huoneustossa, nyttemmin tarvitsisi uuden huoneuston sen vuoksi, että siihenastinen huoneusto oli sopi-

Uusi talo toisen poliisipiirin asemalle.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 69 helmik. 7 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 5. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 403 marrask. 28 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 22.

maton ja ahdas; ja oli poliisipäälylystyö jo useita kertoja Rahatoimikamarilta anonut toisen ja tarkoitukseen paremmin sopivan huoneuston hankkimista, mikä kuitenkin ei ollut käynyt päinsä. Asiain niin ollen ei Kamari ollut keksinyt ehdottaa mitään muuta keinoa kuin että toisen poliisipiirin asemalle, samoin kuin neljännen piirin asemalle aikasemmin, rakennettaisiin erityinen rakennus, johon keinoon aikaa myöten olisi ryhdyttävä myös muita poliisilaitoksen käytettäväksi annettuja huoneustoja varten. Mikä tulee tonttipaikkaan aiottua rakennusta varten, oli Kamari ajatellut tarkoitukseen sopivaksi kaupungin tarpeisiin varattua tonttia N:o 10 Ratakadun varrella ja oli Kamari ryhtynyt laadittamaan piirustuksia kyseessäolevaa rakennusta varten tälle tontille sekä siinä tarkoituksessa kehottanut arkkitehti V. Aspeliniä tekemään tähän tarvittavat luonnospirustukset. Kuitenkin oli Rahatoimikamarin käsiteltyä tämän asian, Kamarin tietoon tullut, että Valtiolaitos koulutalon rakentamista varten suomalaiselle tyttökoululle aikoi kaupungilta lunastaa sekä myytävänä olevat tontit N:ot 6 ja 8 Ratakadun varrella ynnä 9 Merimiehenkadun varrella että myös kaupungin tarpeisiin varatut tontit N:ot 10 Ratakadun varrella ja 11 Merimiehenkadun varrella, jonka vuoksi Kamari oli katsonut olevansa pakotettu luopumaan alkuperäisestä vastaisen poliisiaseman paikkaa koskevasta ehdotuksestaan ja ehdotti, yhdistäen edellä esitetyn, Valtuuston päätettäväksi:

että toiseen poliisipiiriin vuonna 1908 rakennettaisiin piiriasemaa varten uusi kolmekerroksinen poliisitalo kivistä pääasiassa yhtäpitävästi Kamarin kirjelmään liitettyjen piirustusten kanssa;

että tämä rakennus sijoitettaisiin Tehtaanpuiston koilliseen kulmaan Laivurinkadun varrelle;

että uutisrakennuksen rakentamista varten vuoden 1908 budgettiin otettaisiin 150,00 markan erä; sekä

että Rakennuskonttorille jätettäisiin toimeksi pitää huolta rakennustyön suorittamisesta arkkitehti Aspelinin johdolla.

Jos Valtuusto hyväksyisi tämän ehdotuksen, olisi Rahatoimikamarille annettava tehtäväksi jättää Valtuustolle sellainen ehdotus asema-kaavanmuutokseksi, minkä oikeutti poliisitalon sijoittaminen Tehtaanpuistoon.

Tämän Rahatoimikamarin ehdotuksen esittelyssä suostui ¹⁾ Valtuusto tarvittavan määrärahan ottamiseen seuraavan vuoden budgettiin kyseessäolevaa rakennushanketta varten, jota vastoin Valtuusto ei katsonut Kamarin ehdottamaa paikkaa olevan käytettävän puheenalaiseen tarkoitukseen.

Virkaatekevän poliisimestarin esityksestä oli Rahatoimikamari antanut Rakennuskonttorin laittaa kuntoon kylpyhuoneen ynnä suihkulaitoksen poliisikamarin uuteen säilytyshuoneustoon käytettäväksi niitä henkilöitä varten, jotka tuodaan etsivään osastoon sekä sanotun osaston henkilökuntaa varten, ja ilmoitti ²⁾ sittemmin Valtuustolle tästä toimenpiteestä anoen sen hyväksymistä ynnä 500 markan myöntämistä Valtuuston käyttövaroista työn suorittamiskustannusten korvaamiseksi. Esitykseen Valtuusto suostui. ³⁾

Kylpyhuone
poliisilaitoksen
etsivän osaston
huoneustoon.

Sittenkun v. t. poliisimestari, ilmoittaen että poliisilaitoksen tarpeisiin oli hankittu kaksi automobilia, oli Rahatoimikamarille esittänyt, että näitten koneitten säilytystä varten laitettaisiin kuntoon tarkoitukseenmukainen huoneusto, ja Kamari valtuuttanut Rakennuskonttorin laittamaan kuntoon sellaisen huoneuston poliisilaitoksen käytettävissä olevan talon läntiseen sivustarakennukseen, anoi Kamari Valtuustolta, ilmoittaen tästä toimenpiteestä, sen hyväksymistä sekä että tarkoitusta varten osotettaisiin 850 markkaa; ja suostui ⁴⁾ Valtuusto tähän aumukseen.

Automobilitali
poliisilaitok-
selle.

Sittenkun kaupungin Tullikamari oli Satamarakennustoimikunnalle esittänyt vaatimuksia erinäisten muutosten tekemisestä Katajanokan pakkahuonerakennukseen suuremman pakkahuonetilan saamiseksi purjehduskauden alkuun, esitti Toimikunta Valtuustolle, hankittuaan Rakennuskonttorista piirustukset ja kustannusehdotuksen tarvittavia töitä varten, että tähän tarkoitukseen sekä kahden sähkötavara-hissin laittamista varten pakkahuoneeseen ynnä uuden vaa'an hankkimiseksi myönnettäisiin yhteensä 68,000 markan suuruinen määräraha, joka olisi otettava 1908 vuoden budgettiin suoritettavaksi 1902 vuoden obligatsioonilainasta Katajanokan y. m. rantarakennuksia varten varatusta määrästä. Asian esittelyssä päätti ⁵⁾ Valtuusto sekä antaa Rahatoimi-

Välialkaisia
toimenpiteitä
tavaratuonnin
helpottami-
seksi ja muu-
tostöitä Pak-
kahuoneessa.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 15. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 245 heinäk. 25 p. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 38. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 238 heinäk. 11 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 31. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. toukok. 7 p. § 11.

kamarille toimeksi yksissä neuvoin Tullikamarin kanssa ryhtyä väliaikaisiin toimenpiteisiin, jotka helpottaisivat tavaratuontia meritse mainitussa suhteessa, että myös, suosten Satamarakennustoimikunnan esitykseen, antaa suorittaa Toimikunnan ehdottamat työt sekä korvata menot Toimikunnan ehdottamalla tavalla.

Tulli- ja Pakka-
huoneen posti-
osaston laajen-
taminen.

Rahatoimikamarille osotetussa kirjelmässä marraskuun 9 päivästä oli Postihallitus tiedustellut, olisiko kaupunki halukas suorittamaan erinäiset sisustustyöt Tulli- ja PakkaHuoneessa siten laajentaakseen Postihallituksen siellä jo hallitsemaa huoneustoa, joihin töihin kuuluisi myös 500 kg kantavan ja talon molemmat kerrokset yhdistävän tavarahissin laittaminen, jonka ohella Postihallitus oli ilmoittanut, että Tullilaitoksen puolelta ei mikään estänyt sanottujen töitten suorittamista, ja olisi kaupungin maksettava kustannukset kyseessäolevista töistä, jota vastoin Postihallitus olisi taipuvainen lasketulla vuokralla antamaan korvauksen näistä kaupungille. — Tämän johdosta esitti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, että Rakennuskonttori suorittaisi mainitut sisustustyöt; että tähän tarkoitukseen osotettaisiin 1,800 markan suuruinen määräraha sekä että Kamari valtuutettaisiin Postihallituksen kanssa tekemään sopimuksen puheenalaisen huoneuston vuokraamisesta kerta kaikkiaan 1,800 markan suuruista vuokramäärää vastaan. — Esi-tykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Kysymys
uuden paloase-
man rakenta-
misesta yhden-
teentoista kau-
punginosaan.

Kirjelmässä syyskuun 26 päivästä 1902 oli Palotoimikunta esiintuoduilla syillä Valtuustolta tiedustellut, eikö tontteja N:o 1—4 korttelissa N:o 336 ja 11:nessä kaupunginosassa voitaisi varata vastaista paloasemaa varten sekä Palotoimikuntaa oikeuttaa vastaisuudessa jättämään tarkempi ehdotus asiasta ja seuraavan vuoden menosääntöön ottamaan 1,000 markan suuruinen määrä paloasemarakennuksen luonnospiirustusten laatimista ja muihin valmisteleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten. Rahatoimikamarin lähetepäätöksessä joulukuun 11 päivästä 1902 anottua Palotoimikunnalta lausuntoa Rahennuskonttorin tekemästä ehdotuksesta, että yllämainittujen korttelissa N:o 336 olevien tonttien sijasta tontit N:ot 2, 7 ja 4 korttelissa N:o 327 varattaisiin puheenalaiseen tarkoitukseen, oli Palotoimikunta sittemmin vastauskirjelmässä Rahatoimikamarille maaliskuun 28 päivästä 1909 hyväksynyt

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 405 marrask. 28 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 21.

Rakennuskonttorin ylläolevan ehdotuksen, jonka jälkeen Valtuusto toukokuun 26 päivänä viimemainittua vuotta, suostuen Palotoimikunnan yllämainittuun esitykseen, oli valtuuttanut Palotoimikunnan vuoden 1904 menosääntöön ottamaan puhenalasta tarkoitusta varten 1,000 markan suuruisen määrärahan.

Tämän johdosta oli Palotoimikunta antanut palomestari G. Waseniukselle toimeksi Teollisuudenharjottajain Paloapuyhtiön tarkastajan, arkkitehti B. Blomin avulla laatia ehdotuksen ja luonnospiirustukset kyseessäolevaa paloasemaa varten ja oli palomestari Wasenius sittemmin jättänyt Palotoimikunnalle piirustukset ynnä ehdotuksen mainituksi paloasemaksi, joka ehdotus muun muassa osotti, että paloaseman kustannusten sanottujen piirustusten mukaan oli laskettu nousevan noin 300,000 markkaan.

Lähetäten Valtuustolle nämä piirustukset ja ehdotuksen esitti Palotoimikunta, että Valtuusto suostuisi paloaseman rakentamiseen kortteliin N:o 327 yhdettätoista kaupunginosaa mainittujen piirustusten ja ehdotuksen mukaisesti ynnä myös että Palotoimikunnan sallittaisiin vastaisuudessa menosääntöjen ehdotuksiin ottaa tarvittavat määrärahat niitten lisääntyneiden menojen suorittamiseksi, jotka johtuisivat uuden paloaseman aiheuttamasta palomiestien, palotallin ja palokaluston lisäyksestä. Sen ohella ja koska olisi erittäin tärkeätä että paloasemaa rakennettaessa voitaisiin käyttää hyväkseen niitä edistyskiä, joita palotekniikan alalla oli tehty etenkin Saksassa, esitti Palotoimikunta, eikö olisi syytä palomestari G. Waseniukselle ja sille arkkitehdille, joka saisi toimekseen laatia lopulliset piirustukset asemaa varten, antaa esimerkiksi 600 markan suuruisia matkarahaa kummallekin, jotta he Hampurissa, Bremenissä ja Berliinissä tutkisivat tätä alaa ja antamassaan kertomuksessa esiintoisivat tulokset siitä.

Suostuen Palotoimikunnan esitykseen osotti ¹⁾ Valtuusto 1,200 markan määrärahan kyseessäolevaan tarkoitukseen.

Valtuuston kokouksessa joulukuun 10 päivänä esiteltiin Maistraatin tekemä ehdotus erinäisten muutosten tekemisestä Raatihuonerakennukseen lisätyn tilan hankkimiseksi Maistraatille; ja lykkäsi ²⁾ Valtuusto asian Budgettivaliokuntaan otettavaksi huomioon laadittaessa ehdotusta 1908 vuoden meno- ja tulosäännöksi.

Ehdotus muutokseksi Raatihuonerakennukseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 29. — ²⁾ § 17.

Uusi huoneusto
Kaupunginvou-
dinkonttorille.

Koska tarvittiin lisätilaa Rahatoimikamarin ja Rakennuskonttorin huoneustoissa, esitti ¹⁾ Kamari Valtuustolle, että kaupunginvoudinkonttorille, joka siihen saakka oli ollut Raatihuonerakennuksessa eräissä Rahatoimikamarin ja Rakennuskonttorin huoneustojen välissä olevissa huoneissa, vuokrattaisiin huoneusto talossa N:o 1 Katariinankadun varrella sekä että 1908 vuoden budgettiin otettaisiin määräraha sekä tämän huoneuston vuokraa varten että myös kustannusten suorittamiseksi siihen tehtävistä erinäisistä korjauksista, nousten edellinen 1,800 ja jälkimäiset 4,000 markkaan. — Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ²⁾ Valtuusto suostua kyseessäolevaan esitykseen, kuitenkin ehdolla että vuokrasopimus laskettuun korjauskustannukseen katsoen tehtäisiin pitempää aikaa varten.

N. s. palmu-
huoneen sulke-
minen.

Kirjelmässä syyskuun 11 päivästä ilmoitti Puutarhalautakunta Valtuustolle tiedoksi ³⁾, että Lautakunta rakennusten puutteellisen tilan tähden oli katsonut tarpeelliseksi sulkea n. s. Palmuhuoneen Eläintarhassa, jota laitosta kaupunki ottaessaan huostaansa Osakeyhtiö Suomen Puutarhayhdistyksen omaisuuden muun muassa oli sitoutunut pitämään avoinna.

Määräraha
mukavuuslai-
toksia varten
Kaivopuistoon.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁴⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 6,700 markan suuruisen määrärahan erinäisten uusien mukavuuslaitosten rakentamista varten Kaivopuistoon.

Määräraha Ul-
rikaporin kai-
vohuoneen kor-
jausta varten.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti ⁵⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 1,710 markkaa erinäisiä Ulrikaporin kaivohuoneen korjauksia varten.

Vanhan kau-
pungin myllyn
korjaus.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁶⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 2,200 markkaa Vanhankaupungin tullijauhomyllyn tarpeelliseksi huomattua korjausta varten sekä kolmen uuden jauhinkiven hankkimista varten myllyyn.

Hakasalmen
huvilan raken-
nuksia koske-
van vuokra-
sopimuksen
pitentäminen.

Sittenkun Rahatoimikamari, Valtuuston päätöksen mukaisesti helmikuun 9 päivästä 1904, vuokrasopimuksella tammikuun 31 päivästä 1905 oli vuokrannut ⁷⁾ Valtiolaitokselle Arkeologisen toimikunnan käytettäväksi päärakennuksen kaupungille kuuluvasta Hakasalmen huvilasta siihen kuuluvine kaksine vähäisine sivurakennuksineen museo-

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 340 lokak. 19 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 9 — ³⁾ S:n s:n lokak. 22 p. § 27. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 75 helmik. 7 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 17. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 151 toukok. 2 p.; Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 3. — ⁶⁾ Rhkn kirj. N:o 8 tammik. 10 p.; Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 19. — ⁷⁾ Katso 1904 vuod. kert. siv. I. 33 j. s.

tarkoituksiin käytettäväksi kolmen vuoden aikana, laskettuna kesäkuun 1 päivästä viimeainittua vuotta, oli Arkeologinen toimikunta esintuoduilla syillä Valtuustolta anout vuokrasopimuksen pitentämistä vielä kolmeksi vuodeksi samallaisilla ehdoilla kuin kuluvalle vuokra-kaudella. Rahatoimikamarin puollosta suostui ¹⁾ Valtuusto tähän anomukseen.

Sittenkun Helsingin Uimaseura oli Valtuustolta anout, että kaupungin Uimahuone Merisatamassa luovutettaisiin yhä edelleen Seuran käytettäväksi kesällä 1907, päätti ²⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti seuraavaksi kesäksi Uimaseuralle vuokrattomasti luovuttaa sanotun uimahuoneen, ehdolla että kaupungin kaikilla kansakouluoppilailla olisi tilaisuus saada maksuttomia kylpyjä Kamarin ehdottamina aikoina.

Merisataman
uimahuone.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä olivat eräät vuokraajat Hermanissa ja Toukolassa anoneet, ett siihen uuteen myönnytyssopimukseen, joka tehtäisiin Helsingin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön kanssa, otettaisiin määräys siitä, että I. Viertotielä olevaa raitiotielinjaa pitennettäisiin johonkin sopivaan päätepaikkaan. Asian lykkäsi ³⁾ Valtuusto siihen valiokuntaan, joka oli asetettu laatimaan ehdotusta mainituksi myönnytyssopimukseksi.

Esitys raitiotie-
linjan pitentä-
misestä I. Vier-
totiellä.

Valtuustolle osotetussa kirjelmässä oli Etelä Suomen kaupunkienvälinen Telefoniosakeyhtiö anout saada oheenliitetyn asemakartan mukaan kaupungin katujen ja I. Viertotien alle laskea suojatun telefonikaapelin korkeintaan 100 kaksoisjohtoa varten, joka johtaisi yhtiön keskusasemalta talossa N:o 37 Korkeavuorenkadun varrella Vanhaankaupunkiin. Rahatoimikamarin puollosta ja Kamarin ehdottamilla ehdoilla suostui ⁴⁾ Valtuusto tähän esitykseen.

Lupa telefoni-
kaapelin laske-
miseen kau-
pungin katujen
alle.

Sittenkun 22:sen armeijakunnan päällikkö oli Kenraalikuvernöörinkansliaan tehnyt esityksen venäläisen sotilaslaitoksen tässä kaupungissa olevain ilmatelefonijohtojen suunnitellusta muutoksesta maanalaisiksi johdoiksi, oli läänin Kuvernööri lykännyt asian Maistraattiin, joka lausunnon antamista varten oli lähettänyt asiakirjat Valtuustolle. Neuvoteltuaan asianomaisten kanssa tarkemmista menettelyistä johtoa

Venäläisen
sotilaslaitoksen
maanalaiset te-
lefonikaapelit.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 104 maalisk. 7 p.; Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 20. —

²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 21. — ³⁾ S:n s:n maalisk. 12 p. § 27. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 144 huhtik. 18 p.; Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 16.

laskettaessa esitti ¹⁾ Rahatoimikamari, jonka lausuntoa Valtuusto oli vaatinut, että Valtuusto suostuisi sotilaslaitoksen anomukseen suojattujen telefonikaapelien laskemisesta muutamain kaupungin katujen alle erinäisillä Kamarin ehdottamilla ehdoilla. Tämän mukaisesti laadittiin ²⁾ Valtuuston vastaus, kuitenkin sillä lisäehdolla että työ suoritettaisiin kaupungin Rakennuskonttorin osotuksen mukaan, ynnä myös että telefonikaapelit eivät saisi estää kaupunkia eikä mitään kaupungilta, myönnytyksen saanutta yhtiötä laskemasta, korjaamasta tai muuttamasta maanalaisia sähköjohtoja.

Anomus paikan luovuttamisesta ynnä määrärahasta uimahallia varten.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä olivat herrat August Lundqvist Carl von Knorring y. m. esiintuomillaan perusteilla anoneet, että kaupunki vuokrattomasti luovuttaisi viidenkymmenen vuoden ajaksi paikan uimahallia varten, joka sijoitettaisiin välittömästi itäpuolella Ulrikaporin kylpyhuonetta olevalle luodolle, ynnä 100,000 markalla avustaisi sanotun uimahallin rakentamista sekä että kaupunki maksuttomasti hankkisi laitokseen siinä tarvittavan suolattoman veden ynnä vielä että allekirjoittaneet vuodesta 1908 alkaen vuokrattomasti saisivat haltuunsa Kaivopuiston vanhan kylpylaitoksen sekä uimahuoneen, ollen he siitä velvotetut kunnossapitämään ja korjaamaan niitä, kunnes ne julistettaisiin kelvottomiksi. Katselmuksen toimitettua paikalla ja Kaivopuiston kylpyhuoneessa sekä Satama- ja Rakennuskonttorien annettua niiltä vaaditut lausunnot esitti ³⁾ Rahatoimikamari, johon asia oli lykätty että Valtuusto suostuisi hakijain anomukseen paikan luovuttamisesta kyseessäolevaa laitosta varten sekä maksuttomasta vedenhankinnasta, jotavastoin esitys muissa kohden olisi hyljättävä; jos Valtuusto hyväksyisi tämän ehdotuksen, olisi Valtuuston sen ohella päätettävä silloisille vuokraajille myöntää pitennetty hallintooikeus vanhaan kylpylaitokseen, kuitenkin ei pitemmäksi aikaa kuin kolmeksi vuodeksi, 3,600 markan suuruista vuotuista vuokraa vastaan sekä ollen he velvotetut kuuden kuukauden kuluessa irtisanomisesta ja ilman oikeutta vahingonkorvaukseen jättämään ne kaupungin käytettäväksi, ynnä myös seuraavan vuoden menosääntöön ottaa 2,000 markan suuruinen määrä tarvittavaa kylpylaitosten korjausta varten.

Asiaa Valtuusto ei käsitellyt loppuun vuoden kuluessa.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 283 elok. 29 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 17. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 368 lokak. 31 p. (Valt. pain. asiak. N:o 47 ynnä liitt.)

Rahatoimikamariin jätetyssä kirjelmässä olivat Kirkkonummen pitäjässä pidetyn kalastajakokouksen valtuuttamat asiamiehet esiintuoduilla syillä ehdottaneet, että Kamari jättäisi Valtuustolle esityksen kalanjäähdytyslaitoksen perustamisesta kaupungin kustannuksella Eteläsataman läheisyyteen, missä saaristolaiset voisivat säilyttää kaiken sen kalan, jota he eivät samana päivänä voisi myydä. Hankittuaan Rakennuskonttorin lausunnon epäsi Rahatoimikamari suostumuksen anomukseen ja teki myös Valtuusto päätöksensä tämän mukaisesti. ¹⁾

Hyljätty anomus kalanjäähdytyslaitoksen perustamisesta.

Valtuuston kokouksessa lokakuun 22 päivänä esitettiin ²⁾ herra Nyströmin tekemä ehdotus toimenpiteistä halpojen asuintonttien saannin lisäämiseksi, jonka johdosta Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti lykätä asian herrojen Nyströmin, von Wrightin ja Tallbergin ynnä lakitieteentohtori Leo Ehrnroothin ja lääketieteentohtori W. Zilliacuksen muodostamaan valiokuntaan, jonka ohella valiokunta oikeutettiin antamaan kahden jäsenensä tehdä tutkimusmatkan Tukholmaan selvityksen hankkimiseksi niistä toimenpiteistä, joihin samalaisissa kysymyksissä siellä oli ryhdytty sekä niistä tuloksista, jotka oli saavutettu sekä itse kaupungissa että läheisissä huvilakaupungeissa.

Ehdotus halpojen työväenasuntojen saannin helpottamisesta.

Lähinnämainittuun valiokuntaan lykättiin ³⁾ vielä Työväenasiainlautakunnan Valtuustolle tekemä esitys sellaisiksi muutoksiksi tonttien luovuttamistapaan yksityisille henkilöille, että kunnan kasvamisesta aiheutuva tonttiarvon nouseminen lankeaisi kunnalle.

Esitys tonttien luovuttamistapojen muuttamisesta.

Lausuntoa ei vuoden kuluessa annettu kummastakaan kysymyksestä.

Terveyshoitolautakunnan ehdotuksesta myönsi ⁴⁾ Valtuusto otettavaksi huomioon seuraavan vuoden menosäännössä 2,000 markan suuruisen määrärahan takavarikkoon otettujen ruokavarojen y. m. säilytys-huoneeksi luovutetun varastohuoneen laajentamista varten.

Takavarikkoon otettujen ravintoaineitten säilytyshuoneen laajentaminen.

Vahvistaessaan 1908 vuoden menosäännön päätti ⁵⁾ Valtuusto suoritettaviksi erinäiset yleiset työt, joista tässä mainittakoon seuraavat:

1908 vuoden budgetti.

Vesijohdon putkiverkon laajentamista ja vesimittarien ostoa varten otettiin menosääntöön yhteensä Smk:an 550,400: — suuruinen määrä, Vesijohdon putkiverkon laajentaminen.

1) Rhkn kirj. N:o 124 maalisk. 28 p.; Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 10. — 2) § 20. — 3) Valt. pöytäk. sam. pltä § 21. — 4) S:n s:n s:n § 22. — 5) Rhkn kirj. N:o 360 lokak. 31 p. (Valt. pain. asiak. N:o 40), Valt. pain. asiak. N:ot 49, 53 ja 57, Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 1 ja jouluk. 30 p. § 1.

ja olivat päätetyt uutislaitteet seuraavat: vesijohto L. Viertotien alle Humalistonkadusta huvilaan N:o 4 Humalistossa, Lautapihankadun alle os. N:osta 2 Panimokatuun ja os. N:osta 8 vesijohtoon Pääskylänkadun alla, Itä Henrikinkadun alle Aleksanterinkadun ja Erottajantorin välillä sekä sieltä Etelä Esplanadikadun alle Korkeavuorenkatuun (putkenvaihto), Kasarminkadun alle E. Esplanadi- ja P. Makasiinikadun välillä (putkenvaihto), E. Makasiinikadun alle Länsi Rannan ja Fabianinkadun välillä sekä siitä vinosti poikki Kasarmintorin Kasarminkatuun (putkenvaihto), Fabianinkadun alle Aleksanterin- ja E. Esplanadikadun välillä sekä viimemainitun kadun alle Fabianinkadusta Kasarminkatuun (putkenvaihto), P. Makasiinikadun alle Kasarmin- ja Fabianinkadun välillä sekä Unioninkadun ja Länsi Rannan välillä (putkenvaihto), Fabianinkadun alle P. Makasiini- ja Bernhardinkadun välillä (putkenvaihto), Unioninkadun alle P. ja E. Makasiinikatujen välillä (putkenvaihto) Rahapajanrannan alle tavarasuojusten alapuolelle (putkenvaihto), Kanava- ja Rahapajanrantain alle Kanavakadusta lounaspuolitse korttelia N:o 142 L. Satamakatuun sekä tämän kadun alle Luotsikatuun (osaksi putkenvaihtoa), Simonkadun alle (osaksi putkenvaihtoa), Kansakoulukadun alle ja Fredrikinkadun alle Kansakoulu- ja Kampinkadun välillä; Malminrinteen alle, Kampinkadun alle pitkin tontteja N:ot 6 ja 8, Fredrikinkadun alle Kampin- ja E. Rautatiekadun välillä sekä viimemainitun kadun ja Satamaradan alle Runebergin- ja P. Rautatiekadun risteykseen, Sakarinkadun alle Pengerkadun ja I. Viertotien välillä, Pengerkadun alle, Kaikukujan ja Sakarinkadun välillä, Fleminginkadun alle 5:n linjan ja Vaasankadun välillä, Helsingin- ja Joosafatikatujen alle Flemingin- ja I. Brahekadun välillä sekä pitkin tontteja N:ot 9 ja 11 Panimokadun alle Lautapihan- ja Työpajakadun välillä, Tynnyritekijänpöytäkadun alle Lautapihan- ja Työpajakadun välillä, Työpajakadun alle Tynnyrintekijänpöytäkadusta Vankilan-alueeseen, Työpajakadun alle Kauppa- ja Saarikadun välillä, P. Rautatiekadun alle Fredrikinkadusta L. Viertotiehen sekä tämän alle Museo- kaduun, Arkadiakadun alle P. Rautatie- ja Runeberginkadun välillä, Fredrikinkadun alle Arkadia ja P. Rautatiekadun välillä, Ainokadun alle Nervanderinkadun ja L. Viertotien välillä, Nervanderinkadun alle Aino- ja P. Rautatiekadun välillä Meilansinkadun alle Töölönkadun alle Meilansin- ja Kammiokadun välillä, Ruusavillakadun alle Meilansin- ja Kammiokadun

välillä, Rantakadun alle 6:n kaupunginosan huvilakaupungin alueella, Ritarikadun alle os. N:osta 4 Kirkkokatuun (putkenvaihto) sekä Porvoonkadun alle Karjalau- ja Saimaankadun välillä. — Vesimittarien ostoa varten otettiin arviolta Smk. 15,000.

Viereisen otsikon alle merkittiin vesijohdon rakennusten, aitauksien, koneitten y. m. korjaukseen ja kunnossapitoon arviolta Smk. 30,000: —, vesimittarien korjaukseen ja tarkistukseen arviolta Smk. 6,000 — itsekisteröivän vesimäärän osottajan asettamiseen vesisäiliöön arviolta Smk. 1,500: — sekä vesisäiliön viemärijohdon uudistamiseen Smk. 4,000: — eli yhteensä Smk. 41,500: —. Tämän vuoden menosäännössä oli vastaava summa Smk. 36,700: —.

Erinäisiin pienempiin vesijohdon uutislaitteisiin, täydennyksiin y. m. otettiin yhteensä Smk. 8,600: —.

Kaupungin rakennusten ja tilusten korjaus ja kunnossapito-nimisen otsikon alla (pääotsake XIII. Yleiset työt) huomataan, paitsi tavanmukaisia määrärahoja lumen vedättämistä varten kaupungin taloista sekä sekalaisia maalaustöitä y. m. varten, muutamia suurempia eriä, jotka jo edellä osaksi ovat mainitut, ja joista mainittakoon seuraavat: muutostyöt Tulli- ja Pakkahuoneessa Smk. 68,300: —, seu korjaukset Smk. 4,000: —, muutostyöt erinäisissä kaupungin virastohuoneustoissa 8,000: —, samoin poliisilaitoksen käyttämissä huoneustoissa, niitten joukossa käymälän rakentaminen, sekä kengitystyöpajan ja vaunuvajan laittaminen Poliisikammarin pihalle, ¹⁾ yhteensä Smk. 14,900: —, Palotornin korjaus Smk. 6,000: —, tavanmukainen Marian sairaalan vuosikorjaus Smk. 25,200: —, kaasun johtaminen erinäisiin Marian sairaalan pihamaalla oleviin rakennuksiin Smk 8,700: —, ²⁾ kauppahallien korjaus Smk. 15,500: — Greijuksen sairaalan korjaus Smk. 1,800 — sekä takavarikkoon otettujen ravintoaineitten varastohuoneen laajentamiseen Smk. 2,000: —; sekalaisia korjauksia varten merkittiin yhteensä Smk. 35,900: —. Otsikon summa on Smk. 206,500: —; vastaava summa on tämän vuoden menosäännössä Smk. 92,070: —.

Uutisrakennukset nimisen otsikon alla huomataan osittain aikaisemmin mainitut työt: lisämääräraha erinäisten luokkahuoneitten sisus-

Vesijohdon
kunnossapito
ja korjaus.

Sekalaisia vesi-
johtotöitä.

Kaupungin ra-
kennusten ja
tilusten kor-
jaus ja kuu-
nossapito.

Uutisraken-
nukset.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 336 lokak. 17 p.; Valt. pöytäk. marrask. 5. § II. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 24.

tamista varten kansakoulutalossa Tehtaankadun varella Smk 27,000: —,¹⁾ samoin poliisiasemaa varten tontilla N:o 5 Pengerkadun varrella Smk. 57,000: —, uusi poliisitalo toiseen poliisipiiriin Smk. 150,000: —, kunnalliset työväenasunnot Smk. 360,000: —, kaasukello varastopihaan Smk. 260,000: —, uusi sähkölaitos Smk. 1,800,000: —, uusi pääputkijohto kaasulaitosta varten Smk. 450,000: —, Marian sairaalan laajennus Smk. 600,000: —, uuden kansakoulutalon rakentaminen Kallioon Smk. 200,000: —, sekä uimahuonetta varten Kyläsaareen Smk. 2,200: —.

Katujen ja
yleisten paik-
kain korjaus,
kunnossapito
ja uutistytöt.

Katujen ja yleisten paikkojen korjausta ja kunnossapitoa varten otettiin yhteensä Smk:an 53,200: — suuruinen määrä ja oli tällä, paitsi erinäisiä korjauksia, suoritettava: Aleksanterinkadun laskeminen priima mukulakivellä Mariankadusta Kanavatoriin, Antinkadun laskeminen, pitkin Lönnrotin puistikkoo, ajotien laskeminen pitkin Päävahtia 14 metrin leveydellä, E. Esplanadikadun asfalttijalkakäytävän uudistaminen pitkin Teatteri-Esplanadia sekä Pitkän sillan kannen uudistus, ynnä pitkin kaupungille kuuluvia katuosuuksia kulkevien erinäisten aitausten uudistus ja korjaus. — »Utislaitteet» otsikon alle merkittiin yhteensä Smk. 355,400: — ja olivat nämät työt seuraavat: Hakaniemen torin laskeminen sekunda tellikkakivellä asfalttiin pohjoispuolelta Sörnäisten Rantatien pitennystä, Laivuririnteen kaupungille kuuluvan poikki Punanotkon kulkevan osuuden makadamiseraus, Merimiehenkadun länsipuolella Laivuririnnettä olevan kaupungille kuuluvan osuuden sekä Laivuririnteen ja Yrjönkadun välisen osuuden, viime mainitun kadun Korkeavuoren- ja Ratakadun välisen osan makadamiseraus, Katajanokalla itäpuolella kortteleita N:ot 152, 158 ja 159 olevan poikkikadun kaupungille kuuluvan osuuden laskeminen mukulakivellä, Kallion Kolmannen linjan kaupungin osuuden makadamiseraus, Lautapihankadun länsipuolella Panimokatua olevan osan tasotus 10 metrin leveydeltä, Panimokadun tasotus Lautapihankadusta Työpajankatuun, Tynnyrintekijänsäntien samoin Lautapihan- ja Työpajankadun välillä, Hermannin Työpajankadun samoin Saari- ja Kauppakadun väliltä, Hermannin Vuorikadun pidentäminen Kuritushuonealueen poikki kulkevaan tiehen asti, saman kadun pidentäminen pitkin korttelia N:o 319, Pengerkadun pidentäminen Kaikukujan ja Sakarinkadun väliltä, Sakarinkadun samoin Pengerkadun ja I. Viertotien

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 24.

väliltä, Fleminginkadun samoin 5:n linjan ja Vaasankadun väliltä, Helsinginkadun samoin Kaarlon- ja Fleminginkadun väliltä, Joosafatinkadun samoin Kaarlon- ja I. Brahekadun väliltä, Porvoonkadun samoin Karjalankadusta Saimaankatuun, P. Rautatienkadun samoin L. Viertotiestä Fredrikinkatuun, Arkadiakadun samoin P. Rautatiekadusta Runeberginkatuun, Fredrikinkadun samoin P. Rautatie- ja Arkadiakadun välillä, Ainokadun samoin L. Viertotien ja Nervanderinkadun väliltä, viimemainitun kadun samoin P. Rautatie- ja Ainokadun väliltä, Kammiokadun samoin L. Viertotien ja Töölönkadun väliltä, Meilansinkadun samoin L. Viertotien ja Töölönkadun väliltä, viimemainitun kadun samoin Kammion- ja Meilansinkadun väliltä, Ruusavillakadun samoin Meilansin- ja Kammiokadun väliltä sekä 6:n kaupunginosan Rantakadun tasottaminen.

Viereisen otsikon alle otettiin sekalaisia kunnossapitotöitä varten Smk. 15,000: —, täydennystöitä varten Smk. 5,000: —, ja korvaustöitä varten Smk. 1,670: —. Utislaitteet, joita varten oli osotettu yhteensä Smk. 214,760: — Smk:an 84,700: — sijasta, kuuluvat pääasiallisesti vastaaviin kaduntasotustöihin.

Kanavain ja viemäriojien korjaus, kunnossapito ja utislaitteet.

Tiet ja Viertotiet nimisten otsikkojen alla huomataan korjausta ja kunnossapitoa varten Smk. 10,000: — ja 25,000: —, viimemainittuun erään sisältyen määräraha L. Viertotien korjausta varten, jonka ohella Kaivopuiston Länsi Lehtokujan makadamiseerausta varten merkittiin Smk. 4,100: — ja Uuden Eläintarhantien laajentamista varten Smk. 5,100: —.

Teitten ja Viertoteitten korjaus.

Viereistä otsikkoa varten otettiin yhteensä Smk. 136,550: —, jossa summassa tavanmukainen määräraha sekalaisia korjauksia varten Smk. 20,000: —, purkaus-, kaato- ja venelaiturien korjausta varten yhteensä Smk. 31,250: — sekä satamain ruoppausta varten Smk. 5,000: —. Utislaitteita olivat silta Sörnäisten lastauspaikan itäisellä puolella Smk. 46,400: —, kolme väliaikaista siltaa Sörnäisten Rantatien varrella Smk. 11,400: — sekä silta Taivallahdessa ja Ruoholahden täyhteellä, kumpikin Smk. 7,500: —.

Satamien korjaus, kunnossapito ja utislaitteet.

Kaupungin istutusten ja taimitarhain korjausta ja kunnossapitoa varten otettiin Smk:an 101,030: — suuruinen määräraha Smk:an 82,050: — sijasta tämän vuoden menosäännössä. Utislaitteita varten merkittiin Smk. 80,843: —, joista tärkeimmät olivat: tasotustöitten jat-

Istutusten korjaus, kunnossapito ja utislaitteet.

kaminen Eläintarhan urheilukentällä Smk. 15,000: —, leikkikentän laittaminen Punanotkoon Smk. 27,400: —, Kapteenin- ja Tehtaan-
katujen varrella olevan avoimen paikan tasotus Smk. 10,463: —, sekä
taimitarhan laittaminen Savilan huvilapalstalle Eläintarhassa Smk.
10,920: —.

Puhtaanapito-
laitos.

Otsikossa Puhtaanapitolaitos on määräraha korjauksia ja kun-
nosaspitoa varten Smk. 170,200: — Smk:an 167,200: — sijasta tä-
män vuoden menosäännössä, jota vastoin uutislaitteiden erä on alen-
tunut Smk:sta 19,200: — Smk:aan 1,600: — kahta mukavuuslaitosta
varten.

Yleinen mak-
kien puhtaana-
pito.

Valtuuston edellisessä budgettikäsittelyssä tekemän päätöksen pe-
rustuksella otettiin erikoisen otsikon alle kustannukset »Yleisestä mak-
kien puhtaanapidosta» Smk:an 144,500: — suuruisena vuosimenona, josta
muun muuassa työpalkkoja Smk. 87,900: —, ajoneuvojen, rikkalaatik-
kojen y. m. korjaus Smk. 12,080: — sekä rautatierahtia Smk. 15,180: —.

Työkalut ja
sekalaista.

Määrärahaksi työkaluja varten otettiin Smk. 7,000: — ja sekalaisia
varten 12,000: —.

Valaistuslai-
toksen meno-
ja tulosääntö.

Kaupungin yleiseen menosääntöön oli kuten aikaisemminkin lii-
tetty erityinen menosääntö valaistuslaitosta varten, jossa menot oli
laskettu Smk:ksi 957,650: — jaettuina seuraavalla tavalla: hallinto Smk.
66,850: —, kaasunvalmistuskustannukset hiilikaasusta Smk. 521,100: —,
öljykaasusta Smk. 50,000: — eli yhteensä Smk 571,100: —, kustannuk-
set sivutuotteista Smk. 14,800: —, kustannukset katuvalaistuksesta
Smk. 56,200: —, kustannukset yksityisestä kaasunkulutuksesta Smk.
25,000: —, korjaus ja kunnossapito Smk. 43,000: —, korkoa kontto-
kurantttilistä kaupungin rahastossa yhteensä Smk. 14,000: —, uutis-
laitteet Smk. 59,500: —, pääputkiverkon laajentaminen Smk. 40,000: —,
uusien lyhtyjen asettaminen Smk. 11,200: —, sekä haarajohdot, kalusto
y. m. Smk, 56,000: —. Lainavaroilla oli suoritettava sitäpaitsi kustan-
nukset varastopihan kaasukellosta Smk. 260,000: — ja uudesta kehä-
johdosta Smk. 450,000: —. Tulot kaasulaitoksesta laskettiin Smk:ksi
1,037,000: —, jonka vuoksi, lukuunottamatta lainavaroilla suoritettavia
menoja, Smk:an 79,350: — suuruisen nettosäästö tuli kaupungin yleisen
budgetin hyväksi. Vastaavat luvut tämän vuoden budgetissa oli-
vat: menoja Smk. 624,300: —, tuloja 761,500: —, nettosäästö siis Smk.
137,200: —.

Kaupungin katujen, rantojen ja tavarasuojusten valaisemista var-
ten kaasulla, paloöljyllä ja sähkövalolla otettiin vuoden 1908 meno-
sääntöön yhteensä Smk. 257,850: — suuruinen määräraha Smk:an
253,421: — sijasta tämän vuoden menosäännössä. Katuvalaistus.

b) Kaupungin irtaimistoa, rahatointa ja hallintolaitoksia koskevia asioita.

Valtuustolle oli Rahatoimikamari lähettänyt Rahatoimikonttorin
laatimat ja sen toimesta painatetut asiakirjat, ¹⁾ jotka koskivat Helsin-
gin kaupungin tilejä ja tilinpäätöstä vuodelta 1906, ja oli tämä tilin-
päätös yhteenvetona seuraava: Kertomus
kaupungin ti-
leistä ja tilin-
päätöksestä
vuodelta 1906.

Tuloja:

Käytetty säästö vuodelta 1905	Smk.	650,000: —
Tuloja säännön mukaan	»	5,934,749: 31
» säännön lisäksi	»	1,040,827: 61
Säästöä määrärahoista	»	94,039: 80
	<u>Yhteensä Smk.</u>	<u>7,719,616: 72</u>

Menoja:

Määrärahoja säännön mukaan	Smk.	6,584,749: 31
Määrärahojen lisäksi käytetty	»	350,668: 27
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	46,328: 49
	Smk.	6,981,746: 07
Vuoden tulos, ylijäämä	»	737,870: 65
	<u>Yhteensä Smk.</u>	<u>7,719,616: 72</u>
Mainittu ylijäämä	Smk.	737,870: 65
lisättyinä käyttämättömällä säästöllä vuodelta 1905	»	506,110: 90
antaa säästöä vuodeksi 1907	Smk.	1,234,981: 55

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 9.

Kaupungin
tilien tarkastus
vuodelta 1906.

Maistraatin toimesta Valtuustolle lähetetty kertomus kaupungin tilien tarkastuksesta ¹⁾ osotti, että tarkastajat yksityiskohtaista tarkastusta suorittaessaan olivat havainneet kaupungin tileistä tilintekovuonna, että ne tosin erosivat ainoastaan 256,628 markalla 47 pennillä eli hiukan vähemmällä kuin 4 %:lla vahvistetusta budjetista, mutta että muutamat hallintohaarat, erittäinkin vaivaishoito, opetuslaitos ja puhtaanapito, kuitenkin osottivat melkoisia poikkeuksia siitä; lisäksi osotti taksotettujen varojen ja muitten tulojen lyhennys ja palautus 95,261 markan 22 pennin suuruisen määrän; laskettu oli 40,000 markkaa. Samoin kuin edellisten vuosien tarkastuksessa oli mainittu, lausuttiin nytkin toivomus että käytettäisiin suurempaa tarmoa ja ankaruutta maksamattomia veroja koottaessa. Tuloihin nähden mainittiin, että niitten loppusumma osotti 994,449 markan 12 pennin suuruisen lisäyksen budgettiin verraten.

Päätösbalanssiin tulopuolelle merkityistä eristä oli »valtionavustuksen katuvalaistusta varten» huomattu summa, 83,110 markkaa, yhä vielä sitten vuoden 1901 maksamattomana, jonka johdosta tarkastajat esittivät, eikö olisi ryhdyttävä sopivaan toimenpiteeseen saattaakseen tämän kysymyksen lopulliseen ratkaisuun.

Vielä mainittiin otsikon alla »eriuuäisiä korjauksia satamissa» menosäännön lisäksi käytetty 25,300 markan suuruinen erä, kuuluen yksinomaan alotettuun, äsken rakennetun ranta- ja varikkolaitteen korjaukseen Katajanokan eteläisellä rannalla, joka uhkaavan vieremän vuoksi täytyi kokonansa uudesti rakentaa lasketulla noin $\frac{1}{4}$ miljonan markan suuruisella kustannuksella.

Kaasulaitokseen nähden, jota varten oli järjestetty erityinen kirjanpito, huomautettiin erinäisistä vähäisistä menosäännön lisäksi käytetyistä eristä ynnä myös itse laitoksen kirjanpitolavasta.

Esiteltäessä ²⁾ mainittua kertomusta kaupungin tilinpäätöksestä ynnä tilintarkastuskertomusta päätti Valtuusto yhtyä maksamattomien kunnallisverojen keräämisestä lausuttuun toivomukseen, jotavastoin muut muistutukset eivät antaneet aihetta enempään toimenpiteeseen.

Vastuuvapaus
kaupungin
hallituksille ja
laitoksille vuo-
delta 1906.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta myönsi Valtuusto Rahatoimikamarille ja kaupungin muille hallintolautakunnille ja -laitoksille vastuuvapauden heidän toiminnastaan ja tilityksestään mainittuna vuonna.

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 22. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 1.

Sittenkun lahjoitusrahastojen tilit vuodelta 1906 oli päätetty, oli Lahjoitusrahastojen hallinto vuonna 1906. Rahatoimikonttori Rahatoimikamarin välityksellä Valtuustolle lähettänyt painetun kertomuksen rahastojen hallinnosta, joka tiedoksi merkittiin. ¹⁾

Kirjelmän ohella huhtikuun 18 päivältä oli Maistraatti Valtuustolle lähettänyt kertomuksen Helsingin anniskeluosakeyhtiön vuoden 1906 tilien ja hallinnon tarkastuksesta, josta kertomuksesta kävi selville, että tarkastajat olivat havainneet vuoden tulojen ja menojen pitävän yhtä esitettyjen verifikaattien kanssa sekä yhtiön kirjanpäättökseen olevan oikein tehdyn. Yhtiön nettovoitto sanottuna vuonna oli ollut Smk. 526,752: 80 josta Smk. 210,701: 12 oli tullut Kukulaitosrahaston hyväksi ja Smk. 316,051: 68 Helsingin kunnan hyväksi. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta myönsi ²⁾ Valtuusto Anniskeluosakeyhtiön johtokunnalle täyden vastuuvapauden tilintekovuodelta.

Saatuana tietoonsa Sedmigradskyn Pikkulasten koulun ja Marian turvakodin tilintarkastuskertomuksen vuodelta 1906 päätti ³⁾ Valtuusto myöntää näitten laitosten Johtokunnalle vastuuvapauden tilintekovuodelta.

Kokouksessa marraskuun 13 päivänä 1906 oli Yhteinen Raastuvanoikeus antanut Raastuvanoikeuden jäsenten keskuudesta valitulle toimikunnalle tehtäväksi jättää ehdotuksen tarpeelliseksi huomattua rikosasiainnotarioiden palkkion korottamista varten, ja oli käsiteltäessä tätä asiaa toimikunnassa sen ohella joutunut harkinnan alaiseksi, että myös eräät muutkin Raastuvanoikeuden virkamiehet tarvitsisivat palkankorotusta. Toimikunnan tämän johdosta antaman lausunnon laatimiseen oli ottanut osaa myös Maistraatin edustaja, koska oli tullut kyseeseen palkankorotuksia myös viimeainitussa virastossa.

Antamassaan mietinnössä oli toimikunta laatinut ehdotuksen uudeksi palkkaussäännöksi Raastuvanoikeudelle ja Maistraatille, joka sisälsi palkankorotuksia erinäisille näissä laitoksissa palveleville virkamiehille, jotka korotukset olisivat maksettavat vuoden 1907 alusta alkaen, minkä ohella toimikunta oli ehdottanut, että tarpeellisiksi havaittujen ylimääräisten rikosasiainnotarioiden palkkaamista varten menosääntön otettaisiin 5,000 markan suuruinen määräraha.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 32. — ²⁾ S:n s:n toukok. 7 p. § 12. — ³⁾ S:n s:n marrask. 19 p. § 25.

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön tilien tarkastus vuodelta 1906.

Sedmigradskyn Pikkulasten koulun ja Marian turvakodin tilien tarkastus vuodelta 1906.

Palkankorotukset Raastuvanoikeudessa ja Maistraatissa.

Tähän ehdotukseen olivat sekä Yhteinen Raastuvanoikeus että Maistraatti kumpikin omalta kohdaltansa kaikin puolin yhtyneet sekä kirjelmässä Valtuustolle helmikuun 2 päivältä esittäneet sen hyväksymistä, jonka ohella Maistraatti mainiten, että Maistraatissa palvelevat kaksi kunnallisneuvosmiestä, joitten palkkoja ehdotus ei ollut koskettanut, myös tarvitsivat palkankorotusta, katsoen lisättyyn työn määrään sekä siihen nähden, että näillä virkamiehillä tavallisesti ei ollut odotettavissa virkaylennystä, lisäksi oli ehdottanut, että 750 markan palkkion korotus viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta näille myönnettäisiin.

Kyseessä olevan esityksen Valtuusto lykkäsi enempää käsittelyä varten erinäiseen herrojen Heikelin, Lavoniuksen, Polónin, Lasseniuksen sekä Söderholmin muodostamaan valiokuntaan ja esitti siten asetettu valiokunta huhtikuun 24 päivänä päivätyssä mietinnössään, ¹⁾ pääasiassa yhtyen Raastuvanoikeuden ja Maistraatin tekemään ehdotukseen sekä esiintuoden vertailun sanottuja virkamiehiä varten siihen asti voimassa olevien ja nyt ehdotettujen palkkojen välillä, jotka viimeainitut osottivat Maistraatin osaksi 3,000 markan suuruisen lisäyksen ja Raastuvanoikeuden osaksi 14,750 markan suuruisen lisäyksen eli yhteensä lisäystä 17,750 markkaa:

että Valtuusto päättäisi Raastuvanoikeuden rikosasiainnotarioiden palkkion korotettavaksi 4,000 markkaan;

että Raastuvanoikeuden vanhempain oikeusneuvosmiesten palkka korotettaisiin 6,000 markkaan sekä heidän palkkiotaan korotettaisiin virkaikälisäyksen muodossa 750 markalla viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen;

että kunnallispormestarin palkkiota korotettaisiin 750 markalla virkaikälisäyksen muodossa viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen;

että Maistraatin oikeusneuvosmiehen palkka korotettaisiin 6,000 markkaan sekä että hänen palkankorotuksensa olisi 500 markan palkkio viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen;

että Maistraatin kunnallisneuvosmiehille myönnettäisiin 500 markan palkkion lisäys viiden vuoden palveluksesta;

---

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 16.

että mainitut palkankorotukset suoritettaisiin notarioille laskettuna heinäkuun 1 päivästä 1907 sekä muille virkamiehille tammikuun 1 päivästä 1908, jonka ohella palkkion korotuksiin nähden sen ajan, jonka kuluessa samaa virkaa sitä ennen on hoitanut, saisi lukea hyväkseen; sekä

että Raastuvanoikeuden ylimääräisten notarioiden palkkaamista varten 5,000 markan suuruinen määräraha otettaisiin seuraavan vuoden menosääntöön.

Sen ohella esitti valiokunta, jos Valtuusto hyväksyisi edellämainitun ehdotuksen, että sille hankittaisiin vahvistus Keis. Senaatilta.

Esiteltäessä valiokunnan mietintöä hyväksyi ¹⁾ Valtuusto sen kaikin puolin, jonka ohella Valtuusto päätti ehdotuksen vahvistusta varten ryhtyä valiokunnan ehdottamaan toimenpiteeseen.

Sittenkun Valtuusto Yhteisen Raastuvanoikeuden esityksestä oli myöntänyt tarvittavan määrärahan Raastuvanoikeuden väliaikaisen viidennen osaston ylläpitoa varten ensimmäisellä neljänneksellä vuotta 1907, esitti Raastuvanoikeus kirjelmässä Valtuustolle maaliskuun 2 päivältä, että sanottu määräraha suoritettaisiin myöskin vuoden toiselta neljännekseltä, eli siis kesäkuun loppuun, ja suostui ²⁾ Valtuusto esitykseen.

Määräraha
Raastuvanoi-
keuden viidettä
osastoa varten.

Sittenkun mainittu ylimääräinen osasto sanotun kesäkuun lopussa oli lopettanut toimintansa, huomautti Yhteinen Raastuvanoikeus Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä marraskuun 2 päivältä että yhä edelleen tarvittaisiin lisättyjä työvoimia Raastuvanoikeuden rikosasiainosastoissa kaupungin nopean kasvamisen takia sekä väkiluvultaan että pinta-alaltaan, jonka vuoksi Raastuvanoikeus oli havainnut tarpeelliseksi, että väliaikainen osasto taaskin joulukuun 1 päivästä asetettaisiin käsittelemään poliisijuttuja tasaisen jaon mukaan toisen, kolmannen ja viidennen osaston välillä ynnä muita rikosjuttuja arpomisen mukaan näitten osastojen välillä, ja tulisi sanottuun osastoon, jonka vuosisääntö oli laskettu 19,800 markaksi, kuulua yksi vakinainen oikeusneuvosmies puheenjohtajana sekä kolme ylimääräistä neuvosmiestä. Yhteinen Raastuvanoikeus anoi sen vuoksi tarvittavan määrärahan myöntämistä tarkotusta varten sekä 1,650 markkaa kustannusten suorittamista varten joulukuun aikana 1907.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 2. — ²⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 21.

Esitettäessä ehdotusta päätti¹⁾ Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta suostua siihen sikäli, että anottu määräraha myönnettäisiin ainoastaan vuoden 1908 loppuun ja kertomusvuotta varten tarvittava määräraha suoritettaisiin Valtuuston käyttövaroista.

Määräraha Raastuvanoikeuden neljännen osaston varapuheenjohtajan sijaisen palkkaamista varten.

Sittenkun Yhteinen Raastuvanoikeus oli Valtuustolta anonut, että koska nuorempi oikeusneuvosmies Alfred Waldemar Nyman oli määrätty varapuheenjohtajaksi Raastuvanoikeuden neljänteen osastoon oikeusneuvosmies Walter Fredrik Heimbürgerin sijaan, joka toimi puheenjohtajana Raastuvanoikeuteen perustetussa viidennessä väliaikaisessa osastossa, määräraha neuvosmies Nymanin sijaisen palkkaamista varten kolmannessa osastossa myönnettäisiin laskettuna marraskuun 15 päivästä 1906, niin kauan kun mainittu väliaikainen osasto toimisi, oli Valtuusto kokouksessa 27 päivänä sanottua kuuta osottanut²⁾ 300 markan suuruisen määrän kuukaudessa suoritettavaksi Yhteisen Raastuvanoikeuden asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti, kuitenkin ei ilman erityistä esitystä Raastuvanoikeuden puolelta pitemmäksi aikaa kuin miksi Valtuusto aikaisemmin oli myöntänyt määrärahan väliaikaisen viidennen osaston ylläpitämiseksi eli vuoden 1906 loppuun. Koska Valtuusto kuitenkin sittemmin oli osottanut varoja useinmainitun viidennen osaston ylläpitoa varten myös ensimmäisellä neljänneksellä kertomusvuotta, uudisti Yhteinen Raastuvanoikeus kirjelmässä Valtuustolle tammikuun 19 päivältä 1907 anomuksensa siitä, että neuvosmies Nymanin sijaisen palkkaamiseen osotettu 300 markan suuruisen palkkio yhä edelleenkin suoritettaisiin, niin kauan kun viides osasto toimisi. — Esitykseen Valtuusto suostui.³⁾

Sijaispalkkio nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaa varten.

Yhteisen Raastuvanoikeuden esityksestä myönsi⁴⁾ Valtuusto sijaispalkkioksi nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaa varten Raastuvanoikeudessa 250 markan suuruisen määrän kuukaudessa maksettavaksi maaliskuun 1 päivästä, kunnes virka jälleen täytettäisiin.

Sijaispalkkio Maistraatin kunnallisneuvosmiehen virkaa varten.

Maistraatin esityksestä myönsi⁵⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 200 markan suuruisen määrärahan kuukaudessa sijaispalkkioksi Maistraatin kunnallisneuvosmiehen virkaa varten, kunnes se entisen

1) Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 16. — 2) Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 85 j. s. — 3) Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 37. — 4) S:n s:n helmik. 26 p. § 40. — 5) S:n s:n lokak. 8 p. § 40.

viranhaltijan, kunnallisneuvosmies J. A. Söderströmin kuoleman jälkeen jälleen täytettäisiin.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä lokakuun 8 päivältä oli Maistraatti huomauttaen, että Maistraatin kanslistiviran entinen haltija joka virka nyt oli täyttämättä, pitemmän aikaa oli nauttinut personallista 300 markan suuruista palkanlisäystä vakinaiseen 1,200 markan palkkaansa, esittänyt, että palkka kyseessäolevasta toimesta korotettaisiin 1,500 markkaan laskettuna 1908 vuoden alusta ja suostui ¹⁾ Valtuusto tähän esitykseen.

Korotettu palkka Maistraatin kanslistille.

Sittenkun Keis. Senaatin prokuraattori kirjelmässä Maistraatille tammikuun 5 päivältä oli esiintuoduilla syillä kehottanut Maistraattia ottamaan harkittavaksi kysymyksen väliaikaisen apulaiskaupunginviskaalinviran perustamisesta, jonka viskaalin tehtävänä lähinnä olisi edustaa syyttäjäviranomaista Raastuvanoikeuden tšekäläisessä väliaikaisessa viidennessä osastossa, ja Yhteinen Raastuvanoikeus, jonka lausunnon asiasta Maistraatti oli hankkinut, puoltanut ehdotusta, jätti Maistraatti kirjelmän ohella 26 päivältä samaa kuuta asian Valtuuston ratkaistavaksi ja ehdotti, että mainitun virkailijan palkkio määrättäisiin 350 markaksi kuukaudessa.

Määräraha väliaikaisen apulaiskaupunginviskaalin palkkaamista varten.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti ²⁾ Valtuusto suostua Maistraatin edelläolevaan esitykseen, kuitenkin niin että kyseessäolevaan tarkoitukseen tarvittava määräraha, joka olisi otettava Valtuuston käyttövaroista, toistaiseksi suoritettaisiin ainoastaan vuodelta 1907.

Sittenkun Valtuusto, erittäinkin katsoen päätökseen Valtuuston toimituskirjain laatimisesta kummallakin kotimaisella kielellä oli antanut Valmistusvaliokunnalleen toimeksi jättää ehdotuksen Valtuuston kanslian järjestämiseksi, ehdotti valiokunta että ensimmäisen notarion tehtävät siirrettäisiin sihteerille, jonka pitäisi olla tunnin joka päivä tavattavissa Valtuuston kansliassa, ja että sihteerin palkka määrättäisiin 10,000 markaksi 1,000 markan korotuksen ohella viiden ja kymmenen vuoden perästä. Tämän ehdotuksen Valtuusto hyväksyi. ³⁾

Valtuuston kanslian järjestäminen.

Valtuuston sihteerin esityksestä valtuutti ⁴⁾ Valtuusto tämän ottamaan kansliaan 100 markan kuukausipalkkaa nauttivan apulaisen

Määräraha Valtuuston kanslian apulaista y. m. varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 11. — ²⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 29. — ³⁾ S:n s:n tammik. 15 § 1. — ⁴⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 40.

sekä myönsi kirjotuskoneen ostoa varten 1,000 markan suuruisen määrän.

Rahatoimika-
marin kanslian
uusi ohje-
sääntö.

Rahatoimikamarin sihteerintoimen haltijan eron sekä Kamariin otetun kanslia-apulaisen erohakemuksen johdosta oli Valtuusto Rahatoimikamarin esityksestä kokouksissa lokakuun 30 ja marraskuun 27 päivänä 1906 päättänyt, että sihteerinviran avoimeksi julistaminen saisi jäädä toistaiseksi ja siksi kunnes Rahatoimikamari olisi laatinut ja Valtuustolle jättänyt ehdotuksen muutetuksi ohjesäännöksi sihteerille sekä Valtuusto tämän kysymyksen ratkaissut ynnä myös, että kanslia-apulaisen tointa Kamarissa toistaiseksi annettaisiin sijaisen hoitaa.

Suorittaakseen tämän tehtävän laati Kamari, joka katsoi olosuhteitten vaativan perusteellisempiä muutoksia Kamarin kansliaan, ehdotuksen uudeksi ohjesäännöksi kansliaansa varten sekä huomautti kirjelmässä Valtuustolle helmikuun 7 päivästä ¹⁾ antaen erinäisiä Kamarin töitten lisääntymistä valaisevia tietoja, että työvoimain vahvistamisen tarve oli kieltämätön, jonka vuoksi olisi perustettava apulaissihteerintoimi, jotavastoin kanslia-apulaisentoimi voitaisiin lakkauttaa. Lisäksi olisi työnjako eri virkamiesten välillä erinäisellä tavalla muutettava. Lähettäen mainitun ehdotuksen uudeksi ohjesäännöksi esitti Rahatoimikamari Valtuuston päätettäväksi:

että mainittu ehdotus hyväksyttäisiin;

että kanslia-apulaisen toimi Rahatoimikamarissa lakkautettaisiin;

että Kamariin perustettaisiin apulaissihteerintoimi kuuden kuukauden molemminpuolisella irtisanomisajalla;

että sihteerin ja apulaissihteerin palkka määrättäisiin suoritettavaksi seuraavilla määrillä vuosittain, nimittäin: sihteerille 10,000 markkaa 1,000 markan korotuksen ohella viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen sekä apulaissihteerille 6,000 markkaa 500 markan korotuksen ohella saman ajan jälkeen;

että muutettu ohjesääntö palkkaehtoineen luettaisiin kesäkuun 1 päivästä 1907; sekä

että Rahatoimikamari valtuutettaisiin julistamaan sihteerin ja apulaissihteerintoimet avoimiksi asianomaisessa järjestyksessä haettaviksi sekä niihin astuttavaksi viimeainnuttuna päivänä.

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 5.

Esiteltäessä tätä Rahatoimikamarin esitystä hyväksyi ¹⁾ Valtuusto sen erinäisillä vähäisillä muutoksilla ja vahvistettiin mainittu ohjesääntö seuraavansisältöisenä:

Rahatoimikamarin kanslian ohjesääntö.

Sihteerin, joka ei saa omistaa tai hoitaa muuta virkaa, tehtävänä on:

1) johtaa ja valvoa Rahatoimikamarin kanslian töitä sekä valmistaa esiteltäväksi ja esitellä Kamarin käsittelyyn kuuluvia asioita;

2) laatia Kamarin päättämät lausunnot, kirjelmät, maksumääräykset ja ilmotukset;

3) katsoa että tarkistettut kirjelmät ja lausunnot viipymättä lähetetään, että muut päätökset asianmukaisesti pannaan toimeen ja niistä annetaan tieto asianomaisille;

että päiväkirjoja ja muita luetteloita, joita Kamari katsoo tarpeelliseksi, huolellisesti hoidetaan:

että kaupungin kiinteistökirjoja asianmukaisesti täydennetään sekä myös

että arkistoa huolellisesti järjestetään ja hoidetaan;

4) vastata kaupungin vakuuskirjojen hoidosta; sekä

5) muuten antaa sitä virkaavustusta, jota Rahatoimikamari tai sen Puheenjohtaja häneltä pyytävät.

Sihteerin apulaisen, joka ei saa omistaa tai hoitaa muuta virkaa, tehtävänä on:

1) joka vuosi ennen joulukuun 1 p:ää laatia, mikäli mahdollista täydellinen, suomen- ja ruotsinkielinen kertomus kaupungin kunnallishallinnosta viimeksi kuluneena vuonna;

2) sihteerin ollessa muissa virkatoimissa tai muuten estettynä, suorittaa tämän tehtävät;

3) notarion ollessa satunnaisesti estettynä pitää Rahatoimikamarin pöytäkirjaa ja suorittaa notarion muut virkatehtävät;

4) avustaa sihteeriiä painettujen mietintöjen ja muiden lausuntojen laatimisessa toisella kotimaisella kielellä; sekä

5) muuten antaa sitä avustusta, jota Kamarin Puheenjohtaja tai sihteeri häneltä pyytää.

Notarion tehtävänä on:

1) pitää pöytäkirjaa Rahatoimikamarin kokouksissa ja toimittaa otteita siitä asianomaisille;

2) Rahatoimikamarin määräyksen mukaan ajaa sen asiata tuomio- tai ulosottoistuimissa ja muissa virastoissa;

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 28.

- 3) laatia ehdotuksia välikirjoiksi;
- 4) toimittaa ne kiinnitykset, joita Kamarin päätöksen mukaan tulee hankkia tai uudistaa;
- 5) läpikäydä ja tarkastaa notariaattiluettelot sekä katsoa että ne viipymättä toimitetaan;
- 6) Rahatoimikamarin pöytäkirjan nojalla tehdä kaupungin kiinteistökirjaan tarkkoja ja täydellisiä muistiinpanoja;
- 7) sihteerin apulaisen ollessa satunnaisesti estettynä, täyttää tämän tehtävät; sekä
- 8) muuten antaa sitä avustusta, jota Kamarin Puheenjohtaja tahi sihteerä häneltä pyytävät.

Aktuarion tehtävänä on:

- 1) kerätä ensiainekset ja laatia ne tilastolliset selonteot, joitten tulee sisältyä kunnalliskertomukseen tai liitteinä seurata sitä;
- 2) tarjona olevien tilastollisten ilmoitusten nojalla antaa asianomaisille virastoille niitä tietoja, joita nämä saattavat tarvita;
- 3) järjestää ja johtaa niitä tilastollisia tiedusteluja, joita Valtuusto tai Rahatoimikamari määrää toimeenpantavaksi;
- 4) muuten noudattaa niitä ohjeita, joita Kamarin Puheenjohtaja tai sihteerä hänelle antaa hänen virassaan.

Kanslistin tehtävänä on:

- 1) pitää päiväkirjoja ja muita luetteloita, joita Rahatoimikamari katsoo tarpeellisiksi;
- 1) hoitaa ja järjestää arkistoa;
- 3) pitää huolta jäljennöksistä ja muusta puhtaaksikirjottamisesta;
- 4) avustaa vertoamisessa; sekä
- 5) muuten antaa sitä virka-avustusta, jota Kamarin Puheenjohtaja ja sihteerä häneltä pyytävät.

Rahatoimikamarin kanslia on joka arkipäivä pidettävä avoinna kello 10:stä e. p. p. kello 2:een j. p. p.

Vuosittain kesäkuusta—syyskuuhun voivat Kanslian virkamiehet saada nauttia kuukauden virkavapautta, kukin mikäli tämä saattaa tapahtua estämättä töiden tasaista kulkua, jolloin virkavapaitten toimia, ilman erityistä korvausta, hoitaa virassa oleva henkilökunta. Ehdotuksen Rahatoimikamarin virkamiesten virkaloman järjestämiseksi laatii sihteerä ja alistetaan se Kamarin harkittavaksi.

Rahatoimikamarin kansliassa palveleviin virkamiehiin nähden on noudatettavana kuuden kuukauden molemminpuolinen irtisanomisaika.

Rahatoimi-
konttorin nuor-
empain kir-
janpitäjän
muutetut
palkkaedut.

Sen johdosta, että toisen nuoremman kirjanpitäjän toimi Rahatoimikonttorissa, jota seuraa 4,200 markan suuruinen vuotuinen palkka, edellisen haltijan tultua nimitetyksi toiseen virkaan oli tullut avoimeksi, oli kaupunginkamreeri Rahatoimikamarille esittänyt, että toisen samallaisen viran haltija, kapteeni Gunnar Winter, joka silloisessa toimessaan nautti 3,600 markan suuruista vuosipalkkaa, siirrettäisiin

korkeampaan palkkaluokkaan, julistamatta avointa kirjanpitäjän virkaa haettavaksi; sekä että myös palkkiota toisen nuoremman kirjanpitäjän toimesta korotettaisiin siten, että vuosipalkka tekisi 4,200 markkaa. Tämän johdosta esitti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, että molemmat Rahatoimikonttorin nuoremmat kirjanpitäjät palkkaetuihinsa nähden tehtäisiin tasa-arvoisiksi, siten että toisen nuoremman kirjanpitäjän palkkio korotettaisiin 600:sta 1,200 markkaan, sekä että korotettu palkkio toiselle nuoremmalle kirjanpitäjälle suoritettaisiin siitä alkaen jolloin virka vakinaisesti täytetään. — Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Sittenkun Valtuusto kokouksessa joulukuun 11 päivänä 1906 oli vahvistanut ³⁾ uuden ohjesäännön Liikennekonttorille, esitti ⁴⁾ Rahatoimikamari, että ohjesääntöön otettuihin uusiin toimiin nimitettäisiin ilman erityistä hakemusta seuraavat henkilöt nimittäin:

Liikennekonttorin toimien täyttämisen.

Vaakamestari Ivar Liljeroos kirjanpitäjäksi, neiti Bertha Liljeroos kirjuriiksi, Ines Lagerström ensimmäiseksi konttorikirjuriiksi, Hulda Konsin toiseksi konttorikirjuriiksi, ylimääräinen vaakamestari Karl Konrad Kyrklund apulaisvaakamestariksi sekä ylimääräinen vaakamestari Arvid Ekebon apulaisvaakamestariksi.

Mitä tulee vaakamestariin toimen täyttämiseen oli liikennekamreeri siihen virkaan suositellut ylimääräistä kirjanpitäjää Odert Roos'ia. Koska tämä kuitenkin nautti 2,700 markan suuruista palkkiota, mutta vaakamestariin palkaksi uudessa ohjesäännössä oli otettu ainoastaan 2,500 markkaa, esitti Rahatoimikamari, että kirjanpitäjä Roos valittaisiin vaakamestariksi ja hänelle samalla annettaisiin personallinen 200 markan suuruinen palkanlisä vuodessa, joka tänä vuonna olisi suoritettava Valtuuston käyttövaroista. Esityksen Valtuusto hyväksyi. ⁵⁾

Kokouksessa syyskuun 6 päivänä 1906 päätti Rahatoimikamari, käsitellessään kysymystä kaupungille kuuluvissa taloissa tehtyjen rakennus- ynnä tulisijamuutosten tarkastamisesta, kehottaa kaupungin Rakennuskonttoria laatimaan ja Kamarille jättämään ehdotuksen kaupunginarkkitehdin viran perustamisesta ynnä myös ohjesäännöstä sanotulle virkamiehelle, minkä johdosta Rakennuskonttori loka-kuun 22 päivänä sanottua vuotta päivätyssä lausunnossa esiintoi

Kaupunginarkkitehdin asettaminen.

Uusi ohjesääntö Rakennuskonttorille.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 128 huhtik. 4 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 11. —

³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I 90 j. s. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 340 jouluk. 27 p. 1906.

⁵⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 24.

mielipiteensä sen, että kaupungin yleisten töitten työmäärän ja työnjohdon jako ei ollut ainoastaan erittäin toivottava, vaan myös helposti suoritettavissa, siihen katsoen, että selvä raja voitiin asettaa kaupungin rakennustöitten ja kaupungin muitten yleisten töitten välille. Vuosi vuodelta kasvava Rakennuskonttorille kuuluva työmäärä ei ainoastaan aiheuttanut, vaan miltei teki välttämättömäksi, että uusia työvoimia siihen liitettäisiin.

Tämän johdosta ja huomauttaen niistä laajoista rakennushankkeista, jotka kaupungilla oli suoritettavanaan lähinnä seuraavina vuosina, oli Rakennuskonttori kaikin puolin yhtynyt Kamarissa nostettuun ehdotukseen kaupunginarkkitehdin ottamisesta, jolle kuuluisi muun muassa:

laatia ehdotukset kaikkia korjaustöitä varten kaikissa kaupungin taloissa ja johtaa niitä sekä huolehtia sellaisten uutisrakennusten suorittamisesta, joita laatunsa tai laajuutensa vuoksi ei Valtuuston tai Rahatoimikamarin erityisestä määräyksestä rakennutettaisi jonkun toisen arkkitehdin valvonnan alla;

laatia kaikki mainittujen töitten aiheuttamat piirustukset ja toimia niin, että nämä tulivat asianmukaisesti vahvistetuiksi; sekä

valvoa, että kaupungin rakennukset palovakuutettaisiin oikeasta arvostaan.

Rakennuskonttorin ehdotuksen mukaan olisi kyseessäolevalle virkailijalle sanotuista tehtävistä myönnettävä 4,800 markan suuruinen palkka vuodessa, ollen itsestään selvää, että hänen sallittaisiin harjoittaa yksityistä arkkitehtitointa.

Tämän yhteydessä oli Rakennuskonttori huomauttanut, että kaupungin arkkitehdille mainittujen tehtävien lisäksi ehkä saattaisi uskoa myös sen asunnontarkastuksen, joka siihen asti oli tapahtunut Terveyshoitolautakunnan toimesta.

Pääasiassa yhtä mieltä Rakennuskonttorin kanssa esitti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, lähettäen Kamarin laatiman ehdotuksen ohjesäännöksi mainitulle virkailijalle, että Valtuusto päättäisi:

että Rakennuskonttoriin otettaisiin kaupungin arkkitehti;

että hyväksyttäisiin ehdotus tämän ohjesäännöksi;

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 139 huhtik. 11 p. (Valt. pain. asiak. N:o 20).

että kaupunginarkkitehti nauttisi 10,000 markan suuruista vuotuista palkkaa 10 % korotuksen ohella viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen;

että kaupunginarkkitehti otettaisiin määräämättömäksi ajaksi 6 kuukauden irtisanomisajalla; sekä

että sanottu virka perustettaisiin heinäkuun 1 päivästä 1907.

Mitä tulee ehdotukseen asunnontarkastuksen siirtämisestä kaupunginarkkitehdille, epäsi Rahtoimikamari sen kuulusteltuaan Terveyshoitolautakuntaa.

Huomauttaen kallistuneista elinkustannuksista kaupungissa lähetti Rahatoimikamari, joka oli laatinut ehdotuksen uudeksi ohjesäännöksi Rakennuskonttorille, tämän Valtuustolle sekä esitti esiintuomillaan syillä sen hyväksymistä ynnä myös ehdotettujen palkkaetujen käytännönottamista heinäkuun 1 päivästä 1907, sekä että Valtuuston käyttövaroista osotettaisiin siihen tänä vuonna tarvittava määrä.

Esiteltäessä asiaa päätti¹⁾ Valtuusto ehdotukseen nähden kaupungin arkkitehdin asettamisesta hyväksyä Kamarin esityksen erinäisillä vähäisillä mainitun virkalian ohjesääntöön tehdyillä muutoksilla. Mitä tulee taas ehdotukseen uudeksi Rakennuskonttorin menosäännöksi, hyväksyttiin myöskin se sellaisella muutoksella, että kaupunginarkkitehdin palkka määrättiin 6,000 markaksi vuodessa. Muut kohdat Valtuusto hyväksyi. Siten vahvistettu ohjesääntö kaupunginarkkitehdille ja menosääntö Rakennuskonttorille tulivat lopullisesti muodosteltuina kuulumaan seuraavasti:

„Helsingin Kaupunginarkkitehdin ohjesääntö.

§ 1.

Kaupunginarkkitehdin asettaa virkaansa Kaupunginvaltuusto Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupungininsinöörin mieltä kuultua. Virkaan asetetaan epämääräiseksi ajaksi kuuden kuukauden moleminpuolisella irtisanomisajalla.

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 7 p. § 19 ja toukok. 14 p. § 1.

§ 2.

Kaupunginarkkitehdin tehtävänä on:

a) olla Maistraatin käytettävänä katselmuksissa, tarkastuksissa ja muissa toimituksissa, lukuunottamatta rakennustentarkastelijalle kuuluvissa, joihin kaupungin rakennusjärjestyksen säädökset voivat antaa aiheita;

b) kutsun saatuaan olla läsnä Maistraatin ja Rahatoimikamarin kokouksissa sekä siinä antaa ne tiedot, joita häneltä voidaan vaatia;

c) tehdä ehdotukset ja johtaa kaikkia kaupungin taloissa tehtäviä korjaustöitä, sekä pitää huolta sellaisista uutisrakennuksista, joita ei Kaupunginvaltuuston tahi Rahatoimikamarin tilapäisestä määräyksestä toimiteta toisen arkkitehdin valvonnan alla;

d) laatia mainituista töistä aiheutuvat kustannusarviot ja piirustukset sekä pitää huolta siitä, että nämät asiaumukaisesti vahvistetaan;

e) antaa lausuntoja piirustuksista kaupungin alueelle tehtäviä rakennusyrityksiä varten, kun nämät piirustukset lähetetään Rahatoimikamarista Rakennuskonttoriin tarkastettaviksi;

f) pitää luettelo kaikista kaupungin rakennuksia koskevista piirustuksista ja hoitaa niitä;

g) valvoa että kaupungin rakennukset ovat kohtuulliseen arvoon palovakuutetut;

h) toimittaa rakennustöihin tarvittavien työkalujen ja aineiden osto;

i) vuosittain ennen kesäkuun loppua antaa Rahatoimikamarille selonteko toiminnastaan lähinnä edellisenä vuonna;

k) muuten suorittaa kaikki hänen toimintaalaansa kuuluvat tehtävät, joita Rahatoimikamari tai Kaupungininsinööri hänelle uskovat.

§ 3.

Kaupunginarkkitehdin on joka päivä oltava Rakennuskonttorissa aikana, jonka Rahatoimikamari säättää.»

„Helsingin Rakennuskonttorin palkkaussääntö.

Kaupungininsinööri, palkkaa.....	10,000: —	
matkarahoja.....	600: —	
mieskohtaista palkanlisäystä.....	2,000: —	12,600: —
Työpäällikkö, palkkaa.....	8,000: —	
matkarahoja.....	500: —	8,500: —
Kaupunginarkkitehti, palkkaa.....		6,000: —
Geodeetti, palkkaa.....	3,000: —	
matkarahoja.....	100: —	3,100: —
Kirjanpitäjä, palkkaa.....		4,000: —
Kaupunginrakennusmestari, palkkaa.....		4,000: —
		Siirto 38,200: —

		Siirto 38,200: —	
Varastonhoitaja, palkkaa.....	3,000: —	3,000: —	
Vanhempi metsänvahti, ynnä asunto ja poltto- puut, palkkaa	1,200: —		
mieskohtaista lisäystä.....	260: —	1,460: —	
Nuorempi metsänvahti, ynnä asunto ja poltto- puut, palkkaa.....		1,000: —	
		<u>Yht. Smk. 43,660: —</u>	

Muist. I. Kaikki yllämainitut virkailijat nauttivat 5 ja 10 vuoden palveluksesta palkankorotusta 10 % siitä kummallakin kerralla.

Muist. II. Palkankorotukseen nähden 5 ja 10 vuoden palveluksesta ovat Rakennuskonttorissa nykyään palvelevat oikeutetut laskemaan hyväkseen sitäkin aikaa, minkä he jo ovat olleet viroissaan.»

Kirjelmässä Valtuustolle N:o 330 lokakuun 14 päivältä huomautti Rahatoimikamari, että viime vuosina oli erinäisissä kaupungin hallinnollisissa virastoissa ja lautakunnissa toimeenpantu palkankorotuksia virkamiehille ja palvelusmiehille, jonka vuoksi Kamari nyt esitti, eikä olisi syytä melkoiseen työtaakaan katsoen korottaa vesijohtoinsinöörin palkkaa, joka siihen saakka oli nauttinut 8,000 markan palkkaa vuodessa ynnä matkaravoja 400 markkaa; ja ehdotti Kamari siinä tarkoituksessa, että mainitulle insinöörille seuraavan vuoden alusta myönnettäisiin 1,000 markan palkankorotus. Esitykseen Valtuusto suostui. 1)

Palkankorotus
vesijohtoinsinöörille.

Kokouksessa marraskuun 13 päivänä 1906 esitettiin 2) erityisen valiokunnan antama lausunto 3) ylitirehtööri A. Gripenbergin ja professori G. Nyströmin joulukuussa 1901 jättämästä esityksestä, joka koski kaupunginasemakaavatoimikunnan asettamista; sanottu esitys oli päättynyt seuraaviin ehdotuksiin:

Kaupungin-
asemakaava-
toimikunnan
asettaminen.

että kaupungin laajentamista koskevain kysymysten käsittelyä varten asetettaisiin erityinen toimikunta;

että tähän kuuluisi 5, korkeintaan 7 jäsentä, valitut 3 vuodeksi kerrallaan ja että toimikunta oikeutettaisiin ottamaan sihteeri ja teknillinen apulainen:

että toimikunnan tehtävänä olisi laatia yleinen suunnitelma kaupungin laajentamista varten, mutta samalla ja riippumatta sanotusta yleisestä suunnitelmasta tehdä ehdotuksia tarpeellisten paik-

1) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. § 15. — 2) Katsó 1906 vuod. kert. siv. I. 101.
— 3) Valt. pain. asiak. N:o 37 vuod. 1906.

kain valmistamiseksi ja osottamiseksi asuin- ja tehdaskortteleja varten, mikäli sellaisia tarvittaisiin.

Tämän ohella oli tehty ehdotus toimikunnan ohjesäännön aikaansaamista varten ja sen velvollisuudesta antaa kertomus toiminnastaan.

Mietinnössään oli mainittu valiokunta taas vaadituksi lausunnoksi esittänyt Valtuustolle:

että toistaiseksi kolmen vuoden ajaksi kaupungin palvelukseen otettaisiin kaupunginrakennustaitoon perehtynyt henkilö, jonka tehtävänä olisi yksissä neuvoin Rahatoimikamarin edustajan ja kaupungin-insinöörin kanssa laatia tarvittavia ehdotuksia kaupungin asemakaavan laajentamiseksi ja muuttamiseksi, mihin tarkoitukseen hänet oikeutettaisiin käyttämään tarvittavaa avustusta kaupungin Rakennuskonttorilta ja asiain niin vaatiessa myös kaupunginpuutarhurilta; sekä

että Rahatoimikamaria kehoitettaisiin Valtuustolle ehdottamaan sopiva henkilö tehtävää varten ynnä myös, neuvoteltuaan tämän kanssa, se palkkio, mistä hän voitaisiin toimeen kiinnittää.

Tämän esityksen johdosta päätti Valtuusto vaatia lausunnon Rahatoimikamarilta, joka kirjelmässä lokakuun 24 päivältä N:o 338,¹⁾ vastustaen valiokunnan ehdotusta yhden ainoan henkilön asettamisesta kyseessäolevaa tehtävää varten sekä huomauttaen kaupungin nopeasta kasvamisesta ja viraston tarpeesta kaupungin laajennusta koskevien kysymysten käsittelyä varten ynnä myös oheenliittäen tukholmalaisen arkkitehdin P. Hallmanin asiasta antaman lausunnon, esitti että Valtuusto asettaisi aluksi kolmen vuoden ajaksi, laskettuna tammi-kuun 1 päivästä 1908, kaupunginasemakaavatoimikunnan, jonka tehtävänä olisi:

laatia ehdotuksia osittain suunnitelmia varten kaupungin laajentamiseksi, osittain voimassa olevan asemakaavan korjaamista varten niissä kohdin missä asianhaarain voitiin katsoa sellaista vaativan, ottaa siinä asianmukaisesti huomioon sekä varsinainen kadunjärjestely että myöskin ne eri julkiset ja yksityiset tarkoitukset, joita varten tilaa nyt ja vastaisuudessa voitaisiin tarvita, kuten teollisuuslaitoksia, asuin-alueita, huvila- ja työväenkortteleita, satamapaikkoja varten, rautatie- ja raitiotieyhteyksiä, urheilukenttiä, yleisiä rakennuksia eri tarkoituksia varten y. m.; ynnä

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 39 vuod. 1907.

käsitellä muuten Valtuuston, Maistraatin tai Rahatoimikamarin toimikuntaan lykkäämät kysymykset;

että toimikuntaan kuuluisi viisi jäsentä, joista yksi Valtuuston Rahatoimikamarin esityksestä valitsema teknillisesti sivistynyt, kaupunginrakennustaitoon perehtynyt henkilö, kaksi muuta Valtuuston valitsemaa, kaupungin liike-elämään ja asunto-oloihin sekä liikennetarpeisiin hyvin tutustunutta miestä, yksi Rahatoimikamarin jäsentensä keskuudesta valitsema henkilö ynnä myös kaupungininsinööri;

että Valtuusto näistä henkilöistä valitsisi puheenjohtajan toimikuntaan;

että Valtuuston valitsemille toimikunnan jäsenille valittaisiin kaksi varajäsentä;

että Rahatoimikamarin valitseman sijaan tarvittaessa saisi astua toinen jäsen tai varajäsen Rahatoimikamarista, tämän määräyksen mukaisesti;

että kaupungininsinöörin sijaan tarpeen vaatiessa astuisi kaupungin geodeetti tai -arkkitehti, myöskin Rahatoimikamarin määräyksen mukaisesti;

että sihteerintehtäviä hoitaisi kaupunginrakennustaitoon perehtynyt henkilö, jolle siitä tulisi 6,000 markan palkkio vuodessa;

että muut jäsenet, paitsi kaupungininsinööri, saisivat palkkiota 20 markkaa ja puheenjohtaja 30 markkaa kustakin kokouksesta;

että toimikunta puolen vuoden kuluessa työnsä alottamisen jälkeen lähettäisi Valtuustolle ehdotuksen ohjesäännökseen; sekä

että toimikunnan olisi joka vuosi ennen helmikuun loppua Valtuustolle jätettävä lyhyt kertomus toimintansa kulusta kuluneena vuonna;

Kamarin kirjelmään oli liitetty ehdotus vuosisäännöksi aiotulle toimikunnalle, päättyen 10,000 markan loppusummaan.

Esiteltäessä tätä Rahatoimikamarin ehdotusta hyväksyi ¹⁾ Valtuusto sen, jättäen kuitenkin kysymyksen sihteerintehtävään hoidosta toistaiseksi avoimeksi. Mitä tulee ehdotukseen vuosisäännöksi kaupungin-asemakaavatoimikunnalle, päätti Valtuusto vahvistaa sanotun säännön loppumäärän 15,000 markaksi sekä antoi Rahatoimikamarille toimeksi kaupungin asemakaavaarkkitehdin-viran täyttämisestä vastaisuudessa

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 8.

annettavan ehdotuksen ohella jättää ehdotuksen myös tämän määrärahan käyttämisestä.

Tämän Valtuuston päätöksen nojalla otettiin vuoden 1908 menosääntöön mainittu määrä kaupunginasemakaavatoimikunnasta menevien kustannusten suorittamista varten.

Korotettu palkkio köyhäinasianajajalle.

Sittenkun Sovintolautakunta köyhäinasianajajan, varatuomari Georg Poppiuksen esityksestä oli Valtuustolle esiintuoduilla syillä esittänyt, että köyhäinasianajajan palkkio vuoden 1908 alusta korotettaisiin 2,000 markasta 3,500 markkaan säilyttämällä se 500 markan suuruinen määräraha, joka oli myönnetty hänelle erinäisten virkaan kuuluvien menojen suorittamista varten, sekä Yhteinen Raastuvanoikeus antamassaan lausunnossa puoltanut esitystä, suostui ¹⁾ Valtuusto siihen.

Manttaalikirjurin palkkaetujen järjestäminen.

Sittenkun Valtuusto oli erinäiseen herrojen A. Aminoffin, L. Cajanderin ja A. Nybergin muodostamaan valiokuntaan lykännyt ²⁾ kaupungin manttaalikirjurin, filosofianmaisteri Kristian Gustavsonin tekemän ehdotuksen maanttaalikirjurin palkkaetujen järjestämisestä siten, että kunnalta tuleva palkka korotettaisiin ja maksettaisiin määräaikoina, jätti valiokunta lausunnon, ³⁾ jossa esiintuoduilla perusteilla ehdotettiin, että Valtuusto päättäisi:

että manttaalikirjuri vuoden 1906 alusta laskien saisi lukea hyväkseen 1 markan 50 pennin suuruisen palkan jokaisesta asetuksen mukaisesti kirjoitetusta arkista Rahatoimikonttoriin kaupunginosittain jätettyä otetta henkilöluettelosta, siitä vähennettynä vuodelta 1906 ne 3,000 markkaa, mitkä manttaalikirjuri jo oli nostanut; sekä

että manttaalikirjurille myönnettäisiin 500 markan palkkio vuodesta 1906 alkaen kruununverojenkannon valvomisesta;

kaikki ehdolla että siihen asti voimassa olleita määräyksiä henkilöluettelon jättöajasta, läsnäolosta kruununverojenkannossa ja vastaanotosta kruununverojenkannossa virkahuoneustossa noudatettaisiin.

Ehdotuksen Valtuusto hyväksyi. ⁴⁾

Työ- ja vaivastalon houruintaloksen hoitolaitoksen ohjesäännön muutos.

Sittenkun Valtuusto oli Lääkintöhallitukselta anonut että 10 §:än muutos työ- ja vaivastalon ⁵⁾ houruintaloksen ohjesäännössä vahvistettaisiin, ilmoitettiin Maistraatin kirjelmällä helmikuun 2 päivältä

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 28 — ²⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 104. —

³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 36. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 7. — ⁵⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 88 j. ss.

Valtuustolle tiedoksi, ¹⁾ että Lääkintöhallitus oli vahvistanut sanotun muutosehdotuksen.

Vaivaishoitohallituksen esityksestä myönsi ²⁾ Valtuusto Vaivaishoitohallituksen määrärahasta aavistamattomia tarpeita varten 300 markan suuruisen summan käytettäväksi Hallituksen toimitusjohtajan, filosofianmaisteri Axel Antellin sijaisen palkkaamiseen kuukauden aikana.

Määräraha Vaivaishoitohallituksen toimitusjohtajan sijaiselle.

Kaupungin työ- ja vaivaistalon lääkärin, professori Ernst Ehrnroothin esityksestä ja Vaivaishoitohallituksen puoltavan lausunnon mukaisesti myönsi ³⁾ Valtuusto 549 markan suuruisen määrärahan, jotta voitaisiin vuoden loppuun asti ostaa 1 litra lämmintä maitoa päivässä kullekin 45 Vaivaistalon sairashoidon palveluksessa olevalle henkilölle, jonka ohella tarkoitukseen tarvittava määräraha vastaisuudessa otettaisiin huomioon menosäännössä.

Määräraha lisämuonan hankkimiseksi työ- ja vaivaistalon sairashoitohenkilökunnalle.

Valtuuston kokouksessaan toukokuun 21 päivänä 1906 asettama valiokunta käsittelemään kysymystä uuden ohjesäännön laatimisesta kaupungin aluelääkäreille ⁴⁾ oli jättänyt mietintönsä, ⁵⁾ joka päättyi seuraaviin ponsiin: että Valtuusto päättäisi:

Hyljätty esitys uudesta ohjesäännön laatimisesta aluelääkäreille.

että Terveyshoitolautakunnalle annettaisiin toimeksi jättää, tarkoin tutkittuaan kaikkia kaupungin terveyden- ja sairashoidon yhteydessä olevia asianhaaroja, Valtuustolle täydellinen suunnitelma tarvittavaa siihen kuuluvien laitosten ja järjestelyjen uudistamista ja kehittämistä varten, sekä että Lautakunta oikeutettaisiin tarkoitusta varten käyttämään ja kustantamaan asiantuntijoita yhtäpitävästi Lautakunnan siitä tekemän tarkemman esityksen kanssa:

että kysymys aluelääkäreiden uudesta ohjesäännöstä jätettäisiin toistaiseksi sikseen;

että koska se aika, joksi silloiset aluelääkärivirkain haltijat olivat otetut, kesäkuun 1 päivänä 1907 loppuisi, nämä virat täytettäisiin ainoastaan toistaiseksi, ollen viran haltija velvoitettu kuuden kuukauden kuluttua hänen tai kaupungin puolelta tapahtuneesta irtisanomisesta luopumaan virastaan; sekä

että läänin Kuvernööriltä hankittaisiin vahvistus viimemainitulle

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 6. — ²⁾ S:n s:n jouluk. 3 p. § 27. — ³⁾ S:n s:n marrask. 5 p. § 20. — ⁴⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 90. — ⁵⁾ Valt. pain. asiak. N:o 47 vuod. 1906.

päätökselle, joka sisälsi poikkeuksen 1 §:ssä voimassa olevaa aluelääkärin ohjesääntöä näitten virkojen täyttämistä varten säädetystä määräyksestä.

Uudelleen esiteltäessä tammikuun 22 päivänä 1907¹⁾ valiokunnanmietintöä hyväksyi Valtuusto kaikki siinä olevat ponnet.

Sittemmin ilmoitettiin²⁾ Maistraatin kirjelmällä huhtikuun 15 päivältä Valtuustolle tiedoksi että Kuvernööri päätöksellä saman kuun 5 päivältä oli vahvistanut Valtuuston yllämainitun päätöksen.

Toisen kaupunginlääkärivirran toisinjärjestäminen.

Sittenkun Valtuusto käsitellessään kysymystä toisen kaupunginlääkärivirran toisin järjestämisestä oli kokouksessaan lokakuun 30 päivänä edellistä vuotta päättänyt³⁾ K. Senaattiin jättää anomuksen siitä, että toiselle kaupunginlääkärille silloin kuuluvat oikeuslääketieteellistä laatua olevat tehtävät siirrettäisiin poliisilääkärille, sekä saatuaan tähän suostumuksen muun muassa lakkauttaa toisen kaupunginlääkärivirran, sai Valtuusto Maistraatin kirjelmällä joulukuun 31 päivältä 1906 lausunnon antamista varten vastaanottaa Lääninhallituksen lähetepäätöksen sen lausunnon johdosta, jonka kaupungin poliisilaitoksen lääkäri, lääketieteenlisensiaatti Evert Wasastjerna oli antanut Valtuuston edellämainitusta anomuksesta; ja päätti⁴⁾ Valtuusto lykätä tämän lausunnon siihen valiokuntaan, jonka ehdotuksesta kyseessäoleva esitys oli syntynyt. Tämän johdosta jätti valiokunta sittemmin lausunnon, jossa se ilmoitti, että oli nostettu kysymys oikeuslääketieteellisten leikkausten siirtämisestä, jotka nykyään lokakuun 1 päivästä kesäkuun 1 päivään. K. Julistuksen mukaisesti syyskuun 27 päivältä 1876, kuuluvat oikeuslääketieteen professorille Aleksanterinyliopistossa, myös ajaksi kesäkuun 1 päivästä lokakuun 1 päivään kaupunginlääkäriltä oikeuslääketieteen professorille opetusvälineitten lisäämistä varten, josta Aleksanterinyliopiston Konsistori oli tehnyt anomuksen K. Senaattiin, jonka vuoksi valiokunta ehdotti, että Valtuusto odottaisi tämän esityksen päätöstä, ennenkuin vaadittu selitys Kuvernöörille annettaisiin. Tämän ehdotuksen Valtuusto hyväksyi.⁵⁾

Terveystoimiston perustaminen.

Sittenkun Valtuusto oli K. Senaatilta anonut vahvistusta kesäkuun 6 päivänä 1905 pidetyssä kokouksessa hyväksymillensä⁶⁾ ohjesäännöille

1) Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 2. — 2) S:n s:n huhtik. 23 p. § 35. — 3) Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 88. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 8. — 5) S:n s:n huhtik. 23 p. § 19. — 6) Katso 1905 vuod. kert. siv. I 81—85

terveystoimistoa varten veneristen tautien vastustamiseksi ynnä myös toimiston lääkäriä ja assistenttia sekä johtajaa varten, ilmoitettiin Maistraatin kirjelmällä heinäkuun 13 päivältä 1907 Valtuustolle tiedoksi, että K. Senaatti esiteltäessä Valtuuston edellämainittua anomusta oli vahvistanut sanotut ohjesäännöt; tämän johdosta päätti 1) Valtuusto kehottaa Terveyshoitolautakuntaa jättämään täydellisen ehdotuksen mainitun toimiston perustamista varten. Tämän tehtävän täyttämiseksi uudisti Lautakunta kirjelmässä syyskuun 26 päivältä aikaisemmin asiasta tekemänsä ehdotuksen, jonka Valtuusto jo oli hyväksynyt ja jonka mukaan toimistoon otettaisiin lääkäri 6,000 markan vuosipalkalla, johtaja 4,500 markan vuosipalkalla sekä ollen oikeutettu 500 markan palkankorotukseen viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen, assistentti 3,000 markan vuosipalkalla sekä kuusi tarkastusmiestä, mahdollisesti -naista, 2,000 markan vuosipalkalla sekä 300 markan palkankorotuksella viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen, sekä kustannuksiin toimiston ylläpidosta 600 markkaa, siivoamisesta 500 markkaa, lääkkeitä 1,000 markkaa ja toimiston sisustamisesta kerta kaikkiaan 2,000 markkaa; lopuksi Lautakunta ehdotti, että toimiston työn alkamiskohdaksi määrättäisiin tammikuun 1 päivä 1908.

Esiteltäessä tätä Terveyshoitolautakunnan esitystä hyväksyi 2) Valtuusto sen, jonka ohella seuraavan vuoden menosääntöön otettiin toimistoa varten yhteensä 29,000 markan suuruinen määräraha.

Terveyshoitolautakunnan esityksestä myönsi 3) Valtuusto käyttövaroistaan 1,465 markan suuruisen määrärahan sijaisten palkkaamiseen Marian sairaalan sairashoito- ja taloushenkilökunnalle näitten lomajan kestäessä.

Määräraha virkaloman antamista varten Marian sairaalan henkilökunnalle.

Terveyshoitolautakunnan esityksestä myönsi 4) Valtuusto käyttövaroistaan 800 markan suuruisen määrärahan yhden koleraparakin sisustamiseen väliaikaiseksi tuhkarokkosairaalaksi, 3,300 markkaa sairaalan ylläpitoon kahden kuukauden aikana sekä 360 markkaa kahden ylimääräisen sairaanhoitajattaren palkkaamiseen samaksi ajaksi sairaalaan.

Väliaikainen tuhkarokkosairaala.

Sittenkun virkaatekevä poliisimestari oli Rahatoimikamarilta anonut, että koska Hermannin poliisihuoneusto oli kovin puutteellisessa

Uusi huoneusto Hermannin poliisivahtikon torille.

1) Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 30. — 2) S:n s:n lokak. 8 p. § 33. — 3) S:n s:n kesäk. 4 p. § 26. — 4) S:n s:n kesäk. 23 p. § 33.

ja vanhanaikaisessa kunnossa ja koska suuremman huoneuston tarve asemaa varten oli käynyt tuntuvaksi, uusi sopiva kaksi tai kolme huonetta ynnä kaksi suurempaa ja mahdollisesti yhden pienemmän säilytyshuoneen pidätettyjä henkilöitä varten sisältävä huoneusto pikimmiten hankittaisiin, esitti ¹⁾ Rahatoimikamari hankittuaan lausunnon talojenisännöitsijältä ja Rakennuskonttorilta sekä oheenliittäen tarpeelliset piirustukset, että Valtuusto päättäisi:

tehdä korttelissa N:o 2 Hermannissa olevan vuokratontin N:o 1 a haltijan kauppias K. A. Aaltosen kanssa sopimuksen nelihuoneisen huoneuston vuokraamisesta poliisilaitoksen tarpeisiin viiden vuoden ajaksi ja 1,200 markan suuruista vuosivuokraa vastaan;

osottaa tänä vuonna siihen tarvittavat varat; sekä

osottaa huoneuston sisustukseen talonomistajan toimesta ja Rakennuskonttorin valvonnan alla 1,820 markan suuruisen määrän.

Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Määräraha koleraparakkien sisustamista varten poliisilaitoksen harjoitussaleiksi.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 1,000 markan suuruisen määrärahan Leppäsuon huvila-alueella olevien n. s. koleraparakkien väliaikaiseen sisustamiseen poliisilaitoksen harjoitussaleiksi.

Määräraha poliisin asemasta varten.

Kirjelmässä Maistraatille joulukuun 13 päivältä edellistä vuotta oli virkaatekevä poliisimestari ilmoittanut, että hän kirjelmässä 28 päivältä edelläkäyntyä marraskuuta ja 6 päivältä joulukuuta läänin Kuvernööriltä oli anonut yhteensä 14,410 markan 42 pennin suuruista määrärahaa revolverien ostoja varten poliisilaitoksen tarpeisiin, mutta että Kuvernööri viitaten Helsingin kaupungin poliisilaitosta varten voimassa olevan menosäännön määräyksiin, oli selittänyt kustannusten poliisin asemistamisesta kuuluvan kaupungille, jonkatähden poliisimestari oli Maistraatilta anonut sellaista toimenpidettä, että kaupunki suorittaisi kyseessä olevan summan. Maistraatin jätettyä asian Valtuuston harkittavaksi myönsi ⁴⁾ Valtuusto käyttövaroistaan sanotun määrärahan.

Määräraha poliisilaitoksen etsivän osaston kalustoa varten.

Sittenkun läänin Kuvernööri kaupungin virkaatekevä poliisimestarin vaatimuksesta oli Valtuustolle tehnyt esityksen määrärahan myöntämisestä kaluston hankkimiseen sekä Rahatoimikamari esiintuo-

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 51 tammik. 31 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 6 p. § 27. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 409 jouluk. 5 p.; Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 10. — ⁴⁾ S:n sn tammik. 15 p. § 9.

millaan perusteilla vastustanut suostumista esitykseen, myönsi Valtuusto, joka katsoi kuuluvan kaupungille kustantaa sanottu kalusto, käyttövaroistaan sanottuun tarkoitukseen 4,046 markan 50 pennin suuruisen määrän. ¹⁾

Kaupungin v. t. poliisimestarin esityksestä ja Rahatoimikamarin puollosta myönsi ²⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 2,000 markan suuruisen määrärahan avustuksena automobiiliin ostoa varten poliisilaitoksen tarpeisiin, johon tarkoitukseen yleisistä varoista oli myönnetty 7,000 markkaa.

Avustus automobiiliin ostoon poliisilaitokselle.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 300 markan suuruisen määrän poliisilaitoksen käytettäväksi tarvittavien paloöljylamppujen ostoa varten sekä poliisilaitoksen hallussa olevaan koleraparakkiiin että rakenteella olevaan ratsunanessiiin.

Määräraha lamppujen ostoa varten poliisilaitokselle.

Samoin myönsi ⁴⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin ehdotuksesta Auerlamppuvalaistuksen järjestämistä varten poliisikamarin pihaan 580 markan suuruisen määrärahan ja oli sanottu työ suoritettava kaasulaitoksen toimesta.

Määräraha valaistuksen järjestämistä varten poliisikamarin pihaan.

Sittenkun kaupungin v. t. poliisimestari kirjelmässä läänin Kuvernöörille oli esiintuoduilla perusteilla tehnyt esityksen erinäisten puhelinjohtojen laittamisesta passipoliisiin tarpeisiin, jotka tekisivät mahdolliseksi nopean yhdistämisen poliisikeskusaseman ja piirikonttorien sekä passissa olevien konstaapelien välillä ja tämän esityksen Kuvernööri Maistraatin kautta enempää toimenpidettä varten lähettänyt Rahatoimikamariin, esitti ⁵⁾ Kamari Valtuustolle, huomauttaen, että kaupunki tosin asetuksen mukaisesti ei ollut velvollinen kustantamaan kyseessä olevaa laitetta, että kaupunki katsoen sen hyötyyn yleiselle turvallisuudelle, ottaisi osaa kustannuksiin siitä kolmannella osalla eli perustamiskustannuksiin 4,666 markalla 66 pennillä sekä vuotuisen ylläpitoon 733 markalla 33 pennillä. Valtuuston kehottamana jättämään lausunnon siitä, eikö kyseessäolevan ehdotuksen tarkoittamaa päämäärää voitaisi saavuttaa kaupunkia vähemmän rasittavalla tavalla

Passipoliisin käsipuhelimet.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 81 helmik. 14 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 30. —

²⁾ Rhkn kirj. N:o 90 helmik. 21 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 29 — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 330 jouluk. 20 p. 1906; Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 10. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 338 jouluk. 27 p. 1906; Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 23. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 9 tammik. 10 p.

pysyi ¹⁾ Kamari esiintuomillaan perusteilla aikaisemmassa ehdotuksessaan, jonka jälkeen sen Valtuusto myös hyväksyi. ²⁾

Sittemmin ilmoitettiin Valtuuston tiedoksi että Keis. Senaatti oli myöntänyt ³⁾ tähän tarkoitukseen yleisistä varoista tarvittavan määrän.

Erinäisten poliisilaitoksen menojen y. m. jakoa varten asetettu toimikunta.

Maistraatin kehoituksesta valitsi ⁴⁾ Valtuusto varatuomari J. von Haartmanin ja herra Lundqvistin kaupungin edustajiksi Keis. Senaatin asettamaan toimikuntaan, jonka tulisi laatia ehdotus täkäläisestä poliisilaitoksesta menevien menojen jakoa varten Valtiolaitoksen ja kaupungin välillä.

Sen johdosta, että laadittaessa luettelo poliisilaitoksen kalustosta vuonna 1906 oli käynyt selville että näitä, joita oli ostettu osaksi Valtiolaitoksen sitten vuoden 1903, osaksi Helsingin kaupungin myöntämällä varoilla, ei oltu tarpeellisella tarkkuudella merkitty kutakin erikseen, mistä oli ollut seurauksena, että Valtiolaitokselle ja kaupungille kuuluvia kalustoja ei oltu voitu erottaa toisistaan, annettiin ⁵⁾ Rahatoimikamarin esityksestä yllämainitulle toimikunnalle tehtäväksi jättää lausuntonsa myös tästä asiasta.

Palkankorotus Rahatoimikonttorin vahtimestareille.

Sittenkun Rahatoimikamari kokouksessa huhtikuun 18 päivänä oli hyväksynyt kaupunginkamreerin esittämän ja v. t. poliisimestarin kannattaman ehdotuksen siitä, että torikaupan valvonnan toukokuun 1 päivästä 1907 ottaisi huostaansa poliisi, kuten oli ollut laita ennen vuotta 1902, oli Rahatoimikonttori ilmoittanut, että Konttori ei katsonut sanotusta ajasta lukien voivansa käyttää vuoden menosääntöön otettua 600 markan palkkiota sanotun valvonnan hoitoon, mistä olisi seurauksena palkan vähennys Konttorin vanhemmalle vahtimestarille. Koska sellainen ei kuitenkaan näyttänyt toivottavalta, esitti ⁶⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle että mainittu määräraha saataisiin käyttää tasanjakoon Konttorin molempien vahtimestarien välillä, siten että heidän vakinainen 1,200 markan suuruinen palkkansa korotettaisiin 1,500 markkaan. Esitykseen Valtuusto suostui. ⁷⁾

Muutetut palomiestöön palkkaedut.

Kirjelmässä Palotoimikunnalle oli kaupungin palomestari, huomauttaen vaikeuksista palkata kaupungin palokuntaan kelpollista vä-

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 107 maalisk. 7 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 19. — ³⁾ S:n s:n marrask. 19 p. § 12. — ⁴⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 35. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 313 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 32. — ⁶⁾ Rhkn kirj. N:o 143 huhtik. 18 p. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 17.

keä, koska palolaitoksen menosäännössä myönnetty palkankorotus palo-
sotilaille laskettiin vasta toisena ja kolmantena palvelusvuonna, anonut
sellaista toimenpidettä, että kyseessäoleviin palkankorotuksiin osotettu
määrä saataisiin palomestarin tarkemman määräyksen mukaan palo-
sotilaille jakaa hyvän käytöksen, tietojen ja edistymisen perustuksella,
eikä kuten tähän asti kuluneen palvelusajan mukaan. Tämän esityk-
sen lähetti Palotoimikunta Valtuustolle anoen samalla sen hyväksy-
mistä, ja tehtiinkin Valtuuston päätös tämän mukaisesti. ¹⁾

Perustuslaillisen Työväenyhdistyksen tekemän esityksen ²⁾ Kun-
nan Työnvälitystoimiston toiminnan laajentamisesta siten, että se voisi
avustaa myös varattomia asuntojen hankkimisessa, jätti Valtuusto, toi-
miston annettua lausuntonsa esityksestä, Valmistusvaliokunnan esityk-
sestä ratkaisematta ³⁾ siksi, kunnes kysymys toimiston asettamisesta
vakinaiselle kannalle tulisi ratkaistuksi, jolloin puheenalainen asia
otettaisiin uudelleen käsiteltäväksi.

Valtuustolle asetetussa kirjelmässä ⁴⁾ kesäkuun 8 päivältä oli Kun-
nan Työnvälitystoimiston Johtokunta esiintuoduilla syillä anonut, että
Valtuusto päättäisi:

että kaupungin kunnallinen työnvälitystoimisto asetettaisiin vaki-
naiselle kannalle;

että toimistoon vakinaisesti otettaisiin johtaja, joka nauttisi 4,800
markan vuosipalkkaa ja 500 markan palkankorotusta viiden ja kym-
menen vuoden nuhteettoman palveluksen jälkeen; nais- ja miesapulai-
nen, jotka kumpikin nauttivat 2,400 markan palkkaa ja 400 markan
palkankorotusta viiden ja kymmenen vuoden palveluksen jälkeen;
vahtimestari, joka nauttisi 1,200 markan vuosipalkkaa, sekä että toi-
miston kulut määrättäisiin 2,000 markaksi.

Asian esittelyssä päätti ⁵⁾ Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdo-
tuksesta, siihen katsoen että uusi laki työnvälitystoimistoista oli te-
keillä, tällä kertaa hyljätä esityksen sekä mainittua lakia odottaessa
väliaikaisesti jatkaa toimiston toimintaa seuraavana vuonna 1908, mutta
sitävastoin suostua ehdotukseen toimistoon otettujen virkailijain palk-
kojen korottamisesta vaadittuun määrään suoritettavaksi sanotusta

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 6. — ²⁾ Valt. pain. asiak. N:o 38. — ³⁾ Valt.
pöytäk. jouluk. 10 p. § 9. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. N:o 31. — ⁵⁾ Valt. pöytäk.
syysk. 17 p. § 27.

Esitys Kunnan
Työnvälitystoi-
miston toimin-
nan laajenta-
misesta.

Hyljätty esitys
Kunnan Työn-
välitystoimis-
ton asettami-
sesta vakina-
iselle kannalle.

vuodesta alkaen, kuitenkin niin että ehdotettuja palkankorotuksia määrättyjen vuosien palvelusajan jälkeen ei laskettaisi.

Esitys yhteis-
kunnallisen
toimiston pe-
rustamisesta.

Sittenkun Suomen Taloudellinen Seura kokouksessa 17 päivänä joulukuuta 1906 käsitellessään nostettua kysymystä yhteiskunnallisista museoista oli antanut filosofiantohtori Oskar Rosenqvistin sekä lakitieteen kandidaattien Leo Ehrnroothin ja Aleksander Freyn muodostamalle toimikunnalle tehtäväksi jättää esityksen Helsingin Valtuustolle siinä tarkoituksessa, että Valtuuston toimesta saataisiin täällä toimeen mainitunlainen laitos, esitti toimikunta Valtuustolle asetetussa tammi-kuun 15 päivänä 1907 päivätyssä kirjelmässä, ¹⁾ samalla tehden selkoa sellaisten laitosten järjestämisestä ulkomailta ynnä myös minkä suunnitelman mukaan sellainen täällä olisi järjestettävä,

että Työväenasiainlautakuntaan perustettaisiin yhteiskunnallinen toimisto, jolla olisi ehdotuksentekijäin esittämät toimet; sekä

että Lautakunnan tehtäviä laajennettaisiin ja Lautakunnan sihteerin ohjesääntö muutettaisiin kirjelmässä mainittujen näkökohtain mukaisesti.

Tämän ehdotuksen esittelyssä ja sen yhteydessä päätti ²⁾ Valtuusto ensinnä, että avoimeksi tullut sihteerintoimi Työväenasiainlautakunnassa uskottaisiin sijaisen hoidettavaksi, kunnes esilläoleva kysymys ratkaistaisiin.

Valtuuston kehottamana jättämään lausunnon esityksestä sekä sen ohella erityisesti ottamaan harkittavaksi, eikö ehdotetun laitoksen perustaminen etupäässä kuuluisi valtiolle, esitti ³⁾ Työväenasiainlautakunta, joka oli ehdottanut muutettavaksi erinäisiä §§ voimassa olevassa Lautakunnan ohjesäännössä sekä laatinut ehdotuksen uudeksi menosäännöksi sille ynnä myös uudeksi ohjesäännöksi Lautakunnan sihteerille sekä antaen tietoja niistä toimenpiteistä, mihin muualla oli ryhtytty puheenalaisten laitosten perustamiseksi, että Valtuusto päättäisi:

perustaa yhteiskunnallisen toimiston siihen kuuluvine kirjastoiheen ja arkistoiheen, jonka tarkoituksena olisi koota ja järjestellä yhteiskunnallista kirjallisuutta ja muita yhteiskunnallisia kysymyksiä valaisevia aineksia, ynnä myös antamaan halukkaille henkilöille tietoja ja neuvoja mainituissa kysymyksissä;

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 4. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 9. — ³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 41.

hyväksyä tässä tarkoituksessa edellämainitun ehdotuksen ohjesäännöksi Lautakunnalle ja sen sihteerille sekä uudeksi menosäännöksi Lautakunnalle;

tehdä Keis. Senaattiin alamaisen esityksen siitä, että Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen toimiston ylläpitoavustukseksi myönnettäisiin yleisistä varoista 3,000 markan suuruinen vuotuinen määräraha; ynnä myös lopuksi siihen katsoen että uusi ohjesääntö vapauttaisi Lautakunnan sihteerin velvollisuudesta antaa työväenluokkaan kuuluville henkilöille lakitieteellisiä neuvoja;

että kaupungin Sovintolautakunnalle annettaisiin tehtäväksi jättää Valtuustolle ehdotus tähän asti vallinneen, kunnan kustannuksella tapahtuneen oikeudellisten neuvojen ja tietojen sekä oikeudellisen avustuksen antamistoiminnan sellaiseksi uudestijärjestämiseksi, että työväenluokan erinäisiä etuja asiainmukaisesti tyydytettäisiin.

Ehdotuksen lopullisessa esittelyssä Valtuusto hylkäsi ¹⁾ sen.

Koska Valtuusto käsitellessään kaupungin meno- ja tulosääntöä vuodelle 1906 oli havainnut tarpeelliseksi hankkia selvityksen siitä, eikö olisi syytä erottaa ylempi käsityökoulu taideteollisuuden keskuskoulusta, oli Valtuusto päätöksellä joulukuun 29 päivältä 1905 antanut ²⁾ erinäiselle professori Gustaf Nyströmin, turkkuri A. Lundqvistin, tehtailija W. von Wrightin, insinööri Jonatan Reuterin sekä filosofianmaisteri Ernst Nordströmin muodostamalle valiokunnalle toimeksi antaa lausunnon asiasta samalla kehottaen sitä laatimaan ehdotuksen ohjesäännöksi käsityökoululle.

Ehdotettu ylempään käsityökoulun uudestijärjestäminen.

Lausunnonaan ³⁾ antoi valiokunta selvityksen koulun synnystä, toiminnasta, oppilasmäärästä ja kustannuksista vuosina 1890—1907 sekä esitti esiintuoduilla perusteilla olevan taloudellisesti kaupungille edullisempaa, että ylempi käsityökoulu yhä edelleen pysytettäisiin taideteollisuuden keskuskoulun yhteydessä, sekä että kaksi Valtuuston valitsemaa jäsentä Taideteollisuusyhdistyksen koulun johtokunnassa joka vuosi valittaisiin uudelleen siten, että toinen vuosittain eroaisi, ynnä myös että kaksi varajäsentä vuosittain valittaisiin. Lopuksi lähetti valiokunta vaihtoehtoisen ehdotuksen ohjesäännöksi ylempälle käsityökoululle.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 13. — ²⁾ Katso 1905 vuod. kert. siv. I. 125 j. ss.
— ³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 7 vuod. 1907.

Esiteltäessä asiaa päätti ¹⁾ Valtuusto hyväksyä valiokunnan edellään mainittuun mietintöönsä ottamat kaksi pontta, jotenka Valiokunnan vaihtoehtoisesti laatima ehdotus ohjesäännöksi ylemmälle käsityökoululle sai raueta.

Määräraha ruotsinkielistä kansakoulukurssia varten alemmissa käsityökouluissa.

Alempien käsityökoulujen johtokunnan esityksestä myönsi ²⁾ Valtuusto käyttövaroistaan 550 markan suuruisen määrärahan ruotsinkielisen kansakoulukurssin järjestämiseksi käsityökouluihin 1907 vuoden syyslukukauden alusta lukien.

Poikain ammattikoulun johtajan sijaisen palkkio.

Valmistavan poikain ammattikoulun Johtokunnan esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto sanotun koulun johtajalle insinööri E. Stråhlmannille virkavapautta lukuvuodeksi 1907—1908 sekä avustukseksi tämän sijaisen palkkaamista varten mainittuna aikana yhteensä 2,667 markan 84 pennin suuruisen määrärahan.

Muutokset tyttöjen ammattikoulun opetusohjelmaan.

Valtuustolle osotetussa kirjelmässä ⁴⁾ esitti tyttöjen ammattikoulun Johtokunta esiintuoduilla syillä erinäisiä muutoksia tehtäväksi koulua varten laadittuun ohjelmaan, joitten mukaan siihen saakka kaikille oppilaille pakollinen opetus kutomisessa koulun ensimmäisellä luokalla lakkautettaisiin ja siihen määrätyt tunnit käytettäisiin ompeluun, jonka ohella kouluun järjestettäisiin erityinen kutomisammattiosasto kaksi vuotisine kursseineen, johon oppilaita otettaisiin ainoastaan joka toinen vuosi; lisäksi laskettaisiin ammattiopettajatarten palkat työtunnilta ja tekisivät 75 markkaa viikkotunnilta, otettaisiin apulaisopettajatar avuksi johtajattarelle ollen hänen opetusvelvollisuutenaan korkeintaan 20 tuntia viikossa ja palkkionaan 50 markkaa viikkotunnilta, sekä suoritettaisiin viimemainitun opettajattaren palkkio säästöllä kaupatuista töistä ja myydystä ruuasta.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ⁵⁾ Valtuusto suostua tähän esitykseen kuitenkin siten, että johtajattaren apulaiselle aiottu palkkio tileissä otettaisiin muiden palkkamenojen joukkoon, jota vastoin tulot kaupatuista töistä ja myydystä ruuasta olisi otettava koulun yleisten tulojen joukkoon.

Korvaus kaupungin Kasvatustalituksen hoidokkaan tuottamasta palveluhingosta.

Sittenkun leski Sofia Kajander, leski Maria Flinck sekä työmies August Ferdinand Lind, kaikki asuen Paipin kylässä Sipoon pitäjää,

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 30. — ²⁾ S:n s:n syysk. 17 p. § 13. — ³⁾ S:n s:n lokak. 8 p. § 24. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. N:o 13. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 28.

olivat Kasvatuslautakunnasta anoneet sen myötävaikutusta siihen, että anojat saisivat Helsingin kaupungilta korvauksen niistä vahingoista, jotka he olivat kärsineet siitä että heidän navettarakennuksissaan oli tehnyt murhapolton alaikäinen poika Albert Johannes Åhlfors, joka oli Kasvatuslautakunnan valvonnan alaisena, esitti lautakunta kirjelmässä marraskuun 16 päivältä esiintuoduilla perusteilla Valtuustolle, että mainituille henkilöille myönnettäisiin vahingonkorvaukseksi ensimmäiselle Smk. 50: —, toiselle Smk. 91: 80 ja kolmannelle Smk. 170: —, jotka tekivät kahdelle ensimmäiselle koko heidän anomansa määrän ja viimeiselle puolet. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto, vaikka mikään oikeudellinen korvausvelvollisuus puheenalaisessa tapauksessa ei kuulunut kaupungille, suostua Lautakunnan esitykseen ja oli tämä menoerä suoritettava Valtuuston käyttövaroista.

Valtuustolle asetetussa kirjelmässä toukokuun 27 päivältä oli Kansakoulujen johtokunta kaupungin kansakouluissa palvelevain opettajain virkavuosien laskemisesta esiintuoduilla syillä ehdottanut, että opettaja tai opettajatar, joka vastaisuudessa nimitettäisiin vakinaiseen virkaan kaupungin kansakouluissa tai jo oli sellaisessa, mutta ei vielä ollut päässyt nauttimaan palkankorotusta, saisi sen saamista varten vuoden 1908 alusta alkaen lukea hyväkseen sen ajan, minkä hän täysin päteväenä oli ollut sijaisena näissä kouluissa, kuitenkin sillä rajoituksella, että useampaa kuin viisi sijaisvuotta ei saisi ottaa lukuun.

Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Valtuustolle asetetussa toukokuun 2 päivänä päivätyssä kirjelmässä ³⁾ olivat eräät kaupungin kansakouluissa palvelevat naineet opettajat esiintuoduilla syillä anoneet, että perheelliselle opettajalle sanotuissa kansakouluissa vuoden 1908 alusta alkaen myönnettäisiin palkanlisäystä, esim. vuokraavustuksen nimellä, 300 markan suuruinen määrä vuosittain, mikä määrä ensimmäisessä palkankorotuksessa ylennettäisiin 500 markaksi, toisessa palkankorotuksessa 700 markaksi ja kolmannessa korotuksessa 900 markaksi vuosittain, jonka ohella Valtuuston harkittavaksi oli esitetty, eikä opettajatar, joka oli leski ja jolla oli lapsia, olisi palkkaetuihin nähden asetettava naiseen opettajan tasalle. Kansakoulujenjohtokunnan antamassaan lausunnossa puollettua suos-

Muutettu tapa kaupungin kansakoulujen opettajain virkavuosien laskemisessa.

Kysymys kaupungin naineitten kansakoulunopettajain palkkojen järjestelystä.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 26. — ²⁾ S:n s:n syysk. 17 p. § 22. — ³⁾ Valt. pain. asiak. 35.

tumusta esitykseen sekä kansakouluissa palvelevain naimattomien opettajien anottua, että heille myönnettäisiin samat palkkaedut kuin nyt anotut asetti ¹⁾ Valtuusto asian esittelyssä sen enempiä valmistelua varten erityisen valiokunnan, jonka jäseniksi sittemmin valittiin ²⁾ herrat Homén ja Ramsay sekä kansakoulujentarkastaja vapaaherra Adolf von Bonsdorff, kansakoulujenjohtokunnan puheenjohtaja professori W. Pipping, kansakoulunopettaja K. Ahtiala, kansakoulunopettajatar Alma Hallberg ynnä ylitarkastaja Gustaf Lönnbeck. Lausuntoa ei annettu vuoden kuluessa.

Korotettu valtionavustus kaupungin kansakoulu-laitokselle.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa joulukuun 21 päivänä edellistä vuotta oli päättänyt ³⁾ asianomaisesta paikasta hakea korotettua valtionavustusta kaupungin kansakouluille 8,900 markan suuruista määrää, ilmoitettiin Maistraatin kirjelmällä huhtikuun 17 päivästä Valtuustolle tiedoksi, ⁴⁾ että Keis. Senaatti asian esittelyssä maaliskuun 19 päivänä oli suostunut edellämainittuun esitykseen.

Korotettu valtionavustus kaupungin kansakouluille ja kasvatustaloksille.

Maistraatin kirjelmällä syyskuun 28 päivästä ilmoitettiin Valtuustolle tiedoksi, ⁵⁾ että Keis. Senaatti 22 päivänä edellistä elokuuta kaupungin kansakoulujen sekä kasvatus- ja turvakotilaitosten ylläpitoa varten oli myöntänyt korotetun 248,300 markan suuruisen vuotuisen määrärahan suoritettavaksi vuoden 1907 alusta lukien.

Valtuutus Kansakoulujenjohtokunnalle käydä kulunkivarojensa yli.

Sittenkun Kansakoulujenjohtokunta, viitaten Valtuuston päätökseen joulukuun 3 päivästä 1906 suomenkielen käytöstä Valtuuston mietinnöissä, oli anonut lisättäväksi Johtokunnan kulunkivaroja 500 markalla, päätti ⁶⁾ Valtuusto valtuuttaa Kansakoulujenjohtokunnan sanottuun määrään käyttämään varoja vuoden menosääntöön otettujen kulujensa lisäksi.

Vielä valtuutettiin ⁷⁾ Kansakoulujenjohtokunta torvisoiton opettajan palkkaamiseen kansakouluoppilaille käyttämään kulunkivarojensa lisäksi 500 markkaa.

Kulunkimäärärahan lisäys Työväenasiaintalokunnalle.

Samalla syyllä, joka aiheutti Valtuuston yllämainitun päätöksen, myönsi ⁸⁾ Valtuusto käyttövaroistaan Työväenasiaintalokunnalle 500

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 8. — ²⁾ S:n s:n jouluk. 17 p. § 30. — ³⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 107. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 36. — ⁵⁾ S:n s:n lokak. 22 p. § 9. — ⁶⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 33. — ⁷⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 34. — ⁸⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 38.

markan suuruisen määrärahan Lautakunnan kulunkivarojen vahvistamista varten.

Vielä valtuutettiin ¹⁾ samalla perusteella Valaistuslaitoksen hallitus tarpeen vaatiessa käyttämään kulunkimäärärahansa lisäksi 1,000 markkaa.

Kulunkimäärä-
rahan lisäys
Valaistuslaitok-
sen hallituk-
selle.

Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä oli Valtuusto toukokuun 8 päivänä 1906 pitämässään kokouksessa päättänyt ²⁾ ottaa apulaiskansakoulujentarkastajan koetteeksi kahden vuoden ajaksi sekä hyväksynyt ohjesäännön tälle, jonka ohella erityiselle kuusimiehiselle valiokunnalle oli annettu tehtäväksi mainitun ajan kuluttua jättää ehdotus kansakoulujentarkastuksen lopullista järjestämistä varten kaupungissa.

Kansakoulu-
jentarkastuk-
sen järjestämi-
nen.

Siten asetettu valiokunta antoi asiasta lokakuun 5 päivänä 1907 päivätyn mietinnön, ³⁾ jossa tehtiin selkoa kansakoulujentarkastuksen järjestämisestä erinäisissä ulkomaan kaupungeissa sekä seikkaperäisen perustelun ohella esitettiin:

että kaupungin kansakoulupiiri säilytettäisiin jakamatta:

että kaksi apulaistarkastajaa asetettaisiin, toinen etupäässä suomenkielisiä ja toinen etupäässä ruotsinkielisiä kouluja varten;

että kummallekin apulaistarkastajalle määrättäisiin 6,000 markan suuruisen vuotuinen palkka ynnä 500 markan korotus viiden ja kymmenen vuoden palvelusajan perästä;

että ruotsinkieliset ja suomenkieliset koulut mahdollisuutta myöten jaettaisiin eri kouluhuoneustoihin; sekä

että apulaistarkastajia varten vahvistettaisiin Valiokunnan kirjelmään liitetty ehdotus ohjesäännöksi.

Valiokunnan ehdotukseen oli kaksi sen jäsenistä pannut vastalauseen, jossa he esiintuoduilla syillä ehdottivat, että Valtuusto päättäisi:

jakaa kaupungin kansakoulut kolmeen tarkastuspiiriin sekä jaon tultua asianmukaisesti vahvistetuksi ja nykyisen tarkastajan valittua itselleen alueen jäljellä olevaa kahta aluetta varten asettaa kumpaankin tarkastajansa, joka toistaiseksi nauttisi 6,000 markan palkkaa vuodessa;

kehottaa Kansakoulujenjohtokuntaa ensi tilassa laatimaan ja Valtuustolle lähettämään ehdotuksen kyseessäolevaa jakoa varten, jossa

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 30. — ²⁾ Katso 1906 v:den kert. siv. I 86 j. ss.
— ³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 38.

mikäli mahdollista otettaisiin huomioon kielelliset olot sekä silloiset kansakouluhuoneustot, ynnä myös ottamaan harkittavaksi, voitaisiinko ja missä muodossa asettaa toimikunta valmistelemaan eräitä eri tarkastusalueille yhteisiä asioita; sekä

ottaa kaupungin kansakoulumenosääntöön vuodelle 1908 puolen vuoden palkkana kahdelle uudelle tarkastajalle yhteensä 6,000 markkaa ynnä myös määrärahaksi kahta pientä kansliahuoneustoa varten kesäkuun 1 päivästä yhteensä 1,000 markkaa.

Esiteltäessä Valiokunnan mietintöä päätti ¹⁾ Valtuusto lykätä asian Kansakoulujenjohtokuntaan selvityksen saamista varten siitä:

miten kouluhuoneustot jakautuisivat siinä tapauksessa, että perustettaisiin kolme tarkastusaluetta ja kolme vastaavaa koulupiiriä; sekä saattaisiko jaettaessa kaupungin kansakoulut mainitunlaisella tavalla niitten taloutta yhä edelleen hoitaa sama henkilö.

Kansakoulujenjohtokunnan jätettyä vaaditun lausunnon ²⁾ mainitussa tarkoituksessa ynnä ehdotuksen kaupungin kansakouluhuoneustojen jakoa varten päätti ³⁾ Valtuusto ottaa kolme keskenänsä tasaarvoista tarkastajaa, yhden ruotsalaisia ja kaksi suomalaisia kouluja varten, mutta jättää kysymyksen kouluhuoneustojen jaosta riippuvaksi Kansakoulujenjohtokunnan tekemästä ehdotuksesta, ynnä myös muussa suhteessa lykätä asian Kansakoulujenjohtokuntaan, jotta se jättäisi Valtuustolle ehdotuksen kansakoulujen tarkastajain ohjesäännöksi sekä heidän palkkaamiseen ynnä ehdotuksen tästä aiheutuvaksi muutokseksi voimassa olevaan kansakouluohjesääntöön.

Kysymys varattomain kansakoululasten ruokkimisesta.

Sittenkun Valtuusto päätöksensä mukaisesti marraskuun 28 päivältä 1905 oli antanut lääketieteentohtorin M. Oker-Blomin, filosofiantohtorin vapaaherra A. von Bonsdorffin, filosofianmaisterien Matti Pesosen ja H. Ståhlin sekä neitien tohtori Rosina Heikelin ja S. Strengin muodostamalle valiokunnalle ⁴⁾ toimeksi jättää lausunnon Valtuustolle lähetetystä marraskuun 6 päivänä samaa vuotta päivätyistä ja erinäisten henkilöitten allekirjoittamasta kirjelmästä, jossa ehdotettiin, että Helsingin kunta muistoksi marraskuun tapahtumista 1905 perustaisi laitoksia varattomain kansakoululasten maksutonta ruokkimista varten, jätti valiokunta joulukuun 3 päivänä 1906 päivätyyn lausun-

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 4 — ²⁾ Valt. pain. asiak. N:o 44. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 17 p. § 9. — ⁴⁾ Katso 1905 v:den kert. siv. I. 144.

non,¹⁾ jossa valiokunta, esiintuoden kustannuslaskelmat ja ohjelman mainitunlaista laitosta varten ynnä myös ehdotuksen sen rakennusta varten, esitti että Valtuusto päättäisi:

muistoksi historiallisista, maan vapautukselle ja kehitykselle niin merkityksellisistä marraskuun päivistä 1905 rakentaa rakennuksen »Marraskuun 4 päivän muistoksi», joka sisältäisi ruokkimissalin ja kylpylaitoksen kansakouluoppilaille sekä luentosalin ylempää työväenopetusta varten, mietintöön liitetyn luonnospiirustuksen mukaan; sekä

luovuttaa erälle yhdistykselle käyttöoikeuden ruokkimishuoneustoon tässä rakennuksessa ja myöntää samalle yhdistykselle 14 pennin avustuksen päivää ja oppilasta kohti kaikista yhdistyksen välityksellä maksuttomasti ruokituista kansakouluoppilasta, taikka sen ensimmäisenä toimintavuonna 30,000 markan suuruisen avustuksen maksuttoman ruokkimisen valmistamista varten noin 1,000 varattomalle kansakoululapselle arkipäivinä syyskuun 1 päivästä toukokuun 31 päivään; ynnä myös asettaa jo vuonna 1907 tämän yhdistyksen käytettäväksi 15,000 markan suuruisen summan väliaikaisen maksuttoman ruokkimisen järjestämistä varten kaupungin kansakoulujen oppilaille.

Asian esittelyssä²⁾ hylkäsi Valtuusto ensimmäisen ponnin valiokunnan ehdotuksessa, jotavastoin Valtuusto toiseen pontteen nähden päätti pöytäkirjaan lausua sen toivomuksen, että suunniteltu yhdistys tekisi Valtuustolle esityksen määrärahan myöntämisestä Anniskeluosakeyhtiön voittovaroista voidakseen toteuttaa itselleen asettamansa tarkoituksen.

Entisen kansakoulujen taloudenhoitajan filosofianmaisterin G. Dreijerin kirjelmässä Valtuustolle tammikuun 30 päivästä tekemän anomuksen saada 4,166 markkaa 67 penniä, mikä määrä teki kansakoulujen taloudenhoitajan palkan joulukuun 1 päivästä 1904 syyskuun 1 päivään 1905,³⁾ ja jota Rahatoimikamari ei ollut katsonut voivansa määrätä maksettavaksi, hylkäsi⁴⁾ Valtuusto Kamarin tästä anomuksesta antaman lausunnon mukaisesti.

Kokouksessa tammikuun 31 päivänä 1906 oli Työväenasiainlautakunta päättänyt ryhtyä valmisteleviin toimenpiteisiin työväenopiston

Hyljätty anomus kansakoulujen taloudenhoitajan palkan saamisesta.

Kunnallisen työväenopiston perustaminen.

Määräraha ylempiä työväenopetuskursseja varten.

1) Valt. pain. asiak. N:o 42 v. 1906. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 15. — 3) Kts. m. m. 1905 v:den kert. siv. I. 149. — 4) Rhkn kirj. N:o 121 maalisk. 21 p.; Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 7.

aikaansaamiseksi kaupunkiin osittain vakinaisine opettajineen, missä tarkoituksessa Lautakunta oli asettanut toimikunnan, johon valittiin myös ylempään työväenopetuskurssien toimikuntain edustajia. Toimikunnan suoritettua tehtävänsä ja jätettyä Lautakunnalle mietintönsä kysymyksestä päätti ¹⁾ Lautakunta kokouksessa huhtikuun 25 päivänä 1907 pääasiassa yhtyen toimikunnan tekemiin ehdotuksiin sekä oheenliittäen ehdotuksen ohjelmaksi ynnä menosäännöksi opistolle, esittää että Valtuusto päättäisi:

perustaa Helsingin kaupunkiin työväenopiston suomalaisine ja ruotsalaisine osastoineen, joka alkaisi toimintansa syksyllä 1907;

vahvistaa oheenliitetyn ehdotuksen opiston ohjelmaksi;

valmistaa asiaalarrastavain henkilöitten muodostamille yhdistyksille tilaisuuden jättää Valtuuston määräämän ajan kuluessa tarjoumuksia opetustoimen huostaansa ottamisesta kolmen vuoden ajaksi opiston suomalaisella ja ruotsalaisella osastolla tai jommallakummalla niistä, edellyttämällä, että Valtuusto saisi ratkaista, uskottaisiinko huolenpito opetuksesta jollekin ilmoittautuneista yhdistyksistä, vai jätettäisiinkö se ylempään työväenopetuskurssien toimikunnalle.

jättää Työväenasiainlautakunnan huoleksi työväenopiston opetustoimen valvonnan sekä opiston työjärjestyksen ja opetusohjelman vahvistamisen kutakin lukuvuotta varten ynnä myös maksujen määräämisen koko kurssista tai yksityisistä luennoista;

hyväksyä oheenliitetyn ehdotuksen opiston menosäännöksi;

myöntää opiston ylläpitoa varten syyslukukaudella 1907 ^{2/5} sen vuosimäärärahasta eli 10,500 markkaa ynnä opetusvälineitten hankkimista varten 1,000 markkaa;

varata tontin N:o 3 Kansakoulukadun varrella työväenopistorakennukselle;

rakennuttaa sanotulle tontille rakennuksen työväenopistoa varten pääasiassa yhtäpitävästi arkkitehti R. Björnbergin tarkoitusta varten laatimain ja Lautakunnan kirjelmään liitettyjen luonnospiirustusten kanssa sekä jättää Rahatoimikamarille tehtäväksi antaa laatia lopulliset piirustukset ja kustannusarvion; ynnä myös

anoa yleisistä varoista vuotuista 10,000 markan suuruista avus-

¹⁾ Kts. etemp. siv. X 1 ja ss. sekä Valt. pain. asiak. N:o 15 ja 26.

tusta opiston ylläpitoa varten sekä 200,000 markan suuruista avustusta opistorakennuksen rakentamista varten.

Tämän esityksen yhteydessä oli Työväenasiainlautakunta kirjelmässä Valtuustolle toukokuun 10 päivältä tehnyt esityksen siitä että tähän asti toimineita ylempiä työväenopetuskursseja yhä edelleen ylläpidettäisiin; vaikkapa mainitunlainen opisto syntyisikin, jossa tarkoituksessa Valtuuston olisi myönnettävä ruotsinkielisten kurssien toimikunnalle 300 markan lisämääräraha lukuvuonna 1906—1907 syntyneen vajauksen peittämiseksi ynnä 7,200 markan suuruinen määräraha kurseja varten lukuvuonna 1907—1908, jota vastoin suomenkielisten kurssien ylläpitoa varten syyslukukaudella 1907 vielä oli varoja käytettävissä. Tämän johdosta päätti¹⁾ Valtuusto ensinnä käyttövaroistaan myöntää 800 markan suuruisen määrärahan korvaukseksi arkkitehti Björnbergille edellämainituista piirustuksista sekä ruotsinkielisten opetuskurssien ylläpitoon syyslukukaudella 1907 tarvittavan 3,600 markan suuruisen määrän ynnä myös mainitun 300 markan suuruisen lisämäärärahan.²⁾

Itse pääkysymykseen nähden työväenopiston perustamisesta Valtuusto ei katsonut voivansa tehdä päätöstä asiasta, vaan päätti Maistraatilta anoa Lisätyn Valtuuston vaalia. Tämän vaalin tultua toimitetuksi päätti³⁾ Lisätty Valtuusto joulukuun 3 päivänä pidetyssä kokouksessa palauttaa asian sekä Työväenasiainlautakuntaan että erityiseen valiokuntaan, jotta tulisi pohdituksi nostettu kysymys mahdollisuudesta antaa tilaa työväenopiston huoneustolle rakennettavaksi päätetyssä Kallion kansakoulutalossa. Lausuntoja ei annettu vuoden kuluessa.

Valmistusvaliokunnan esityksestä myönsi⁴⁾ Valtuusto etukäteen Anniskeluosakeyhtiön voittovaroista vuodelta 1907 Helsingin Kansanopistoseuralle sen anomana 1,500 markan suuruisen määrän kustannusten suorittamiseksi yhdistyksen lukuvuonna 1907—1908 järjestämistä työväenopetuskursseista.

Määräraha
Helsingin Kansanopistoseuralle.

Valtuustolle jätetyssä huhtikuun 26 päivänä päivätyssä kirjelmässä oli Helsingin kauppakoulun johtaja E. Hedengren esiintuomillaan perusteilla anonut, että Valtuusto ruotsalaisen jatkoluokan ylläpitämiseen

Määräraha Helsingin kauppakoulun ruotsalaista jatkoluokkaa varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 12. — ²⁾ S:n s:n kesäk. 11 p. § 18. — ³⁾ Lis. Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 1. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 26.

sanotussa oppilaitoksessa myöntäisi 1,865 markan suuruisen määrän vuodessa ja siis jäljelläolevaksi osaksi lukuvuotta 930 markka. Kaupungin kauppavaltuutettujen puollosta myönsi ¹⁾ Valtuusto erinäisillä ehdoilla sanotun määrän vuoden loppuun.

Hyljätty esitys rakennuslautakunnan asettamisesta.

Arkkitehtiseurain Valtuustolle tekemän esityksen sellaiseen toimenpiteeseen ryhtymisestä, että rakennuslautakunta asetettaisiin kaupunkiin, ei antanut aihetta mihinkään toimenpiteeseen ²⁾ Valtuuston puolelta.

Vaivaishoitomäärärahoja.

Vaivaishoitohallituksen esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto käyttövaroistaan kaksi 10,000 ja 4,000 markan suuruista lisämäärärahaa vuoden vahvistetussa menosäännössä oleviin arvioeriin »suoranaisia avustuksia vaivaishoitoon ehdottomasti oikeutetuille henkilöille» sekä »lääkkeitä», jotka olivat osottautuneet riittämättömiksi.

Ilmoitus maksamattomista hätäapulainoista vuodelta 1903.

Sittenkun Valtuusto syyskuun 10 päivänä 1905 oli valtuuttanut Vaivaishoitohallituksen maksamattomista hätäapulainoista poistamaan sellaiset, joita maksuvelvolliset todellisen puutteen vuoksi eivät voineet suorittaa, sekä tutkittuaan olevia oloja myöntämään maksuajan pitenystä aina kolmeksi vuodeksi, laskettuna sanotusta päivästä, ynnä myös kehottanut Vaivaishoitohallitusta koettamaan pakottaa muita velallisia suorittamaan lainansa sekä ennen vuoden 1906 loppua Valtuustolle jättämään tiedon tuloksesta, ilmoitti Vaivaishoitohallitus kirjelmässä joulukuun 17 päivältä viimeainittua vuotta Valtuustolle, ⁴⁾ että maksamattomista lainoista neljäkymmentä erinäisten asiainhaarain vuoksi oli poistettu ja että muista lainoista ei oltu mitään lyhennyksiä tehty, sekä ehdotti, että vaikka toiveet enemmästä lainojen takaisinmaksamisesta, joita oli vielä suorittamattomina 24,125 markkaa, eivät olleet kovin suuret, mitään poistoja ei pitäisi tehdä, paitsi todellisen puutteen vaatiessa tai velallisen kuolemantapauksessa. Lopuksi huomautti Vaivaishoitohallitus, että erinäiset järjestyneitten työmiesten edustajat, nimittäin herrat J. A. Hägglund, A. K. Ingman, M. Hälleberg, W. Johansson, Anton Caselius, K. J. Saxberg, W. F. Grönroos ja Emil Perttilä, jotka kaikki olivat avustaneet Vaivaishoitohallitusta lainojen jaossa, huhtikuun 4 päivänä päivätyssä kirjelmässä olivat selittäytyneet halukkaiksi muun muassa vastaanottamaan ja Vaivais-

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 45. — ²⁾ S:n s:n lokak. 22 p. § 1. — ³⁾ S:n s:n marrask. 8 p. § 36. — ⁴⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 7.

hoitohallitukselle toimittamaan lainojen lyhennykset sekä kuuden kuukauden kuluessa lainojen ainosta perimään jäljelläolevat määrät, kuitenkin ilman velvollisuutta toimittaa ulosottoja maksukyvyttömiltä, mutta että sellaista perimistä ei oltu kuitenkaan toimitettu eikä mitään tulosta mainittujen henkilöiden toiminnasta tässä suhteessa oltu voitu huomata. — Tämä ilmoitus ei antanut aihetta mihinkään toimenpiteeseen Valtuuston puolelta.

Herrojen Sohlmanin ja Holmbergin Valtuustolle jättämän esityksen kaupungin teknillisten laitosten kirjanpidon perusteiden sekä niiden johdon muuttamisesta Valtuusto lykkäsi Rahatoimikamariin ja Valaistuslaitoksen hallitukseen.

Esitys kaupungin teknillisten laitosten kirjanpidosta.

Kaupungin Valaistuslaitoksen hallituksen tekemän esityksen 2) lämpö- ja voimakasun hinnan korottamisesta 3 pennillä kuutiometriltä, laskettuna vuoden 1908 alusta, Valtuusto hylkäsi. 3)

Hyljätty anomus kaasuhinnan korottamisesta.

Esiteltäessä kaupungin valaistuslaitoksen hallituksen antamaa kertomusta vuodelta 1906 päätti 4) Valtuusto:

Kaupungin kulluttaman kaasuhinnan muutokset.

että kaupungin katuvalaistukseen käyttämän kaasun hinta kaasulaitoksen tileissä vastaisuudessa merkittäisiin kustannushintaansa, mikä määrä Valaistuslaitoksen hallituksen oli laskettava; sekä

että Hallitukselle annettaisiin tehtäväksi vastaisuudessa laatia vuosikertomus siten, että helppotajuinen ja yleissilmäyksellinen kuva voitaisiin saada myös kaasulaitoksen toiminnan taloudellisista tuloksista.

Kirjelmässä Valtuustolle tammikuun 14 päivältä anoi kaupungin Valaistuslaitoksen hallitus, huomauttaen suuresti lisääntyvästä kaasunkulutuksesta, saada vuoden menoarvioon kaasulaitosta varten otetun korjausmäärärahan lisäksi, osaksi korjauksiin osaksi erinäisten tarvittavain koneitten hankkimiseen, käyttää aina 32,000 markkaan asti siitä määrästä, jolla kaasulaitoksen käytettävissä oleva voitto vuodelta 1906 tulisi nousemaan yli siinä tarkoituksessa sanotun vuoden tuloarviossa lasketun määrän. Esitykseen Valtuusto suostui. 5)

Kaasulaitokselle etukäteen annettu määräraha.

Kirjelmän ohella joulukuun 5 päivältä edellistä vuotta oli Terveystoimikunta Maistraatille lähettänyt Lautakunnan Valtuustolle

Määräraha savutarkastuksen ylläpitoa varten.

1) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 11. — 2) Valt. pain. asiak. N:o 34. — 3) Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 2. — 4) S:n s:n huhtik. 23 p. § 21 — 5) S:n s:n tammik. 22 p. § 31.

asettaman esityksen toimenpiteistä kaupungin voimassa olevan rakennusjärjestyksen täydentämiseksi yhtäpitävästi Lautakunnan mainitussa esityksessään tekemän ehdotuksen kanssa ehkäistäkseen kaupungin nokeamista erinäisistä höyrypannulaitoksista tulevalla savulla ynnä myös siitä, että Lautakunnan käytettäväksi asetettaisiin 3,000 markan suuruinen vuosimääräraha savutarkastuksen ylläpitoa varten. Lähettään mainitun esityksen Valtuustolle ilmoitti Maistraatti kirjelmässä joulukuun 19 päivältä samaa kuuta, että vuonna 1907 oli odotettavissa asetus höyrypannuista sekä että tässä asetuksessa tulisi olemaan säännöksiä, joista järjestysohjeitten vahvistaminen osittain olisi riippuvainen, minkä vuoksi ehdotuksen tekemisen Terveyshoitolautakunnan vaatimiksi muutoksiksi rakennusjärjestykseen pitäisi jäädä toistaiseksi, kunnes mainittu asetus julaistaisiin, ja olisi Maistraatti aikanaan Valtuustolle jättävä asianhaarain vaatiman esityksen asiasta, minkä ohella Maistraatti puolsi suostumista Lautakunnan anomukseen määrärahan myöntämisestä savutarkastuksen ylläpitämistä varten. — Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto antaa jäädä toistaiseksi rakennusjärjestyksen muuttamiseen Terveyshoitolautakunnan vaatimassa suhteessa, jota vastoin Lautakunnan käytettäväksi kyseessä olevaa tarkoitusta varten asetettiin anottu määrä 3,000 markkaa.

Pakkahuoneen
palohälytys-
laitos.

Sittenkun kaupungin palomestari oli Maistraatille tehnyt esityksen että ryhdyttäisiin erinäisiin toimenpiteisiin tulenvaaran vähentämiseksi kaupungin tullikamarissa ja pakkahuoneessa sekä Maistraatti ja Tullikamari puoltaneet esitystä, myönsi ²⁾ Valtuusto 2,300 markan suuruisen määrärahan automaattisen palohälytyskoneen asettamista varten pakkahuoneeseen sekä 50 markan suuruisen määrän koneen ylläpitoon tämän vuoden kuluessa.

Väliaikainen
sairaala Humaliston
huvilaan
N:o 4.

Terveyshoitolautakunnalle jätetyssä kirjelmässä oli Marian sairaalan hallitus huomauttanut välttämättömäksi, että sairaalaan rakennettaisiin lisäksi uusi paviljonki sisätautisia varten ynnä myös että Lautakunnan tulisi ryhtyä toimenpiteisiin väliaikaisesti korjatakseen sekä sisätauteja että kirurgisia vammoja sairastavien henkilöiden sairaspaikojen puutteen. Tämän johdosta ilmoitti Lautakunta kirjelmässä Valtuustolle joulukuun 20 päivältä edellistä vuotta, että Humaliston huvilan N:o 4 omistaja olisi halukas 15,000 markan suuruisesta vuosivuok-

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § II. — ²⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 12.

rasta sairaalaksi luovuttamaan kaksi siellä olevaa rakennusta, joista toinen aikaisemmin oli ollut yksityisenä sairaalana; näitten rakennusten sisustus, joihin saattaisi mahtua 50 potilasta, oli laskettu 5,300 markaksi ja sairaalan ylläpito 51,408 markaksi 50 penniksi vuodessa, joitten määrien myöntämisestä Lautakunta nyt teki Valtuustolle esityksen. Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto suostua tähän esitykseen sikäli, että vuokra- ja ylläpitomäärärahat suoritettaisiin vain kuluvaa vuotta varten Valtuuston käyttövaroista, jonka ohella Terveyshoitolautakunnalle annettiin toimeksi ryhtyä kaikkiin Valtuuston päätöksen nopean täytäntöönpanon vaatimiin toimenpiteisiin.

Valtuuston kokouksessa elokuun 16 päivänä esitettiin ²⁾ Terveys-
hoitolautakunnan esitys varojen myöntämisestä kaupungissa levinneen lavantaudin ja tulirokon vastustamiseksi sekä varotun koleraruton ehkäisemiseksi, josta esityksestä Valmistusvaliokunta oli ehdottanut, että Valtuusto tarkemmin harkitsematta asiaa osottaisi aina 150,000 markan suuruisen määrän suoritettavaksi kaupunginrahastosta Valtuuston käytettäväksi asetetuista varoista. Siihen katsoen että Valtuusmiehiä ei ollut läsnä päätösvaltaista lukumäärää, ei voitu mitään päätöstä tehdä, jota vastoin läsnäolleet antoivat kannatuksensa valiokunnan ehdotukselle.

Toimenpiteitä lavantaudin ja tulirokon vastustamiseksi.

Sittemmin ilmoitti Terveyshoitolautakunta Valtuustolle, samalla anoen niitten hyväksymistä, erinäisistä toimenpiteistä lavantaudin vastustamiseksi, joista väliaikaisten sairaspaikkain järjestäminen erääseen kaupungin kansakouluista, lasten työkotiin ja Arkadian teatteriin, kaikkien sairaparakkien kuntoonpaneminen Leppäsuon huvila-alueella, erään parakin rakentaminen y. m., joista toimenpiteistä kustannukset nousivat seuraaviin summiin:

Rakennuksia ja kalustoa.

Uusi sairaparakki	Smk.	45,000: —
Vanhojen parakkien korjaus y. m.	»	31,290: —

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 16. — ²⁾ § 1.

Kustannuksia yli menoarvion.

Marian sairaala	Smk.	60,000: —
Humaliston sairaala	»	8,000: —

Satunnaisia menoja.

Lääkäriin palkkioita	Smk.	2,400: —
Toimitsijamiehenpalkkioita	»	270: —
Ylimääräisiä kaitsijamiehiä jäljelläolevaksi osaksi vuotta	»	2,500: —
Ylimääräinen kaupungin sairaanhoitajatar	»	270: —
Punasen ristin parakki	»	300: —
Sekalaisia	»	500: —
		Yhteensä Smk. 150,560: —

Tähän tulivat lisäksi kustannukset Arkadiateatterin sisustamisesta sairaalaksi ja kalustosta Hesperian sairaalaan.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto hyväksyä Terveyslaitokunnan esityksen.

Kirjelmässä lokakuun 31 päivältä ilmoitti Lautakunta lisäksi, että kustannukset Arkadiateatterin sisustamisesta sairaalaksi oli laskettu 6,810 markaksi, kalustosta siihen 8,655 markaksi, sairaalan ylläpidosta, siihen laskettuna vuokra vuoden loppuun, 8,500 markaksi eli yhteensä 23,965 markaksi, jonka summan myöntämisestä Lautakunta teki anomuksen Valtuustolle. — Myös tähän esitykseen Valtuusto suostui ²⁾ ja oli kyseessä oleva määräraha suoritettava Valtuuston käyttövaroista.

Siirretty avus-
tus synnytys-
laitosta varten.

Terveyslaitokunnan esityksestä suostui ³⁾ Valtuusto kättilö Maria Sweinsin anomuksen siitä, että se määräraha, jonka kättilö Anna Brita Sweins oli kaupungilta kantanut Sörnäisissä ylläpitämäänsä synnytyslaitosta varten, saataisiin toistaiseksi kaikkine määrärahaan kuuluvine oikeuksineen ja velvollisuuksineen siirtää anojalle.

Hyljätty esitys
kunnallisen
synnytyslaitok-
sen perustami-
sesta.

Terveyslaitokunnan epäävän lausunnon mukaisesti Valtuusto hylkäsi ⁴⁾ Uudenmaan läänin kättilöyhdistyksen tekemän, Lautakunnan

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 12. — ²⁾ S:n s:n marrask. 19 p. § 24. — ³⁾ S:n s:n jouluk. 3 p. § 23. — ⁴⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 5.

kuntaan lykätyn ¹⁾ esityksen kunnallisen synnytyslaitoksen perustamisesta.

Sittenkun Helsingin Mediko-mekaanisen laitoksen johtaja, lääketieteentohtori A. F. Hornborg Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä oli tarjoutunut 3,000 markan suuruista vuotuista määrärahaa vastaan laitoksessaan käsittelemään lukukausien kuluessa 20—25 kaupungista kotoisin olevaa kansakoululasta, jotka kärsivät selkärangankoukistumista ja raajain epämuodostuksia, suostui ²⁾ Valtuusto Terveyshoitolautakunnan puollosta mainittuun anomukseen siten, että kyseessä oleva määräraha myönnettäisiin anojalle vuodeksi 1908 ollen hän siitä velvollinen maksuttomasti samalla käsittelemään korkeintaan 25 varatonta koululasta, josta sairaanhoidosta Terveyshoitolautakunnan aikaan tulisi Valtuustolle jättää kertomus.

Myönnetty määräraha ortopedista poliklinikkaa varten.

Sittenkun hammaslääkärit Th. Weber ja A. Aspelund olivat Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä esiintuodulla syillä ehdottaneet n. s. kansakouluhammaslinikan perustamista sekä ensinmainittu sitoutunut Helsingin kaupungille jättämään 5,000 markkaa laitoksen perustamiskustannusten suorittamiseksi ehdolla että kaupunki kolmen vuoden aikana ylläpitäisi sitä päätti ³⁾ Valtuusto hankittuaan Kansakoulujenjohtokunnan ja Terveyshoitolautakunnan lausunnon, jälkimäisen esiintuomilla syillä hyljätä lahjoituksen.

Hyljätty esitys kansakouluhammaslinikan perustamisesta.

Sittenkun lääketieteentohtorit W. Zilliacus ja H. Bardy olivat Valtuustolle tehneet esiintuoduilla syillä esityksen 4,500 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikan perustamista varten ja samoin 4,500 markan suuruisen vuotuisen avun myöntämisestä, josta syys-joulukuulle tänä vuonna tulisi 1,500 markkaa poliklinikan ylläpitoa varten, oli Terveyshoitolautakunta, jonka lausuntoa anomuksesta oli vaadittu, puoltanut suostumista siihen sillä ehdolla, että poliklinikka asetettaisiin Lautakunnan valvonnan alaiseksi. Tämän mukaisesti suostui ⁴⁾ Valtuusto anomukseen, ja suoritettaisiin tätä vuotta varten tarvittava määrä Valtuuston käytettäväksi asetetuista varoista.

Määräraha korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikkaa varten.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi Valtuusto vuoden käyttö-

Määräraha työkalujen ostoa varten Vesijohdotkonttoriin.

¹⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I 120. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 23. — ³⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 17. — ⁴⁾ S:n s:n toukok. 28 p. § 9.

varoistaan 8,000 markan suuruisen määrärahan paksujen vesijohtoputkien laskemisessa tarvittavien työkalujen hankkimista varten. ¹⁾

Hyljätty anomus suoritettujen vesimaksujen takaisin-saannista.

Albertinkadun talon N:o 27 omistajan Apteekkari Aron Grönmarkin Valtuustolle tekemän anomuksen suorittamiensa vesimaksujen Smk:n 145: 80 takaisinsaamisesta Valtuusto hylkäsi ²⁾ hankittuaan Rahatoimikamarin esityksen.

Vapaan vedenkulutuksen oikeus.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto Helsingin ruotsalaisille ja suomalaisille luterilaisille seurakunnille viiden vuoden ajaksi, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1908, oikeuden vapaasti käyttää aina 4,000 m³ vettä sekä vanhalla hautausmaalla olevasta kastelupostista että myös kahdesta siellä olevasta vapaakaivosta sekä oikeutti sanotut seurakunnat mainitulle hautausmaalle laittamaan ja maksuttomasti käyttämään vielä kahta yleisön tarpeisiin aiottua vapaakaivoa.

Kokeita n. s. pikasuodatuslaitteilla.

Valtuustolle oli Rahatoimikamari vesijohtoveden parantamista varten asetetun valiokunnan tekemästä esityksestä ehdottanut ⁴⁾ 10,000 markan suuruisen määrärahan myöntämistä kokeitten tekemiseen puhdistaa vesijohtovettä n. s. amerikkalaisilla eli pikasuodattimilla, minkä johdosta Valtuusto päätti palauttaa asian Rahatoimikamariin antaen Kamarille toimeksi hankkia kaiken saatavissa olevan selvityksen kyseessäolevista laitoksista sekä siinä tarkoituksessa kehottaa asiantuntevaa henkilöä ulkomailla, missä sellaisia laitoksia oli perustettu, ottamaan selkoa tähän kuuluvista asianhaaroista ynnä niistä aikanaan Valtuustolle jättämään kertomuksen.

Myönnetty vesimaksualennus.

Rahatoimikamarin esityksestä valtuutti ⁵⁾ Valtuusto Kamarin myöntämään Helsingin Diakonissalaitokselle 40 %:in alennuksen vesimaksusta voimassaolevan taksau mukaan kulutuksen ollessa korkeintaan 12,000 kuutiometriä sekä suorittamaan laitokselle takaisin 306 markkaa 77 penniä, joka teki 40 % vuonna 1906 täyteen hintaan velotetun vesimäärän maksusta.

Sitä vastoin hylkäsi ⁶⁾ Valtuusto Lastenhoitoyhdistyksen hallituksen tekemän anomuksen samallaisen edun myöntämisestä yhdistykselle vesimaksuihin nähden.

1) Rhkn kirj. N:o 168 toukok. 16 p.; Valt. pöytäk. kesäk 4 p. § 7. — 2) Rhkn kirj. N:o 229 syysk. 12 p.; Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 19. — 3) Rhkn kirj. N:o 309 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 8. — 4) Rhkn kirj. N:o 130 huhtik. 4 p. — 5) Rhkn kirj. N:o 96 helmik. 21 p.; Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 18. — 6) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 2.

Sittenkun Valtuusto kokouksessa lokakuun 30 päivänä edellistä vuotta oli päättänyt ¹⁾ Hallitukselta anoa avustusta palosammutusveneen hankkimista varten sekä kirjelmässä erinäisiltä kaupungissa toimivilta palovakuutusyhtiöiltä tiedustella, voitaisiinko myös heiltä odottaa avustusta mainittua tarkoitusta varten, ja näistä yhtiöistä Kaupunkien Yleinen Paloapuyhtiö sekä Teollisuudenharjottajain palovakuutusyhtiö luvanneet avustusta, edellinen 16,500 ja jälkimäinen 6,600 markkaa, sai ²⁾ Valtuusto Maistraatin kirjelmällä huhtikuun 8 päivältä 1907 tiedon siitä, Hänen Keisarillinen Majesteettinsa käskykirjeellä 20/7 päivältä edellistä helmikuuta Keisarillisen Senaatin esityksestä oli nähnyt hyväksi suvaita, että Helsingin kaupungille palosammutusveneen hankkimista varten määrättäisiin yleisistä varoista suoritettavaksi 33,000 markan avustus. Vielä oli »Suomen vakuutustariffiyhdistys» vastauskirjelmässä ilmoittanut Valtuustolle, että yhdistys ei katsonnut voivansa antaa avustusta kyseessäolevaan tarkoitukseen.

Palosammutusveneen hankkiminen.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ³⁾ Valtuusto, että Palo-
toimikunnalle yksissä neuvoin ammattimiesten kanssa annettaisiin toimeksi laatia suunnitelma hankkeessa olevan palosammutusveneen rakennetta ja varustusta varten sekä tämän perustuksella hankkia ja Valtuuston harkittavaksi ja hyväksyttäväksi oman lausuntonsa ohella lähettää jätetyt hankintatarjoumukset, ynnä myös että tähän tarvittava 75,900 markan suuruinen lisämääräraha otettaisiin huomioon vuoden 1908 menosäännössä.

Rahatoimikamarin esityksestä valtuutti ⁴⁾ Valtuusto Liikennekonttorin 12 kaksipyöräisten työrattaiden hankkimista varten kaupungin tullikamariin käyttämään 880 markkaa tämän vuoden menosäännössä konttorin kalustoa varten lasketun arviomäärärahan lisäksi.

Määräraha työrattaitten hankkimista varten Tullikamariin.

Rakennuskonttorille osotetussa kirjelmässä joulukuun 28 päivältä 1906 kehotti Valtuusto Konttoria »jätettäessään Konttorin budgetti-ehdotuksen vuodelle 1907 tekemään selkoa, miten kaupungin lähes kolme vuotta sitten huostaansa ottamaa eräitten yksityisten talojen makkien puhtaanapitoa oli hoidettu ja oliko tämä puhtaanapito kaupungille eduksi vai tappioksi, ynnä myös sanotussa budgetti-ehdotuksessa erik-

Makkien puhtaanapidon järjestäminen.

¹⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 114. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 23 p. § 10. — ³⁾ S:n s:n toukok. 14 p. § 13. — ⁴⁾ S:n s:n toukok. 28 p. § 12 b.

seen merkitsemään mainitusta puhtaanapitotyöstä johtuvat meno- ja tuloerät.»

Rakennuskonttorin tämän johdosta Rahatoimikamariin makkien puhtaanapidon tuloksista antamasta kertomuksesta kävi selville, että siitä kesäkuun 1 päivästä 1904 vuoden 1906 loppuun oli ollut vuosittain tappiota noin 10,300 markkaa, mikä tappio vuonna 1907 oli laskettu noin 22,000 markaksi. Tämän epäkohdan korjaamiseksi ehdotti Rakennuskonttori joko asianomaisten talonomistajain suorittamien puhtaanapitomaksujen korottamista 45 %:lla tai myös uuden maksukantojärjestelmän käytäntöönottoa, n. s. »tiedonantoa» Tukholman mallin mukaan.

Huomauttaen että järjestelmän mukaan muutosta suuntaan tai toiseen ei voitaisi tehdä ennenkuin vuoden 1909 alusta, ilmoitti Kamari kirjelmässä Valtuustolle marraskuun 21 päivältä N:o 389, ¹⁾ että Kamari oli päättänyt asettaa erityisen valiokunnan valmistelemaan kysymystä puhtaanapidon järjestämisestä sekä pidätti itselleen oikeuden vastaisuudessa jättää yksityiskohtaisen ehdotuksen asiasta. Edelleen ilmoitti Kamari että ehdotukseen 1908 vuoden budgetiksi Valtuuston yllämainitun määräyksen perustuksella kaupungin yleisestä makkien puhtaanapidosta riippuvat meno- ja tuloerät oli erikseen otettu menopuolelle 144,510 markaksi sekä tulopuolelle 94,240 markaksi, osottaen siten 50,270 markan suuruista tappiota sanottuna vuonna, sekä esitti lopuksi, että se 47,600 markan suuruinen tappio, joka oli syntynyt puhtaanapidon hoidosta kesäkuun 1 päivästä 1904 joulukuun 31 päivään 1907 kestäneellä ajanjaksolla, saataisiin poistaa, mutta että sitävastoin muut tämän yhteydessä olevat kysymykset jätettäisiin ratkaisematta, kunnes Kamari jättäisi tarkemman selvityksen asiasta.

Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Hevosten ja
ajoneuvojen
osto puhtaan-
apitolaitosta
varten.

Kaupungissa toukokuun kuluessa puhjenneen ajuri- ja kuormaajurilakon johdosta oli kaupungininsinööri Rahatoimikamarille tehty ilmoituksen niistä vaikeuksista, jotka mainitusta syystä olivat syntyneet kaupungin puhtaanapitolaitokselle tämän täydyttäessä sopimuksemukaisia velvollisuuksia sekä huomauttanut niistä terveydellisistä vaaroista, jotka olivat odotettavissa ellei ryhdyttäisi ylimääräisiin toi-

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 43. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 12.

menpiteisiin kaupungin viranomaisten puolelta. Sittemmin oli Rakennuskonttorin ollut pakko puhtaanapidonhoitoa varten ostaa kaupungin laskuun kuusi hevosta tarpeellisine ajoneuvoineen, mitkä menot oli viety puhtaanapitolaitoksen tiliin. Ilmoittaen tästä toimenpiteestä anoi Kamari Valtuustolta sen hyväksymistä; ja suostuikin ¹⁾ Valtuusto esitykseen.

Sittenkun Uudenmaan Eläinsuojelusyhdistys oli Valtuustolta esiintuodulla syillä anonut, että kaupunki 200 markan hinnasta lunastaisi yhdistyksen hankkiman ja yleisön käytettäväksi jätetyn n. s. lintuguillotiinin ja Rahatoimikamari puoltanut suostumista tähän esitykseen osotti ²⁾ Valtuusto käyttövaroistaan yhdistykselle sanotun määrän korvaukseksi niistä kustannuksista, mitkä yhdistyksellä oli ollut mainitun koneen hankkimisesta, mutta jätti yhdistyksen toimeksi yhä edelleen pitää huolta sen hoidosta.

Lintuguillotiinin osto.

Sittenkun Valtuuston päätöksen mukaisesti kesäkuun 28 päivästä 1905 ³⁾ kauppahalleihin Länsirannalla oli järjestetty joitakuita uusia kalanmyyntiosastoja sekä osasto kalahuutokauppoja varten ja Rahatoimikamarin jätettyä ehdotuksen kalahuutokauppojen järjestämisestä, oli Rahatoimikamarin ja kauppias R. V. Snellmanin välillä tehty sopimus sellaisten huutokauppojen järjestämisestä mainitussa kauppahallissa. Kuitenkin osoittivat huutokauppalaitoksen toiminnasta annetut kertomukset ajalta heinäkuun 1 päivästä 1905 heinäkuun 1 päivään 1906, että laitos ei ollut voinut toimia niinkuin oli tarkoitettu, huutokauppoja kun näet oli voitu pitää ainoastaan poikkeustapauksissa, vaan oli kala myyty käsikaupassa päivän hintoihin. Sittenkun kuitenkin eräät ammattikalastajat, jotka kooperatiivisesti olivat muodostaneet osuuskunnan »Saaristolaiskalastajain osuuskunta r. l.» olivat Rahatoimikamarille tehneet esityksen kalahuutokauppalaitoksen hoitamisesta kahden vuoden ajaksi lokakuun 1 päivästä 1907 alkaen esitti ⁴⁾ Kamari Valtuustolle esiintuoduilla perusteilla:

Kaupungin kalahuutokauppalaitoksen luovuttaminen.

että mainitulle osuuskunnalle maksuttomasti luovutettaisiin viime mainitusta päivästä alkaen kaupungin kalahuutokauppahuoneustot Rantatorin kauppahallissa;

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 175 toukuk. 25 p.; Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 6. —

²⁾ Rhkn kirj. N:o 30 tammik. 17 p.; Valt. pöytäk. tammik. 22. p. § 28. — ³⁾ Kts. 1905 vuod. kert. siv. I. 98. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 232 kesäk. 27 p.

että 1908 vuoden menoarvioon otettaisiin tilapäinen 2,000 markan suuruinen määräraha avustukseksi osuuskunnan perustamiskustannuksiin; sekä

että Rahatoimikamarille annettaisiin toimeksi tehdä sopimus osuuskunnan kanssa kalahuutokauppojen järjestämisestä ja kalan myynnistä sanotussa huoneustossa.

Esitykseen Valtuusto suostui. ¹⁾

Kauppias R. V. Snellmanin sittemmin Valtuustolle tekemän vaatimuksen saada 1,171 markkaa 65 penniä korvaukseksi niistä kustannuksista, mitkä mainittu Snellman oli ilmoittanut itsellään olleen kalahuutokauppalaitoksen hoitamisesta Valtuusto hylkäsi. ²⁾

Parmaustaksan korottaminen.

Sittenkun parmaajavanhin J. V. Lindberg oli Maistraatille tehnyt esityksen sellaisesta voimassa olevassa parmaustaksassa olevien palkkiomäärien korottamisesta, että pitkistä haloista suoritettaisiin yhden sylen mittaamisesta 40 penniä sekä korkeintaan 1/2 metrin pituisista haloista sylvä kohti 30 penniä, ja Maistraatti jättänyt asian Valtuuston käsiteltäväksi, päätti ³⁾ Valtuusto omasta puolestaan hyväksyä esityksen, jonka ohella asianomaiseen paikkaan tehtäisiin anomus päätöksen vahvistamisesta.

Läpikulkutavaran sekä maasta vietävän paperin ja paperimassan liikennemaksujen lakkauttaminen.

Valtuustolle jätetyssä maaliskuun 17 päivänä 1907 päivätyssä kirjelmässä ⁴⁾ olivat toiminimi Lars Krogius & Co, ynnä erinäiset muut liikenteen harjoittajat kaupungissa huomauttaneet niistä epäkohdista ja kustannuksista, joita aiheuttivat silloiset määräykset tulliselvittelystä, liikennemaksuja kun kaupungille kannettiin tullivapaista toiseen paikkaan menevistä tavaroista, jotka täällä tullissa selvitettiin, sekä esittäneet, että myös Helsingissä saataisiin liikennemaksuja kantamatta tullissa selvittää ne tavarat, jotka olivat osotetut toiseen tullikäsitteily-oikeudella varustettuun paikkaan ja sinne hetimiten lähetettäisiin; tämän yhteydessä esitettiin eikö myös tässä kaupungissa samoin kuin asiainlaita oli erinäisissä muissa kaupungeissa lähtöliikennemaksuja paperista ja paperimassasta olisi vastaisuudessa jätettävä kantamatta.

Vaaditussa lausunnossa esitti Liikennekonttori ollen pääasiassa yhtä mieltä ehdotuksen tekijäin kanssa, että Valtuusto mainitun esityksen edelliseen osaan nähden päättäisi:

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 20. — ²⁾ S:n s:n jouluk. 3 p. § 13. — ³⁾ S:n s:n toukok. 28 p. § 19. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. N:o 18 ynnä liite.

että ulkomailta tulevasta tavarasta, joka täällä puretaan ja tullissa käsitellään toiseen paikkaan maassa hetimiten lähetettäväksi, ei otettaisi liikennemaksua kaupungille, jos se suorastaan laivasta, rantalaiturilta tai kaupungin tavarasuojuksesta meritse tai rautateitse lähetettäisiin määräraikkaansa, missä tapauksessa lähettäjän on tullikäsittelyilmoitukseen merkittävä määräraikka ja vastaanottajan nimi sekä viimeistään 10 päivän kuluessa, laskettuna siitä päivästä, jolloin käsittelyilmoitus on tullikamarissa leimattu, jätettävä konttoriin oikeaksi todistettu jäljennös tavarän rahtikirjasta uhalla että muussa tapauksessa liikennemaksua siitä kannetaan.

Mitä tulee vaatimukseen päästä suorittamasta liikennemaksua maasta vietävästä paperista ja paperimassasta antoi Konttori tietojä sanotusta viennistä kymmenvuotiskaudella 1897—1906, mutta ei katsonut kysymyksen ollessa nykyisellä kannallaan voivansa puoltaa suostumista anomukseen.

Asian esittelyssä päätti 4) Valtuusto suostua mainittujen liikenteenharjoittajain tekemään esitykseen lisäyksellä, että liikenteenharjoittaja, paitsi jättämällä Liikennekonttoriin vahvistetun jäljennöksen rahtikirjasta, saisi myös lastausasiakirjalla tai muulla tavalla näyttää toteen tavarän lähettämisen.

Sittenkun Helsingin Höyrylaiva-Osakeyhtiö oli tehnyt Valtuustolle valituksen Rahatoimikamarin toukokuun 10 päivänä tekemästä päätöksestä, jolla Kamari oli hyljännyt yhtiön esittämän anomuksen saada takaisin Smk. 78: 66, mikä teki 50 % Aegir höyrylaivasta suoritettusta satamamaksusta, joka laiva huhtikuun 30 päivänä oli saapunut satamaan, ja jonka siis olisi pitänyt päästä nauttimaan Valtuuston päätöksen mukaisesti joulukuun 15 päivästä 1896 sellaisille laivoilla myönnettyä etua sanotusta satamamaksujen alennuksesta, jotka saapuvat kaupunkiin joulukuun 15 päivän ja toukokuun 1 päivän välillä, hyväksyi 2) Valtuusto sanotun valituksen.

Hyväksytty valitus anomuksesta saada takaisin satamamaksuja.

Sitävastoin hylkäsi 3) Valtuusto konsuli A. Goldbeck-Löwen tekemän anomuksen erinäisistä ilmoituksen mukaan rautateitten tarpeisiin tuoduista kreosoottiljymääristä suoritettujen liikennemaksujen takaisinsaannista.

Hyljätty anomus suoritettujen liikennemaksujen takaisinsaannista.

1) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 14. — 2) S:n s:n syysk. 3 p. § 26. — 3) S:n s:n tammik. 22 p. § 22.

Myönnettyjä
huojennuksia
hyörylaiva
»Lovisan» sata-
mamaksuissa.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ¹⁾ Valtuusto toiminimelle Lars Krogius & Co höyrylaiva Lovisaa varten oikeuden suorittaa satamamaksua 20 penniä tonilta ja kulkuvuorolta sekä 60 %:n alennuksen tästä maksusta, kuitenkin ehdolla, että laiva tekisi pääkaupunkiin säännöllisiä matkoja vähintään kuusi kertaa viikossa.

Määräraha
talviurheilu-
juhlaa varten
vuonna 1907.

Valtuuston kansliaan jätetyssä kirjelmässä olivat erinäiset henkilöt talviurheilujuhlan järjestämistä varten asetetun toimikunnan puolesta esiintuoduilla syillä anoneet 5,000 markan suuruisen avustuksen myöntämistä sanottuun tarkotukseen, ja suostuikin ²⁾ Valtuusto tähän anomukseen.

Kiinnityksen
jällemmäksi
siirto.

Sittenkun Helsingin Työväenyhdistys oli Valtuustolle tehnyt anomuksen siitä, että kaupunki luopuisi maksamattomasta kauppahinnasta ottamastaan tavanmukaisesta ensimmäisestä kiinnityksestä yhdistykselle myytyyn tonttiin N:o 5 Saariniemenkadun varrella korttelissa N:o 299. Henkivakuutusosakeyhtiö Suomen myöntämän 500,000 markan suuruisen rakennuslainan eduksi, suostui ³⁾ Valtuusto sanottuun anomukseen.

Hyljätty ano-
mus rakennus-
lainasta yhdis-
tykselle »Oma
koti Sörnäisten
kansanlasten-
tarhalle».

Rahatoimikamarin epäävän lausunnon mukaisesti hylkäsi Valtuusto »Oma koti Sörnäisten kansanlastentarhalle» nimisen yhdistyksen johtokunnan tekemän anomuksen avustuksen myöntämisestä korottoman lainan muodossa yhdistykselle oman talon rakentamista varten tonteille N:ot 3 ja 5 Helsinginkadun varrella korttelissa N:o 347. ⁴⁾

»Muurarimes-
tari Alex. Ärtin
rahaston»
käyttö.

Kesäkuun 14 päivänä edellistä vuotta pidetyssä kokouksessa oli Valtuusto päättänyt ⁵⁾ kehottaa Rahatoimikamaria, hankittuaan Kansakoulujenjohtokunnan lausunnon, Valtuustolle jättämään tarkemman ehdotuksen neiti Olga Ärtin ja varatuomari Axel Ärtin Helsingin Kaupungille, nimellä »Muurarimestari Alex. Ärtin rahasto» jättämään 115,000 markan suuruisen lahjoituksen käytöstä. Kamarin lykättyä tämän johdosta asian Kansakoulujenjohtokuntaan ehdotti Johtokunta kirjelmässä marraskuun 19 päivästä sanottua vuotta:

että käytettävissä olevat korkovarot 100,000 markasta sanottua rahastoa saataisiin lähinnä neljänä, kolmena tai kahtena vuonna käyttää koulupuutarhan järjestämiseen kaupungin kansakouluoppilaille, että sanotut korkovarot, koulupuutarhan tultua järjestetyksi, käytettäisiin

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 186 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 23 — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 6 p. § 30. — ³⁾ S:n s:n helmik. 26 p. § 25. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 191 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 21. — ⁵⁾ Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 126.

etupäässä niitten opettajien ja opettajattarien palkkaamiseen, jotka ottaisivat huolekseen johtaa ja valvoa oppilaiden puutarhatöitä, heidän leikkejään ja käsitöitään kesälomalla, mutta että Johtokunta yksityiskohditiin nähden tässä suhteessa saisi tilaisuuden myöhemmin jättää lausunnon; sekä että lahjoitusvarojen käytöstä tehdyn ehdotuksen toteuttamiseksi noin 18,000 m² suuruinen paikka n. s. Savilan alueelta luovutettaisiin, ja että sinne saataisiin perustaa koulupuutarha tätä varten laaditun piirustuksen mukaisesti ynnä että samoin piirustukseen otettu leikkipaikka sinne vastaisuudessa saataisiin järjestää.

Pääasiassa yhtä mieltä Kansakoulujenjohtokunnan kanssa ja ilmoittaen että kustannukset puutarhan laittamisesta leikkikenttineen ja tarpeellisine ulkokuoneineen oli laskettu noin 21,800 markaksi sekä lähettäen asemapiirustuksen sanottua laitosta varten esitti ¹⁾ Rahatoimikamari Valtuustolle, että käytettävissä olevat korkovarot mainituista 100,000 markasta sanottua rahastoa käytettäisiin kyseessäolevaan tarkoitukseen;

että mainitut korkovarot koulupuutarhan tultua järjestetyksi käytettäisiin kustannusten suorittamiseen koulupuutarhassa tarvittavasta opetuksesta, josta Kansakoulujenjohtokunnan vastaisuudessa tulisi antaa tarkempi ehdotus;

että ehdotettu alue Savilassa luovutettaisiin tarkoitusta varten, sekä lopuksi että Anniskeluosakeyhtiön voittovarojen jakoa varten asetetulle valiokunnalle annettaisiin tehtäväksi ottaa harkittavaksi ja Valtuustolle jättää ehdotus siitä, eikö tämän vuoden voittovaroista voitaisi tätä tarkoitusta varten osottaa 10,000 markan suuruista määrää.

Siihen 10,000 markan suuruiseen määrään nähden, minkä lahjoittajat vielä olivat kaupungille jättäneet hoidettavaksi samassa rahastossa ja jonka käytöstä oli määrätty, että sen korko olisi muodostettava pääomaksi ja jätettävä, sitä myöten kun se oli kasvanut sopivaan määrään, yhdistykselle »Taidetta kouluihin» käytettäväksi kaupungin kansakoulutalojen kaunistamiseen, anoi Kamari valtuutusta joka viides vuosi, laskettuna tammikuun 1 päivästä 1907, määrätä maksettavaksi kerääntyneet korkovarot, arviolta 500 markkaa vuodessa, sanotulle yhdistykselle tämän käytettäväksi sopimuksen mukaan Kansakoulujenjohtokunnan kanssa lahjoituskirjassa määrättyllä tavalla.

¹⁾ Rhkn kirj. N:o 102 helmik. 28 p. (Valt. pain. asiak. N:o 11).

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto hyväksyä Rahatoimikamarin esityksen muuten paitsi että asia mitä tuli toiseen ponteeseen Kamarin lausunnossa kokonaisuudessaan lykättiin siinä mainittuun vastaisuudessa asetettavaan valiokuntaan.

Leskirouva
Bertha Pauligin
lahjoitus.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä ilmoitti leskirouva Bertha Paulig että hän täyttääkseen miesvainajansa kauppias Gustaf Pauligin elin-aikanaan lausuman toivomuksen, antaa Helsingin kaupungista kotoisin oleville nuorille miehille, jotka lopetettuaan täydellisen lyseokurssin aikoi-
vat antautua kauppiasalalle, tilaisuuden ulkomailla kehittää itseään, Valtuustolle jätti 50,000 markkaa, josta talletustodistus seurasi kirjelmää, anoen että tämä summa otettaisiin vastaan ja sitä hoidettaisiin nimellä »Gustaf Pauligin lahjoitusrahasto» muuten seuraavilla ehdoilla:

a) pääomalle, jota ei saa vähentää, on kasvatettava korkoa edullisimmalla tavalla sekä sen korko vuosittain maksettava jollekulle suomea tai ruotsia puhuvalle nuorelle miehelle, joka lopetettuaan täydellisen lyseokurssin aikoo ulkomailla kehittää itseään liikemiesalalla;

b) vuotuisen koron antaa hakemuksen jälkeen Valtuusto, sittenkun Helsingin Kauppavaltuutettujen lausunto jätetyistä hakemuksista on hankittu sille henkilölle, joka katsotaan sopivimmaksi, ollen hän velvoitettu vähintään vuoden ajan liikekonttorissa ulkomailla kehittämään itseään kauppaniesammattissa;

c) avustusta ei saa useampia kertoja antaa samalle henkilölle, vaan on joka vuosi jonkun toisen päästävä nauttimaan sitä;

d) pääoman korko maksetaan kuukausittain erissä, jotka Valtuuston on tarkemmin määrättävä.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ³⁾ Valtuusto vastaanottaa kyseessäolevan lahjoituksen sekä kirjelmässä leskirouva Pauligille lausua kunnan kiitollisuuden siitä, jonka ohella Rahatoimikamaria kehoitettiin Valtuustolle jättämään ehdotus tarkemmista ehdoista lahjoituksen käyttöä varten.

Lahjoitus kansakoululasten hyväksi.

Sittenkun eräs henkilö, joka oli halunut pysyä tuntemattomana, oli asianmiehen kautta Rahatoimikamarille jättänyt 5,000 markan suuruisen summan käytettäväksi asianomaisten kaupunginviranomaisten hyväksi näkemällä tavalla sellaisten alaikäisten eduksi, jotka nauttivat vaivahoitoa kaupungilta, esitti ³⁾ Kamari, tehden ilmoituksen lahjoit-

1) Valt. pöytäk. huhtik. 9 p. § 8. — 2) S:n s:n marrask. 5 p. § 1. — 3) Rhkn kirj. N:o 155 toukok. 10 p.

tuksesta, että se muodostettaisiin rahastoksi sekä Vaivaishoitohallitukselle annettaisiin tehtäväksi laatia ja Valtuustolle jättää ehdotus määräyksiksi korkovarojen käyttämisestä ja rahaston vastaiseksi nimitykseksi. Valtuuston suostuttua tähän esitykseen ja Vaivaishoitohallituksen jätettyä ehdotuksen asiasta, jonka mukaan lahjoitettujen varojen korko jätettäisiin Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistykselle käytettäväksi Helsingin kansakoulujen kesäsiirtolatoimikunnan määräyksen mukaisesti kustannusten suorittamiseen kaupungista kotoisin olevain turvattomain kansakouluoppilaiden oleskelusta kesäluvan aikana maalla, jonka ohella rahasto saisi nimen »Lomarahasto», hyväksyi ¹⁾ Valtuusto tämän ehdotuksen.

Sittenkun Keis. Senaatin marraskuun 4 päivänä 1907 antamalla tuomiolla neiti Viola Levin-vainajan laatima testamentti ²⁾ oli julistettu päteväksi, minkä johdosta hänen jälkeensäjättämä omaisuus, lukuunottamatta kahta lahjakirjaa, määrältään 30,000 markkaa kumpikin, joutuisi Helsingin kaupungille testamentin saajana, olivat neiti Levinin testamentissa valitut testamentin toimeenpanijat ilmoittaneet Rahatoimikamarille, että kuolinpesässä oli varoja 215,000 markan suuruisen määrä, jota vastoin velkoja oli maksamatta 13,945 markan suuruisen määrä. Vaikkapa saattoi olla kysymyksenalaista oliko kaupunki velvollinen suorittamaan näitä velkoja, jotka oli tehty holhoojain suostumuksesta, esitti ³⁾ Rahatoimikamari, että mainitut määrät maksettaisiin asianomaisille neiti Levinin kuolinpesän velkojille kuitenkin ainoastaan niitten pääomamääriin. Esitykseen Valtuusto suostui.⁴⁾

Valtuustolle jätetyssä marraskuun 7 päivänä 1907 päivätyssä kirjelmässä ilmoitti neuvosmiehen leski rouva Hilma Söderström, että hänen miesvainajansa, kunnallisneuvosmies Johan Alexander Söderströmin, arvopapereitten joukossa oli tavattu Suomen Yhdyspankin elokuun 16 päivänä 1898 antama ja Helsingin Valtuustolle asettama talletustodistus 6,223 markasta 24 pennistä, josta korko lokakuun 16 päivänä 1907 nousi Smk:aan 2567: 77, jona päivänä pankki oli antanut uuden samaten Valtuustolle asetetun talletustodistuksen yhteensä 8,793 markasta 01 pennistä; tuntematta mainitun talletuksen tarkoitusta jätti leskirouva Söderström Valtuustolle sanotun talletustodis-

Neiti Viola Levinin testamentti.

Kunnallisneuvosmiehen lesken Hilma Söderströmin lahjoitus.

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 23. — ²⁾ Kts 1902 vuod. kert. siv 100. —

³⁾ Rhkn kirj. N:o 412 jouluk. 5 p. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk 17 p. § 19.

tuksen, lausuen sen toivomuksen, että varoja hoidettaisiin erityisenä rahastona josta korko annettaisiin Valmistavan poikain ammattikoulun johtajalle insinööri E. Strählmanille tämän elinaikana, jonka jälkeen pääoma joutuisi ukkokodille tässä kaupungissa, niillä ehdoilla, mitkä Valtuusto mahdollisesti saattaisi havaita olevan aihetta määrätä. -- Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti ¹⁾ Valtuusto lausua lahjoittajattarelle kunnan kiitollisuuden lahjoituksesta, sekä kehottaa Rahatoimikamaria laatimaan ja Valtuustolle jättämään ehdotuksen ehdoista lahjoituksen vastaista jättämistä varten ukkokodille.

Hyljätty testamentin vastaanotto.

Kirjelmässä Valtuustolle ilmoitti Rahatoimikamari, että leskirouva Eva Lovisa Örnberg oli Kamariin jättänyt miesvainajansa heinäkuun 16 päivänä 1907 päiväämään ja Kamarin kirjelmään liitetyn testamentin, jossa testamenttaaja oli määrännyt, että kaikki se omaisuus, minkä hän jättäisi jälkeensä, joutuisi Helsingin kaupungille käytettäväksi vastaista lastenkotia varten, kuitenkin ehdolla, että vainajan sisarrouva Natalia Hägg elinaikanaan saisi nauttia tulon sanotusta omaisuudesta. Kuten perunkirjoituskirjasta kävi selville tekivät varat pesässä 165,611 markkaa 50 penniä, josta talo ja tontti N:o 7 Erotta aukadun varrella korttelissa N:o 51 arvoltaan 163,200 markkaa kun taas velat ja lyhennykset tekivät 161,302 markkaa 47 penniä. Koska kuitenkin Kamarin määräämässä katselmuksessa mainitulle tontille oli katsottu voitavan laskea melkoista suurempi arvo, nimittäin 174,720 markkaa, esitti ²⁾ Kamari Valtuustolle, eikö kaupungin pitäisi ottaa vastaan lahjoitus, mutta Valtuusto ei katsonut tätä kaupungin edun mukaiseksi, jonka vuoksi Kamarin esitys hyljättiin. ³⁾

Myönnetty matkaraha vesijohtoinsinööri A. Skogille ja filosofianmaisteri A. Zilliacukselle.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi Valtuusto käyttövaroistaan vesijohtoinsinööri Albin Skogille ja filosofianmaisteri Allan Zilliacukselle yhteisesti 3,000 markan suuruisen matkastipendin n. s. amerikalaisen pikasiivilälaitteiden tutkimista varten ulkomailla. ⁴⁾

Elinkautisen eläke Maistraatin kanslistille Amanda Cajanderille.

Maistraatin esityksestä myönsi ⁵⁾ Valtuusto Maistraatin kanslistille neiti Amanda Cajanderille, joka lokakuun 18 päivänä omasta pyynnöstään oli saanut eron toimestaan, 1,200 markan suuruisen vuotuisen elinkautisen eläkkeen suoritettavaksi marraskuun 1 päivästä 1907,

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 1. — ²⁾ Rhkn kirj N:o 421 jouluk. 12 p. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 19 p. § 23. — ⁴⁾ Rhkn kirj. N:o 173 toukok. 23 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 6. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. marrask. 19 p. § 10.

jonka ohella kuluvalta vuodelta maksettava määrä olisi suoritettava Valtuuston käyttövaroista ja eläke vastaisuudessa otettava huomioon yleisessä menosäännössä.

Terveyshoitolautakunnan esityksestä myönsi ¹⁾ Valtuusto terveys- poliisin tarkastusmiehelle Petter Meriläiselle, jolle Lautakunta hänen omasta pyynnöstään oli antanut eron toimesta, laskettuna heinäkuun 1 päivästä 1907, 1,000 markan suuruisen elinkautiseläkkeen vuodessa, ja oli meno vuoden loppuun suoritettava Valtuuston käyttövaroista.

Elinkautiseläke entiselle terveyspoliisin katselmusmiehelle P. Meriläiselle.

Yhteisen Raastuvanoikeuden ja Rahatoimikamarin puollosta myönsi ²⁾ Valtuusto entiselle Raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijalle Adolf Vilhelm Nybergille, joka Raastuvanoikeuden päätöksellä helmikuun 12 päivältä 1906 oli toimestaan erotettu, 720 markan suuruisen elinkautisen eläkkeen vuodessa, laskettuna helmikuun 1 päivästä 1907, ja oli meno tänä vuonna suoritettava Valtuuston käyttövaroista sekä vastaisuudessa otettava menosääntöön.

Elinkautiseläke entiselle kaupunginpalvelijalle A. V. Nybergille.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto kaupungin varastopihan aineshoitajalle Z. Åhlqvistille, joka omasta pyynnöstään oli Kamarilta saanut eron toimestaan, laskettuna huhtikuun 1 päivästä, 1,080 markan suuruisen vuotuisen elinkautiseläkkeen, jonka ohella tänä vuonna suoritettava määrä osotettiin Valtuuston käyttövaroista.

Elinkautiseläke varastonhoitaja Z. Åhlqvistille.

Vielä myönsi ⁴⁾ Valtuusto Vaivashoitohallituksen esityksestä ja Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti 1,000 markan suuruisen elinkautiseläkkeen vuodessa, luettuna kesäkuun 1 päivästä, entiselle Vaivashoitohallituksen vahtimestarille G. A. Winqvistille, joka vuonna 1906 oli luopunut toimestaan.

Elinkautiseläke entiselle vahtimestarille G. Winqvistille.

Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä myönsi ⁵⁾ Valtuusto kansakouluvahtimestari Frans Hasselbergille, joka elokuun 1 päivänä luopui sanotusta toimesta, 600 markan suuruisen elinkautiseläkkeen suoritettavaksi sanotusta päivästä vuoden loppuun Valtuuston käyttövaroista ja sittemmin otettavaksi menosääntöön.

Elinkautiseläke kansakoulunvahtimestari Frans Hasselbergille.

Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä myönsi ⁶⁾ Valtuusto kansakoulunvahtimestari Anton Törnströmille, joka syyskuun 1 p. 1907 tulisi luopumaan toimestaan, 400 markan suuruisen vuotuisen elinkautiseläkkeen vuodessa, luettuna kesäkuun 1 päivästä, entiselle vahtimestarille A. Törnströmille.

Elinkautiseläke kansakoulunvahtimestari A. Törnströmille.

1) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 27. — 2) S:n s:n lokak. 8 p. § 21 — 3) Rhkn kirj. N:o 94 helmik. 21 p.; Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 17. — 4) Rhkn kirj. N:o 118 maalisk. 14 p.; Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 20. — 5) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 17. — 6) S:n s:n kesäk. 4 p. § 12.

keen ja oli tämä meno suoritettava vuoden 1907 loppuun Valtuuston käyttövaroista.

Rankkuri K. A. Hellgrenin palkanlisäys.

Maistraatin esityksestä sen kirjelmässä maaliskuun 13 päivältä myönsi ¹⁾ Valtuusto kaupungin rankkurille Karl August Hellgrenille 20 markan suuruisen palkanlisäyksen kuussa.

Elinkautiseläke työmies A. Adamssonille.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ Valtuusto työmies A. Adamssonille, joka sitten vuoden 1870 oli ollut kaupungin töissä ja niissä saanut itselleen parantumattoman taudin, 400 markan suuruisen avustuksen, laskettuna heinäkuun 1 päivästä, suoritettavaksi toistaiseksi.

Avustus vesijohtotyömiesten leskelle Amalia Adolfin Johanssonille ja pojalle Leonard Valdemar Johanssonille.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ Valtuusto vesijohtotyömiesten leskelle Alexander Vilhelm Johansson-vainajan leskelle Amalia Adolfinalle 144 markan suuruisen vuotuisen avustuksen laskettuna kesäkuun 1 päivästä 1907 suoritettavaksi niinkauan kun hän eläisi naimattomana sekä pojalle Leonard Valdemar Johanssonille 60 markan suuruisen vuotuisen avustuksen suoritettavaksi mainitusta päivästä siihen asti kunnes täyttäisi 16 vuotta, ja otettaisiin avustukset tätä vuotta varten Valtuuston käyttövaroista.

Hyljätty anomus elinkautiseläkkeestä.

Sitävastoin hylkäsi ⁴⁾ Valtuusto Raastuvanoikeuden entisen kaupunginpalvelijan Gustaf Adolf Johanssonin tekemän anomuksen elinkautiseläkkeestä.

Määräraha poliisikonstaapeli K. Tirrosen hautauskustannuksia varten.

Sittenkun Rahatoimikamari, samalla ilmoittaen, että Kamari v. t. poliisimestarin esityksestä oli kaupungin varoista suorittanut virkatöimessä murhatun poliisikonstaapelin K. Tirrosen hautauskustannukset, 363 markkaa 50 penniä, oli Valtuustolta anonut tämän toimenpiteen hyväksymistä, suostui ⁵⁾ Valtuusto tähän.

Hyljätty anomus avustuksesta erinäisten Viaporin kapinassa vangittujen henkilöitten perheille.

Sittenkun erinäisten n. s. Viaporin kapinassa elokuussa 1906 vangittujen henkilöitten vaimot ja lapset olivat Valtuustolle jätetyssä yhteisessä kirjelmässä anoneet toimenpiteitä hätänsä lieventämiseksi päätti ⁶⁾ Valtuusto Vaivashoitohallituksen tästä anomuksesta antaman lausunnon mukaisesti hyljätä anomuksen.

Määräraha työn puutteen lieventämiseksi.

Valtuustolle jätetyssä kirjelmässä olivat erään työttömäin ryhmän valtuutetut esittäneet vaatimuksen hätäaputoitten mahdollisimman pi-

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 16. — ²⁾ Rhkn kirj. N:o 275 elok. 22 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 44. — ³⁾ Rhkn kirj. N:o 284 syysk. 5 p.; Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 18. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 6. — ⁵⁾ Rhkn kirj. N:o 72 helmik. 7 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 24. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 34.

kaisesta järjestämisestä sekä 5,000 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä työansion valmistamista varten puutteenalaisille naisille ynnä myös, että palkkio sepelikiven hakkuusta korotettaisiin 4 markkaan m³:ltä. Tämän asian yhteydessä esitettiin eräs lausunto ¹⁾ Rahatoimikamarilta, jossa Kamari teki selkoa niistä töistä, jotka nykyään tarjosivat työansiota, ja päätti ²⁾ Valtuusto myöntää Yhdistykselle hyväntekeväisyyden järjestämistä varten aina 5,000 markan suuruisen määrärahan yllämainittua tarkoitusta varten.

Sitävastoin hylkäsi ³⁾ Valtuusto Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti »puutteenalaisten ja työttömäin toimikunnan» tekemän anomuksen 5,000 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä apua tarvitsevain auttamiseksi.

Edellämainittujen lisäksi myönsi Valtuusto seuraavat tilapäiset määrärahat ja avustukset:

Satunnaisia avustuksia ja määrärahoja.

tapaturmaisesti kuolleen kaasutehtaantyömiehen Abel Sutisen leskelle Ida Marialle ⁴⁾ kerta kaikkiaan 300 markkaa kaupungin Kaasulaitoksen hallituksen ja Rahatoimikamarin myöntämän 100 markan lisäksi; sekä

avustukseksi Kaupunginlähetyksen työtähakevia naisia varten perustaman laitoksen ylläpitoon 2,000 markkaa, miesten työlaitokselle 3,000 markkaa ja naisten työlaitokselle 5,000 markkaa ⁵⁾, jotka kaksi viimeainittua määrärahaa olisi otettava huomioon 1908 vuoden menosäännössä.

Kaupungille tulevaa osuutta Anniskeluosakeyhtiön voittovaroista vuodelta 1906 oli kaupungin rahastoon suoritettu Smk. 316,051: 68. Tästä oli aikaisemmin erinäisten kansanlastentarhain ylläpitoon myönnetty kaupungin rahastosta etukäteen maksettuja määrärahoja yhteensä Smk. 32,100: —, jotenka jakoa varten oli jällellä Smk. 283,951: 68. Yhtäpitävästi asian valmistelua varten asetetun valiokunnan ehdotuksen kanssa myönsi ⁶⁾ Valtuusto:

Anniskeluosakeyhtiön voittovarojen jako vuodelta 1906.

1) neideille Betty Alanderille ja Hanna Rothmanille 12,000 markkaa heidän kansanlastentarhansa ylläpitoon Sörnäisissä;

1) Rhkn kirj. N:o 339 jouluk. 27 p. 1906. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 14. — 3) Rhkn kirj. N:o 92 tammik. 21 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p §§ 31 sekä maalisk. 26 p. § 18. — 4) Rhkn kirj. N:o 402 marrask. 21 p.; Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 19. — 5) Valt. pöytäk. lokak. 22 p. § 37. — 6) Valt. pain. asiak. N:o 27; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 5.

- 2) neideille Bertha Bäckmannille ja Lilli Winterille 8,000 markkaa heidän kansanlastentarhaansa varten Kalliiossa;
- 3) neiti Ester Flomannille 8,000 markkaa kansanlastentarhan ylläpitoon Eerikinkadun varrella;
- 4) neiti Annie Rundströmille samoin 8,000 markkaa hänen lastentarhaansa varten Perämiehenkadun varrella;
- 5) neiti Lydia Vendellille 6,800 markkaa Töölön kansanlastentarrahaa varten;
- 6) neiti Therese Vuorenheimolle 12,000 markkaa suomenkielisen kansanlastentarhan ylläpitoon Hermannissa;
- 7) neideille Mildrid Brotherukselle ja Maria Åbergille 8,000 markkaa ruotsinkielistä kansanlastentarrahaa varten Hermannissa;
- 8) samoille henkilöille 1,500 markkaa avustukseksi iltapäivälasterarrahaa varten;
- 9) neiti Mary Teschelle 7,000 markkaa suomenkielistä kansanlastentarrahaa varten Sörnäsissä;
- 10) neiti Agnes Nordmannille 8,000 markkaa ruotsinkielistä kansanlastentarrahaa varten 6:nnessa kaupunginosassa;
- 11) Fredriksbergin kansanlastentarrahaan 1,000 markkaa avustukseksi;
- 12) neiti Anna Keittilälle 9,000 markkaa uuden suomenkielisen kansanlastentarrahan ylläpitoon Töölössä;
- 13) neiti Karin Eklundille 6,000 markkaa uuden kaksikielisen kansanlastentarrahan ylläpitoon Toukolassa;
- 14) neiti Bertha Hannenille 1,000 markkaa lasten työkoulun ylläpitoon, kaikki lukuvuodeksi 1907—1908;
- 15) neideille Elsa Olinille, Louise Stoltzenbergille ja Lydia Vendellille 150 markkaa Töölössä olevan lasten työtuvan aineksia varten;
- 16) rouva G. Zilliacukselle y. m. 800 markkaa poikaklubin ylläpitoon lukuvuonna 1907—1908;
- 17) Kaupunginlähetykselle 1,000 markkaa lasten veisto- ja ompeluyhdistysten ylläpitoon;
- 18) yhdistykselle »Arbetets vänner i Sörnäs» 700 markkaa sen kesäpuutarhoja ja yleistä toimintaa varten;
- 19) yhdistykselle »Arbetets vänner västra filial» 2,500 markkaa lasten kesäpuuhia ja yleistä toimintaa varten;

20) Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistykselle 12,000 markkaa koululasten lomasiirtoloita varten;

21) neiti Therese Vuorenhemolle 1,000 markkaa Hermannin kansanlastentarhan köyhäin työläislasten kesäpuuhia varten;

22) Yhdistykselle lapsenhoidon edistämistä varten 10,000 markkaa yhdistyksen yleisiin tarpeisiin;

23) samalle yhdistykselle 2,000 markkaa avustukseksi Pippingskölidin turvakotia varten;

24) yhdistykselle »Maitopisara» 5,000 markkaa sen toimintaa varten kuluvana vuonna;

25) Rouvasväenyhdistykselle 2,000 markkaa avustukseksi sen lastenkoteja varten;

26) yhdistykselle »Parannuslaitos risatautisia lapsia varten» 1,000 markkaa ehdolla, että neljä vapaapaikkaa annetaan potilaille tästä kaupungista Vaivaishoitohallituksen ehdotuksen mukaisesti;

27) Helsingin kansakoulujenopettaja- ja opettajataryhdistykselle keuhkotautisten kansakouluoppilaiden kesäkodin perustamista ja ylläpitoa varten 4,800 markkaa;

28) köyhäin lasten työkotien toimikunnalle 10,000 markkaa näitten laitosten ylläpitoon:

29) yhdistykselle »Ruokaa köyhille kansakouluoppilaille Helsingissä» 15,000 markkaa sen toiminnan edistämiseksi;

30) »Eukkokodin» toimikunnalle 3,500 markkaa sen toiminnan edistämiseksi;

31) naisiasianyhdistykselle »Unioni» 1,000 markkaa työnjaon kustantamiseksi naisille;

32) Yhdistykselle hyväntekeväisyyden järjestämistä varten 2,000 markkaa työnjaon kustantamiseksi naiduille naisille;

33) naisiasianyhdistykselle »Unioni» yhteisesti »Martha-yhdistyksen» kanssa 1,000 markkaa käytännöllisten ruuanlaittokurssien järjestämiseksi työväenluokan naisille;

34) Suomen naisyhdistykselle 2,000 markkaa kesäsiirtolain järjestämiseksi vuonna 1907 työläisnaisille;

35) Helsingin palvelijataryhdistykselle 3,000 markkaa sen palvelijatarkodin ylläpitoa varten;

- 36) Martha-yhdistykselle 1,000 markkaa avustukseksi tehdasnaisten kotia varten;
- 37) rouva E. Saltzmannille y. m. 1,500 markkaa toipuvaiskodin kaluston ostoa ja sisustamista varten;
- 38) Helsingin Kuuromykkäyhdistykselle 500 markkaa kaupungin kuuromykkäin opetusta varten;
- 39) Samalle yhdistykselle 500 markkaa alaikäisten kuuromykkäin lastentarhakursseja varten;
- 40) yhdistykselle »Sokeitten ystävät» 1,500 markkaa sokeitten miesten työlaitosta varten kuluvana vuonna;
- 41) veistonopettaja O. V. Coranderille 2,500 markkaa avustukseksi vuonna 1907 hänen pedagogista veiston-opetuslaitostansa varten ehdolla, että laitoksessa annetaan maksutonta opetusta vähintään kymmenelle oppilaalle tämän kaupungin oppilaitoksista;
- 42) neiti Agda Blomille 500 markkaa hänen veistokoulunsa ylläpitoon, ollen hän velvotettu kouluunsa maksuttomasti ottamaan viisi vapaaoppilasta tästä kaupungista;
- 43) Helsingin eläinsuojeluyhdistykselle 500 markkaa;
- 44) Uudenmaan Eläinsuojeluyhdistykselle 500 markkaa sen eläinsuojeluskonttorin ylläpitoon;
- 45) Terveystenhoitoyhdistykselle 1,500 markkaa esitelmäsarjojen kustantamiseen;
- 46) »Valkonauha»-yhdistykselle sen pelastustyön edistämistä varten 5,000 markkaa;
- 47) Töölön Työväenyhdistykselle 500 markkaa sen kirjastoa ja lukusalia varten;
- 48) Hermannin Työväenyhdistykselle 500 markkaa samallaiseen tarkoitukseen;
- 49) Yhdistykselle »Arbetets vännar» 1,000 markkaa esitelmiä ja äidinkielen opetusta ja sen kirjaston kirjoja varten;
- 50) Helsingin Työväenyhdistykselle 600 markkaa sen kirjaston täydentämistä varten;
- 51) raittiusyhdistys Kilvelle 1,000 markkaa;
- 52) nuorison Raittiusyhdistys Väinölälle 1,000 markkaa;
- 53) Toivonliittojen yhteistoimikunnalle 1,500 markkaa;
- 54) raittiusyhdistys Toimelalle 1,000 markkaa;

55) raittiusyhdistys Balder'ille 2,000 markkaa;
56) raittiusyhdistys Koitolle 2,000 markkaa;
57) raittiusyhdistys Soihdulle 1,000 markkaa;
58) Uudenmaan raittiuspiirin toimikunnalle 1,000 markkaa;
59) raittiusyhdistys Verdandi'lle (ent. Balder i Sörnäs) 600 markkaa;
60) yhdistykselle »Mellersta Nylands nykterhetskrets» sen tarkoituksia varten 100 markkaa;

61) Helsingin käsityökoululle 1,000 markkaa koulun avustukseksi;
62) Suomen Liikemiesyhdistykselle 1,000 markkaa iltakursseja varten;
63) Suomen naisyhdistykselle 1,000 markkaa työläisnaisten alkeiskurssien järjestämistä varten;

64) kansakoulunjohtaja Kaarle Verkolle 2,000 markkaa alemman kansakoululuokan ylläpitoon kohta loppuun kuluvana kouluvuonna;

65) Yhdistykselle »Helsingfors Svenska folkhögskola» 2,000 markkaa;
66) Helsingin Uimaseuralle sen tarkotusten edistämistä varten 1,500 markkaa;

67) Helsingin Anniskeluosakeyhtiölle sen laitosten ylläpitoon Korkeasaarella ja Seurasaarella 58,000 markkaa; sekä

68) jäljelle jäävä määrä ennen varattujen varojen vahvistamiseen kuvanveistäjä V. Wallgrénin monumenttaalisien suihkukaivon ostoa ja pystyttämistä varten, jonka ohella Rahatoimikamaria kehoitettiin vastaisuudessa, sittenkun lopulliset menot taideteoksen pystyttämisestä voitaisiin laskea, jättämään esitys niitten suorittamisesta.

Lisäksi Valtuusto päätti:

että niitten yhdistysten, seurain ja yhsityisten henkilöitten, joille oli avustusta jaettu, oli ehdottomasti annettava lyhyet kertomukset toiminnastaan etenkin myönnettyjen määrärahojen käyttöön nähden, ja näistä kansanlastentarhain ja lasten askarekurssien sekä lasten kesäpuutarhain tai lasten lomasiirtolain johtajattarien ja asianomaisten toimikuntien ynnä myös poikaklubi-seuran Kasvatuslautakunnalle;

asianomaisten työväen- ja raittiusseurain, Suomen naisyhdistyksen, Naisasiaseura »Unionin» ja Marthayhdistyksen, »Sokeain ystävät»-yhdistyksen, työläisnaisten kesäsiirtolain toimikunnan, Uudenmaan eläin- suojelusyhdistyksen Työväenasiain lautakunnalle;

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen, yhdistyksen »Ruokaa köyhille kansakouluoppilaille», Helsingin kuuromyk-

käseuran, Helsingin käsityökoulun, Suomen Liikemiesyhdistyksen, veistonopettaja Coranderin, neiti Blomin, kansakoulunjohtaja Verkon, ja yhdistyksen »Helsingfors svenska folkhögskola» Kansakoulujenjohtokunnalle;

Suomen terveydenhoitoyhdistyksen, Toipuvainkodin toimikunnan Lastenhoitoyhdistyksen, Valkonauhayhdistyksen, Maitopisarayhdistyksen, Helsingin Uimaseuran ja yhdistyksen »Parantola risatantisia lapsia varten», Terveyshoitolautakunnalle; sekä

yhdistyksen »Sokeitten ystävät», rouvasväenyhdistyksen, Köyhäinlasten työkotien ja ijäkkäitten naisten työkodin toimikuntien, palvelijataryhdistyksen, yhdistyksen hyväntekeväisyyden järjestämiseksi ja kaupunginlähetyksen Vaivaishoitohallitukselle;

joitten lautakuntien tulisi valvoa asianomaisten yhdistysten ja laitosten toimintaa sekä oman lausuntonsa ohella Valtuustolle lähettää mainitut kertomukset.

Määräraha n. s. Wallgrenin suihkukaivoa varten.

Rahatoimikamarille annetun edellämainitun tehtävän suorittamiseksi esitti ¹⁾ Kamari sittemmin, koska kyseessä oleva taideteos oli saatu ja kustannusarvio tarvittavia laitteita varten hankittu, että kaupungin osuudesta Anniskeluosakeyhtiön voittovaroja vuodelta 1907 osotettaisiin 55,000 markan suuruinen määrä vesialtaan laittamista varten Wallgrenin suihkukaivoon sekä muita tähän tarvittavia töitä varten; samalla anoi Kamari valtuutusta ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin että taideteos voitaisiin syksyllä 1908 pystyttää Kauppatorille.

Esitykseen Valtuusto suostui. ²⁾

Määräraha Korkeasaaren ja Seurasaaren ylläpitoa varten.

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön johtokunnan anomuksen johdosta saada 87,300 markan suuruisen määrärahan yhtiön voittovaroista vuodelta 1907 Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten hoitoa varten vuonna 1908 päätti ³⁾ Valtuusto myöntää yhtiölle kaupungin rahastosta etukäteen 50,000 markkaa, jotavastoin asia muuten lykättiin vastaisuudessa asetettavaan voittovaravaliokuntaan viimeainittua vuotta varten.

Meno- ja tuloarvioehdotus vuodeksi 1908.

Se meno- ja tuloarvioehdotus vuodeksi 1908, jonka Valtuusto vahvisti, ⁴⁾ osotti tämän vuoden budgettiin verrattaessa seuraavat loppusummat:

¹⁾ Rhkn. kirj. N:o 335 lokak. 17 p. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 5 p. § 10. — ³⁾ S:n s:n jouluk. 10 p. § 2. — ⁴⁾ Rhkn. kirj. N:o 360 lokak. 31 p. (Valt. pain. asiak. N:o 40); Valt. pain. asiak. N:ot 49, 53 ja 57 sekä Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 25, jouluk. 17 p. § 1, sekä jouluk. 30 p. § 1.

<i>Menot:</i>		1908	1907
I Kaupungin velat	Smk.	1,054,362: 50	1,023,525: —
II Kaupungin virastot	»	311,224: 15	266,153: 33
III Kunnallishallinto	»	367,908: 33	325,514: —
IV Katu- ja laiturivalaistus....	»	257,850: —	253,421: —
V Palolaitos	»	165,375: —	146,482: 50
VI Poliisilaitos	»	288,814: 28	265,819: 28
VII Terveys- ja sairashoito.....	»	595,667: —	445,291: 50
VIII Vaivaishoito	»	457,420: —	402,125: —
IX Opetus- ja sivistyslaitokset..	»	1,473,068: 72	1,365,044: 78
X Yleiset rasitukset.....	»	421,943: 71	372,443: 71
XI Vesijohto	»	771,650: —	578,500: —
XII Kauppahallit	»	21,220: —	20,770: —
XIII Yleiset työt	»	5,731,963: —	2,335,066: —
XIV Eläkkeet ja avustukset	»	32,154: 67	34,700: 67
XV Sekalaiset menot.....	»	365,890: 40	294,294: 40
Yhteensä Smk.		12,316,511: 76	8,129,151: 17

<i>Tulot:</i>		1908	1907
Laskettu käytettävissä oleva säästö	Smk.	600,000: —	600,000: —
I Korot	»	341,500: —	417,500: —
II Tontinlunastukset	»	800,000: —	400,000: —
III Tulo kaupungin kiinteimis- töstä	»	456,800: —	463,400: —
IV Tonttiäyrit	»	3,500: —	3,000: —
V Tuloa tuottavat oikeudet ..	»	1,313,100: —	1,060,000: —
VI Sekalaiset tulot	»	548,610: —	485,106: —
VII Valtionavustukset	»	360,588: —	320,188: —
VIII Vesijohto	»	797,775: —	685,850: —
IX Valaistuslaitos.....	»	79,350: —	137,200: —
X Yleinen makkien puhtaanapito	»	94,240: —	—: —
XI Lainat	»	4,039,686: 84	1,105,050: —
XII Taksoitus	»	2,881,361: 92	2,451,857: 17
Yhteensä Smk.		12,316,511: 76	8,129,151: 17

Selitykseksi eroavaisuuksien 1907 ja 1908 vuosien budgettien välillä mainittakoon tässä edellisen lisäksi etupäässä menoista seuraavaa:

Kaupungin
velat.

Viereisen pääotsikon alle otettiin kaupungin obligatsioonilainojen lyhennykset täydelleen yhtäpitävästi niitä varten vahvistettujen kuole-tussuunnitelmain ja lainasopimusten määräyksien kanssa. — Lisäksi huomattiin tämän pääotsikon alla Smk:an 11,600 suuruinen erä, Suomen puutarhayhdistyksen rakennusten lunastamista varten otetun lainan suorituksena, ynnä myös Smk:an 20,000 suuruinen arviomääräraha mahdollisesti otettavien kassakreditivien ja tilapäisten lainojen korkoja y. m. varten, jotka erinäisiä suuria uutislaitoksia varten otettaisiin vuonna 1908, kunnes uusi obligatsioonilaina voitaisiin saada.

Kaupungin
virastot.

Pääotsikko II »Kaupungin virastot» osottaa verrattaessa tämän vuoden budgettiin Smk:an 45,070: 82 suuruisia lisäystä, ja huomataan eri osastoissa seuraavaa: Maistraatissa on Valtuuston edellämäinitun päätöksen nojalla kesäkuun 4 päivältä erinäisistä palkanparannuksista Maistraatissa ja Raastuvanoikeudessa kunnallispormestarin palkkion-lisäys otettu 1,500 markaksi, sekä oikeusneuvosmiehen palkka 6,000 markaksi 5,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa, jota vastoin toiselta kunnallisneuvosmieheltä neuvosmies Söderströmin kuoleman johdosta huutokauppapalkkio vähenee 1,000 markalla. — Raastuvanoikeuden menosäännössä huomataan myös Valtuuston edellämäi-nitun päätöksen nojalla palkankorotus kaikille vanhemmille oikeus-neuvosmiehille 5,000 markasta 6,000 markkaan sekä rikosasiainpöytä-kirjau notaarioille 3,000 markasta 4,000 markkaan, edelleen yhdelle vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle palkankorotus kymmenen ja kol-melle viiden vuoden palveluksesta. Valtuuston päätöksen nojalla mar-raskuun 19 päivältä otettiin lisäksi määräraha väli aikaista viidettä osastoa varten Raastuvanoikeudessa 16,800 markaksi. — Osastossa »Syyttäjät» otettiin palkkio ylimääräiselle kaupunginviskaalille sano-tussa Raastuvanoikeuden osastossa 3,000 markaksi. — Osastossa »Maistraatin ja Raastuvanoikeuden yhteiset apulaiset ja palvelijat» huomataan palkankorotus kaupunginpalvelijoille kymmenen vuoden ja kahdelle viiden vuoden palveluksesta; vielä korotettiin Maistraatin kanslistin palkkaa 300 markalla, jota vastoin samansuuruinen mies-kohtainen palkanlisäys jäi pois. — »Ulosottolaitoksessa» otettiin 5,400 markan suuruinen määräraha kahden uuden ulosottomiehen palkkaa-

mista varten, jotka kumpikin nauttivat Smk:an 2,700: — suuruista palkkaa, minkä ohella neljälle ulosottomiehelle tuli palkankorotusta kymmenen vuoden palveluksesta. Toista kaupunginvoutia varten otettu palkankorotus kymmenen vuoden palveluksesta, Smk. 1,000: —, jäi sitä vastoin pois. — Osastossa »Sekalaista» ei havaita mitään muutoksia.

Päätös III »Kunnallishallinto» osottaa yhteensä Smk:an 42,394: 33 suuruista lisäystä tämän vuoden budgettiin otettuun kokonaismäärään verraten, ja huomataan tässä seuraavat muutokset: Valtuuston päätöksen mukaisesti tammikuun 15 päivältä 1907 Valtuuston kanslian uudestaan järjestämisestä otettiin sihteerin palkka Smk:ksi 10,000: — Smk:aa 6,000: — vastaan, jota vastoin Smk:an 3,300 suuruista palkkaa nauttivan ensimmäisen notarion toimi lakkautettiin. Lisäksi otettiin palkka äskenperustettua kanslistitointia varten Smk:ksi 1,200: —. Osastossa »Rahatoimikamari» on Kamarin kanslian uudestijärjestämisen takia erinäisiä muutoksia: siten on Kamariin jäsenten palkkiomäärää korotettu Smk:sta 5,200: — Smk:aan 6,000: — sihteerin palkkaa Smk:sta 8,000: — Smk:aan 10,000: — sekä apulaissihteerin palkka otettu Smk:ksi 6,000: —. Arviomäärärahaa odottamattomia tarpeita varten korotettiin Smk:lla 3,000: — Smk:ksi 5,000: —. Rahatoimikonttorin menosäännössä esiintyy ainoastaan vähäisiä muutoksia, josta palkankorotus nuoremmalle kaupunginkirjanpitäjälle viiden vuoden palveluksesta maaliskuun 1 päivästä, sekä toiselle nuoremmalle kaupunginkirjanpitäjälle korotettu palkkio 600 markasta 1,200 markkaan. Lisäksi suoritetaan molempain vahtimestarien palkkio Smk:lla 1,500: —, jonka ohella arvioerää Ylimääräisiä apulaisia varten on korotettu Smk:lla 1,800: — Smk:aan 12,000: —. Tästä osastosta on lopuksi alaosasto »Taksoituslautakunta» siirretty osastoon N:o 8 saman päätöksen alle »Erinäiset lautakunnat». Liikennekonttorissa tuli liikennekamreerille palkankorotusta viiden vuoden palveluksesta koko vuodelta, jonka ohella vaakamestarin personallinen palkanlisäys otettiin Smk:ksi 200: —. Lisäksi korotettiin määrärahaa ylimääräisiä apulaisia varten Smk:lla 1,200: —, lämpöjohdon koneenkäyttäjän palkkiota Smk:lla 225: —, jonka ohella palkkio kolmelle uudelle koneenkäyttäjänapulaiselle otettiin 75 markaksi kuussa kullekin eli yhteensä Smk:ksi 2,700: — sekä uusi määräraha »Käyttökustannus kahdesta sähkötavarahissistä» Smk:ksi

Kunnallishallinto.

3,000: —. Tämän vuoden menosääntöön otettu 1,200 markan suurinen määräraha tavarasuojusten valvontaa varten merkittiin palkkiona sanotun suojuksen valvontamiehelle. Konttorin kuluvaroja lisättiin lopuksi Smk:lla 300: —. Satamakonttorin menosääntö osotti ainoastaan lisättyjä kantoprosentteja 200 markan suuruisina satamakapteenille ja 50 markan suuruisina satamakirjanpitäjälle, jotka riippuivat tuloarviossa lasketuista korotetuista satama- y. m. maksuista. — Rakenuskonttoria varten on vuonna 1906 vahvistettu menosääntö otettu käytäntöön vuoden alusta alkaen, jonka ohella erinäisiä vähäisiä muutoksia on huomattu, joista palkankorotus nuoremmalle metsänvartijalle kymmenen vuoden palveluksesta kesäkuun 1 päivästä 1908 alkaen sekä »Metsänvartija-apulaisten ja metsänhoidon» arviomäärärahan korotus 1,500 markasta 2,000 markkaan. »Puutarhalautakunnassa» huomataan ainoastaan se muutos, että kaupunginpuutarhurille tuleva vuokraavustus on merkitty vain kesäkuun 1 päivään 1908, josta alkaen hän saisi vapaan asunnon. — »Erinäiset lautakunnat» nimisen otsikon alla huomataan ensi sijassa, että kuten edellä on huomautettu, Taksoituslautakunta Smk:n 9,000 suuruisine vuosirahansääntöineen nyttemmin on siirretty tähän osastoon. Edelleen on Työväenasiainlautakunnan kulunkimäärärahaa lisätty Smk:lla 500: — sekä Kunnan työvälistötoimiston vuosirahansääntöön otettu Valtuuston syyskuun 17 päivänä 1907 tekemän edellämämainitun päätöksen mukaisesti kaikkiaan 12,800 markkaa 9,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa. Lopuksi on tämän otsikon alle Valtuuston päätöksen mukaisesti joulukuun 17 päivältä 1907 otettu määrärahasi päätettyä Kaupunginasemakaava-toimikuntaa varten Smk 15,000: —.

Palolaitos.

Päätöksissä V »Palolaitos» on palomestarin personallisena palkanlisäyksenä 2,000 markkaa 1,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa ynnä samallaisena palkanlisäyksenä 500 markkaa alipalomestareille, jonka vuokratyönsen ohella on lisätty 1,000 markalla. Koko alipäällystää, ruiskumestaria, koneenkäyttäjää ja kersanteja varten on otettu huomioon 300 markan suuruisen palkanlisäyksen, naineitten korpraalien lukumäärää on lisätty kuudesta kymmeneen, palkkana 900 markkaa, jonka ohella näitten vuokratyönsen on korotettu 300 markasta 600 markkaan. Lopuksi on muonaa miestä ja vuotta kohti korotettu Smk:sta 325: — Smkaan 360: —. Kustannukset palotallista merkittiin

Smk:lla 1,607: — lisättynä määränä lisääntyneiden heinä- ja kauramäärien sekä näitten kohonneiden hintojen vuoksi. — Kohonneitten halkohintojen takia on lämmitysmäärärahaa korotettu Smk:lla 1,240: — Smk:aan 11,900: —. Otsikossa »Työkalut ja kalusto» on 800 markan suuruinen määräraha hevosen ostoa varten, 2,000 markkaa letkuvaraston täydentämistä varten sekä 16,200 markkaa työkaluautomobilin ostoa varten. — Otsikot »Sekalaista» ja »Satunnaiset menot» ovat muuttumattomia.

Se vakinainen avustus, jolla kunnan voimassa olevain asetusten mukaisesti tulee ottaa osaa poliisin ylläpitoon, on muuttumattomana Smk:n 198,034: 25 suuruisena määränä. — Kaupungin poliisilaitokselle luovuttamista huoneustoista on vuokramäärää korotettu yhteensä Smk:lla 4,595: — Kallion uuden poliisiaseman takia y. m. — Määrärahaa lämmitystä varten on korotettu Smk:sta 7,500: — Smk:aan 9,000: — ja määrärahaa valaistusta varten Smk:sta 13,500: — Smk:aan 20,000: — kohonneiden halkohintojen ja huoneustojen lisääntyneen lukumäärän vuoksi. — »Sekalaista» otsikon alle otettiin paitse 3,000 markan suurista määrärahaa asestamiskalujen korjausta, hevosia y. m. varten, tilapäinen 5,000 markan suuruinen määräraha kaluston ostoa varten Kallion poliisiasemalle sekä yhteensä 5,400 markan suuruinen määräraha edellämainittua poliisin puhelinverkkoa varten.

Koko lisäys terveys- ja sairashoidon menosäännössä oli Smk. 150,375: 50 ja huomataan siinä seuraavaa: »Terveyshoitolautakunnassa» on kulunkimäärärahaa lisätty 200 markalla. Otsikossa »Lääkärit ja sairaanhoitajat» huomataan aikaisempien määrien lisäksi 1,080 markan suuruinen määräraha yhtä kunnan sairaanhoitajataria varten ja 400 markkaa lääkäripäivystystä varten sunnuntaisin. Lisäksi on tämän otsikon alle loman hankkimista varten Marian sairaalan sairaanhoitajattarille otettu 1,500 markan suuruinen määräraha. — Marian sairaalan menosäännössä huomataan seuraavaa: kaikkiin osastoihin on Smk:n 1,200: — suuruista palkkaa nauttivan amanuenssin sijaan otettu assistentti, joka saisi vakinaista palkkaa Smk. 2,400: —. Lisäksi on jokaisessa osastossa huomattu Smk:n 800: — suuruinen määräraha ylimääräistä sairaanhoitoa varten tämän vuoden budgettiin merkityn 480 markan suuruisen määrärahan sijasta kahta ylimääräistä sairaanhoitajataria varten osastoa kohti. Keuhkotautisosastossa on vakinaisen yö-

hoitajattaren palkka otettu 600 markaksi ja kulkutautisosastossa 480 markaksi. Palkankorotusta viiden vuoden palveluksesta tuli vielä yhdelle osastohoitajattarelle sisätautien osastolla ja yhdelle kirurgisella osastolla. Sisätautisosastossa on huomattu erityinen Smk:n 2,000: — suuruinen arviomääräraha desinfektsiainiaineita, sideaineita y. m. varten. Määräraha kulkutautiosaston sairashuoneitten desinfektsionia varten on korotettu 500 markalla 1,000 markkaan. — Talousosastossa huomataan ensinnä, että kustannusta potilasta ja vuorokautta kohti on korotettu 90 pennistä 1 markkaan, tehden siis Smk. 64,970: — Smk. 56,173: 50 vastaan tämän vuoden budgetissa sekä määrärahaa halkoja varten 2,500 markalla, tehden Smk. 25,000: — Smk. 22,500: — vastaan; tämä seurauksena kohonneista elintarve- ja halkohinnoista. Lisäksi on tullut yksi palvelijatar keittiöön, palkkana 25 markkaa kuussa sekä sen lisäksi 240 markan suuruinen arviomääräraha ylimääräistä keittiö-apua varten, jonka ohella keittäjättärien palkkoja on korotettu 30 ja 25 markkaan sekä leipojattarien 30 markkaan kuussa ynnä vielä renkien vuosipalkkoja Smk:sta 380: — Smk:aan 420: — ja Smk:sta 420: — Smk:aan 480: —. Samoin on pesijättärien lukumäärää lisätty seitsemästä yhdeksään ja yksi ompelijatar otettu lisäksi. Kolmelle osaston vanhemmalle palvelijalle, nimittäin yhdelle lämmittäjälle, yhdelle koneenkäyttäjälle ja yhdelle vahtimestarille annettiin personallinen Smk:n 180: — suuruinen palkanlisäys. Lopuksi on sairaalaan otettu erityinen yövahti, vakinaisena palkkana Smk. 600: —. Desinfektsioniosastossa on koneenkäyttäjäapulaisen palkkaa korotettu 60 markalla 480 markkaan sekä määrärahaa polttopuita varten 100 markalla 500 markkaan.

Valtuuston päätöksen nojalla tammikuun 15 päivältä 1907 perustettu varasairaala Humalistossa otettiin menosääntöön erikoisen otsikon alle ollen sen vuosirahansääntö Smk. 72,573: —.

Greijuksen Keuhkotautisairaalan määräraha päättyy muuttumattomana Smk:aan 32,000 ja Sörnäisten Sairastuvan määräraha Smk:aan 10,500: —.

»Poliklinikat» nimisen otsikon alle tuli Valtuuston edellämäinitun päätöksen mukaisesti toukokuun 28 päivältä 1907 Smk:n 4,500: — suuruinen määräraha korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikan ylläpitoa varten. Edelleen korotettiin määrärahaa Vladimirinkadun poliklinikkaa

varten Smk:lla 500: — Smk:aan 3,000: —. Terveyslaitokunnan esityksestä otettiin määräraha viittä uutta sairaspaiikka varten tohtorien O. A. Boijen ja W. Parviaisen lapsenpäästölaitoksessa, jotenka ylläpito-määräraha yleni Smk:lla 7,425: — Smk:aan 17,145: —, ja Smk:n 1,000: — suuruinen määräraha sänkyjen ja muun varustuksen hankkimista varten tuli tarpeelliseksi. Määrärahaa Marian sairaalan keuhkotautipoliklinikkaa varten korotettiin Smk:lla 2,000: — Smk:aan 14,000: —. — Budgetista jäi sitävastoin pois Smk:n 3,000: — suuruinen määräraha kirurgisen poliklinikan perustamista varten Kallioon, jota laitosta varten vain Smk:n 10,000: — suuruinen ylläpitomääräraha säilytettiin. — Lopuksi huomattiin Valtuuston päätöksen nojalla marraskuun 19 päivältä 3,000 markan suuruinen määräraha lääketieteentohtori A. F. Hornborgin sairaalaa varten. — Terveyspoliisissa lisättiin vakinaisten tarkastusmiesten lukumäärää kahdella, joitten palkka määrättiin samaksi kuin muittenkin, 2,000 markaksi. Tämä lisäys aiheutti matkakustannusten määrärahan korottamisen 800 markalla. Lopuksi otettiin tämän otsikon alle 3,000 markan suuruinen määräraha savutarkastustoimintaa varten kaupungissa.

Koska siveyspoliisi K. Senaatin päätöksen mukaisesti toukokuun 16 päivältä 1907 oli asetettu kunnallisten terveydenhoitoviranomaisten valvonnan alle ja Valtuuston päätöksen mukaisesti kesäkuun 6 päivältä 1905 Terveystoimisto veneeristen tautien vastustamista varten perustettu, otettiin tämän ylläpitomääräraha yhteensä Smk:ksi 29,000: —, jota vastoin tämän vuoden menosääntöön otettu Smk:n 6,600: — suuruinen määräraha Tarkastustoimistoa varten jäi pois.

Bakteriologitoimen ylläpitoa varten Laboratoriossa terveydellisiä tutkimuksia varten, johon tutkimukseen tämän vuoden budgetissa oli otettuna 2,400 markan suuruinen määräraha, huomattiin lisääntyneen työn takia korotettu Smk:n 5,000: — suuruinen määräraha. Samasta syystä otettiin vielä tämän otsikon alle määrärahana koneitten y. m. ostoa varten 600 markkaa, jonka ohella määrärahaa kirjakokoelman hoitoa, koe-eläinten ostoa y. m. varten lisättiin 1,200 markasta 3,000 markkaan. Lopuksi otettiin 600 markan suuruinen määräraha laboratoriorengin palkkaamista varten.

Otsikot »Lihantarkastus teurastuslaitoksessa» 4,300 markkaa, »Leikkaushuone», 200 markkaa, »Rokotusvarasto», 1,000 markkaa ja tilapäi-

nen määräraha »rottien hävittämistä varten», 2,000 markkaa, säilytettiin muuttumattomina.

Vaivaishoito.

Koko lisäys vaivaishoidon menosäännössä on Smk 55,305; — ja huomataan tämän pääotsikon eri osastoissa seuraavaa: Vaivaishoitohallituksen menosääntö päättyy muuttumattomana Smk:aan 18,900: — samoin kuin vaivaistalon hallintohenkilökunnan palkat yhteensä Smk:aan 12,400: —. Sen johdosta, että kolmas keuhkotautispaviljonki vaivaistalossa oli otettu mielisairashoittoon, väheni sairaanhoitajattarien lukumäärä tässä osastossa kahteen, jonka ohella sijaispalkkiot alenivat samaan lukumäärään. Yhtenäisen periaatteen käytäntöön ottoa varten laskettaessa palkankorotusta otettiin sairaanhoitajia varten kaksi palkankorotusta viiden vuoden palveluksesta, yhteensä 240 markkaa sekä yksi kymmenen vuoden palveluksesta, 120 markkaa. — Ylimääräisten sairaanhoitajattarien lukumäärää vähennettiin yhdellä, jotenka niitten lukumäärä tuli olemaan kuusi; näitten palkkaehtoja parannettiin kuitenkin hiukan, nimittäin 30 markasta 35 markkaan kuussa. Lopuksi otettiin vaivaistaloon yksi renki, vakinaisena palkkana 360 markkaa vuodessa. Määrärahoja vaadettua, lääkkeitä ja sekalaisia menoja varten vaivaistalossa voitiin samasta syystä kuin hoitajattarien lukumäärää vähentää, edellistä 5,000 markasta 4,000 markkaan ja jälkimäistä 5,000 markasta 3,500 markkaan, jotavastoin määrärahaa muonaa varten oli korotettava 2,000 markalla 35,400 markkaan; samoin korotettiin arviomäärärahoja vaivaistalon kalustoa varten 1,000 markalla 2,500 markkaan, tarveaineita varten 800 markasta 1,000 markkaan, määrärahoja polttopuita ja valaistusta varten 9,500 markasta 12,500 markkaan sekä hevosenrehuja varten 800 markasta 1,500 markkaan. Korjaustöitä varten otettiin lopuksi 7,500 markan suuruinen määrä.

Työlaitoksessa huomattiin myös erinäisiä vähäisiä korotuksia meno-erissä. Siten korotettiin määrärahaa puita ja valaistusta varten 200 markalla, määrärahaa muonaa varten 2,000 markalla 13,500 markkaan sekä eria tarveaineet, utteruusrahat ja sekalaiset menot 500, 300 ja 100 markalla. Sitävastoin alennettiin määrärahaa korjaustöitä varten 1,000 markasta 500 markkaan.

Hourinhoitolaitoksessa lisättiin naishoitajien lukumäärää kahdestatoista kahteenkymmeneenyhteen, palkkana 600 markkaa, jota vas-

toin mieshoitajien lukumäärää vähennettiin yhdellä kuuteen. Lisäksi huomataan yhdellä naishoitajalla palkankorotusta viiden vuoden palveluksesta 60 markkaa. Määrärahaa sijaisten palkkaamisesta naishoitajille näitten loma-aikana on myös korotettu 525 markkaan. — Myös määrärahaa muonaa varten houruinhoitolaitoksessa on korotettu 20,000 markasta 23,000 markkaan, sekä puita ja valaistusta varten 9,000 markasta 11,000 markkaan. Lopuksi huomataan määräraha tarpeellisia korjaustöitä varten laitoksessa 15,500 markan suuruisena vain 1,200 markkaa vastaan tämän vuoden menösäännössä.

Otsikossa »Avustuksia ja kustannuksia laitoksen ulkopuolella oleville köyhille» on arviomäärärahaa erinäisiin laitoksiin otettuja varten korotettu 1,000 markalla 7,500 markkaan, sekä määrärahaa lääkkeitä varten 20,000 markkaan ja suoranaisia avustuksia varten 60,000 markkaan.

Otsikossa »Sekalaisia menoja» on määrärahaa hautauskustannuksia varten korotettu 500 markalla 2,000 markkaan. Lopuksi huomataan tämän otsikon alla Valtuuston myöntämä määräraha hoitajien muonan lisäämistä varten, yhteensä 3,240 markkaa, vuodeksi 1908.

Pääotsikosta IX »Opetus ja sivistyslaitokset» huomautettakoon seuraavaa: Määräraha merikoulua varten on otettu muuttumattomana 3,600 markan suuruisena. — Kaupungin avustus ylempiä käsityökouluja varten otettiin Smk:ksi 35,659: 50 eli 322 markkaa pienemmäksi kuin tämän vuoden menosäännössä, jota vastoin määräraha alempia käsityökouluja varten, Smk. 29,804: — osotti Smk:n 943: — suuruisen isäyksen. Valmistavan poikain ammattikoulun menosääntö nousi Smk:aan 41,395: 22 ja oli siten 927 markkaa 94 penniä suurempi kuin tämän vuoden meno; tyttöjen ammattikoulun menosääntö, joka osotti 2,250 markan suuruisesta lisäystä, päättyi 41,600 markkaan. Nämä lisäykset ovat aiheutuneet korotetuista määrärahaeristä tarveaineita, muutamia palkankorotuksia y. m. varten. — Kauppaoppilaitosten avustukset päättyivät ruotsalais-suomalaista varten Smk:aan 10,800: — sekä suomalaista varten Smk:aan 12,000: — Smk. 9,000: — vastaan kumpaakin varten tämän vuoden menosäännössä.

Opetus- ja sivistyslaitokset.

Kansakoulujen menosääntöä, joka päättyi Smk:n 1,099,145: — suuruisen kokonaissummaan, lisättiin yhteensä Smk:lla 80,590: —. Tästä tuli palkkojen osalle Smk. 72,740: —, minkä lisäyksen aiheutti-

vat opettajakunnan laajennus, palkankorotus viiden- ja kymmenenvuoden palveluksesta, näitten joukossa kansakoulujentarkastajan, erinäisten uusien palkkioitten myöntäminen, kuten kansakouluoppilaiden torviorkesterin johtoa varten ja piirustuskurssin antamisesta kansakoulunopettajille, josta Kansakoulunjohtokunta oli tehnyt esityksen Valtuustolle. »Muitten kustannusten» lisäys oli ainoastaan Smk. 7,850: —, johtuen lisätyistä määrärahoista puita, valaistusta y. m. varten.

»Työväenopetus»-nimisen otsikon alle otettiin määrärahasi ruotsinkielisiä opetuskursseja varten Smk. 8,000: —, suomenkielisiä varten Smk. 10,800: —, minkä ohella huomattiin tilapäinen Smk:n 1,200: — suuruinen määräraha avustuksena huoneuston vuokraamista varten viimeisimmille kursseille. — Määräraha Tylsämielisten lasten kasvatustalaitosta varten on muuttumattomana Smk. 4,500: —, jotavastoin määrärahoissa pahantapaisten lasten turvakoteja varten on yhteensä Smk:n 3,515: — suuruinen lisäys, minkä lisäyksen aiheuttivat korotetut kustannukset puista ja valaistuksesta sekä hoidonannosta. — Kansankirjaston ja lukusalin menosäännöissä, joka päättyy Smk:aan 67,430: —, oli vähäisiä amanuenssien vaihdosta riippuvia muutoksia. Sen lisäksi otettiin kaksi 900 markan suuruista määrärahaa yhden amanuenssin palkkaamista varten ruotsalaiseen osastoon sekä yhden Sörnäisten haaraosastoon. Töölön haaraosaston hoitajan palkkaa korotettiin 150 markalla 900 markkaan ja Sörnäisten haaraosaston hoitajan palkkaa 300 markalla 1,800 markkaan; pääosaston siivoojattaren palkkaa korotettiin samoin 180 markalla 900 markkaan. Lopuksi otettiin Smk:n 5,000: — suuruinen määräraha kirjastohaaraosaston kuntoonpanemista varten Hermanniin sekä 2,000 markkaa sen ylläpitokustannuksiin. — Määrärahat otsikoissa »Muut kansansivistystarkoitukset» säilytettiin ennallaan

Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset.

Pääotsikossa X »Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset» on menokyydinpidosta muuttumattomana Smk:n 1,800: — suuruinen. Majoituskustannukset otettiin Majoituslautakunnan ehdotuksesta Smk:ksi 411,488:75 Smk:aa 362,588:75 vastaan tämän vuoden budgetissa. Majoituslautakunnan menosäännössä huomataan se muutos, että sihteerin palkkaa on korotettu Smk:lla 400: — Smk:aan 2,000: — ja kääntäjän palkkaa Smk:lla 200: — Smk:aan 1,200: —.

Vesijohto.

Pääotsikon XI »Vesijohdon» menosääntöön on otettu paitsi aikaisemmin mainittuja menoja vesijohdon laajentamisesta, kunnossapidosta

y. m., »Hallinto ja käyttö»-nimisen otsikon alle ensinnä vesijohtoinsinöörin palkkio 9,400 markaksi 8,400 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa. Lisäksi otettiin määräraha höyrypumpulaitoksen käyttökustannuksia varten lisättynä 10,000 markaksi 6,000 markkaa vastaan edellisessä budgetissa sekä määräraha siivilöitä varten 15,000 markaksi 12,000 markkaa vastaan. Lisääntyneitten vesimittarien vuoksi korotettiin määrärahaa sanottujen mittarien lukemista ja tarkastamista varten 8,500 markasta 9,500 markkaan. Vesijohtokonttorin kuluvaroja lisättiin 500 markalla sekä lopuksi määrärahaa hevosenjuottoaltaitten hoitoa varten 300 markalla.

Pääotsikossa XII »Kauppahallit» ei ole mitään muita muutoksia kuin että kaikkien vahtimestarien palkkio on määrätty Smk:ksi 1,500: —, jota vastoin kaksi näille toimimiehille myönnettyä personallista palkanlisäystä on jäänyt pois. Pääotsikon loppusumma on Smk. 21,220: — Smk:aa 20,770: — vastaan tämän vuoden budgetissa. Kauppahallit.

Eläkkeensaajista kuolivat tämän vuoden kuluessa entinen kansakoulujentarkastaja Viktor Öhberg, entinen ruiskumestari M. Henelius sekä satamakonstaapelin leski Eva Gustaava Lönnqvist, minkä vuoksi näille myönnetyt eläkkeet jäivät pois. Samaten jäi budgetista pois 150 markan suuruinen kasvatustuomari B. Stenius-vainajan tyttarelle tämän päästyä vuoden kuluessa täysikäiseksi. Sitä vastoin tulivat lisäksi vuoden kuluessa myönnetty edellämäin mainitut uudet eläkkeet: entiselle vahtimestarille G. A. Vinqvistille 1,000 markkaa, entiselle vahtimestarille A. Törnströmille 400 markkaa, entiselle vahtimestarille Frans Hasselbergille 600 markkaa, työmies Ananias Adamssonille 400 markkaa, leski Amalia Adolffina Johansson'ille ja hänen alaikäiselle pojalleen Leonard Valdemarille 204 markkaa sekä entiselle kaupunginpalvelijalle A. V. Nybergille 720 markkaa. Eläkkeet ja avustukset.

Viereisen pääotsikon alla huomataan uusina erinä 2,200 markan suuruinen määräraha kunnallisen asetuskokoelman julkaisemista varten, 3,000 ja 5,000 markan suuruiset määrärahat avustuksina Kaupunginlähetykselle miesten ja naisten työlaitoksen ylläpitoa varten, 8,000 markan suuruinen määräraha rakennustentarkastelijan palkkaamista varten, jonka asettamisesta Maistraatti tulisi tekemään erityisen esityksen, 2,200 markan suuruinen määräraha huoneuston vuokraamista varten talossa N:o 16 Aleksanterinkadun varrella erinäisille kaupungin Sekalaiset menot.

virastoille, 2,000 markan suuruinen määräraha avustuksena »perustamiskustannuksiin» Saaristokalastajain osuuskunnalle» sekä 1,000 markan suuruinen määräraha Raatihuoneen puhelinkoneita varten. — Sen lisäksi huomataan korotuksia erinäisissä erissä: määrärahaa polttopuita varten on korotettu 4,000 markalla 15,000 markkaan, rankkurien palkkioita 120 markalla kummallekin, erää »Vahingonkorvausta työmiehille saamistaan ruumiinvammoista» erinäisten lisäksi tulleitten korvausten vuoksi Smk:sta 464: 40 Smk:aan 1,040: 40, erää »Normaalikellojen hoito» vuoden kuluessa tehtyjen uusien sopimusten takia 1,450 markasta 1,630 markkaan, määrärahaa »Koiraveroasetuksen noudattamisen tarkastusta» varten 500 markasta 1,000 markkaan, määrärahaa » Kahden kalastustarkastusmiehen palkkaamista varten 600 markasta 900 markkaan, arviomäärärahaa »Kaupungin talojen kalustoa» varten 7,500 markasta 10,000 markkaan, manttaalikirjurin palkkiota 3,000 markasta 4,000 markkaan sekä arviomäärärahaa »Taksoitettujen varojen ja muiden tulojen lyhennystä ja takaisinmaksamista» varten 50,000 markasta 60,000 markkaan. Sitävastoin jäivät pois erinäiset tämän vuoden budgettiin otetut erät, kuten: vaaliluettelon kirjoittaminen Smk. 3,400: — määräraha vaalivalmistuksia varten Smk. 10,000: — määräraha kala-huutokauppalaitosta varten Smk. 2,000.

Määräraha »Aavistamattomia tarpeita varten Valtuuston määräyksen mukaisesti» otettiin lopuksi Smk:ksi 200,000: — Smk:aa 150,000: — vastaan tämän vuoden budgetissa.

Tulot.
Käytettävissä
oleva säästö.

Budgetin tulopuolesta huomautettakoon seuraavaa:

Edelliseltä vuodelta käytettävissä oleva säästö otettiin kuten tämän vuoden budgetissa Smk:ksi 600,000: —.

Korot.

Viereisen pääotsikon alle otettiin tonttilunastuksen korko Smk:ksi 250,000: — Smk:aa 230,000: — vastaan tämän vuoden budgetissa suuresti lisääntyneen tonttien myönnin vuoksi. Korkoa Valaistuslaitoksen etukäteen nostamista määrästä lisättiin Smk:lla 4,000: — Smk:ksi 14,000: —. Sitävastoin alennettiin arvioerää »Sekalaiset korot ja osingot» 150,000 markasta 50,000 markkaan. Muut erät ovat muuttumattomina.

Tontinlunas-
tukset.

Pääotsikon II »Tontinlunastusten» tulomäärää lisättiin edellämaituista syistä nimittäin 800,000 markaksi 400,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa.

Viereisen pääotsikon alle otettiin erää »Vuokrat rakennuksista ja tiluksista» 15,000 markaksi 18,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa. Lisäksi otettiin tämän pääotsikon alle uutena eränä »Vuokra Kauppaneuvos H. Borgströmin lahjoituksesta Alppipaviljongista» 6,000 markkaa. Sittenkun menoerää VI pääotsikon alla poliisin virkahuoneustoja ja talleja varten kaupungille kuuluvissa taloissa oli korotettu 37,600 markkaan, lisättiin vastaavaa erää tulopuolella samaksi määräksi. — Vuokraa talosta N:o 9 Vuorimiehenkadun varrella alennettiin 6,700 markasta 6,400 markkaan sekä erää »Sekalaiset vuokrat» 22,000 markasta 16,000 markkaan. Tuloja kaupungin kauppahalleista korotettiin 10,000 markalla 85,000 markkaan. Kalavesimaksuja korotettiin 400 markalla 1,400 markkaan, jotavastoin uimahuonemaksuja alennettiin 200 markalla 500 markkaan.

Kaupungin kiinteistö.

Tulomäärä pääotsikossa IV »Tonttiverot» otettiin 3,500 markaksi 3,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa, koska se vuosikausien kuluessa oli ollut edellistä määrää suurempi.

Tonttiverot.

Pääotsikossa V »Tuloa tuottavat oikeudet» on erää »Tuulaakia Helsinkiin lähetetyistä tavaroista» korotettu 40,000 markalla 290,000 markkaan, erää »Liikennemaksut» 130,000 markalla 650,000 markkaan, erää »Makasiinivuokrat» 1,500 markalla 6,500 markkaan, erää »Siltamaksut» 600 markalla 19,000 markkaan, erää »Perunkirjoitusprosentit, kaupungin osuus» 60,000 markalla 100,000 markkaan sekä erää »Perunkirjoitusprosentit, kaupungin köyhäin osuus» 12,000 markalla 20,000 markkaan, jota vastoin arvioerää »Ulkomaalaisten maksut ruokatavarain myynnistä aluksesta» on alennettu 1,000 markalla 2,000 markkaan.

Tuloa tuottavat oikeudet.

Viereisen tulootsikon alla havaitaan ainoastaan vähäisiä poikkeuksia tämän vuoden budgetista. Siten on personallista köyhäinmaksua korotettu 1,000 markalla 40,000 markkaan sekä uusina tuloerinä otettu tulo sairashoidosta Humaliston väliaikaisessa sairaalassa 3,000 markaksi ja Greijuksen sairaalassa 300 markaksi. Tulo Työlaitoksesta on otettu 15,000 markaksi 11,000 markkaa vastaan tämän vuoden budgetissa sekä erä »Maan tuotto Vaivaistalolla» 3,000 markaksi 1,000 markkaa vastaan. Erä »Ammattikoulujenoppilaiden myydyt teokset» otettiin lisätynä 400 markan suuruisena, erä »Kirjalainat» 8,500 markaksi sekä erä »Koiraverot» 18,000 markaksi; vastaavat luvut tämän vuoden budgetissa

Sekalaiset tulot.

olivat Smk. 200: — 800: — 15,000: —. Tulot kaupungin laboratoriosta terveydellisiä tutkimuksia varten laskettiin 2,200 markaksi 1,000 markkaa vastaan edellisessä budgetissa. Majoituslautakunnan tiedonannon mukaan on Smk. 408,964: — otettu korvauksena kaupungin majoituskustannuksista, joka tariffiin mukaan suoritettaisiin kruunun varoista.

Valtionavut.

K. Senaatin päätöksen mukaisesti elokuun 22 päivältä 1907 otettiin valtionavustus kansakouluja varten korotettuna Smk:ksi 241,300: —, jonka ohella uutena eränä otettiin avustus kasvatustilainsten ylläpitoa varten 7,000 markaksi. Lisäksi otettiin lisäavustuksena kansakouluja varten Smk:an 26,300 suuruinen määräraha, jonka myöntämisestä Valtuusto oli tekevä erityisen esityksen asiainomaiseen paikkaan. Valtionavustus Valmistavaa poikain ammattikouluja varten otettiin Smk:ksi 23,450: — sekä kaupungin osuus paloviinaverosta Smk:ksi 15,000: —.

Vesijohto.

Kaikki tuloerät viereisessä pääotsikossa merkittiin Vesijohtokonttorin ehdotuksen mukaisesti. Tämän johdosta korotettiin tuloerää »Vedenmyynti» 110,000 markalla ja erää »Vesimittarien vuokrat» 2,000 markalla, jota vastoin »Vuokria vesijohdon maa-alueista» alennettiin 175 markkaan.

Valaistuslaitos.

Käytettävissä oleva voitto kaasulaitoksesta otettiin Smk:ksi 79,350: — Smk:aa 137,200: — vastaan edellisessä budgetissa.

Puhtaanapito-
laitos.

Kuten edellä on huomautettu muutettiin melkoisesti kirjanpitoa yleisen makkienpuhtaanapidon sekä menoista että tuloista, jonka johdosta uusi pääotsikko tulopuolelle oli otettu, loppusummana Smk. 94,240: —, jaettuna seuraavalla tavalla: talonomistajain maksut Smk. 68,000: —, kansakoulujen maksut Smk. 6,240: — sekä tulo myydystä lannasta arviolta Smk. 20,000: —.

Lainat.

Sen perustuksella mitä aikaisemmin oli määrätty 1902 vuoden obligatsioonilainan käytöstä otettiin otsikkoon »Lainat» osa vesijohdon putkiverkon laajentamisesta suoritettavista kustannuksista Smk:n 501,386: 84 suuruisena määränä, kunnallisten työväenasuntojen rakentamista varten Smk. 360,000: —, korjaus- ja sisustustöitä varten tulli-huoneessa Smk. 68,300: — sekä uutta sähkölaitosta varten Smk. 1,800,000: —. Vielä otettiin otsikkoon »Kahta vuotta pitemmälle maksuajalle otetut lainat» Marian sairaalan laajentamista varten Smk. 600,000: —, varastopihan kaasukelloa varten Smk. 260,000: — sekä kaasulaitoksen kehäjohtoa varten Smk. 450,000: —.

Vahvistetun meno- ja tuloarvion nojalla päätti Valtuusto että se määrä, joka vuonna 1908 olisi kunnan veronalaisilta jäseniltä taksoitettava vahvistettaisiin 2,881,361 markaksi 92 penniksi eli 429,504 markkaa 75 penniä suuremmaksi kuin vuonna 1907.

Taksoitus.

C. *Erinäisiä muita Valtuuston käsittlemiä asioita.*

Tarkasteltaessa luetteloa Valtuuston kirjoihinviemistä joulukuun 31 päivänä 1906 ratkaisemattomista asioista ¹⁾ päätti Valtuusto Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta seuraavaa:

Diarioon merkityt asiat.

asianomaisia oli kehoitettava mikäli mahdollista kiirehtimään niiden asioiden loppuunkäsittelyä, joita erinäisistä syistä ei voitu nyt päättää, sekä

sen johdosta, että eräät jäsenet Valtuuston asettamissa valiokunnissa olivat estetyt ryhtymästä valiokuntatöihin, valittiin seuraavat henkilöt astumaan näiden sijaan, nimittäin: valiokuntaan Helsingin kaupungin virkamiesten ja palvelusväen eläkkeelleasettamisen perusteiden käsittelyä varten paikkakunnalta muuttaneen herra Aminoffin sijaan oikeusneuvosmies Edvard Loo sekä herra T. Holmberg-vainajan sijaan kaupunginkamreeri Ivar Timgren; toimikuntaan historiallis-tilastollisen teoksen valmistamista varten Suomen kaupunkien kehityksestä vuosina 1875—1899, paitsi vapaaherra von Willebrand'ia, joka oli ainoa toimikuntaan jällelle jäänyt jäsen, aktuariot Torsten Hartman ja Harald Dalström, valiokuntaan manttaalikirjurin palkkion lisäystä koskevan kysymyksen valmistelua varten herra Aminoffin sijaan kaupunginkamreeri Ivar Timgren sekä valiokuntaan ehdotuksen laatimista varten uudeksi työjärjestykseksi Raastuvanoikeudessa herra Aminoffin sijaan varatuomari A. M. Lassenius.

Sittenkun Yhteinen Raastuvanoikeus kirjelmän ohella marraskuun 3 päivästä 1906 oli Valtuustolle lausunnon antamista varten lähettänyt Yhteisen Raastuvanoikeuden laatiman ehdotuksen Raastuvanoikeuden uudeksi työjärjestykseksi, oli Valtuusto kokouksessa 27 päivänä sanot-

Lausunto ehdotuksesta Raastuvanoikeuden työjärjestykseksi.

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 1 v. 1907 sekä Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 42.

tua kuuta lykännyt asian valiokunnan valmisteltavaksi, johon valittiin herrat Söderholm ja Cajander sekä protokollasihteeri A. Aminoff ja viimemainitun muutettua paikkakunnalta varatuomari A. M. Lassenius. Valiokunnan jätettyä lausuntonsa, jossa se ehdotti erinäisiä muutoksia Raastuvanoikeuden laatimaan ehdotukseen antoi ¹⁾ Valtuusto vaaditun lausunnon tämän mukaisesti.

Päätös valituksesta, koskeva läänin kuvernöörin epäystä vahvistaa valtuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalia.

Sittenkun Valtuusto oli Keis. Senaattiin tehnyt valituksen silloisen lääninkuvernöörinviranhaltijan huhtikuun 29 päivänä 1904 antamasta epäyksestä vahvistaa Valtuuston 12 päivänä edelläkulunutta tammikuuta toimittamaa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalia, ilmoitettiin Maistraatin kirjelmällä maaliskuun 20 päivältä 1907 Valtuustolle tiedoksi ²⁾, että Keis. Senaatti päätöksellä joulukuun 18 päivältä 1906 oli selittänyt sanotulta toimenpiteeltä puuttuvan lain tukea, mutta että valitus ollen nyttemmin merkitystä vailla ei antanut aihetta enempään toimenpiteeseen Keis. Senaatin puolelta.

Lausunto ehdotuksesta työnvälitystä koskevaksi laiksi.

Vaadittuna antamaan lausunnon Keis. Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimituskunnassa laaditusta ja Valtuustolle lähetetystä mietinnöstä ynnä ehdotuksesta työnvälitystä koskevaksi laiksi antoi Valtuusto kuultuaan Työväenasiainlautakuntaa sellaisen lausunnon ³⁾.

Ehdotus järjestyssäännöiksi kokoushuoneitten käyttämisestä.

Maistraatin laatiman ja Valtuustolle lausunnon antamista varten lähetetyn ehdotuksen ⁴⁾ järjestyssäännöiksi kokoussalien käyttämisestä kaupungissa Valtuusto lykkäsi ⁵⁾ Rahatoimikamariin. Lausuntoa ei annettu vuoden kuluessa.

Lausunto ehdotuksesta järjestyssäännöiksi automobiililiikennettä varten.

Sittenkun entinen kaupungin v. t. poliisimestari oli Maistraattiin lähettänyt laatimansa ehdotuksen järjestyssäännöiksi täkäläistä automobiililiikennettä varten ja Maistraatti tehnyt erinäisissä kohdin tästä poikkeavan ehdotuksen, josta kaupungin Rakennuskonttori oli antanut vaaditun lausunnon, oli Valtuusto, jonka lausuntoa asiasta Maistraatti oli pyytänyt, kokouksessa lokakuun 2 päivänä 1906 lykännyt asian valmistelun insinööri Gustaf Zittingin, pankinjohtaja E. Indreniuksen ynnä filosofianmaisteri Yrjö Weilin muodostamaan valiokuntaan. Antamassaan toukokuun 4 päivänä 1907 päivätyssä lausunnossa huomautti valiokunta havainneensa tarpeelliseksi laatia uusi ehdotus sano-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 7. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 37. — ³⁾ S:n s:n lokak. 22 p. § 36., Valt. kirj. N:o 484 sam. päiv. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. N:o 29. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 4.

tuiksi järjestyssäännöiksi, minkä ehdotuksen ¹⁾ valiokunta nyt perustelun ohella lähetti Valtuustolle. Vähäisillä muutoksilla Valtuusto hyväksyi ²⁾ ja lähetti Maistraattiin tämän ehdotuksen.

Sittemmin heinäkuun 25 päivänä 1907 vahvisti ³⁾ läänin kuvernööri mainitun ehdotuksen.

Maistraatin kehottamana antamaan lausunnon Maistraatin laatimasta ehdotuksesta uudeksi ajuritaksaksi antoi ⁴⁾ Valtuusto sellaisen lausunnon, jonka ohella Valtuusto esitti, että Maistraatti laatisi väliaikaisen taksan taksameetteriliikennettä varten.

Lausunto ehdotuksesta uudeksi ajuritaksaksi.

Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti suostui Valtuusto Raitiotie ja Omnibusosakeyhtiön johtokunnan anomukseen saada tehdä sellaisen muutoksen voimassa olevaan myönnytyssopimukseen, että liikenne linjalla Pursimiehenkatu—Tokantori saataisiin lakauttaa, kuitenkin ehdolla, että vielä kaksi vaunua asetettaisiin linjalle Itä-Viertotie—Elisabetinkatu, sekä että sanottu muutos olisi voimassa ainoastaan toistaiseksi siihen asti, kunnes Valtuusto ratkaisisi ⁵⁾ kysymyksen uudesta myönnytyssopimuksesta.

Lupa raitiotieliikenteen muutokseen.

Maistraatin tekemän ehdotuksen määrärahan myöntämisestä Helsingin kaupungin kunnallisen asetuskokoelman sekä kunnalliskalenterin julkaisemista varten, jossa olisivat merkittynä kaupungin kaikki virkamiehet ja kunnallishallinnon muut toimihenkilöt Valtuusto käsitellessään vuoden 1908 budgettiehdotusta lykkäsi lausunnon antamista varten Rahatoimikamariin ⁶⁾.

Ehdotus kunnallisen asetus-kokoelman ja kunnalliskalenterin julkaisemisesta.

»Perustuslaillisen Työväenyhdistyksen» hallituksen Valtuustolle tekemä esitys oikeudesta yhdistykselle valita jäseniä toimikuntiin ylempään työväenopetuksen järjestämistä varten ei antanut tällä kertaa aihetta mihinkään toimenpiteeseen Valtuuston puolelta ⁷⁾.

Hyljätty esitys osanotosta ylempään työväenopetuksen toimikuntain jäsenten vaaliin.

Helsingin pitäjän Kunnallisvaltuuston hyväksymästä terveydenhoitojärjestelmästä Fredriksbergin y. m. huvilayhteiskuntia varten antoi Valtuusto läänin kuvernöörille vaaditun lausunnon ⁸⁾.

Lausunto ehdotuksesta terveydenhoitojärjestykseksi Fredriksbergiä y. m. huvilayhteiskuntia varten.

Rokotusvaraston johtajan, lääketieteentohtori Arthur Clopattin Valtuustolle tekemän esityksen toimenpiteistä tehokasta valvomista varten

Hyljätty esitys toimenpiteistä rokotuksen valvomista varten.

¹⁾ Valt. pain. asiak. N:o 21. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 15. — ³⁾ Järjestyssäännöt ovat »Helsingin kunnallisessa asetuskokoelmassa», liite 1902—1907, sivut 69—72. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 5. — ⁵⁾ Kts edelle siv. 50; Rhkn kirj. N:o 150 toukok. 2 p.; Valt. pöytäk. toukok. 14 p. § 4. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 12. — ⁷⁾ S:n s:n lokak. 8 p. § 23. — ⁸⁾ S:n s:n jouluk. 3 p. § 11.

rokotuspakon noudattamiseksi Valtuusto hylkäsi ¹⁾ Terveyshoitolautakunnan asiasta antaman lausunnon mukaisesti.

Hyljätty esitys edustajien valitsemisesta toimikuntaan tutkimusten järjestämistä varten rakennusteollisuuden alalla.

Sittenkun Suomen Rakennusmestariiliiton Helsingin haaraosaston ja Helsingin rakennustyöntekijäin asettama toimikunta ²⁾ oli Valtuustolle uudistanut esityksensä matkojen järjestämisestä työolojen tutkimista varten rakennusteollisuuden alalla ulkomailla, jonka ohella toimikunta oli anonut, että Valtuusto valitsisi kaksi jäsentä vastaiseen toimikuntaan, johon kuuluisi myös maan eräitten muitten kaupunkien valtuusmiesten ynnä myös yllämainitun liiton ja työväenjärjestön edustajia, ja jonka tulisi laatia suunnitelma y. m. ehdotettuja opintomatkoja varten, päätti ³⁾ Valtuusto asian esittelyssä jättää esityksen huomioonottamatta.

Esitys kesäloman antamisesta kaupungin vakinaisille työmiehille.

Sittenkun »Helsingin kunnallinen työväenosasto» kirjelmässä toukokuun 15 päivänä oli Valtuustolle tehnyt esityksen sellaisesta toimenpiteestä, että kaikille kaupungin työssä oleville työmiehille valmistetaisiin tilaisuus kesälomaan, saaden he loma-aikana nauttia palkkaetuja, päätti ⁴⁾ Valtuusto lykätä asian lausunnon antamista varten Rahatoimikamariin sekä antaa Kamarille tehtäväksi yksissä neuvoin asianomaisten työnjohtajien ja kaupungin vakinaisten työmiesten edustajain kanssa laatia ehdotuksen normaalityösopimukseksi Helsingin kaupungin työmiehiä varten.

Hyljätty esitys urakkajärjestelmän poistamisesta kaupungin rakennushankkeista.

Erinäisten kaupungin työväenjärjestöjen Valtuustolle tekemän esityksen urakkajärjestelmän poistamisesta kaupungin rakennushankkeista Valtuusto hylkäsi ⁵⁾ Valmistusvaliokunnan lausunnon mukaisesti.

Hyljätty esitys ainoastaan kaupunkilaisten ottamisesta kaupungin töihin.

»Kunnallisen työväenammatyhdistyksen» Valtuustolle tekemän esityksen siitä, että ainoastaan kaupungista kotoisin olevia työmiehiä saataisiin ottaa kuunan töihin Valtuusto jätti huomioonottamatta ⁶⁾ Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti.

Varattomain kansakoululasten vaatetusavun tarpeen tarkastuksen muutos.

Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä päätti ⁷⁾ Valtuusto siten muuttaa tapaa tarkastaa varattomain kansakoululasten vaatetusavun tarvetta, että mainittu tarkastus jätettäisiin asianomaisille luokkaopettajille ja -opettajattarille eri koulujen johtajien ja johtajattarien valvonnan alaisena sekä yksissä neuvoin heidän kanssaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 4 p. § 13. — ²⁾ Kts 1906 vuod. kert. siv. I 129. —

³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. § 7. — ⁴⁾ S:n s:n toukok. 28 § 3. — ⁵⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 16. — ⁶⁾ Rhkn kirj. N:o 395 marrask. 21 p.; Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 17. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. tammik. 22 p. § 32.

Herra Grönroosin Valtuustolle tekemän esityksen johdosta siitä, että kaupungin kustannuksella pystytettäisiin hautapatsas n. s. Hakaniemen mellakassa elokuun 2 päivänä 1906 kaatuneitten suojeluskaartilaisien haudoille, antoi ¹⁾ Valtuusto Puutarhalautakunnalle toimeksi jättää piirustuksen ja kustannusehdotuksen sellaista muistopatsasta varten.

Hautapatsas
Hakaniemen
mellakassa kaa-
tuneitten suoje-
luskaartilaisien
haudoille.

Z. Topeliuksen jälkeläisten anomuksesta myönsi ²⁾ Valtuusto näille luvan hiukan siirtää Helsingin kaupungin hoitoon jätettyä Topeliuksen hautapatsasta.

Z. Topeliuksen
hautapatsaan
muuttaminen.

Kaupunginvaltuusmiehen, lakitieteenkandidaatti Edvin Castrénin kuoleman johdosta lausui ³⁾ Valtuuston puheenjohtaja kokouksessa toukokuun 7 päivänä muutamia muistosoja hänestä.

Puhe herra
Edvin Castrénin
muistoksi.

Pietarin kaupunginhallituksen paloteknikoille toimeenpanemain kurssien toimikunnan Valtuustolle tekemän esityksen avustuksesta kustannusten suorittamiseksi sanotuista kursseista Valtuusto hylkäsi. ⁴⁾

Hyljätty esitys
avustuksesta
paloteknikko-
jen kuisseja
varten Pieta-
rissa.

Kaupungin v. t. poliisimestarin anomuksesta esitti Rahatoimikamari Valtuustolle, että lupaa pitää ruuan- ja kahvintarjoilukojuja Rautatientorilla ei enää kesäkuun 1 päivästä 1907 myönnettäisi sekä että mainitulla torilla nykyään olevat kojut korjattaisiin pois sanotuksi päiväksi. Esitykseen Valtuusto suostui. ⁵⁾

Tarjoilukoju-
jen poistami-
nen Rautatien-
torilla.

Erinäisillä Rahatoimikamarin ehdottamilla ehdoilla myönsi ⁶⁾ Valtuusto Asunto-osakeyhtiö Konnulle luvan pystyttää Tehtaankadulle länsipuolelle taloa N:o 14 sanotun kadun varrella neljä pylvästä sähkövalaistusjohdon asettamista varten.

Lupa asettaa
sähkövalaistus-
johtoja pitkin
kaupungin
katuja.

Samallaisilla ehdoilla myönnettiin kiinteistöosakeyhtiölle Konstantiininkatu N:o 15 ⁷⁾ lupa laskea maanalainen haarajohto Helsingin Sähkövalaistusosakeyhtiön johdosta pitkin sanottua katua yhtiön taloon sekä arkkitehti Mauritz Gripenbergille ⁸⁾ oikeus laskea samoin maanalainen haarajohto mainitun yhtiön johdosta pitkin Tehtaankatua taloon N:o 26 sanotun kadun varrella.

Vielä myönnettiin arkkitehti Torsten Emeleukselle lupa ⁹⁾ pystyt-

1) Valt. pöytäk. lokak. 1 p. § 3. — 2) S:n s:n helmik. 26 p. § 20. — 3) S:n s:n toukok. 7 p. § 1. — 4) S:n s:n toukok. 14 p. § 8. — 5) Rhkn kirj. N:o 70 helmik. 7 p.; Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. § 14. — 6) Rhkn kirj. N:o 76 helmik. 14 p.; Valt. pöytäk. helmik. 26 p. § 23. — 7) Rhkn kirj. N:o 189 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 19. — 8) Rhkn kirj. N:o 188 kesäk. 6 p.; Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. § 20. — 9) Rhkn kirj. N:o 227 kesäk. 20 p.; Valt. pöytäk. syysk. 3 p. § 34.

tää Pursimiehenkadulle 8 pylvästä kannattamaan sähkövoimajohtoa mainitun yhtiön johtoverkosta anojan teollisuuslaitokseen.

Pitennetty lupa säilyttää paikoillaan sähköjohtoja.

Rahatoimikamarin esityksestä pitensi ¹⁾ Valtuusto lupaa elektroteknikko Otto A. Blomqvistille ja insinööri Gottfrid Strömbergille säilyttää paikoillaan heidän sähköjohtoverkkonsa syyskuun 1 päivästä 1907 vuodeksi eteenpäin.

Anomus väkijuomamonopoolin huostaanottamisesta ajanjaksoksi 19¹/₆08—19³¹/₅10.

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön hallituksen Maistraatille tekemän ja Valtuustolle lähetetyn anomuksen väkijuomain myyntimonopoolin huostaansaottamista ajanjaksoksi kesäkuun 1 päivästä 1908 toukokuun 31 päivään 1910 Valtuusto lykkäsi ²⁾ lausunnon antamista varten sellaisten kysymysten valmistelua varten erityisesti asetettuun valiokuntaan. Asiaa ei käsitelty loppuun vuoden kuluessa.

Viinien ja miedompain juovutusjuomain kaupan järjestäminen ajanjaksoksi 19¹/₆08—19³¹/₅10.

Koska se kahden vuoden aika, joksi Maistraatti oli myöntänyt oikeuksia viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin, oli loppunut kesäkuun 1 päivänä 1908, oli Maistraatti kirjelmässä lokakuun 23 päivältä jättänyt Valtuuston päätettäväksi, mitenkä monta sellaista oikeutta olisi myönnettävä seuraavaksi ajanjaksoksi, luettuna sanotusta päivästä kesäkuun 1 päivään 1910, sekä missä osissa kaupunkia vähittäismyyntipaikkoja ei saisi olla, ja oli Maistraatti oheeniittäen v. t. poliisimestarin asiasta antaman lausunnon sen ohella ilmoittanut myöntäneensä 68 puheenalaista oikeutta kuluvaksi ajaksi. Valtuuston lykättyä asiaa asianomaiseen valiokuntaan jätti valiokunta lausunnon ³⁾, jossa se esiintuomillaan perusteilla ehdotti, että Valtuusto päättäisi:

että sen oikeuden lisäksi viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin, joka lain mukaan kuului paloviinan ja muiden väkevämpain väkijuomain myyntioikeuden haltijoille, oikeuksien lukumäärä sellaiseen vähittäismyyntiin saisi olla korkeintaan 68;

että vähittäismyyntipaikkoja ei saisi olla: a) kuudennessa, seitsemännessä, kahdeksannessa, yhdeksännessä, kymmenennessä, yhdennessätoista, kahdennessatoista, kolmannessatoista, neljännessatoista ja viidennessatoista kaupunginosassa sekä kaupungin asemakaavaan kuulumattomalla alueella, b) ensimmäisessä kaupunginosassa pohjoispuolella Rauhankatua, mutta kyllä sanotun kadun varrella, c) toisessa kaupungin-

¹⁾ Rhkn kirj. N:ot 242 ja 243 heinäk. 25 p.; Valt. pöytäk. lokak. 1 p. §§ 15 ja 16. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 1. — ³⁾ Valt. pain. asiak. N:o 42.

osassa pohjoispuolella Vilhonkatua ja sanotun kadun varrella, d) kolmannessa kaupunginosassa Unioninkadun varrella eteläpuolella Kauppatoria ja niissä kortteleissa, jotka ovat tämän kadun ja Länsi-Rannan välillä, e) neljännessä kaupunginosassa pohjoispuolella Kansakoulu- ja Simonkatuja ja sanottujen katujen varrella, sekä f) sillä alueella neljättä ja viidettä kaupunginosaa, joka on länsipuolella Fredrikinkatua, mutta kyllä tämän kadun varrella; sekä

että myöskään kaupungin muissa osissa viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiä ei saisi harjoittaa kirkon, koulun, kasarmin, sairaalan tai sellaisen paikan välittömässä läheisyydessä, missä on suuri väentungos, ei myöskään Kauppa- ja Rautatietorien varrella eikä sillä osalla Läntistä ja Itäistä Heikinkatua, joka on pohjoispuolella Simon- ja Kaivokatuja.

Valiokunnan ehdotuksen Valtuusto kaikin puolin hyväksyi.¹⁾

Mitä tulee väkijuomain kauppaa koskeviin asioihin, puolsi Valtuusto asianomaisen valiokunnan ehdotuksesta suostumista ravintoloitsija Carl Ludvig Fredrikssonin²⁾ anomukseen saada ottaa haltuunsa ravintoloitsija Vilhelm Teodor Björkmanille myönnetyn oikeuden anniskella väkijuomia sekä muuttaa huoneuston sanottua anniskelua varren talosta N:o 27 Fredrikinkadun varrella taloon N:o 1 It. Henrikinkadun varrella, ravintoloitsija Frans Ferdinand Fagerströmin³⁾ anomukseen saada ottaa haltuunsa ravintoloitsija Niils Håkanssonin samallaisen oikeuden sekä harjoittaa sitä anojan ravintolassa talossa N:o 15 Antinkadun varrella, sekä ravintoloitsijatar Anna Julia Englundin⁴⁾ anomukseen saada ottaa haltuunsa ravintoloitsijatar Hilda Karolina Lindholmille myönnetyn oikeuden anniskella talossa N:o 21 Annankadun varrella ulkomaisia väkijuomia, jota vastoin Valtuusto epäsi⁵⁾ kirjaltajanvaimo A. D. Friskbergin anomuksen saada ottaa haltuunsa kauppiaanvaimo Amanda Frantsille myönnetyn samallaisen oikeuden.

Edelleen antoi Valtuusto puoltavan lausunnon Vapaaehtoisen Palokunnan hallituksen⁶⁾ anomuksesta saada kunnan kokoushuoneessa talossa N:o 31 Annankadun varrella kesäkuun 1 päivään 1908 anniskella kunnan jäsenille ulkomaisia väkijuomia, Osakeyhtiön Mikonkatu 21⁷⁾

Väkijuomain
kauppaa kos-
kevia asioita.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. § 10. — 2) S:n s:n kesäk. 4 p. § 21. — 3) S:n s:n kesäk. 4 p. § 22. — 4) S:n s:n syysk. 17 p. § 30. — 5) S:n s:n lokak. 22 p. § 12. — 6) S:n s:n toukok. 28 p. § 31. — 7) S:n s:n syysk. 3 p. § 29.

anomuksesta saada Hôtel Fenniassa kesäkuun 1 päivään 1909 anniskella sanottuja juomia sekä Osakeyhtiö Ravintola Princessin ¹⁾ anomuksesta saada viimeainitussa ravintolassa anniskella näitä juomia.

Lopuksi puolsi ²⁾ Valtuusto suostumista kauppias Emil Danskän anomukseen saada ottaa haltuunsa kauppias C. A. Schuggen liikkeenimellä »Hjelt & Lindgren» talossa N:o 12 E. Esplanaadikadun varrella harjoittaman väkijuomain vähittäiskaupan.

Oikeus palovii-
nan paljottais-
myyntiin.

Tehtyjen anomusten johdosta saada paljottain myydä paloviinaa ja väkijuomia puolsi Valtuusto asianomaisen valiokunnan ehdotuksesta sellaisten oikeuksien myöntämistä Osakeyhtiölle Axel Pihlgren³⁾, toiminnimelle J. F. Sjöberg⁴⁾ sekä kauppias Emil Danskalle liikkeen »Hjelt & Lindgren, seuraaja Emil Danskä»⁵⁾ omistajana.

Lupa ottaa hal-
tuunsa oikeus
viinien y. m.
miedompain
juovutusjuo-
main myyntiin.

Kolmesta anomuksesta ⁶⁾ saada ottaa haltuunsa oikeus viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain myyntiin antoi Valtuusto puoltavan lausunnon, jota vastoin Valtuusto yhdessä tapauksessa epäsi suostumisen sellaisesta oikeudesta tehtyyn anomukseen ⁷⁾.

Oikeuksia mal-
lasjuomain vä-
hittäismyyn-
tiin.

Sittenkun Valtuusto oli saanut Maistraatilta vastaanottaa 98 sille jätettyä anomusta oikeudesta mallasjuomain myyntiin kaupungissa ajanjaksolla kesäkuun 1 päivästä 1907 samaan päivään 1909 ynnä myös v. t. poliisimestarin lausunnon anomuksista, antoi Valtuusto sellaisten asiain valmistelua varten asetetulle valiokunnalle tehtäväksi jättää Valtuustolle lausunnon asiasta.

Lausunnonsaan ⁸⁾ huomautti valiokunta, että se oli asettunut sille näkökannalle, että mitään uusia oikeuksia mallasjuomain myyntiin ei pitäisi myöntää, jonka vuoksi valiokunta oli evännyt myyntioikeuden myöntämisen henkilöille, joilla silloin ei ollut sellaisia oikeuksia, jota vastoin sellaisten henkilöitten, joilla oli ollut mainitunlaiset oikeudet sekä jotka olivat niitä moitteettomasti käyttäneet, oli katsottu pitävän saada jatkaa liikettään, ja sen vuoksi olivatkin he saaneet valiokunnan puollon myyntioikeuden saantiin mainituksi kaksivuotiskaudeksi.

Yhtäpitävästi valiokunnan ehdotuksen kanssa antoi ⁹⁾ Valtuusto sitten anomuksista puoltavan tai epäävän lausunnon.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 12. — 2) S:n s:n kesäk. 4 p. § 25. — 3) S:n s:n huhtik. 23 p. § 11. — 4) S:n s:n § 13. — 5) S:n s:n toukok. 7 p. § 10. — 6) S:n s:n helmik. 6 p. § 9, helmik. 26 p. §§ 4 ja 5. — 7) S:n s:n helmik. 6 p. § 11. — 8) Valt. pain. asiak. N:o 10. — 9) Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. § 3.

Muista mallasjuomain käyttelyä koskevista asioista käsitteli Valtuusto vuoden kuluessa 3 anomusta oikeudesta sanottujen juomien myyntiin sekä 9 anomusta oikeudesta näitten oikeuksien siirtoon, jolloin anomuksista annettiin lausunnot asianomaisen valiokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Muita mallasjuomain kauppa koskevia asioita.

Kolmessa tapauksessa antoi¹⁾ Valtuusto puoltavan lausunnon anomuksista saada ottaa huostaansa ravintolaliikkeen.

Oikeus ottaa huostaansa ravintolaliike.

Ravintoloitsija John Gustafssonin ja muitten toisen luokan ravintolain omistajien Maistraatille tekemästä esityksestä saada pitentää mainitun luokan ravintolain aukioloaikaa, joka esitys oli lykätty Valtuustolle, antoi²⁾ Valtuusto epäävän lausunnon.

Hyljätty esitys oikeudesta pitentää toisen luokan ravintolain aukioloaikaa.

Sittenkun erinäiset raittiusseurat olivat läänin kuvernöörille tehneet esityksen siitä, että väkijuomain anniskelu aika toisen ja kolmannen luokan ravintoloissa määrättäisiin kuten on säädetty väkijuomain myynnistä puodeissa eli loppuvaksi klo 6 i. p. yunä myös että anniskeluun toisen luokan ravintoloissa tehtäisiin samallinen rajoitus kuin oli säädetty kolmannen luokan ravintoloille, ja kun asia lausunnon antamista varten oli Maistraatin kautta jätetty Valtuustolle, päätti³⁾ Valtuusto omasta puolestaan evätä suostumisen esitykseen.

Esitys toisen ja kolmannen luokan ravintolain sulkemisaan muuttamisesta.

Vaadittuna lausuntona Helsingin Rannikkolaiva Osakeyhtiön anomuksesta saada anniskella väkijuomia matkustajahöyrylaivassa »Necken» seuraavalla purjehduskaudella päätti⁴⁾ Valtuusto ilmoittaa, että Valtuustolla ei ollut mitään muistuttamista anomusta vastaan.

Anomus luvasta anniskella väkijuomia höyrylaivassa »Necken».

Jäseniksi siihen valiokuntaan, jonka tuli valmistaa väki- ja mallasjuomain käyttelyä koskevat kysymykset, valittiin⁵⁾ herrat von Alftan, Lindqvist, Lavonius, Polón ja Lassenius.

Valiokunta väkijuomain kauppa koskevien kysymysten valmistelua varten.

Jäseneksi Valtuuston asettamaan vakinaiseen sovintolautakuntaan riitakysymysten ratkaisemista varten Helsingin Anniskeluosakeyhtiön ja väkijuomaoikeuksien omistajain välillä valittiin⁶⁾ varatuomari A. M. Lassenius.

Jäsen sovintolautakuntaan.

Jäseniksi Helsingin Anniskeluosakeyhtiön hallitukseen valittiin⁷⁾ herrat Hertzberg ja Indrenius.

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön hallituksen jäsenet.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. §§ 6 ja 35 sekä kesäk. 4 p. § 24. — ²⁾ S:n s:n lokak. 22 p. § 11. — ³⁾ S:n s:n maalisk. 12 p. p. § 2. — ⁴⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 36. — ⁵⁾ S:n s:n kesäk. 8 p. § 4. — ⁶⁾ S:n s:n tammik. 22 p. § 3. — ⁷⁾ S:n s:n huhtik. 9 p. § 23.

Päätöksiä väkijuoma-asioissa.

Maistraatin kirjelmällä joulukuun 29 päivältä 1906 sai ¹⁾ Valtuusto tiedon siitä, että Keis. Senaatti 14 päivänä samaa kuuta annettulla päätöksellä oli hyljännyt ne valitukset, jotka oli tehnyt ravintoloitsijatar Selma Rolle läänin Kuvernöörin päätöksestä 23 päivältä edelläkulunutta elokuuta, joka koski mainitun Rollen anomusta saada anniskelukaudella kaupungissa mallasjuomia kuluvalle anniskelukaudella.

Samallaisen tiedon sai ²⁾ Valtuusto Maistraatin kirjelmällä tammikuun 4 päivältä 1907 kauppiaanvaimon Josefina Himbergin K. Senaattiin tekemästä valituksesta samassa tarkoituksessa.

Hyljätty valitukset väkijuomain myyntiä koskevassa asiassa.

Maistraatin kirjelmällä joulukuun 29 päivältä 1906 ilmoitettiin Valtuustolle tiedoksi, ³⁾ että K. Senaatti 14 päivänä samaa kuuta annettulla päätöksellä oli hyljännyt ne valitukset, jotka kauppias Otto Rohde ynnä eräät muut henkilöt olivat tehneet läänin Kuvernöörin 9 päivänä edelläkulunutta heinäkuuta antamasta julistuksesta, jolla kiellettiin väkijuomain myynti kaupungissa 10—12 päivänä viimemainittua kuuta.

Oikeus kaljapanimoitten perustamiseen.

Viidessä tapauksessa antoi Valtuusto puoltavan lausunnon tehdyistä anomuksista saada perustaa kaupunkiin kaljapanimoita.

Väkijuomain säilyttämisen tavarasuojuksissa.

Rahatoimikamarin esityksestä ja Liikennekonttorin lausunnon mukaisesti ulotti ⁴⁾ Valtuusto sen valtuutuksen, jonka nojalla Valtuuston päätöksen mukaisesti kesäkuun 16 päivältä 1904 Tullikamarilla oli oikeus poikkeustapauksissa, kun tavaroita ei enää voitu ottaa pakkahuoneeseen, antaa säilyttää pakkahuonetavaraa myös jossakin tavarasuojuksista tai eristetyssä osassa sitä, tarvitsematta siitä kantaa yliaikamaksua, myös väkevämpiin väkijuomiin tynnyreissä, katsomatta siihen oliko pakkahuoneessa tilaa vai ei.

Lausuntoja elinkeino-oikeutta ja Suomen kansalaisoikeutta koskevista anomuksista.

44 tapauksessa puolsi ⁵⁾ ja 1 tapauksessa epäsi ⁶⁾ Valtuusto luvan myöntämisen ulkomaalaiselle kaupan tai muun elinkeinon harjoittamiseen.

1) Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 13. — 2) S:n s:n tammik. 22 p. § 1. — 3) Katso 1906 vuod. kert. siv. I. 176., Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 12. — 4) Rhkn kirj. N:o 241 heinäk. 25 p.; Valt. pöytäk. syysk. 17 p. § 15. — 5) Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 4, helmik. 6 p. § 1, maalisk. 26 p. §§ 8, 10, 11, 12, 13, huhtik. 9 p. § 3, huhtik. 23 p. §§ 4, 5, 6, 7, 8, 9, toukok. 7 p. §§ 2, 3, 4, 7, toukok. 28 p. §§ 26, 27, 29, 30, kesäk. 4 p. §§ 19, 20, syysk. 3 p. §§ 13, 17, 18, 21, syysk. 17 p. §§ 9, 10, 12, lokak. 1 p. §§ 6, 7, 8, 9, 11, 14, lokak. 22 p. § 8, marrask. 5 p. § 4, jouluk. 3 p. §§ 4, 5, 7, jouluk. 10 p. § 5, jouluk. 17 p. § 6. — 6) S:n s:n tammik. 15 p. § 3.

Puoltavia ¹⁾ lausuntoja antoi Valtuusto edelleen 52 tapauksessa Suomen kansalaisoikeutta koskevista anomuksista.

Helsingin Panttilainaosakeyhtiön anomuksesta saada yhä edelleen jatkaa panttilainaliikettä kaupungissa antoi Valtuusto Maistraatille puoltavan lausunnon. ²⁾

Oikeus panttilainaliikkeen.

Yhdessä tapauksessa antoi ³⁾ Valtuusto puoltavan lausunnon ulkomaalaisen tekemästä anomuksesta saada harjoittaa asioimisliikettä.

Lausunto oikeudesta harjoittaa asioimisliikettä.

Vaadittuna lausuntona apteekkarinlesken Alma Forsblomin anomuksesta saada harjoittaa rohdoskauppa päätti ⁴⁾ Valtuusto ilmoittaa, että Valtuustolla ei ollut mitään tiedossaan, joka saattoi aiheuttaa anomuksen epäämisen.

Anomuksia oikeudesta harjoittaa rohdosy. m. kauppa.

Samallaisen lausunnon antoi ⁵⁾ Valtuusto entisen apteekinomistajan Karl Fredrik Heinosen ja rohdoskauppias Taavi Heinosen yhteisestä anomuksesta saada jatkaa kauppias G. A. Enbergin täällä harjoittamaa rohdosliikettä.

Edelleen antoi Valtuusto anomuksista saada pitää kaupan myrkyllisiä aineita, jotka mainitaan Armollisessa asetuksessa helmikuun 14 päivästä 1888, neljässä tapauksessa puoltavan ⁶⁾ ja kolmessa tapauksessa epäävän ⁷⁾ lausunnon sekä puolsi suostumista yhteen anomukseen oikeudesta lipeäkivikauppaan. ⁸⁾

Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti epäsi ⁹⁾ Valtuusto makkaramestari August Müllerin Valtuustolle tekemän anomuksen saada kuljetettavilla laitteilla kaupungin kaduilla pitää kaupan lämmitettyä makkaraa ja leipää.

Hyljätty anomus luvasta harjoittaa kaduilla makkarakauppa.

Sittenkun Valtuustolta oli vaadittu lausuntoa Pelastusarmeijan Maistraatille tekemästä anomuksesta saada erinäisiin paikkoihin kaupunkia pystyttää n. s. joulupatoja avustusten keräämistä varten puu-

Pelastusarmeijan anomus saada pystyttää n. s. joulupatoja.

1) Valt. pöytäk. tammik. 15 p. § 7, helmik. 6 p. §§ 5, 6, 7, 8, helmik. 26 p. §§ 2, 3, 27, maalisk. 12 p. §§ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, maalisk. 26 p. §§ 1, 2, 3, huhtik. 9 p. § 2, huhtik. 23 p. §§ 2, 3, 32, toukok. 7 p. §§ 8, 9, toukok. 28 p. §§ 25, 35, 36, kesäk. 4 p. §§ 16, 17, 18, syysk. 3 p. §§ 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, syysk. 17 p. §§ 6, 7, 8, lokak. 1 p. §§ 4, 5, lokak. 22 p. § 7, marrask. 19 p. §§ 7, 8, 9, jouluk. 3 p. §§ 1, 2, 3, jouluk. 17 p. §§ 4, 5. — ²⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 2. — ³⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 3. — ⁴⁾ S:n s:n helmik. 6 p. § 2. — ⁵⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 5. — ⁶⁾ S:n s:n syysk. 3 p. § 15, syysk. 17 p. § 11, lokak. 8 p. § 28 ja jouluk. 3 p. § 6. — ⁷⁾ S:n s:n toukok. 7 p. § 5, syysk. 3 p. § 16, marrask. 5 p. § 6. — ⁸⁾ S:n s:n maalisk. 26 p. § 7. — ⁹⁾ Rhkn. kirj. N:o 308 syysk. 19 p.; Valt. pöytäk. lokak. 8 p. § 7.

tetta kärsiväin avustamiseksi, päätti ¹⁾ Valtuusto ilmoittaa että Valtuustolla ei ollut mitään muistuttamista anomusta vastaan, ehdolla että poliisi hyväksyi ne paikat, mihin sanottuja patoja aiottaisiin pystyttää.

Vuoden valtuusmiehet.

Vuoden valtuusmiehinä olivat: pankinjohtaja A. Norrmén, puheenjohtaja, lääketieteentohtori, professori O. Heikel, varapuheenjohtaja, professori Th. Homén, filosofianmaisteri J. Cygnaeus, turkkuri Aug. Lundqvist, merenkuluntarkastaja Th. Hjelt, professori G. Nyström, kauppias A. F. Lindberg, filosofianmaisteri A. R. Frenckell, oikeusneuvosmies Arvid Nyberg, senaattori A. Ramsay, varatuomari E. Castrén, (kuollut vuoden aikana), laamanni T. J. Boisman (osan vuotta), arkkitehti H. Neovius, lääketieteentohtori A. Törngren (osan vuotta), oikeusneuvosmies W. F. Heimbürger (osan vuotta), johtaja W. A. Lavonius, filosofianmaisteri M. Pesonen, pormestari L. Cajander, kauppias Julius Tallberg, insinööri G. Zitting, pankinjohtaja E. Indrenius, varatuomari E. Polón, tehtailija V. von Wright, työnjohtaja J. Heitto, insinööri A. Engström, professori C. E. Holmberg, varatuomari vapaaherra R. F. von Willebrand, professori A. af Forselles, johtaja H. Hertzberg, insinööri J. Sohlman, lääketieteentohtori vapaaherra Kr. von Alfthan, arkkitehti Knut Wasastjerna, kirjaltaja K. V. Grundfelt, intendentti K. Appelberg, professori O. Aschan, johtaja S. Damstén, insinööri O. Donner, varastonhoitaja F. Grönroos, arkkitehti Alb. Nyberg, professori V. T. Rosenqvist, varatuomari A. M. Lassenius, faktori J. A. Kosk, hovioikeudenasessori K. Söderholm, professori K. R. Vahlfors, varatuomari S. Hällfors, pakkahuoneentarkastaja O. Häggman, lakitieteentohtori Heikki Renvall, lääketieteentohtori V. Parviainen sekä satulamestari J. H. Alkunen.

Valtuuston kokoukset, pöytäkirjat ja kirjeet.

Valtuusto kokoontui vuoden kuluessa 31 kertaa, joista 3 kertaa lisättyin luvuin. Pykäläin luku Valtuuston pöytäkirjassa oli 741 ja Valtuuston puolesta annettujen kirjeitten luku nousi 641:een.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 3 p. § 10.